

Omvang wettelijk niet- hiërarchisch tuchtrecht 2001 - 2006

Pro Facto

JURIDISCH EN BESTUURSKUNDIG ONDERZOEK EN ADVIES

Eindrapport

Groningen, oktober 2007

M.J. Schol
A. Middelkamp
H.B. Winter

Pro Facto BV
Rijksuniversiteit Groningen
Oude Boteringestraat 17a
9712 CG Groningen
www.pro-facto.nl

RuG

© 2007 WODC, ministerie van Justitie. Auteursrechten voorbehouden.

Dit rapport is uitgebracht in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) te Den Haag.

Voorwoord

Voor u ligt het verslag van het onderzoek dat wij van juni tot september 2007 uitvoerden naar de stand van het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht in Nederland. Dit rapport berust voor een groot deel op gegevens afkomstig van negentien tuchtcolleges. Wij bedanken de secretarissen/griffiers van de verschillende colleges en hoger beroepsinstanties die in een kort tijdsbestek veel van de door ons gevraagde informatie hebben verzameld en doorgegeven. Behalve de tuchtcolleges hebben wij vele anderen, waaronder de beroepsorganisaties en de kerndepartementen, met vragen benaderd. Zij bleken vrijwel allen bereid om onze vragen te beantwoorden en ons van aanvullende informatie te voorzien. Hiervoor zijn we hen erkentelijk. Tot slot bedanken we de leden van de begeleidingscommissie die ons op verschillende momenten en manieren gedurende het onderzoek van advies hebben gediend.

Mr. Melle Schol
Mr. Ina Middelkamp
Dr. Heinrich Winter

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	11
Summary	15
Lijst van afkortingen	19
1. Onderzoeksvragen en methoden	21
1.1 Inleiding	21
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	21
1.3 Positie wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht	23
1.4 Bevoegdheden	23
1.5 Methoden	24
1.6 Begeleidingscommissie	26
1.7 Ten geleide	26
Deel I Tuchtrecht voor de vrije beroepen	29
2. Advocaten: Raden van Discipline	31
2.1 Inleiding	31
2.2 Organisatie	32
2.3 Financiering	32
2.4 Aantal, aard en doorlooptijd	34
2.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	34
2.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting	37
2.7 Hoger beroep	39
2.8 Overzicht	41
3. Notarissen: Kamers van Toezicht	43
3.1 Inleiding	43
3.2 Organisatie	43
3.3 Financiering	44
3.4 Aantal, aard en doorlooptijd	44
3.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	45
3.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting	47
3.7 Hoger beroep	48
3.8 Overzicht	49
4. Gerechtsdeurwaarders: Kamer voor Gerechtsdeurwaarders	51
4.1 Inleiding	51
4.2 Organisatie	51
4.3 Financiering	52
4.4 Aantal, aard en doorlooptijd	52

4.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	53
4.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	55
4.7	Hoger beroep.....	55
4.8	Overzicht	56
5. Accountants: Raden van Tucht		57
5.1	Inleiding.....	57
5.2	Organisatie	58
5.3	Financiering.....	58
5.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	58
5.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	59
5.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	60
5.7	Hoger beroep.....	61
5.8	Overzicht	62
6. Octrooigemachtigden: Raad van Toezicht.....		65
6.1	Inleiding.....	65
6.2	Organisatie	65
6.3	Financiering.....	66
6.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	66
6.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	66
6.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	68
6.7	Hoger beroep.....	68
6.8	Overzicht	69
7. Beroepen in de individuele gezondheidszorg: Regionale Tuchtcolleges.....		71
7.1	Inleiding.....	71
7.2	Organisatie	71
7.3	Financiering.....	72
7.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	74
7.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	76
7.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	80
7.7	Hoger beroep.....	81
7.8	Overzicht	82
8. Diergeneeskundigen: Veterinair Tuchtcollege		85
8.1	Inleiding.....	85
8.2	Organisatie van het Veterinair Tuchtcollege.....	86
8.3	Financiering.....	86
8.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	87
8.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	87
8.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	89
8.7	Hoger beroep.....	90
8.8	Overzicht	92
9. Tuchtcollege Loodsen		93
9.1	Inleiding.....	93

9.2	Organisatie	93
9.3	Financiering.....	94
9.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	94
9.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	94
9.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	95
9.7	Hoger beroep.....	95
9.8	Overzicht	96
10. Zeevarenden: Raad voor de Scheepvaart.....		97
10.1	Inleiding.....	97
10.2	Organisatie	98
10.3	Financiering.....	99
10.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	99
10.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	100
10.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	101
10.7	Hoger beroep.....	101
10.8	Overzicht	102
Deel IIA Tuchtgerechten in de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie		103
11. De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie.....		105
11.1	Product- en bedrijfschappen.....	105
11.2	Product- en bedrijfschappen en het tuchtrecht	106
11.3	Tuchtcolleges van de product- en bedrijfschappen	107
11.4	Overzicht	108
12. Productschap voor Vee en Vlees en Productschap voor Pluimvee en Eieren.....		109
12.1	Inleiding.....	109
12.2	Organisatie	110
12.3	Financiering.....	111
12.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	111
12.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	112
12.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	115
12.7	Hoger beroep.....	115
12.8	Overzicht	117
13. Hoofdproductschap Akkerbouw		119
13.1	Inleiding.....	119
13.2	Organisatie	120
13.3	Financiering.....	120
13.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	121
13.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	121
13.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	122
13.7	Hoger beroep.....	123
13.8	Overzicht	124
Deel IIB Tuchtgerechten op basis van de Landbouwkwaliteitswet		127

14. Kwaliteits-Controle-Bureau	129
14.1 Inleiding	129
14.2 Organisatie	129
14.3 Financiering	130
14.4 Aantal, aard en doorlooptijd	130
14.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	131
14.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting	132
14.7 Hoger beroep	133
14.8 Overzicht	134
15. Controle Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel	137
15.1 Inleiding	137
15.2 Organisatie	137
15.3 Financiering	138
15.4 Aantal, aard en doorlooptijd	138
15.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	139
15.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting	141
15.7 Hoger beroep	141
15.8 Overzicht	142
16. Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten	143
16.1 Inleiding	143
16.2 Organisatie	143
16.3 Financiering	144
16.4 Aantal, aard en doorlooptijd	144
16.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	145
16.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting	146
16.7 Hoger beroep	147
16.8 Overzicht	148
17. Stichting Skal	149
17.1 Inleiding	149
17.2 Organisatie	149
17.3 Financiering	150
17.4 Aantal, aard en doorlooptijd	150
17.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	151
17.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting	152
17.7 Hoger beroep	153
17.8 Overzicht	154
18. Bloembollenkeuringsdienst	157
18.1 Inleiding	157
18.2 Organisatie	158
18.3 Financiering	158
18.4 Aantal, aard en doorlooptijd	158
18.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	159
18.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting	160

18.7	Hoger beroep.....	161
18.8	Overzicht	161
Deel IIC Tuchtgerechten op basis van de Zaaizaad- en Plantgoedwet		163
19. Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen		165
19.1	Inleiding.....	165
19.2	Organisatie	166
19.3	Financiering.....	166
19.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	166
19.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	167
19.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	168
19.7	Hoger beroep.....	168
19.8	Overzicht	169
20. Naktuinbouw		171
20.1	Inleiding.....	171
20.2	Organisatie	172
20.3	Financiering.....	172
20.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	172
20.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	173
20.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting.....	174
20.7	Hoger beroep.....	175
20.8	Overzicht	175
Deel III Conclusies		177
21. Conclusie.....		179
21.1	Inleiding.....	179
21.2	Organisatie	181
21.3	Financiering.....	182
21.4	Aantal, aard en doorlooptijd.....	184
21.5	Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen	185
21.6	Alternatieve wijzen van geschilbeslechting en parallelle procedures.....	187
21.7	Hoger beroep.....	188
21.8	Tot slot.....	189
Bronnen		193
Bijlage I	Kerngegevens tuchtcolleges	195
Bijlage II	Samenstelling Begeleidingscommissie	231
Bijlage III	Lijst van Geïnterviewden	233

Bijlage IV Vragenlijst.....	235
Bijlage V Detailinformatie Raden van Discipline.....	249
Bijlage VI Detailinformatie Raden van Tucht	251
Bijlage VII Detailinformatie Regionale Tuchtcolleges	253
Bijlage VIII Detailinformatie PPE/PVV	259

Samenvatting

Van juni tot september 2007 voerde Pro Facto onderzoek uit naar de stand van het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht in Nederland. Dit onderzoek, in opdracht van het ministerie van Justitie, is gegund door het Wetenschappelijk onderzoeks- en documentatiecentrum (WODC). Het doel van het onderzoek was te komen tot een overzicht van voornamelijk kwantitatieve gegevens over het functioneren van deze tuchtcolleges in de periode 2001 - 2006. De in de rapportage gepresenteerde gegevens dienen ter onderbouwing van het eind 2007 te verschijnen kabinetsstandpunt over het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht. Het onderzoek vult daarmee het rapport 'Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht' aan.¹ Het onderzoek is tevens een actualisering van het onderzoek 'Tuchtrecht op de terugtocht?' dat Kleiboer & Huls in 2001 afronden.²

De centrale vraag van het onderzoek luidt:

Wat is de feitelijke aard en de omvang van de wettelijke, niet-hiërarchische tuchtrechtelijke procedures in de periode 2001-2006 voor de advocaten, accountants, beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg, gerechtsdeurwaarders, notarissen, octrooigemachtigden, loodsen, diergeneeskundigen, zeevarenden en de beroepen van het economisch tuchtrecht?

In het rapport zijn de tuchtcolleges beschreven en vergeleken op een aantal punten. Allereerst zijn dit enkele organisatorische punten, namelijk de wijze waarop het tuchtcollege is georganiseerd, de financiering van het tuchtcollege en de vergoedingen van de leden. Een ander punt waarop de colleges vergeleken zijn is het aantal zaken dat bij hen aanhangig wordt gemaakt, door wie deze zaken aanhangig worden gemaakt en wat het onderwerp is van de zaken. Vervolgens is in kaart gebracht over welke bevoegdheden de tuchtcollege beschikken, welke beslissingen ze nemen en welke maatregelen zo op kunnen leggen. Als laatste werd gekeken naar de alternatieve mogelijkheden die binnen de beroepsgroep bestaan voor het beslechten van geschillen en de wijze waarop het hoger beroep is vormgegeven.

De onderzoeksvragen zijn beantwoord door middel van documentstudie, internetsearch, schriftelijk enquêteonderzoek en telefonische interviews. De bereidheid tot medewerking van de verschillende tuchtcolleges was groot. Slechts één tuchtcollege, de Raden van Tucht voor de Registeraccountants en Accountants-administratieconsulenten, heeft afgezien van medewerking aan dit onderzoek. Met behulp van de beroepsvereniging NIVRA is dit tuchtcollege alsnog in kaart gebracht.

Het rapport geeft een overzicht van de procedures binnen het tuchtrecht voor advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders, registeraccountants en accountants-administratieconsulenten, octrooigemachtigden, beroepen in de individuele gezondheidszorg, diergeneeskundigen, loodsen, zeevarenden en de tuchtgerechten van het productschap voor vee en vlees, het productschap voor pluimvee en eieren, het Hoofdproductschap Akkerbouw, het Kwaliteits-Controle-Bureau, het Controle Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel, de Stichting Controlebureau Pluimvee, Eieren en Eiproducten, de stichting SKAL, de Bloembollenkeuringsdienst, NAK en Naktuinbouw.

---

¹ Werkgroep tuchtrecht, *Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht*, Den Haag: Ministerie van Justitie 2006.

² Kleiboer, M.A. & Huls, N.J.H., *Tuchtrecht op de terugtocht? Wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht: een vergelijkende analyse*, Utrecht: Lemma BV 2001.

Tijdens de onderzochte periode zijn twee tuchtcolleges opgeheven; de tuchtcommissie NAK en het tuchtgerecht Naktuinbouw. Eén tuchtcollege, de Raad voor de Scheepvaart, wordt binnenkort opgeheven. Verder zijn nieuwe tuchtcolleges ingesteld op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004. In de onderzochte periode heeft het Hoofdproductschap Akkerbouw een tuchtgerecht in het leven geroepen. Dit tuchtgerecht is ook op enkele andere productschappen van toepassing verklaard. Een aantal andere product- en bedrijfsschappen heeft tuchtcolleges opgericht. Deze hebben echter nog geen zaken behandeld.

De belangrijkste conclusie die uit het onderzoek naar voren komt is dat er een groot verschil bestaat tussen het tuchtrecht voor de vrije beroepen en het economisch tuchtrecht. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de tuchtzaken. Het economisch tuchtrecht oordeelt over concrete verbodsbepalingen, die de kwaliteit van een product beschermen. Tuchtcolleges voor de vrije beroepen buigen zich over de vraag of een beroepsbeoefenaar bij uitoefening van zijn beroep bepaalde normen heeft overtreden. Een tweede verschil is dat in beginsel een ieder een zaak aanhangig kan maken bij de tuchtgerechten in de vrije beroepen. Bij de economische tuchtgerechten kunnen zaken alleen aanhangig worden gemaakt door of vanwege de keuringsinstelling. Het onderscheid tussen de twee soorten colleges komt tot uitdrukking in de werkwijze van de colleges.

De *economische tuchtcolleges* functioneren op nogal uiteenlopende wijze. Zo verschilt de doorlooptijd van de zaken bij de colleges, de samenstelling van de tuchtcolleges is onderling afwijkend en de honorering van de leden van de verschillende colleges is niet eenvormig. Toch vertoont het functioneren van de economische tuchtcolleges op andere punten ook overeenkomsten. De economische tuchtcolleges kunnen allemaal min of meer dezelfde maatregelen opleggen. Opvallend punt is dat de economische tuchtcolleges de verschillende maatregelen niet allemaal opleggen. Over het algemeen worden door de economische tuchtcolleges voornamelijk geldboetes opgelegd. Een ander punt waarop de economische tuchtcolleges onderling vergelijkbaar zijn is de regeling die ervoor zorgt dat tuchtrechtelijke procedures niet parallel lopen met strafrechtelijke procedures. Hiertoe hanteren de economische tuchtcolleges twee regelingen; een regeling gebaseerd op werkafspraken met de Algemene Inspectiedienst en een regeling gebaseerd op verordeningen waarin parallelle strafrechtelijke procedures bij voorbaat zijn uitgesloten.

Wanneer het functioneren van de verschillende *tuchtcolleges voor de vrije beroepen* in samenhang wordt bekeken wordt een meer divers beeld waargenomen. Zo verschillen samenstelling, financiering, alternatieve wijzen van geschilbeslechting, maar ook de doorlooptijden van de zaken bij de verschillende tuchtcolleges onderling sterk. Een beknopt algemeen beeld zoals is geschetst ten aanzien van de economische tuchtcolleges is bij de tuchtcolleges voor de vrije beroepen daarom niet te geven.

Voor een goede vergelijking van de tuchtcolleges is het niet alleen van belang dat zij op dezelfde wijze zijn ingesteld, maar ook dat zij een heldere administratie voeren. Hoewel er verbetering in de registratie van gegevens bij de verschillende colleges is opgetreden, was het niet mogelijk om voor dit onderzoek alle gevraagde gegevens aangeleverd te krijgen. De verschillende tuchtcolleges zijn evenwel doende de administratie te stroomlijnen en te verbeteren. Zo bestaat een vergevorderd initiatief om alle uitspraken van tuchtcolleges centraal te publiceren op een nog in te richten internetsite.

Zoals vermeld kan een tweedeling worden gemaakt in de aard van het tuchtrecht. Enerzijds bestaat economisch tuchtrecht, anderzijds bestaat tuchtrecht voor de vrije beroepen. Deze tweedeling op grond van de aard van het tuchtrecht neemt niet weg dat de tuchtcolleges op het gebied van de procesrechtelijke kenmerken overeenkomsten kunnen vertonen. Wanneer alle tuchtcolleges in gezamenlijkheid worden beschouwd moet echter worden geconcludeerd dat hiervan slechts in zeer beperkte mate sprake is. De tuchtcolleges maken gebruik van een

uiteenlopend pakket aan maatregelen, ze beschikken over verschillende bevoegdheden, de samenstelling van de colleges loopt uiteen, de wijze van financiering van de tuchtcolleges en haar leden is niet eenvormig, de colleges hanteren uiteenlopende vormen van alternatieve wijzen van geschilbeslechting en de colleges maken gebruik van diverse hoger beroepsinstanties.

De constatering dat het functioneren van de verschillende wettelijke niet-hiërarchische tuchtcolleges divers is kan als input dienen voor de op te stellen kabinetsnota. De wens te komen tot uniformering van het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht sluit goed aan bij de in dit rapport beschreven onderzoeksbevindingen.

Summary

Between June and September 2007 Pro Facto carried out a study of the current situation regarding legal non-hierarchical disciplinary tribunals in the Netherlands. This study, which was commissioned by the Ministry of Justice, was commissioned by the Research and Documentation Centre (WODC). The goal of the study was to arrive at an overview of data – mainly quantitative – relating to the operation of these disciplinary tribunals between 2001 and 2006. The data presented in the report will serve as a basis for the government's position on legal non-hierarchical disciplinary tribunals, to be published in late 2007. The study is a supplement to the report titled 'Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht' (Policy principles concerning legally regulated disciplinary tribunals).³ The study is also an update of 'Tuchtrecht op de terugtocht?' (Disciplinary tribunals in retreat?), a study completed by Kleiboer & Huls in 2001.⁴

The main research question was as follows:

What was the actual nature and quantity of the proceedings held before non-hierarchical disciplinary tribunals for lawyers, accountants, professional practitioners in individual health care, court bailiffs, civil-law notaries, patent agents, pilots, veterinarians, mariners and professions regulated by industry tribunals during the period between 2001 and 2006?

This report describes the disciplinary tribunals and compares them on several points. Firstly a few organizational aspects are compared: how the tribunals are structured, how they are funded, and the remuneration of their members. Another point of comparison is the number of actions brought before the various tribunals, by whom the actions are brought, and the subject matter of the actions. Then the report examines what powers the tribunals have, what decisions they make, and what measures they may impose. Finally the report investigates the alternatives available to the various professional groups for the settlement of disputes and the appeal structure.

The research questions were answered by means of document study, internet searches, written questionnaires and telephone interviews. Most of the disciplinary tribunals were very willing to cooperate. Only one disciplinary tribunal – the Disciplinary Board for Registered Accountants and Accounting Consultants – declined to participate in the study. However, this tribunal was documented with the help of the Royal Netherlands Institute of Registered Accountants (NIVRA).

The report presents an overview of the proceedings held at disciplinary tribunals for lawyers, civil-law notaries, court bailiffs, registered accountants and accounting consultants, patent agents, professions in individual health care, veterinarians, pilots, mariners and the disciplinary tribunals for the Product Board for Livestock and Meat, the Product Board for Poultry and Eggs, the Higher Commodity Board for Arable Farming, the Quality Inspection Board, the Supervisory Body for Dairy Quality Issues, the Poultry, Eggs and Egg Products Supervisory Board, Stichting SKAL (the inspection board for organic products), the Flower Bulb Inspection Service, the Dutch General Inspection Service and the Dutch General Inspection Service for Horticulture.

---

³ Disciplinary tribunals study group, *Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht*, The Hague: Ministry of Justice, 2006.

⁴ Kleiboer, M.A. & Huls, N.J.H., *Tuchtrecht op de terugtocht? Wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht: een vergelijkende analyse*, Utrecht: Lemma BV 2001.

During the period investigated two disciplinary tribunals were abolished: the Dutch General Inspection Service (disciplinary committee) and the Dutch General Inspection Service for Horticulture (disciplinary court). Another disciplinary tribunal, the Maritime Court of the Netherlands, will be abolished soon. New disciplinary tribunals have been set up on the basis of the Industrial Regulatory Bodies (Disciplinary Law) Act 2004 (*Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004*). In the period studied the Higher Commodity Board for Arable Farming set up a disciplinary tribunal which has also been declared applicable to a few other product boards. Several other product and industry boards have also set up disciplinary tribunals, but they have not yet handled any cases.

The most important conclusion of this study is that there is a considerable difference between the professional disciplinary tribunals and the disciplinary tribunals associated with industry. The difference is mainly due to the nature of the disciplinary cases dealt with. Industry tribunals adjudicate on concrete prohibitory provisions which protect the quality of a product, whereas professional disciplinary tribunals establish whether, in practising his or her profession, a practitioner has violated certain standards. A second difference is that in principle anyone can institute proceedings before the professional disciplinary tribunals, whereas the industry tribunals only handle cases submitted by or in the name of the inspection bodies. The distinction between the two kinds of tribunal is reflected in their working methods.

The *industry tribunals* operate in many different ways. There are considerable differences in the processing time for cases at the various tribunals and in the composition of the tribunals, and there is no uniform fee for the members of different tribunals. However, in other respects the industry tribunals are similar. For example, they can all impose more or less the same measures. A striking point is that the industry tribunals do not impose all the different measures at their disposal. Generally speaking the industry tribunals mainly impose fines. Another point of similarity between the industry tribunals is the way they ensure that disciplinary proceedings do not take place at the same time as criminal proceedings. The industry tribunals use two arrangements for this purpose: an arrangement based on a working agreement with the General Inspection Service and an arrangement based on regulations which rule out parallel criminal proceedings in advance.

When the operation of the various *professional disciplinary tribunals* is examined and compared, a more diverse picture emerges. Not only do composition, funding and alternative methods of dispute settlement vary widely among the different disciplinary tribunals, but also the processing time of the cases. It is therefore impossible to give the same sort of concise general outline of the professional disciplinary tribunals as was given for the industry tribunals.

To compare the disciplinary tribunals effectively, it is not only important for them to be structured in the same way, but also for them to keep clear records. Although there has been improvement in the registration of data at the various tribunals, it was not possible to obtain all the data requested for this study. However, the various tribunals are in the process of streamlining and improving their record-keeping. For example, an initiative is already well underway to publish all the judgments of disciplinary tribunals on a central internet site, which is still to be set up.

As we have seen, disciplinary tribunals can be divided into two categories. On the one hand there are the industry tribunals, and on the other the professional disciplinary tribunals. In spite of this classification based on the nature of the tribunal in question, the disciplinary tribunals may have similarities as far as procedural features are concerned. However, if we look at all the disciplinary tribunals together we must conclude that these similarities are very limited. The tribunals make use of a wide variety of measures, they have different powers at their disposal, their composition varies widely, there is no uniform method of funding for the tribunals or their

members, the tribunals have different forms of alternative dispute settlement, and they use different appeal courts.

The conclusion that the various legal non-hierarchic disciplinary tribunals operate in very different ways may serve as input for the government policy document which is to be drawn up. The desire to create uniformity among legal non-hierarchical disciplinary tribunals is very consistent with the research findings discussed in this report.

Lijst van afkortingen

AID	Algemene Inspectiedienst
BFT	Bureau Financieel Toezicht
BKD	Bloembollenkeuringsdienst
CBb	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CBD	Controlebureau Dierlijke sector
CIBG	Centraal Informatiepunt Beroep in de Gezondheidszorg
COKZ	Controle Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
CPE	Controlebureau Pluimvee, Eieren en Eiproducten
EU	Europese Unie
fte	full-time-equivalent
HPA	Hoofdproductschap Akkerbouw
IGZ	Inspectie voor de gezondheidszorg
KBvG	Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders
KCB	Kwaliteits-controle-bureau
KNB	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
KNMvD	Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde
LNV	(ministerie van) Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit
NAK	Nederlandse Algemene Keuringsdienst
NIVRA	Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants
NOvAA	Nederlandse Orde van Accountants-administratieconsulenten
PPE	Productschap Pluimvee en Eieren
PVE	Gemeenschappelijk Secretariaat van de Productschappen Vee, Vlees en Eieren
PVV	Productschap voor Vee en Vlees
RTC	Regionaal Tuchtcollege voor beroepen in de individuele gezondheidszorg
SER	Sociaal-Economische Raad
VWS	(ministerie van) Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wet BIG	Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg
Wet RO	Wet op de Rechterlijke Organisatie
Wet Turbo	Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan

1. Onderzoeksvragen en methoden

1.1 Inleiding

In opdracht van het ministerie van Justitie – vergund door het Wetenschappelijk onderzoeks- en documentatiecentrum (WODC) – heeft Pro Facto van juni tot september 2007 onderzoek uitgevoerd naar de stand van het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht. Doel van het onderzoek is het verschaffen van recente, voornamelijk kwantitatieve gegevens over de procedures bij deze tuchtcolleges. De inventarisatie van de huidige stand van zaken bij de tuchtgerichten dient ter onderbouwing van het eind 2007 te verschijnen kabinetsstandpunt over de tuchtrechtspraak. Daarmee vormt dit rapport een aanvulling op het rapport 'Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht' van de werkgroep tuchtrecht (ook wel bekend als de werkgroep-Huls).⁵ Dit onderzoek is tevens een actualisering van het onderzoek 'Tuchtrecht op de terugtocht?' dat Kleiboer & Huls in 2001 afronden.⁶ Dat neemt niet weg dat dit onderzoeksrapport op zichzelf staat en zelfstandig leesbaar is. Voor achtergrondinformatie over het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht en de verschillende tuchtcolleges verwijzen we de geïnteresseerde lezer naar het rapport van Kleiboer & Huls.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

De achtergrond van het onderzoek is het kabinetsstandpunt dat eind 2007 wordt verwacht naar aanleiding van het rapport van de werkgroep-Huls, over de modernisering van het tuchtrecht. Het onderzoek levert feitelijke informatie op over de aard en omvang van de tuchtrechtelijke procedures in de periode 2001 – 2006. De probleemstelling van het onderzoek luidt:

Wat is de feitelijke aard en de omvang van de wettelijke, niet-hiërarchische tuchtrechtelijke procedures in de periode 2001-2006 voor de advocaten, accountants, beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg, gerechtsdeurwaarders, notarissen, octrooigemachtigden, loodsen, diergeneeskundigen, zeevarenden en de beroepen van het economisch tuchtrecht?

De hierboven geformuleerde probleemstelling valt uiteen in een aantal onderzoeksvragen.

1. Heeft de beroepsgroep een klachten- en of geschillencommissie? Zo ja, hoeveel klachten heeft deze commissie behandeld in de periode 2001-2006? Kan ook iets gezegd worden over het aantal klachten dat zonder formele procedure wordt afgehandeld of bemiddeld?

Niet alle geschillen komen in een tuchtrechtelijke procedure terecht. Veel geschillen lenen zich beter voor behandeling in een klachtenprocedure. De werkgroep-Huls acht het dan ook wenselijk dat de beroepsgroepen die tuchtrechtspraak kennen, daarnaast ook klachtenregelingen hebben. Met het oog daarop is in het onderzoek vastgesteld of dergelijke mogelijkheden voor de behandeling van geschillen bestaan en hoe vaak daarvan gebruik wordt gemaakt. Getracht is tevens na te gaan hoe vaak klachten door bemiddeling, zonder dat de formele procedure wordt gevolgd, worden afgehandeld.

2. Hoeveel tuchtcolleges in eerste aanleg zijn er per beroepsgroep?

In het rapport wordt een actueel overzicht gegeven van het aantal tuchtcolleges in eerste aanleg.

⁵ Werkgroep tuchtrecht, *Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht*, Den Haag: Ministerie van Justitie 2006.

⁶ Kleiboer, M.A. & Huls, N.J.H., *Tuchtrecht op de terugtocht? Wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht: een vergelijkende analyse*, Utrecht: Lemma BV 2001.

3. *Wat is de samenstelling van de tuchtrechtelijke colleges (rechters, juristen, andere expertise, verhouding beroepsgenoten en niet-beroepsgenoten) en hoe worden deze ondersteund?*

Het rapport biedt een overzicht van de samenstelling van de colleges en van de wijze waarop de secretariaatsfunctie wordt uitgeoefend.

4. *Wat is de vergoeding die leden van een tuchtcollege ontvangen? Zijn er verschillen tussen de vergoedingen voor bepaalde (categorieën) leden en zo ja, welke?*

Per tuchtcollege wordt aangegeven welke vergoedingen de leden van de tuchtrechtelijke colleges ontvangen.

5. *Wat zijn de totale kosten van de tuchtrechtspraak per doelgroep (kosten college en ondersteuning) en wie draagt deze kosten?*

In het onderzoek is getracht de totale kosten per tuchtcollege te achterhalen en ook de wijze waarop in de financiering van de colleges wordt voorzien.

6. *Hoeveel zaken worden er per tuchtcollege behandeld?*

a. *Wie heeft de zaak aanhangig gemaakt (burger, bedrijf, beroepsgroep zelf, of een ander)?*

b. *Wat is het onderwerp van de zaken?*

c. *Kan de tuchtrechter feitenonderzoek (laten) verrichten en zo ja, hoe vaak en in welke gevallen wordt daarvan gebruik gemaakt?*

d. *Wat is de doorlooptijd van de tuchtzaken?*

Bij onderzoeksvraag 6 staan de feitelijke kenmerken van de zaken die aanhangig worden gemaakt en de wijze waarop die worden behandeld centraal. Behalve feitelijke gegevens over het aantal zaken dat jaarlijks binnenkomt en wordt behandeld, is voor zover hierover gegevens bekend zijn, achterhaald wie het geschil aanhangig heeft gemaakt en welk onderwerp het betreft. Verder zijn de bevoegdheden van het tuchtcollege in kaart gebracht (benoemen getuigen en deskundigen, uitvoeren vooronderzoek, verkorte afdoening, voorlopige voorziening). Daarnaast is, voor zover hierover gegevens bekend zijn, de gemiddelde doorlooptijd van de zaken bepaald.

7. *Welke beslissingen volgen op aanhangig gemaakte zaken?*

a. *Hoeveel zaken zijn niet-ontvankelijk verklaard (en waarom), ingetrokken (en waarom), of afgedaan bij voorzittersbeslissing?*

b. *Hoe vaak wordt een zaak gegrond verklaard?*

c. *Hoe vaak wordt bij een gegrond verklaarde zaak een tuchtrechtelijke maatregel opgelegd en wat is de inhoud daarvan?*

d. *Indien een maatregel wordt opgelegd, worden uitspraken openbaar gemaakt, en zo ja, op welke wijze?*

e. *Indien een maatregel wordt opgelegd, door wie en hoe is de controle op de naleving geregeld?*

Onderzoeksvraag 7 betreft de beslissingen die in de zaken worden genomen. Ook de op de beslissing volgende maatregelen zijn weergegeven. Daarbij is tevens nagegaan of openbaarmaking plaats vindt en hoe controle op naleving van maatregelen geschiedt.

8. *Is er hoger beroep mogelijk, en zo ja, hoeveel en (zo mogelijk) in welke categorie zaken wordt hoger beroep ingesteld?*

Geïventariseerd is of hoger beroep mogelijk is, en zo ja, bij welke instantie dat aanhangig kan worden gemaakt en hoe vaak hoger beroep is ingesteld in de periode 2001-2006. Daarbij is getracht vast te stellen of in bepaalde categorieën zaken vaker hoger beroep wordt ingesteld.

9. *Welke beslissing wordt in hoger beroep genomen (niet-ontvankelijk, ongegrond, gedeeltelijk gegrond) en tot welke maatregelen leidt dit?*

Bij onderzoeksvraag 9 gaat het om cijfermateriaal dat niet eerder is verzameld, over de afloop van het hoger beroep.

10. Zijn er naast de tuchtrechtelijke weg, nog parallelle procedures, zoals geschillenprocedures of begrotingsprocedures. Zo ja, wat is de aard en inhoud daarvan?

Onderzoeksvraag 10 betreft de beschrijving van andere vormen van toetsing van de beroepsuitoefening die in de betreffende beroepsgroep bestaat. De aard en inhoud daarvan is kort beschreven.

1.3 Positie wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht

Wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht moet worden onderscheiden van enerzijds het hiërarchische tuchtrecht en anderzijds van het niet-wettelijk tuchtrecht. Bij hiërarchisch tuchtrecht gaat het om tuchtrechtspraak waarbij dit tuchtrecht in handen van een hoger geplaatste functionaris is gelegd. Hierbij kan gedacht worden aan het militaire tuchtrecht en het ambtelijk tuchtrecht. Niet-wettelijk tuchtrecht is het verenigingstuchtrecht. Het staat elke vereniging vrij in haar statuten en reglementen tuchtrecht op te nemen. Door lid te worden van de vereniging onderwerpen de leden zich vrijwillig aan het verenigingstuchtrecht. In dit onderzoek staat het wettelijk niet-hiërarchische tuchtrecht centraal. Dit tuchtrecht is onder te verdelen in het tuchtrecht voor de vrije beroepen en het economisch tuchtrecht.⁷

De aard van het tuchtrecht voor vertrouwensambten of 'vrije' beroepen verschilt van dat van het tuchtrecht in bedrijfssectoren als het ambacht, de industrie, de land- en tuinbouw en de veeteelt. Deze laatste vorm van tuchtrecht wordt veelal aangeduid als economisch tuchtrecht. Bij het tuchtrecht voor de vrije beroepen ziet het tuchtrecht op de gedragingen die de kwaliteit en de goede naam van de beroepsgroep kunnen schaden. Mogelijke misstanden worden veelal aan het licht gebracht via klachten van cliënten. Bij het tuchtrecht voor advocaten is bijvoorbeeld in de wet geregeld wie tot de beroepsgroep behoren en welk college tuchtrechtspraak uitoefent. Het economisch tuchtrecht ziet op producten of handelingen van economische actoren die een inbreuk vormen op de door de wetgever gestimuleerde ordening en normering van een bepaalde bedrijfstak. Het economisch tuchtrecht oordeelt over concrete verbodsbepalingen, die de kwaliteit van het product beschermen. Anders dan bij de vrije beroepen worden misstanden niet aan de orde gesteld door cliënten maar door privaatrechtelijke controlediensten of een publieke inspectiedienst.⁸

Het kabinet streeft naar uniformering en harmonisering van het tuchtrecht. Redenen hiervoor zijn dat het tuchtrecht bij uitstek geschikt is om te voorzien in gespecialiseerde rechtspraak op terreinen met specifieke rechtsregels voor een beperkte groep belanghebbenden. Het kabinet meent dat het tuchtrecht zich er bij uitstek voor leent om in eerste aanleg de behandeling van soortgelijke zaken te concentreren bij één instantie. De veronderstelling is dat dit de eenheid in de rechtspraak op dit terrein en de uniformiteit in de straftoedeling bevordert.⁹

1.4 Bevoegdheden

Onderdeel van het onderzoek was het in kaart brengen van enkele bevoegdheden waarover het tuchtcollege beschikt. De vijf bevoegdheden waarnaar is gevraagd zijn het verrichten van vooronderzoek, het feitenonderzoek, het horen van getuigen en/of deskundigen, het geven van een voorlopige voorziening en het verkort afdoen van een zaak. Hieronder wordt uiteengezet wat met elk van deze bevoegdheden wordt bedoeld.

---

⁷ Kleiboer & Huls, 2001.

⁸ Kamerstukken I 2003-2004, 27025, nr. A, p. 3.

⁹ Kamerstukken I 2003-2004, 27025, nr. A, p. 2.

Onder vooronderzoek wordt verstaan het beoordelen van een klacht voorafgaand aan of ter zitting door één van de leden van het college of de secretaris. Het vooronderzoek wordt aangemerkt als onderdeel van de behandeling door het tuchtcollege. Het feitenonderzoek is het controleren van de feiten door of namens het tuchtcollege voorafgaand aan of tijdens de zitting.¹⁰ Het feitenonderzoek vormt daarmee een onderdeel van het vooronderzoek. Bij het horen van getuigen en/of deskundigen kan het zowel gaan om het horen van de getuige of deskundige ter zitting als om het opvragen van een deskundigenrapport. Onder het treffen van een voorlopige voorziening wordt verstaan het treffen van een tijdelijke tuchtmaatregel in geval er sprake is van een spoedeisende omstandigheid. Dit doet zich voor bij een ernstige zaak waarbij een sterk vermoeden bestaat van gegrondheid en waarbij het gevaar voor benadeling van derden aanwezig is. Verkorte afdoening wordt hier gedefinieerd als versnelde behandeling van de zaak door de voorzitter van het tuchtcollege (eventueel met behulp van andere leden) na overleg met betrokkenen, met de mogelijkheid al dan niet een maatregel op te leggen. De figuur van de voorzittersbeslissing waarbij de voorzitter een zaak kan afdoen die kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is of wegens een te gering gewicht valt hier uitdrukkelijk niet onder.

1.5 Methoden

Documentstudie

Het onderzoek is in juni 2007 van start gegaan. De onderzoekers zijn begonnen met de studie van verschillende beschikbare stukken, waaronder het rapport van de werkgroep-Huls en het rapport van Kleiboer en Huls. Daarnaast zijn wetgeving en trendrapportages bestudeerd. Ook tijdens het vervolg van het onderzoek zijn verschillende rapportages en jaarverslagen door de onderzoekers nader gezien.

Internetsearch

Gelijktijdig met de documentenanalyse zijn van de relevante tuchtcolleges op internet stukken opgezocht. Veelal waren dit de jaarverslagen van de commissies en relevante wetgeving. Ook zijn in dit stadium de contactgegevens van de colleges achterhaald.

Schriftelijk enquêteonderzoek

Met de secretarissen van de verschillende colleges is vervolgens contact gezocht. Zij zijn telefonisch benaderd met het verzoek mee te werken aan het invullen van een vragenlijst en een telefonisch interview. De vragenlijst werd daarop per reguliere en elektronische post verzonden. Na enkele dagen werd opnieuw contact opgenomen om te informeren of de vragenlijst ontvangen was. Op dat moment werd ook geïnformeerd naar de termijn waarbinnen de vragenlijst geretourneerd zou worden. Nagenoeg alle vragenlijsten zijn retour ontvangen.

De vragenlijst is tot stand gekomen in overleg met de begeleidingscommissie. De vragenlijst is grotendeels gebaseerd op de vragenlijst die ook Kleiboer & Huls hanteerden. Op die manier is het mogelijk de verzamelde gegevens onderling te vergelijken.¹¹ Niet iedereen kon de vragenlijst even goed invullen. Voor een deel werd dit veroorzaakt doordat de vragenlijst niet op het betreffende college was toegesonden. Voor een ander deel lag de oorzaak in het feit dat de respondent niet over de gevraagde informatie beschikte. Soms was de informatie wel beschikbaar, maar niet bij de aangeschreven respondent, in andere gevallen was de informatie in het geheel niet beschikbaar. Enkele secretarissen hebben zich ingespannen om deze gegevens alsnog boven tafel te krijgen, maar bij een deel van de tuchtcolleges is dit niet gelukt. Het gaat dan met name om gegevens over wie tuchtzaken aanhangig maken, waarover

---

¹⁰ Definities afkomstig uit Kleiboer & Huls, 2001, p. 8.

¹¹ De vragenlijst is opgenomen in bijlage IV.

tuchtzaken gaan en wat de doorlooptijd van tuchtzaken is. Deze gegevens zijn in sommige gevallen door onze respondenten geschat. Dit maakt dat deze cijfers in de rapportage met enige terughoudendheid bezien moeten worden. Wanneer sprake is van schattingen is dat in de tekst aangegeven.

Telefonische interviews

In het gesprek waarin geïnformeerd werd of de vragenlijst was ontvangen werd ook een afspraak voor een telefonisch interview gepland. De interviews vonden plaats na retourzending van de vragenlijst, zodat de onderzoekers zich op het gesprek konden voorbereiden en op onderwerpen konden doorvragen. Voor de gesprekken is het stramien van de vragenlijst gevolgd. De duur van de interviews bleek variabel en lag tussen twintig minuten en anderhalf uur. De interviews vonden plaats tussen 12 juli en 5 september 2007.

Terugkoppeling

Aan de respondenten is na het gereedkomen van de tekst het hoofdstuk over hun tuchtcollege ter verificering digitaal toegezonden. De respondenten kregen de vraag voorgelegd of zij zich in de tekst herkenden. In een enkel geval werden nog korte aanvullende vragen gesteld. De reactietermijn daarvoor was kort. Toch hebben in totaal zeventien respondenten gereageerd op ons verzoek om reactie.¹² Dat leverde soms nuttige suggesties en aanvullingen op die in de tekst zijn verwerkt.

Knelpunten en (non-)respons

Uit de vragenlijst en tijdens de interviews bleek dat niet alle respondenten in staat waren de gevraagde informatie te leveren. Met name financiële gegevens en de vragen over het hoger beroep bleken lastig door de secretarissen van de colleges in eerste aanleg te beantwoorden. Dit heeft ertoe geleid dat de onderzoekers bij een groot aantal andere organisaties (waaronder hoger beroepsinstanties, kerndepartementen, beroepsorganisaties en het BIG-register) informatie hebben opgevraagd.

Vanwege de vakantieperiode waarin dit onderzoek plaats vond en de zeer beperkte onderzoeksperiode, was het zaak met de secretarissen afspraken op maat te maken over het moment van respons en de wijze van het aanleveren van stukken. Dit is goed gelukt, de respondenten hebben een schat aan informatie beschikbaar gesteld. De informatie uit deze rapportage steunt in belangrijke mate op de door de respondenten aangeleverde informatie. De betrouwbaarheid van de beschreven gegevens is daarmee dan ook sterk afhankelijk van de betrouwbaarheid van de administratie van het betreffende tuchtcollege. De strakke tijdsplanning liet het niet toe dat de onderzoekers zelf (aanvullend) dossieronderzoek uitvoerden.

Nagenoeg iedereen was bereid mee te werken. Uiteindelijk bleek één tuchtcollege, de Raad van Tucht voor de registeraccountants en accountants-administratieconsulenten niet bereid mee te werken. De Raad in 's-Gravenhage heeft nog wel cijfermateriaal aangeleverd. Met behulp van de Koninklijke NIVRA is alsnog informatie achterhaald. Het telefonisch interview is gehouden met een medewerker van de NIVRA. Het voormalig Tuchtcollege NAK is er niet in geslaagd tijdig cijfermatig materiaal aan te leveren. Een telefonisch interview vond wel plaats. Dit heeft geleid tot een kwalitatieve beschrijving over het tuchtcollege waarin de kwantitatieve gegevens ontbreken.

---

¹² Dit waren respondenten die wij spraken over de Raden van Discipline voor de advocatuur, de Kamers van Toezicht voor het notariaat, de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders, de Raden van Tucht voor octrooigemachtigden, de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, het Veterinair Tuchtcollege, de Raad voor de Scheepvaart, het Tuchtgerecht PVV en het Tuchtgerecht PPE, het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen, het Tuchtgerecht KCB, het Tuchtgerecht CPE, het Skal-Tuchtgerecht, het Tuchtgerecht BKD, het tuchtgerecht Naktuinbouw en het CBb als hoger beroepsinstantie.

1.6 Begeleidingscommissie

Voor dit onderzoek is een begeleidingscommissie onder voorzitterschap van prof.dr. L.E. de Groot-van Leeuwen samengesteld. In bijlage II is de samenstelling van de begeleidingscommissie weergegeven. De begeleidingscommissie heeft de onderzoekers gesproken aan het begin en het einde van de onderzoeksperiode. Tussentijds hebben de leden van de begeleidingscommissie de onderzoekers op hun verzoek bijgestaan.

1.7 Ten geleide

Deze rapportage is verdeeld in drie delen, te weten tuchtrecht voor de vrije beroepen (deel I), economische tuchtcolleges (deel II) en conclusies (deel III). Het deel over economische tuchtcolleges is in drie onderdelen opgedeeld, naar gelang de wet waarop het betreffende tuchtgerecht is ingesteld. De volgorde van hoofdstukken volgt zo veel als mogelijk de indeling van het rapport Kleiboer & Huls. De opbouw is schematisch als volgt:

- Deel I: Tuchtrecht vrije beroepen
- Deel II: Economisch tuchtrecht
  - Deel IIA: Tuchtgerechten publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie
  - Deel IIB: Tuchtgerechten op basis van de Landbouwkwaliteitswet
  - Deel IIC: Tuchtgerechten op basis van de Zaaizaad- en Plantgoedwet
- Deel III: Conclusies

Achtereenvolgens komen aan de orde het tuchtrecht voor advocaten (2), notarissen (3), gerechtsdeurwaarders (4), registeraccountants en accountantsadministratieconsulenten (5), octrooigemachtigden (6), beroepen in de individuele gezondheidszorg (7), diergeneeskundigen (8), loodsen (9) en zeevarenden (10) en de tuchtgerechten van het productschap voor vee en vlees (12), het productschap voor pluimvee en eieren (12), het hoofdproductschap Akkerbouw (13), het Kwaliteits-Controle-Bureau (14), het Controle Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (15), de Stichting Controlebureau Pluimvee, Eieren en Eiproducten (16), de stichting SKAL (17), de Bloembollenkeuringsdienst (18), Naklandbouw (19) en Naktuinbouw (20). In bijlage I zijn de tuchtcolleges op een aantal kenmerken vergeleken.

In het navolgende wordt per hoofdstuk één tuchtcollege behandeld. Uitzonderingen hierop zijn de hoofdstukken 11 en 12. Hoofdstuk 11 bevat een algemene uiteenzetting en inleiding op de tuchtgerechten op basis van de Wet tuchtrecht bedrijfsorganisatie 2004. In hoofdstuk 12 zijn de tuchtcolleges PPE en PVV opgenomen. Hoofdstuk 13 handelt over het tuchtgerecht van het Hoofdproductschap Akkerbouw. We hebben ons beperkt tot deze drie tuchtcolleges op basis van de Wet Tuchtrecht Bedrijfsorganisaties, daar dit de enige drie operationele tuchtcolleges zijn.

De hoofdstukken waarin tuchtcolleges worden besproken, hebben zoveel mogelijk dezelfde opbouw. Achtereenvolgens komen aan de orde de organisatie van het tuchtcollege, de financiering van het tuchtcollege, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de zaken. Vervolgens wordt ingegaan op de bevoegdheden en beslissingen van het tuchtcollege en de maatregelen die het college kan opleggen. Alternatieve procedures voor het afhandelen van geschillen komen daarna aan de orde. Hierop volgt een paragraaf met een beschrijving van het hoger beroep. Voor acht tuchtcolleges is het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb) de hoger beroepsinstantie. De inrichting van het CBb en zijn werkwijze zijn in elk hoofdstuk opnieuw beschreven, zodat in de afzonderlijke hoofdstukken alle informatie over de tuchtrechtspraak voor die beroepsgroep is terug te vinden. Dit is gedaan vanuit de gedachte dat

alle hoofdstukken afzonderlijk leesbaar moeten zijn. Tot slot is in elk hoofdstuk een paragraaf met de opvallendste zaken uit dat hoofdstuk opgenomen.

In de afsluitende paragraaf is ook een overzicht van de cijfers voor het tuchtcollege in eerste aanleg opgenomen. Deze tabel bevat het aantal ingestroomde zaken, het aantal ingetrokken zaken, het aantal gegronde, ongegronde en niet-ontvankelijke zaken en de categorie 'mutatie voorraad'. Het aantal ongegronde zaken is als volgt geconstrueerd. Van het aantal afgehandelde zaken zijn de niet-ontvankelijke en de gegronde zaken afgetrokken. De categorie 'mutatie voorraad' is in de tabel opgenomen als restcategorie. Deze categorie is tot stand gekomen door van het aantal ingestroomde zaken de ingetrokken en de afgehandelde zaken af te trekken. Indien dit getal negatief is, houdt dit in dat er is ingelopen op de bestaande voorraad zaken.

Het hoofdstuk over de Regionale Colleges voor beroepen in de individuele gezondheidszorg volgt dezelfde opbouw, maar lijkt visueel en qua omvang hiervan af te wijken. Dit komt met name doordat de verschillende colleges afzonderlijk worden besproken en veel gegevens van hen beschikbaar zijn, die het beste tot hun recht komen in (uitgebreide) tabellen. In het betreffende hoofdstuk zijn de gegevens van de verschillende Regionale Colleges opgeteld weergegeven. In de bijlagen zijn – indien beschikbaar – de betreffende gegevens uitgesplitst per Regionaal College. Hetzelfde geldt – zij het in mindere mate – voor het hoofdstuk over het tuchtrecht voor advocaten.

Alle bedragen uit 2001 zijn ten behoeve van vergelijkbaarheid omgerekend naar euro's. In de tekst wordt zowel de term tuchtgerecht als tuchtcollege gebruikt. De termen zijn inwisselbaar; telkens is aangesloten bij de bewoordingen waarin de gesprekspartners zich uitten.¹³

---

¹³ De tekst in de verschillende hoofdstukken wordt ondersteund door tabellen. Naast getallen wordt een aantal symbolen gebruikt. Zij hebben de volgende betekenis:

-            geen of 0
?   informatie is onbekend
nvt   niet van toepassing

Deel I Tuchtrect voor de vrije beroepen

2. Advocaten: Raden van Discipline

2.1 Inleiding

Het tuchtrecht voor advocaten wordt uitgeoefend door Raden van Discipline. Ons land kent in totaal vijf Raden van Discipline, het hoger beroep wordt uitgeoefend door het Hof van Discipline. Op 31 december 2006 waren 14.274 advocaten onderworpen aan het tuchtrecht van de Raden van Discipline. Het functioneren van de Raden van Discipline wordt geregeld in de Advocatenwet. Advocaten zijn aan tuchtrechtspraak onderworpen 'ter zake van enig handelen of nalaten in strijd met de zorg die zij als advocaat behoren te betrachten ten opzichte van degenen wier belangen zij als zodanig behartigen of behoren te behartigen, ter zake van inbreuken op de verordeningen van de Nederlandse Orde en ter zake van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt.' Aldus artikel 46 van de Advocatenwet.

Iedere advocaat is wettelijk verplicht lid van de Nederlandse Orde van Advocaten en daarmee ook van de Orde in het arrondissement waarin hij is gevestigd. De Nederlandse Orde van Advocaten is een publiekrechtelijk lichaam met verordenende bevoegdheid.¹⁴ Wettelijk is vastgelegd dat de Nederlandse Orde van Advocaten tot kerntaak heeft zorg te dragen voor de kwaliteit van advocatendiensten. De kwaliteit van advocatendiensten wordt ondermeer geborgd door middel van een systeem van tuchtrecht.

Klachten over het handelen van advocaten komen in eerste instantie binnen bij de plaatselijke deken.

*"Alle negentien arrondissementen van de rechtbanken hebben een deken. De deken is de voorzitter van het bestuur van de plaatselijke orde, de raad van toezicht. De deken houdt toezicht op de naleving van de verordeningen en heeft de bevoegdheid om mogelijke misstanden aan de Raad van Discipline voor te leggen. Tevens onderzoekt hij klachten die binnenkomen over advocaten en probeert te bemiddelen tussen klager en advocaat. Iedere klacht komt in eerste instantie bij de plaatselijke deken terecht en iedere tuchtzaak begint bij de deken van het betreffende arrondissement. Zo vervult de deken een belangrijke zeeffunctie voor het aantal klachten dat uiteindelijk het tuchtrecht binnenstroomt. De beslissing een klacht alsnog te laten behandelen door de Raad van Discipline ligt echter altijd bij de klager zelf; de deken heeft niet de bevoegdheid om een klager tegen te houden of een klacht ongegrond te verklaren"*¹⁵

Tuchtzaken tegen advocaten kunnen bijvoorbeeld gaan over belangenverstrengeling (een advocaat treedt in een echtscheidingsprocedure op voor beide echtgenoten en in daaropvolgende verwante procedures voor één van hen tegen de ander) of de zorgplicht van de advocaat (een advocaat dient ervoor te zorgen dat brieven die gericht zijn aan zijn cliënt die cliënt ook bereiken). Een niet gering deel van de klachten betreft het optreden van de advocaat van de wederpartij. Dit is met name het geval in echtscheidingszaken en ontslagzaken.

De gegevens in dit hoofdstuk zijn ontleend aan de vragenlijst die is ingevuld door een beleidsadviseur van de Orde van Advocaten. Met haar heeft ook het telefonisch interview

---

¹⁴ Voorbeeld van een verordening van de Orde van Advocaten is de Verordening op de praktijkuitoefening of de Boekhoudverordening 1998.

¹⁵ Voert, M. ter, Peters, S.L., Trendrapportage advocatuur 2006 - toegankelijkheid, continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening - , Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Den Haag, 2007

plaatsgevonden. Voor aanvullende gegevens over de procedure in hoger beroep is contact gezocht met de griffier van het Hof van Discipline.

2.2 Organisatie

De Raden van Discipline vormen het tuchtcollege in eerste aanleg en zijn gevestigd in de ressorten van de gerechtshoven; Amsterdam, Arnhem, 's-Gravenhage, 's-Hertogenbosch en Leeuwarden. Artikel 46b eerste lid van de Advocatenwet bepaalt de samenstelling van de Raden van Discipline. De samenstelling van de Raden van Discipline in de praktijk wordt weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1: Samenstelling Raden van Discipline

	Voorzitter	Plv. voorzitter	Leden-advocaten	Plv. leden-advocaten	Griffier	Plv. griffier
Amsterdam	1	5	8	15	1	23
Arnhem	1	4	8	7	1	3
's-Gravenhage	1	2	8	6	1	3
's-Hertogenbosch	1	5	8	7	1	1
Leeuwarden	1	1	8	4	1	1

De Raden van Discipline worden ondersteund door een griffier. De griffier dient advocaat te zijn en hij moet zijn ingeschreven bij een rechtbank binnen het rechtsgebied van de betrokken Raad van Discipline. Zoals blijkt uit tabel 2.1 worden ook plaatsvervangende griffiers aangewezen, in Amsterdam zelfs drieëntwintig. Voorzitters van de Raden van Discipline (en hun plaatsvervangers) dienen lid te zijn van de rechterlijke macht en met rechtspraak te zijn belast. Ter zitting zijn de Raden van Discipline samengesteld uit een voorzitter en vier leden-advocaten. Ondersteuning van de Raden van Discipline vindt ter zitting plaats door een griffier.

2.3 Financiering

Ter compensatie van gedeerde inkomsten ontvangen de voorzitter en de leden van de Raden van Discipline vacatiegelden. Over 2001 zijn geen gegevens beschikbaar. De voorzitter alsmede de leden-advocaten ontvangen een vacatiegeld per zittingsdag.

- Voorzitter € 250,- per zittingsdag
- Overige leden € 160,- per zittingsdag

De griffier ontvangt een vaste vergoeding per soort zaak, deze vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd en wordt weergegeven in tabel 2.2.

Tabel 2.2: Vergoeding griffier Raden van Discipline

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beslissing van de Raad	?	745	760	745	755	765
Voorzitters-beslissing	?	465	475	465	470	480
Voorzitters-beslissing +verzet	?	860	875	860	870	885
Verwijzings-beslissing	?	90	95	90	95	95
Ingetrokken voor de zitting	?	375	380	375	380	385
Ingetrokken ter zitting*	?	515	525	ca. 525	ca. 525	ca. 525
Extra zitting*	?	145	150	ca. 150	ca. 150	ca. 150

* De cijfers die een schatting betreffen (ca.) zijn afkomstig van een beleidsadviseur van de Orde van advocaten

De kosten van de tuchtrechtspraak worden gedragen door de beroepsgroep en door het ministerie van Justitie.¹⁶ Het ministerie verschaft hiertoe jaarlijks een *lumpsum* subsidie. De kosten van de tuchtrechtspraak en de hoogte van de subsidie die het ministerie van Justitie uitkeert, zijn weergegeven in tabel 2.3. De cijfers die in deze tabel worden gepresenteerd zijn de totale kosten van de gehele tuchtrechtspraak. Het betreft de kosten van de Raden van Discipline en het Hof van Discipline tesamen. Opvallend is dat de totale kosten in 2003 toenemen met € 357.223,- dit is een stijging van de kosten van ruim vijftig procent.

De oorzaak van deze stijging ligt in een verandering van de wijze van boekhouden die in 2003 is doorgevoerd.¹⁷ In 2001 en 2002 was de boekhouding van de totale kosten van de tuchtrechtspraak gebaseerd op het totale aantal zaken dat in een jaar werd afgehandeld. De totale kosten van de tuchtrechtspraak vormde een weergave van de kosten die de raden in dat jaar hadden gemaakt om zaken af te handelen. Met ingang van het jaar 2003 zijn de totale kosten van gebaseerd op het aantal zaken dat in een jaar aanhangig is gemaakt. Dit had tot gevolg dat het aantal zaken dat aan het begin van 2003 de werkvoorraad vormde, onderdeel ging uitmaken van de begroting van de totale kosten over 2003. Vanaf 2003 worden de totale kosten van de tuchtrechtspraak niet gebaseerd op de totale daadwerkelijk gemaakte kosten voor afhandeling van zaken, maar op een geschat bedrag dat afhandeling van alle in dat jaar aanhangig gemaakte zaken zal kosten.

Tabel 2.3: Kosten Raden van Discipline en Hof van Discipline

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten Raden van Discipline	741.047	695.545	1.052.768	1.050.148	1.064.737	1.245.733
Waarvan subsidie ministerie van Justitie	453.780	454.000	707.500	718.000	720.000	731.500
Waarvan beroepsgroep	287.267	241.545	345.268	332.148	344.737	514.233

¹⁶ De kosten voor het hoger beroep bij het Hof van Discipline worden geheel door het ministerie van Justitie gefinancierd.

¹⁷ Deze verandering van de wijze van boekhouden kwam voort uit een verandering van de subsidievoorwaarden van het ministerie van financiën.

2.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Tabel 2.4 vormt een weergave van het totaal aantal zaken dat aanhangig is gemaakt bij de Raden van Discipline.¹⁸ Bij de Raad van Discipline in Amsterdam worden veruit de meeste zaken aanhangig gemaakt. De tabel maakt zichtbaar dat in de periode van 2001 tot en met 2006 een stijging is waar te nemen in het aantal aanhangig gemaakte tuchtzaken.

Tabel 2.4: Aantal aanhangig gemaakte zaken Raden van Discipline

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte tuchtzaken	706	638	726	802	875	936

De doorlooptijd van zaken die aanhangig zijn gemaakt bij het tuchtrecht wordt per zaak bijgehouden en weergegeven in de beslissingen van de Raden van Discipline. De doorlooptijd wordt echter niet door de Raden van Discipline geaggregeerd geregistreerd. De doorlooptijd is afhankelijk van het aantal klachten dat door de betreffende Raad van Discipline dient te worden behandeld. Ook de aard en de inhoud van de klacht spelen een rol. De gemiddelde doorlooptijd van alle Raden van Discipline wordt door de respondent alsmede door de griffier van de Raad van Discipline Amsterdam geschat op zes tot zeven maanden. Deze informatie is niet met cijfers onderbouwd.

Voor zover bij de Nederlandse Orde van Advocaten bekend is, voert alleen de Raad van Discipline van Amsterdam een administratie waaruit het onderwerp van aanhangig gemaakte zaken te achterhalen is. Momenteel zijn door andere Raden van Discipline voorbereidingen in gang gezet om in 2008 ook een dergelijke administratie bij te gaan houden. Een totaaloverzicht waarin de aanhangig gemaakte zaken gecategoriseerd zijn naar onderwerp is niet te geven. Ook valt een categorisatie van tuchtzaken naar type indiener (bijvoorbeeld beroepsgenoot, officier van Justitie of cliënt) niet te geven, omdat deze informatie niet door de Raden van Discipline wordt bijgehouden.

2.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

Tabel 2.5 geeft weer welke bevoegdheden zijn toegekend aan de Raden van Discipline. De Raden van Discipline kennen de mogelijkheid getuigen of deskundigen te horen. Hiervan wordt in de praktijk echter slechts beperkt gebruik gemaakt. Raden van Discipline kennen daarnaast de mogelijkheid een zaak voor nader onderzoek terug te verwijzen naar de deken. Raden van Discipline hebben aldus de bevoegdheid feitenonderzoek te (laten) verrichten. De voorzitters van de Raden van Discipline kunnen zaken die kennelijk ongegrond, kennelijk niet-ontvankelijk of van onvoldoende gewicht zijn afwijzen. Raden van Discipline kunnen zaken aldus verkort afdoen. Raden van Discipline beschikken niet over de mogelijkheid vooronderzoek te verrichten. In artikel 46 tweede lid van de Advocatenwet wordt bepaald dat het instellen van onderzoek naar een klacht uitdrukkelijk is opgedragen aan de deken.

Raden van Discipline hebben niet de bevoegdheid een voorlopige voorziening te treffen. In de Tweede Kamer is inmiddels een motie aangenomen om het de Raden van Discipline mogelijk te maken in de toekomst een schorsing of voorlopige voorziening op te kunnen leggen bij wijze van tuchtmaatregel. Een wetsvoorstel van deze strekking is in voorbereiding.

De Raden van Discipline beschikken op dit moment wel over de mogelijkheid om een voorlopige voorziening bij wijze van ordemaatregel te treffen. Dit kan op grond van 'de procedure inzake de onbehoorlijke praktijkuitoefening', die is beschreven in artikel 60b van de

¹⁸ Voor een uitsplitsing van het aantal aanhangig gemaakte zaken per Raad van Discipline, zie bijlage V.

Advocatenwet. Deze voorlopige voorziening als ordemaatregel kan worden opgelegd wanneer advocaten tijdelijk niet in staat zijn hun praktijk naar behoren uit te oefenen, bijvoorbeeld als gevolg van financiële of persoonlijke problemen of als gevolg van een geestesziekte.

Tabel 2.5: Bevoegdheden Raden van Discipline.

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

In de periode van 2001 tot en met 2006 zijn meerdere bij de Raad van Discipline aanhangig gemaakte zaken ingetrokken. Door de Raden van Discipline is hieromtrent een gedegen registratie bijgehouden. In tabel 2.6 is het totaal aantal ingetrokken zaken weergegeven.¹⁹ Niet wordt bijgehouden welke redenen ten grondslag liggen aan intrekking van een zaak. Veelal zal de reden die ten grondslag ligt aan een intrekking gelegen zijn in het feit dat de klager en de advocaat alsnog een minnelijke schikking hebben bereikt.

Tabel 2.6: Aantal ingetrokken zaken Raden van Discipline.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ingetrokken tuchtzaken	89	77	69	103	67	99

In tabel 2.7 wordt weergegeven hoeveel zaken niet-ontvankelijk zijn verklaard. De verschillende Raden van Discipline hebben met betrekking tot het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken een uiteenlopende wijze van registratie gehanteerd. Zoals blijkt uit tabel 2.7 heeft de Raad van Discipline te Amsterdam tot 2006 geen registratie bijgehouden van het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken.²⁰ De Raden van Discipline te 's-Hertogenbosch, 's-Gravenhage en Leeuwarden registreerden de niet-ontvankelijk verklaarde zaken onder dezelfde noemer als de ongegrond verklaarde zaken. Het is niet mogelijk een totaal aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken te geven. Tabel 2.7 bevat de gegevens per Raad van Discipline. De Raden van Discipline registreren niet welke redenen ten grondslag liggen aan de niet-ontvankelijkheid.

Tabel 2.7: Aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken Raden van Discipline

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	?	?	?	?	?	15
Arnhem	3	-	3	1	4	7
's-Hertogenbosch	39*	38*	39*	52*	58*	7
's-Gravenhage	71*	26*	60*	63*	72*	6
Leeuwarden	?	23*	30*	30*	23*	-

* Cijfers hebben betrekking op zowel het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken als op het aantal ongegronde zaken.

¹⁹ Voor een uitsplitsing van het aantal ingetrokken zaken per Raad van Discipline, zie bijlage V.

²⁰ De Raad van Discipline Amsterdam was niet in staat binnen de gegeven termijn gegevens aan te leveren

In 2006 hebben de Raden van Discipline voor het eerst een gelijkvormige wijze van registratie gehanteerd. Voor 2006 waren de registraties van de inhoud van beslissingen, de opgelegde maatregelen en de onderverdeling van typen uitspraken van de verschillende Raden van Discipline onderling afwijkend. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop in deze beschrijving gerapporteerd kan worden over de maatregelen en beslissingen van de Raden van Discipline. Zo kan in tabel 2.7 bijvoorbeeld geen cijfer worden gegeven van het totaal aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken, omdat de registratie hieromtrent, tot 2006, per Raad van Discipline verschilde. Op grond van de uiteenlopende wijzen van registratie is geen overzicht te geven van het aantal zaken dat door de Raden van Discipline (deels) gegrond is verklaard. Om dezelfde reden is niet weer te geven hoeveel zaken van 2001 tot 2004 jaarlijks door de Raden van Discipline zijn afgedaan. Wel zijn gegevens verstrekt inzake het aantal afgedane zaken van 2004 tot en met 2006, deze worden weergegeven in tabel 2.8.

Tabel 2.8: Aantal zaken afgedaan door Raden van Discipline

	2004	2005	2006
Aantal zaken afgedaan door Raden van Discipline	745	856	721

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan kunnen de Raden blijkens artikel 48 Advocatenwet verschillende maatregelen opleggen, deze worden hieronder weergegeven:

- waarschuwing;
- berisping;
- schorsing voor een periode van maximaal één jaar;
- schrapping van het tableau;
- openbaarmaking.

In de opsomming van artikel 48 wordt de gegrondverklaring zonder oplegging van een maatregel niet expliciet als maatregel genoemd. Uit de aanhef van het artikel blijkt echter dat wanneer de kamer een klacht gegrond verklaard een maatregel *kan* worden opgelegd. De Raden zijn hier niet toe gehouden.

Raden van Discipline kennen de mogelijkheid betaling van een schadevergoeding te gelasten. Volgens jurisprudentie van het Hof van Discipline kan een schadevergoeding alleen worden toegekend in geval van een voorwaardelijke schorsing. In de theorie bestaat geen maximum aan op te leggen schadevergoeding, in de praktijk gaat het echter om relatief kleine bedragen. Het betreft veelal relatief eenvoudige vorderingen zoals terugbetaling van gelden die al betaald zijn. Ten aanzien van complexe schadevergoedingen worden civiele zaken aanhangig gemaakt.

Alle beslissingen van de Raden van Discipline worden in het openbaar uitgesproken. Een beslissing kan ook als jurisprudentie worden gepubliceerd. Dit geschiedt in het Advocatenblad, tevens worden samenvattingen van een selectie van beslissingen gepubliceerd op de website van de Orde van Advocaten.²¹ De Raden van Discipline kunnen bij wijze van maatregel bovendien openbaarmaking gelasten, bijvoorbeeld in een krant. Van 2001 tot en met 2006 is terughoudend gebruik gemaakt van deze maatregel. Tot op heden wordt het gebruik van deze maatregel niet geregistreerd, vanaf 2007 is dit wel het geval zijn. Momenteel is de website www.tuchtrechtspraak.nl in ontwikkeling, waar in de toekomst alle beslissingen van tuchtcolleges geanonimiseerd worden weergegeven.

Controle op de naleving van de opgelegde maatregelen vindt plaats door de lokale deken en de griffiers van de rechtbanken. Zo controleert de deken of een advocaat zich gedurende een

²¹ www.advocatenorde.nl

schorsing zich onthoudt van het verrichten van juridische werkzaamheden. De Raden van Discipline houden allen afzonderlijk een registratie bij van de opgelegde maatregelen. In tabel 2.9 wordt weergegeven hoe vaak een bepaalde maatregel is opgelegd door de Raden van Discipline. De gegevens van de Raad van Discipline te Leeuwarden ontbreken voor het jaar 2001.²² De totalen zijn dan ook alleen bekend voor de jaren 2002 en later.²³

Bij tabel 2.9 dient een aantekening te worden gemaakt. De tuchtrechter kan een maatregel meerdere malen aan dezelfde advocaat opleggen. In geval van een schorsing gebeurt dit vaak opeenvolgend, hetgeen betekent dat een schorsing pas ingaat op het moment dat eerdere schorsingen zijn geëindigd. Voorts is het mogelijk dat een advocaat meerdere malen de maatregel van schrapping wordt opgelegd. Ter illustratie; in 2004 is aan één advocaat zesmaal de maatregel van schrapping opgelegd en in 2005 aan een andere advocaat zeven maal. Dit betreft dan respectievelijk zes en zeven verschillende veroordelingen. Een schrapping als advocaat is niet definitief. Een betrokkene kan na verloop van tijd een verzoek doen om opnieuw als advocaat ingeschreven te worden. Indien aan de advocaat een meervoudige schrapping is opgelegd, is de kans op hernieuwde inschrijving zeer gering.

Tabel 2.9: Opgelegde maatregelen Raden van Discipline

	2001*	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel	36	34	36	43	75	45
Waarschuwing	103	78	94	110	95	128
Berisping	40	55	46	61	64	77
Voorwaardelijke Schorsing	28	37	28	28	31	39
Onvoorwaardelijke schorsing	12	19	17	14	10	23
Schrapping	4	2	16	7	12	14

* Exclusief gegevens Raad van Discipline Leeuwarden

2.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Zoals vermeld komt iedere klacht in eerste instantie binnen bij de plaatselijke deken. Wanneer klachten binnenkomen bij de Nederlandse Orde van Advocaten wordt de indiener doorverwezen naar de plaatselijke deken. De plaatselijke deken kan in die zin worden aangemerkt als centraal loket. De plaatselijke deken verzamelt de klachten en verschaft informatie over mogelijkheden voor behandeling van een klacht. Deze taak van de deken is wettelijk vastgelegd in de Advocatenwet.²⁴

De deken kan²⁵ klachten doorverwijzen naar de Raden van Discipline. Er bestaan echter alternatieve wijzen van geschilbeslechting. Klachten kunnen worden behandeld in de begrotingsprocedure, door middel van bemiddeling door de deken, of door de geschillencommissie. Het grootste deel van de klachten dat binnenkomen bij de deken wordt afgehandeld door middel van één van deze alternatieve wijzen van geschilbeslechting. Als voorbeeld zijn hieronder de cijfers afkomstig van de Orde te Amsterdam gegeven.

²² Deze gegevens zijn niet ter beschikking gesteld.

²³ Voor een uitsplitsing van het aantal opgelegde maatregelen per Raad van Discipline, zie bijlage V.

²⁴ Artikel 46 en verder.

²⁵ Wanneer de klager er om verzoekt moet de deken een klacht doorverwijzen naar de Raden van Discipline

Overzicht afgehandelde klachten en bemiddelingen Orde Amsterdam Ordejaar 2005/2006	
<i>Aantal geregistreerde klachten, adviezen en bemiddelingen</i>	564
<i>Aantal klachten doorverwezen naar de Raad van Discipline</i>	163
<i>Minnelijk afgehandelde c.q. ingetrokken klachten</i>	401
<i>Schatting aantal niet geregistreerde adviezen en bemiddelingen</i>	160

Deze gegevens laten zien dat ongeveer 70% van de geregistreerde klachten die binnenkomen bij de deken van Amsterdam worden afgehandeld buiten de Raad van Discipline om of wordt ingetrokken. Slechts 30% van de bij de Orde Amsterdam geregistreerde klachten wordt aanhangig gemaakt bij een Raad van Discipline. Daarnaast is er een groot aantal niet geregistreerde klachten waarbij de deken een adviserende of bemiddelende rol heeft gespeeld. Deze gegevens maken inzichtelijk dat de alternatieve wijzen van geschilbeslechting een belangrijke rol spelen bij het afhandelen van klachten. Gegevens die ten behoeve van dit onderzoek beschikbaar zijn gesteld door de Orde van Advocaten van Haarlem en van Breda onderschrijven dit beeld.

Elk jaar komen ruim drieduizend klachten en bemiddelingsverzoeken binnen bij dekenen.²⁶ Wanneer een klacht of bemiddelingsverzoek binnenkomt bij de deken, dan zal de deken er eerst op aandringen dat de indiener van de klacht de klacht bespreekt met de beklagde. Wanneer dit niet tot de gewenste resultaten leidt, dan zal de deken in verschillende gevallen een bemiddelende rol spelen. In andere gevallen zal de deken de zaak doorverwijzen naar een geschillencommissie, een begrotingsprocedure doen starten of de klacht doorsturen naar de Raad van Discipline.

De begrotingsprocedure kan worden aangewend met betrekking tot klachten over de hoogte van de declaratie van de advocaat in een civiele zaak. De begrotingsprocedure wordt gevoerd bij de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht maakt dan een begroting van de declaratie. Vervolgens dient de advocaat de rekening te specificeren. De Raad van Toezicht bekijkt daarna of de rekening redelijk is in verhouding tot de gemaakte afspraken en het door de advocaat verrichte werk.²⁷ De begrotingsprocedure stamt uit 1843 en wordt vandaag de dag gezien als een ouderwetse wet. De begrotingsprocedure komt in de toekomst dan ook te vervallen. Ondermeer vanwege het feit dat de geschillencommissie dezelfde taak kan vervullen. Van 2003 tot en met 2006 werden door de Raad van Toezicht gemiddeld jaarlijks ongeveer 200 klachten afgedaan.

De landelijke Geschillencommissie Advocatuur is een onafhankelijke instantie die is ingesteld door de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken en de Stichting Geschillencommissies voor Beroep en Bedrijf. De geschillencommissie bestaat uit drie leden, waarvan een voorgedragen door de Consumentenbond of het bedrijfsleven en een ander door de Nederlandse Orde van Advocaten. De geschillencommissie wordt voorgezeten door een rechter.²⁸ De geschillencommissie is bevoegd ten aanzien van klachten inzake de hoogte van de rekening van advocaten, klachten met betrekking tot de informatieverstrekking door de advocaat aan de betrokkene, klachten over fouten van de advocaat waardoor door de betrokkene schade is geleden van ten hoogste € 10.000,- en klachten over het honorarium van de advocaat in samenhang met de kwaliteit van de geleverde diensten. De geschillencommissie doet in deze zaken een bindende uitspraak. In tabel 2.10 wordt weergegeven hoeveel zaken de afgelopen jaren zijn behandeld door de geschillencommissie.

²⁶ Ter Voert & Peters, 2007.

²⁷ <http://www.xs4all.nl/~advocare/folder42.htm>

²⁸ Bron: Nederlandse Orde van Advocaten, Problemen met uw advocaat? (brochure).

Tabel 2.10: Aantal behandelde zaken Geschillencommissie Advocatuur

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Behandelde zaken	37	92	116	156	199	228

Het aantal door de Geschillencommissie Advocatuur behandelde zaken is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De oorzaak hiervoor ligt in de stijging van het aantal bij de geschillencommissie aangesloten kantoren en advocaten. De geschillencommissie is alleen bevoegd om een uitspraak te doen wanneer de cliënt en de advocaat schriftelijk hebben afgesproken om de commissie een oordeel te vragen. Door de stijging van het aantal aangeslotenen worden meer zaken aan de geschillencommissie voorgelegd. In 2001 waren 732 advocaten en 114 kantoren aangesloten bij de geschillencommissie. In 2006 bedroeg het aantal aangesloten advocaten 3177 en het aantal kantoren 624.²⁹

Parallele procedures

Door de geïnterviewde is te kennen gegeven dat er geen zicht bestaat op civiele zaken die parallel lopen aan procedures van de Raden van Discipline. Over het algemeen zullen civiele zaken niet parallel lopen aan procedures bij de Raden van Discipline, maar aansluiten op de procedures teneinde schadevergoeding te verkrijgen. Ook over eventueel parallel lopende strafrechtelijke procedures is weinig bekend bij de Raden van Discipline. Wanneer beklagden aangeven dat ook een strafrechtelijke procedure loopt ten aanzien van hetzelfde feit, dan wordt in sommige gevallen door de Raden van Discipline gewacht met het doen van de uitspraak tot de strafrechter uitspraak heeft gedaan. De Raden van Discipline houden in dergelijke gevallen bij het toepassen van de strafmaat rekening met de uitspraak van de strafrechter. De aantallen strafrechtelijke of civielrechtelijke procedures die parallel lopen aan, voorafgaan aan of volgen op de tuchtprocedure zijn niet bekend.

2.7 Hoger beroep

Hoger beroep kan worden ingesteld bij het Hof van Discipline. Het Hof van Discipline is ingevolge artikel 51 van de Advocatenwet gevestigd in de hoofdplaats van een ressort. Momenteel is het Hof gevestigd in 's-Hertogenbosch.

Volgens de Advocatenwet bestaat het Hof uit bij Koninklijk Besluit benoemde leden, voorzitter en plaatsvervangende voorzitters, alsmede door het College van afgevaardigden gekozen (plaatsvervangende) advocaat-leden. De bij Koninklijk Besluit benoemde leden zijn allen leden van de rechterlijke macht. In de praktijk is de samenstelling van het Hof (per 1 december 2006) als volgt.

²⁹ Nederlandse Orde van Advocaten, Jaarverslag 2006, Den Haag: Nederlandse Orde van Advocaten, 2007

Tabel 2.11: Samenstelling Hof van Discipline

	Hof van Discipline
Voorzitter	1
Plaatsvervangende voorzitters	3
Bij Koninklijk Besluit benoemde leden	5
Bij Koninklijk Besluit benoemde plv. leden	26
Leden-advocaten	4
Plaatsvervangende leden-advocaten	17
Griffier	1
Plaatsvervangende griffiers	4

Ter zitting bestaat het Hof van Discipline uit drie bij Koninklijk Besluit benoemde leden (rechters) en twee leden-advocaten. Bij ongeveer vijftieng procent van de zittingen worden omwille van hun expertise specifieke leden-advocaten geselecteerd om ter zitting te verschijnen. In de overige gevallen wordt geen rekening gehouden met de specifieke kennis van advocaat-leden, in die gevallen kunnen de zaken, gezien de inhoud van de zaken, ter zitting door alle leden-advocaten worden afgedaan. Het Hof wordt ter zitting bijgestaan door een griffier. Anders dan bij de Raden van Discipline hoeft de griffier van het Hof van Discipline niet tevens advocaat te zijn.

Het Hof van Discipline voert geen geaggregeerde registratie waaruit blijkt wat het onderwerp van het beroep is. Door het Hof van Discipline wordt wel een gedegen registratie bijgehouden van de jaarlijkse instroom van zaken, degene die de zaak aanhangig maakt, het onderwerp van zaken en de uitspraak van het Hof. Deze gegevens worden in deze paragraaf in tabellen weergegeven. Ook wordt door het Hof bijgehouden van welk arrondissement een tuchtzaak afkomstig is.

Tabel 2.12: Aantal aanhangig gemaakte zaken Hof van Discipline

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep van klager	129	88	119	144	141	142
(Waarvan advocaten)	3	5	7	6	5	6
Beroep van verweerder	68	67	77	81	54	93
Beroep van klager en verweerder	2	3	13	9	3	6
Beroep van landelijke deken	-	-	1	-	5	-
Verwijzingen	10	11	18	10	15	22
Voorzittersbeslissing zonder verzet	10	6	8	5	6	5
Beklag tegen verzet inschrijving	6	1	3	2	4	-
Beklag tegen beslissing van deken	5	11	18	3	6	5
Totaal	230	187	257	254	233	273

De doorlooptijd van zaken wordt per zaak vermeld in de beslissing van het Hof. Door het Hof worden geen statistieken bijgehouden van doorlooptijden. Volgens de griffier bij het Hof lag de gemiddelde doorlooptijd van zaken gedurende de periode van 2001 tot en met 2006 tussen zes en zeven maanden. In tabel 2.13 is weergegeven hoeveel beroepen in de onderzochte jaren zijn ingetrokken. Het aantal is sinds 2001 gestegen, maar lijkt in de laatste vijf jaren stabiel.

Tabel 2.13: Aantal ingetrokken zaken Hof van Discipline

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ingetrokken zaken	4	7	9	8	8	9

Vanaf het jaar 2005 houdt het Hof van Discipline zeer uitvoerig bij wat de inhoud is van haar tuchtrechtelijk oordeel. Dit wordt geaggregeerd weergegeven in tabel 2.14.

Tabel 2.14: Inhoud tuchtrechtelijk oordeel Hof van Discipline

	2005	2006
Ongegrond / niet-ontvankelijk	120	116
Geground geen maatregel	16	13
Waarschuwing	33	27
Berisping	18	15
Voorwaardelijke schorsing	8	8
Onvoorwaardelijke schorsing	16	10
Schrapping	2	14
Schorsing voor onbepaalde tijd ex art 60b	3	1
Andere 60b voorziening	-	-
Totaal	216	204

2.8 Overzicht

In dit hoofdstuk kwam het tuchtrecht voor advocaten aan de orde. In de beschrijving van dit tuchtrecht valt een aantal zaken op. In de eerste plaats moet worden vastgesteld dat de kosten van de tuchtrechtspraak in het jaar 2003 toenemen met bijna 50% tot 1.052.768 euro. Deze kostenstijging werd veroorzaakt door een verandering in de wijze van boekhouden. Verder valt op dat het aantal aanhangig gemaakte zaken bij de Raden van Discipline is toegenomen. Wellicht is dit te verklaren door de toename van het aantal advocaten, van 11.807 in 2001 naar 14.274 in 2006.³⁰

Wanneer klachten binnenkomen bij de Nederlandse Orde van Advocaten wordt de indiener doorverwezen naar de plaatselijke deken. De plaatselijke deken kan in die zin worden aangemerkt als centraal loket. Daarnaast kunnen klachten worden afgedaan bij de Raad van Toezicht in de begrotingsprocedure of worden voorgelegd aan de geschillencommissie. Het aantal zaken dat wordt behandeld door de geschillencommissie is sterk gestegen. Het stijgende aantal advocaten dat zich heeft aangesloten bij de geschillencommissie is hier hoogstwaarschijnlijk debet aan.

Tot slot valt het op dat de Raden van Discipline, net als het Veterinair Tuchtcollege, beschikken over de mogelijkheid om een schadevergoeding uit te spreken.

Vanwege de uiteenlopende wijze van registratie van de uitstroomcijfers is geen overzicht te geven waarin instroom- en uitstroomcijfers van Raden van Discipline met elkaar vergeleken kunnen worden. Vanaf 2006 zijn de Raden van Discipline evenwel overgegaan op een gelijkvormige wijze van registratie.

³⁰ Nederlandse Orde van Advocaten, jaarverslag 2006, Den Haag: Nederlandse Orde van Advocaten, 2007.

3. Notarissen: Kamers van Toezicht

3.1 Inleiding

In de wet op het Notarisambt is bepaald dat notarissen en kandidaat-notarissen onderworpen zijn aan tuchtrechtspraak.³¹ In 2006 waren 3.560 personen aan het tuchtrecht onderworpen; 1.482 notarissen en 2.078 kandidaat-notarissen.

De tuchtrechtspraak wordt uitgeoefend door de Kamers van Toezicht. Er bestaan negentien Kamers van Toezicht. Zij zijn gevestigd in de hoofdplaatsen van de verschillende arrondissementen, hun rechtsgebied valt samen met dat van de rechtbank. Hoger beroep kan worden ingesteld bij het gerechtshof te Amsterdam.

De tuchtrechtspraak is geregeld in de Wet op het notarisambt, in de artikelen 93 tot en met 109. De wet regelt onder meer de samenstelling, de procedure en de op te leggen maatregelen. Verdere bepalingen zijn opgenomen in het Besluit kamers van toezicht notariaat en de Verordening benoeming notariële leden Kamer van Toezicht.

Kamers van Toezicht spreken zich uit over de vraag of een notaris of kandidaat-notaris zich aan enig klachtwaardig gedrag schuldig heeft gemaakt. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de afwikkeling van een nalatenschap niet correct verloopt.

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) moedigt aan dat klachten die zijn ontstaan over de dienstverlening van de notaris eerst met de notaris zelf worden besproken. Wanneer dit niet tot gewenste resultaten leidt kan worden getracht met behulp van de KNB de klacht af te handelen. Als de klacht na hulp van de KNB nog steeds niet verholpen is, kan een klacht worden ingediend bij de Kamer van Toezicht. Juridische geschillen of geschillen betreffende vergoeding van eventuele schade alsmede declaratiegeschillen, kunnen niet aan de Kamer van Toezicht worden voorgelegd.

De gegevens in dit hoofdstuk zijn ontleend aan een vragenlijst die is ingevuld door twee medewerkers van de KNB. Met hen heeft ook een telefonisch interview plaatsgevonden. Wanneer verder in dit hoofdstuk gesproken wordt over notarissen worden daarmee notarissen en kandidaat-notarissen bedoeld, tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven. In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens behandeld, de organisatie van de Kamer van Toezicht, de financiering, aantal, aard en doorlooptijd van de zaken, bevoegdheden, beslissingen en maatregelen, alternatieve procedures voor geschilbeslechting en de mogelijkheid voor hoger beroep. De belangrijkste (geaggregeerde) gegevens die in dit hoofdstuk aan de orde komen zijn ook opgenomen in bijlage I.

3.2 Organisatie

Zoals vermeld zijn de negentien Kamers van Toezicht gevestigd in de hoofdplaatsen van de verschillende arrondissementen. Een Kamer van Toezicht bestaat uit vijf leden, te weten twee leden-rechters, één lid dat werkzaam is als inspecteur bij de Belastingdienst (verder aangeduid als het lid-inspecteur) en twee leden-beroepsgenoten. Een van de leden-rechters is kantonrechter in het betreffende arrondissement, de ander is de president van de rechtbank in het betreffende arrondissement. De president fungeert tevens als voorzitter van de kamer. De

---

³¹ Artikel 98 lid 1 Wet op het notarisambt.

leden-beroepsgenoten kunnen zowel notaris als kandidaat-notaris zijn. De kamer wordt ondersteund door een griffier. Deze griffier is een griffier van de rechtbank.

3.3 Financiering

De kosten van de Kamers van Toezicht worden gedragen door het ministerie van Justitie. De leden van de Kamer van Toezicht ontvangen geen financiële compensatie voor hun werkzaamheden voor de kamer. De leden-notarissen en het lid-inspecteur ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Ook de leden van de rechterlijke macht ontvangen geen afzonderlijke vergoeding. Zij worden evenwel voor hun tijdbesteding ten behoeve van de Kamer van Toezicht vrijgesteld door het gerecht waar zij werkzaam zijn. Het ministerie van Justitie vergoedt het gerecht vervolgens voor de inzet van de leden-rechters.

De totale kosten van de tuchtrechtspraak bestaan voornamelijk uit de kosten van de inzet van de rechters. Door een betrokken medewerker van het ministerie van Justitie is aangegeven dat deze kosten jaarlijks in totaal circa € 1,3 miljoen bedragen.

3.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Klachten tegen notarissen of kandidaat-notarissen dienen schriftelijk en met redenen omkleed te worden ingediend bij de Kamer van Toezicht waaronder de notaris ressorteert. In tabel 3.1 is het totaal aantal aanhangig gemaakte zaken tegen notarissen weergegeven. Een onderverdeling naar arrondissement is niet gemaakt.

Tabel 3.1: Aanhangig gemaakt zaken Kamers van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	264	428	375	404	433	412

Tuchtzaken kunnen aanhangig worden gemaakt door een ieder; cliënten van notarissen, collega-notarissen of kantoorgenoten en andere belanghebbenden. Het is vervolgens aan de Kamer van Toezicht een klacht al dan niet ontvankelijk te verklaren.

Daarnaast kan de KNB tuchtzaken aanhangig maken bij de Kamer van Toezicht. Ook het Bureau Financieel Toezicht (BFT) kent deze bevoegdheid. Het BFT heeft een rol in het kader van het toezicht op de financiële administratie van notarissen en daarnaast op het terrein van de Wet Identificatie bij Financiële dienstverlening en de Wet melding ongebruikelijke transacties. Indien het BFT aanwijzingen heeft voor tuchtwaardig handelen, kan zij een tuchtzaak aanhangig maken.

De Kamers van Toezicht voeren geen administratie waarin een categorisering wordt bijgehouden inzake het onderwerp van de zaken. Ook houdt zij geen categorisering bij met betrekking tot de groepering die zaken aanhangig maakt.

De Kamers van Toezicht houden geen geaggregeerde registratie bij van de doorlooptijd van de tuchtzaken. Volgens de respondent duurt het in het algemeen ongeveer negen maanden voordat een tuchtklacht in behandeling wordt genomen door een Kamer van Toezicht. De behandeling van de klacht vergt vervolgens ook tijd. Ook indien een zaak snel 'in behandeling' wordt genomen, kan gaandeweg vertraging ontstaan door lange reactietermijnen voor 'repliek' en 'dupliek' en een eventueel onderzoek. Door de respondenten is te kennen gegeven dat de doorlooptijd van tuchtzaken varieert per Kamer van Toezicht. De gemiddelde doorlooptijd van

zaken die worden behandeld door Kamers van Toezicht wordt door de respondenten geschat op een periode tussen een jaar en anderhalf jaar. Dit wordt door de respondenten als problematisch ervaren. Voorzitters van Kamers van Toezicht kunnen belangrijke zaken evenwel 'naar voren halen' zodat eerdere behandeling mogelijk is. Dit gebeurt regelmatig.

3.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

Het verrichten van vooronderzoek en feitenonderzoek behoort tot de bevoegdheden van de Kamer. Ook kan de Kamer van Toezicht getuigen en/of deskundigen oproepen en horen. Het opleggen van een voorlopige voorziening en het verkort afdoen van zaken is niet mogelijk.³² De voorzitter beschikt daarentegen wel over de bevoegdheid om zaken die kennelijk ongegrond, kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk van onvoldoende gewicht zijn bij voorzittersbeslissing afdoen. Hiertegen staat verzet open.

Tabel 3.2: Bevoegdheden Kamers van Toezicht

	Bevoegdheden tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Ja
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Nee

In tabel 3.3 is het aantal niet-ontvankelijk verklaarde klachten en het aantal ingetrokken klachten weergegeven. Daarbij is voor de niet-ontvankelijk verklaarde klachten ook aangegeven of zij bij voorzittersbeslissing of door de kamer als geheel niet-ontvankelijk zijn verklaard. De Kamers van Toezicht registreren niet welke redenen ten grondslag hebben gelegen aan intrekking van een zaak. De redenen voor niet-ontvankelijk verklaring worden tevens niet gecategoriseerd bijgehouden.

Tabel 3.3: Aantal niet-ontvankelijkverklaarde en ingetrokken klachten Kamers van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet ontvankelijk door kamer	13	5	13	22	21	17
Niet ontvankelijk door voorzitter	6	9	8	9	22	16
Niet ontvankelijk totaal	19	14	21	31	43	33
Ingetrokken	50	84	83	74	86	69

Het aantal afgedane en gegrond verklaarde klachten is opgenomen in tabel 3.4. In deze optelling zijn de beslissingen op verzet, de klachten van onvoldoende gewicht en de klachten die anders zijn afgedaan (bv. verwijzingen) niet meegeteld. Enkel de voorzittersbeslissing en de beslissing van de kamer als geheel zijn betrokken.

³² Een reeds gereed concept spoedwet tuchtrecht, geeft de mogelijkheid voorlopige voorzieningen te treffen en zaken verkort af te doen. Het betreft Wijziging van de Advocatenwet en de Wet op het notarisambt in verband met het verruimen van de mogelijkheden tot het spoedshalve tuchtrechtelijk optreden tegen advocaten en notarissen. Inzake de Wet op het notarisambt zullen worden gewijzigd: artikel 103 zesde lid en artikel 106.

Tabel 3.4: Wijze van afdoen en (deels) gegronde klachten Kamers van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door kamer	153	205	279	259	266	243
Afgedaan door voorzitter	30	37	34	30	49	43
Afgedaan totaal	183	242	313	289	315	286
(Deels) Gegronde	95	129	150	149	155	148

Wanneer de Kamer van Toezicht een tuchtzaak gegrond verklaart, kan het een maatregel opleggen. De verschillende maatregelen die het tuchtcollege tot zijn beschikking heeft zijn neergelegd in artikel 103 van de Wet op het notarisambt.³³ De kamer beschikt over de volgende maatregelen:

- gegrond verklaring zonder oplegging maatregel;
- waarschuwing;
- berisping;
- schorsing in de uitoefening van het ambt voor de duur van ten hoogste zes maanden;
- ontzetting uit het ambt;
- ontzegging van de bevoegdheid om waar te nemen voor bepaalde of onbepaalde duur.

In de afgelopen jaren heeft de kamer alle maatregelen, inclusief het gegrond verklaren van een klacht, maar het niet opleggen van een maatregel, wel een keer uitgesproken. In tabel 3.5 is te zien hoe vaak maatregelen zijn opgelegd.

Tabel 3.5: Opgelegde maatregelen Kamers van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gegronde, geen maatregel	35	74	82	63	66	61
Waarschuwing	21	30	34	34	43	42
Berisping	12	17	19	16	19	20
Schorsing	1	3	3	4	6	8
Ontzetting	-	1	1	-	-	-
Ontzegging bepaalde duur	-	-	-	1	-	-

Het valt op dat het aantal opgelegde maatregelen, evenals het aantal aanhangig gemaakte zaken, in de jaren 2001-2006 is toegenomen. Niet alle maatregelen nemen in even grote mate toe. De maatregelen ontzetting, ontzegging voor bepaalde duur en een aantekening in het register zijn niet toegenomen, de overige maatregelen wel. Het aantal opgelegde waarschuwingen is zelfs verdubbeld.

Uitspraken van de Kamers van Toezicht worden altijd in het openbaar uitgesproken. In artikel 101 van de Wet op het notarisambt wordt bepaald dat de kamer bij het opleggen van een waarschuwing of berisping, indien enig belang dit vordert, kan besluiten tot openbaarmaking van de opgelegde maatregel op door haar te bepalen wijze. Dit geschiedt echter zeer zelden.

³³ De maatregelen die kunnen worden opgelegd aan notarissen en aan kandidaat-notarissen verschillen, zie artikel 103 eerste en vierde lid Wet op het notarisambt. Een kandidaat-notaris kan bijvoorbeeld niet worden geschorst.

Wanneer een schorsing wordt opgelegd, dan benoemt de Kamer van Toezicht een waarnemer voor de taken van de geschorste notaris. Gesteld kan worden dat de waarnemer vervolgens toeziet op naleving van de schorsing door de geschorste notaris. Op deze wijze wordt onder meer gestalte gegeven aan controle op de naleving van opgelegde maatregelen.

3.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

De KNB vervult de rol van centraal loket. Cliënten kunnen met klachten terecht bij de KNB. De KNB bemiddelt tussen de verschillende partijen. Ook licht de KNB de cliënten voor over de mogelijkheden voor afhandeling van klachten, de KNB geeft op deze wijze gestalte aan een doorverwijsfunctie. Klachten behoeven niet gemeld te worden bij de KNB, ze kunnen ook direct worden ingediend bij het tuchtcollege. Het loket van de KNB vindt geen grondslag in de wetgeving.

In de Trendrapportage Notariaat 2006³⁴ wordt een categorisatie weergegeven van het onderwerp van de klachten die bij de KNB binnenkomen en het terrein van dienstverlening waarop de klacht betrekking heeft. Tabel 3.6 en tabel 3.7 zijn ontleend aan de gegevens uit deze trendrapportage. De trendrapportage maakt gebruik van verslagjaren.³⁵ Deze komen niet overeen met de overige in dit hoofdstuk gebruikte kalenderjaren. Discrepancies tussen de cijfers kunnen hierdoor worden verklaard. Daarnaast dient nogmaals opgemerkt te worden dat klachten die aanhangig worden gemaakt bij de Kamer van Toezicht, niet altijd eerst binnenkomen bij de KNB, daar hiertoe geen wettelijke verplichting bestaat. De cijfers uit tabel 3.5 en tabel 3.6 geven dus een overzicht van de klachten die binnenkomen bij de KNB. Zij kunnen daarnaast dienen als ruwe indicatie voor het soort klachten dat binnenkomt bij Kamers van Toezicht. Opgemerkt dient te worden dat de cijfers uit de tabellen geen inzicht geven in het aantal klachten. Een klacht kan namelijk betrekking hebben op dienstverlening én inhoud én onpartijdig handelen.

Tabel 3.6: Klachten ingediend bij de KNB 2001-2006 onderverdeeld naar klachtonderwerp

Onderwerp	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006
Dienstverlening	136	178	200	241	183
Inhoud	113	61	29	80	82
Onpartijdig handelen	19	12	14	26	14
Overig/onduidelijk	4	3	3	29	6

Tabel 3.7: Klachten ingediend bij de KNB 2001-2006 onderverdeeld naar terrein van dienstverlening

Onderwerp	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006
Nalatenschappen	126	112	86	134	113
Registergoed	81	69	71	105	104
Echtscheiding	11	7	14	18	17
Diversen	51	62	72	41	24
Onduidelijk	3	4	3	-	-

Ten aanzien van klachten met betrekking tot declaraties bestaat een alternatieve procedure. Deze klachten kunnen niet in een tuchtzaak aanhangig worden gemaakt. Declaratiegeschillen

³⁴ Laclé, Z.D. & Ter Voert, M., *Trendrapportage Notariaat 2006* [in druk].

³⁵ Een verslagjaar loopt van oktober tot en met september.

dienen te worden voorgelegd aan de ringvoorzitters. Ringvoorzitters kunnen bemiddelen tussen de indiener van de klacht en de notaris. Wanneer bemiddeling niet leidt tot beëindiging van het geschil start de ringvoorzitter een procedure conform de Algemene wet bestuursrecht. In tabel 3.8 wordt weergegeven hoeveel declaratiegeschillen jaarlijks worden afgehandeld. Tabel 3.9 geeft in percentages weer op welke onderwerpen de declaratiegeschillen betrekking hebben.³⁶

Tabel 3.8: Aantal door de KNB ontvangen beslissingen van ringvoorzitters inzake declaratiegeschillen

	2003	2004	2005	2006
Aantal afgehandelde declaratiegeschillen	42	44	46	47

Tabel 3.9: Indeling naar onderwerp van declaratiegeschillen in percentages

	2005	2006
Personen- en familierecht	70%	66%
Registergoed	13%	30%
Ondernemingsrecht	17%	0%
Overige	0%	4%

Hoger beroep kan worden ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. De notaris is een bestuursorgaan. Klachten over de notaris kunnen dan ook bij de Nationale ombudsman worden ingediend. De staande praktijk is echter dat de Nationale ombudsman dergelijke klachten terugverwijst naar de KNB of het tuchtcollege. Tot slot kan het voorkomen dat naast of na afloop van een tuchtzaak een procedure bij de (straf- of civiele) rechter wordt gestart. Hoe vaak dit voorkomt is niet bekend bij de medewerkers van de KNB.

3.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van Kamers van Toezicht kan ingesteld worden bij de notariskamer van het Gerechtshof te Amsterdam. De samenstelling van de notariskamer is niet wettelijk geregeld. Het Gerechtshof Amsterdam kent twee vaste notariskamers. Eén kamer bestaat uit de president, een vice-president en een notaris. De andere kamer bestaat in principe uit drie raadsheren, daarbij dient aangetekend te worden dat één van de raadsheren oud-notaris is. Wanneer deze niet aanwezig is, wordt een notaris ter zitting opgeroepen, om op die wijze te voldoen aan het streven steeds minimaal één notaris ter zitting te hebben. De notariskamers worden ondersteund door een griffier. Twee keer per maand vindt een zitting plaats van een notariskamer.

In minder dan de helft van de door het college in eerste aanleg gewezen zaken wordt hoger beroep ingesteld. De cijfers betreffende het aantal zaken in hoger beroep worden weergegeven in tabel 3.10.

Tabel 3.10: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen bij de notariskamer

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte hoger beroepen	76	84	148	121	127	126

³⁶ Cijfers zijn afkomstig van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie.

In hoger beroep wordt noch een registratie van de indiener van de klacht noch een registratie van het onderwerp van de klacht gevoerd. Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en het aantal ingetrokken zaken wordt wel bijgehouden. In tabel 3.11 is weergegeven hoeveel zaken in hoger beroep zijn ingetrokken. In tabel 3.13 is ondermeer weergegeven hoeveel zaken niet-ontvankelijk zijn verklaard.

Tabel 3.11: Aantal ingetrokken hoger beroep zaken bij de notariskamer

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal ingetrokken zaken	3	8	3	2	3	2

De notariskamers beoordelen de zaken in hoger beroep in gehele omvang. De doorlooptijd van de kamer wordt niet bijgehouden. De griffier van de notariskamers heeft te kennen gegeven dat deze ongeveer driekwart jaar belooft. Naar haar mening is dit te lang, het streven is zaken af te handelen binnen zes weken na zitting.

Tabel 3.12: Aantal afgedane klachten door de notariskamer

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal afgedane zaken	84	89	101	70	102	102

De notariskamer voert een uitgebreide registratie van de door haar gewezen beslissingen. In tabel 3.13 is weergegeven welke beslissingen de notariskamer heeft genomen.

Tabel 3.13 Beslissingen van de notariskamer

Beslissing	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet-ontvankelijk	5	5	6	3	10	12
Ongegrond	16	26	20	26	37	43
(Deels) Gegrond	63	58	75	41	55	47

3.8 Overzicht

De Kamer van Toezicht bestaat uit leden-rechters, leden-notarissen en een lid-inspecteur. Het lid-inspecteur is geen beroepsgenoot, maar een belasting-inspecteur die is aangewezen op zitting te nemen in de Kamer van Toezicht. De leden-notarissen en het lid-inspecteur van een Kamer van Toezicht ontvangen evenals de leden van de Raad van Toezicht voor de octrooigemachtigden en de leden van de Kamers voor Gerechtsdeurwaarders, geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Ook de leden van de rechterlijke macht ontvangen geen afzonderlijke vergoeding. Zij worden evenwel voor hun werkzaamheden vrijgesteld door het gerecht waar zij werkzaam zijn, deze situatie is vergelijkbaar aan die met de voorzitters van de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg.

De gemiddelde doorlooptijd van zaken die de Kamers van Toezicht behandelen, schatten de respondenten ruwweg op een jaar tot anderhalf jaar. Zij ervaren dit als problematisch.

Het valt op dat het aantal opgelegde maatregelen, evenals het aantal aanhangig gemaakte zaken, in de jaren 2001-2006 toe is genomen. Opvallend is dat de mogelijkheid om een klacht wel gegrond te verklaren, maar geen maatregel op te leggen ten aanzien van de Kamers van Toezicht expliciet in de wet wordt genoemd. Bij andere colleges met die mogelijkheid is dit namelijk niet het geval.

De KNB vervult ten aanzien van de klachten een loketfunctie. Deze is niet verankerd in de wet, zaken kunnen daardoor ook bij een Kamer van Toezicht aanhangig worden gemaakt zonder inmenging van de KNB. Tuchtzaken kunnen aanhangig worden gemaakt door particulieren, de KNB en het Bureau Financieel Toezicht. Declaratiegeschillen dienen te worden voorgelegd aan de ringvoorzitters. Ringvoorzitters kunnen bemiddelen tussen de indiener van de klacht en de notaris. Wanneer bemiddeling niet leidt tot beëindiging van het geschil start de ringvoorzitter een procedure conform de Algemene wet bestuursrecht. De notaris is een bestuursorgaan. Klachten over de notaris kunnen dan ook bij de Nationale ombudsman worden ingediend.

Tabel 13.14 geeft een overzicht van enkele in dit hoofdstuk gepresenteerde cijfers.

Tabel 3.14: Overzicht zaken Kamers van Toezicht.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	264	428	375	404	433	412
Ingetrokken	50	84	83	74	86	69
Niet-ontvankelijk	19	14	21	31	43	33
Ongegrond	69	99	142	109	17	105
(Deels) Gegrond	95	129	150	149	155	148
Mutatie voorraad	31	102	-21	41	32	57

4. Gerechtsdeurwaarders: Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

4.1 Inleiding

In de Gerechtsdeurwaarderswet is in artikel 34 lid 2 bepaald dat de tuchtrechtspraak voor gerechtsdeurwaarders wordt uitgeoefend door de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders. Er is één Kamer en deze is gevestigd te Amsterdam. Hoger beroep tegen beslissingen van de kamer is in te stellen bij het gerechtshof te Amsterdam. Er zijn 391 gerechtsdeurwaarders en 466 kandidaat-gerechtsdeurwaarders in Nederland werkzaam.³⁷ Gerechtsdeurwaarders zijn van rechtswege verplicht lid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (verder: KBvG).

Klachten over gerechtsdeurwaarders worden schriftelijk bij de Kamer ingediend. De voorzitter beproeft of tussen klager en aangeklaagde een minnelijke schikking mogelijk is. Indien dit niet het geval is, wordt de klacht als tuchtklacht behandeld. Een klacht tegen een gerechtsdeurwaarder kan bijvoorbeeld zijn het onjuiste beheer van de derdengeldrekening.

In het vervolg van dit hoofdstuk komen de organisatie en financiering, het aantal, de aard en de doorlooptijd van tuchtzaken, de bevoegdheden, beslissingen en maatregelen van het tuchtcollege aan de orde. Het hoofdstuk sluit af met alternatieven voor de tuchtrechtspraak en het hoger beroep. De gegevens in dit hoofdstuk zijn verkregen van de Kamer van Gerechtsdeurwaarders. Het telefonisch interview heeft plaatsgevonden met de voorzitter van de Kamer. De gegevens over het hoger beroep zijn aangeleverd door het Hof Amsterdam. Met een senior jurist van het Hof heeft een telefonisch interview plaatsgevonden.

De in dit hoofdstuk gepresenteerde cijfers met betrekking tot de tuchtzaken uit 2001 zien slechts op het laatste half jaar van 2001. Het is van belang om dit bij het lezen van de tabellen in gedachten te houden.

4.2 Organisatie

De Kamer voor Gerechtsdeurwaarders is gevestigd te Amsterdam. Volgens opgave zijn op dit moment elf leden benoemd. Onder hen zijn zes voor het leven benoemde leden van de rechterlijke macht³⁸ en vijf leden-beroepsgenoten. De leden-beroepsgenoten zijn in een enkel geval zelf ook jurist. Het college wordt ondersteund door een griffier en een plaatsvervangend griffier.

De relatie tussen een gerechtsdeurwaarder en zijn cliënt is er één van belangenbehartiging. In die zin is deze relatie te vergelijken met de relatie tussen advocaat en cliënt, waarin ook belangenbehartiging centraal staat. Bij de selectie van leden-rechters heeft het college dan ook een voorkeur voor rechters die een advocatenpraktijk hebben gehad. Het college meent dat leden-rechters die ervaren zijn in het behartigen van de belangen van cliënten een extra kwalificatie voor zitting in het tuchtcollege hebben.

Het college houdt zitting met drie leden. Naast de voorzitter hebben een lid-rechter en een lid-beroepsgenoot zitting in het college. Ter zitting en in de raadkamer wordt het college ondersteund door de griffier. In totaal is er 1,8 *fulltime-equivalent* (verder: fte) beschikbaar voor de functie van griffier en 0,6 fte voor administratieve krachten

---

³⁷ Opgaven van de KBvG per 1 juli 2007.

³⁸ In het vervolg van dit hoofdstuk wordt dan ook telkens gesproken van leden-rechters.

4.3 Financiering

De kosten voor het tuchtcollege voor gerechtsdeurwaarders worden gedragen door het ministerie van Justitie. De rechtbank Amsterdam huisvest en faciliteert het college en ontvangt hiervoor een vergoeding van het ministerie. De leden gerechtsdeurwaarders doen het werk om niet (zij ontvangen geen afzonderlijke vergoeding). Ook de leden vanuit de rechterlijke macht krijgen geen afzonderlijke vergoeding. De leden van de rechterlijke macht en de gerechtsambtenaren die de administratieve en juridische ondersteuning van de Kamer verzorgen, vervullen hun taak in het kader van hun hoofdfunctie en worden in de meeste gevallen hiervoor officieel van andere werkzaamheden binnen de rechtbank vrijgesteld. Justitie vergoedt het gerecht (via de Raad) voor die inzet. In tabel 4.1 zijn de totale kosten voor de kamer in de onderzochte periode weergegeven. Dit zijn de kosten voor de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders in eerste aanleg.

Tabel 4.1: totaal kosten Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten Kamer	76.824	152.433	178.760	193.151	204.940	232.140

Duidelijk is dat de kosten van de tuchtrechtspraak oplopen. Dit wordt veroorzaakt door het toegenomen aantal klachten, zoals hierna zal blijken.

4.4 Aantal, aard en doorlooptijd

In tabel 4.2 is het aantal aanhangig gemaakte klachten in de afgelopen periode weergegeven. De gegevens over 2001 hebben betrekking op juli tot en met december.

Tabel 4.2: Aantal aanhangig gemaakte zaken Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	143	350	384	439	528	607

Het aantal klachten is in de loop van de afgelopen zes jaar toegenomen. De kamer voert geen geaggregeerde registratie van de onderwerpen waarop de tuchtzaken betrekking hebben. Ook wordt niet administratie gevoerd van de indieners van klachten. Deze gegevens zijn echter wel vergaard in het kader van de trendrapportage gerechtsdeurwaarders uitgevoerd in opdracht van het WODC.³⁹ Daar de onderzochte periode uit de trendrapportage niet overeenkomt met de onderzochte periode in dit onderzoek verwijzen we voor de door Ter Voert en Van Ewijk vergaarde gegevens naar de Trendrapportage.

De doorlooptijden worden niet bijgehouden. De hierna genoemde cijfers zijn een inschatting van de geïnterviewde. Het streven is om tuchtzaken die bij voorzittersbeslissing afgedaan worden binnen drie maanden af te handelen. Dit lukt op het moment redelijk, mede omdat enige tijd geleden een grote inhaalslag is gemaakt. Voor de zittingszaken is er geen streven. De doorlooptijd loopt al snel op tot vele maanden. Uit onderzoek blijkt dat de gemiddelde zittingzaak een doorlooptijd van bijna een jaar kent.⁴⁰ Reden hiervoor is de explosieve toename van het aantal klachten. Als het aantal klachten zo groot blijft als in 2006 het geval was of zelfs verder toeneemt, dan is een uitbreiding van de formatie nodig.

³⁹ Ter Voert, M.J. & Van Ewijk M.D., Trendrapportage gerechtsdeurwaarders 2005, Meppel: Boom Juridische Uitgevers 2006.

⁴⁰ Ter Voert, M. & Willems, M., Klachten over gerechtsdeurwaarders onder de loep genomen, in: Executief 2006-4.

4.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 4.3 staat weergegeven welke bevoegdheden aan de kamer zijn toegekend. De Kamer kan geen vooronderzoek verrichten, maar wel een feitenonderzoek laten uitvoeren. Dit vindt slechts beperkt plaats, voornamelijk in die gevallen waarin een vermoeden van een bewaringstekort aanwezig is, wordt een feitenonderzoek geëntameerd. Dit is in ongeveer 1% van de zaken het geval. Het feitenonderzoek wordt in dat geval uitgevoerd door het Bureau Financieel Toezicht (verder: BFT). Het oproepen van deskundigen tijdens de zitting komt nauwelijks voor. In die zaken waarin het BFT onderzoek heeft gedaan, wordt het rapport van het BFT als deskundigenrapport ingebracht. Het horen van deskundigen zou volgens de kamer ook niet nodig moeten zijn, daar de leden-beroepsgenoten geacht worden deskundig te zijn. Ook het horen van getuigen komt nauwelijks voor. Indien de kamer een ernstig vermoeden heeft van handelen of nalaten dat een (kandidaat-)deurwaarder niet betaamt, kan een voorlopige voorziening getroffen worden. De kamer kan de deurwaarder schorsen voor een periode van zes maanden die één maal verlengd kan worden met ten hoogste zes maanden. Deze schorsing is in afwachting van een beslissing van de kamer over het handelen of nalaten.⁴¹ In de praktijk wordt de schorsing bij wijze van voorlopige voorziening niet of nauwelijks gebruikt. Zaken die als ernstig worden beschouwd (met name die zaken waarin een vermoeden van een bewaringstekort bestaat) worden versneld op zitting gebracht. Over mogelijkheden om een zaak verkort af te doen beschikt de Kamer niet. Zaken die kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond zijn of naar het oordeel van de voorzitter van een te gering gewicht zijn, kunnen door de voorzitter worden afgewezen.

Tabel 4.3: Bevoegdheden Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Ja
Verkorte afdoening	Nee

In tabel 4.4 is het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en het aantal ingetrokken zaken weergegeven. De voorzitter beschikt over de mogelijkheid om zaken die kennelijk niet-ontvankelijk zijn bij voorzittersbeslissing af te doen. Hiervan wordt blijkens de cijfers in tabel 4.4 geen gebruik van gemaakt, alle zaken zijn door de gehele kamer niet-ontvankelijk verklaard.

Tabel 4.4: Aantallen klachten ingetrokken en niet-ontvankelijk verklaard Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet ontvankelijk door Kamer	11	2	7	5	9	19
Niet ontvankelijk door voorzitter	-	-	-	-	-	-
Niet ontvankelijk totaal	11	2	7	5	9	19
Ingetrokken	15	56	49	50	51	36

Een registratie van de redenen van intrekking en niet-ontvankelijkheid wordt niet bijgehouden.

⁴¹ Artikel 38 j. artikel 34 lid 1 Gerechtsdeurwaarderswet.

Het merendeel van de behandelde zaken wordt afgedaan bij voorzittersbeslissing. In tabel 4.5 is te zien welk deel van de zaken door de kamer en welk deel door de voorzitter worden afgedaan. Het totaal aantal afgedane zaken is inclusief de niet-ontvankelijk verklaarde zaken, maar exclusief de ingetrokken zaken.

Tabel 4.5: Wijze van afdoen en aantal (deels) gegronde klachten Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door Kamer	38	89	135	121	160	182
Afgedaan door voorzitter	90	205	200	268	315	389
Afgedaan totaal	128	294	335	389	475	571
(Deels) Gegronde	9	59	64	39	40	55

Indien een tuchtzaak gegrond wordt verklaard kan de kamer een maatregel opleggen. In artikel 43 van de Gerechtsdeurwaarderswet zijn de beschikbare maatregelen neergelegd. Dit zijn:

- berisping;
- berisping met aanzegging van geldboete, schorsing of ontzetting indien hij opnieuw handelingen pleegt of nalaat die (kandidaat-)deurwaarder niet betamen;
- geldboete van de derde categorie (€6.700);
- schorsing voor een periode van maximaal één jaar;
- ontzetting uit het ambt.

In de opsomming van artikel 43 van de Gerechtsdeurwaarderswet wordt de gegrondverklaring zonder oplegging van een maatregel niet expliciet als maatregel genoemd. Uit de aanhef van het artikel blijkt echter dat wanneer de Kamer een klacht gegrond verklaart een maatregel kan worden opgelegd. De Kamer is hier niet toe gehouden.

Zoals eerder gemeld beschikt de Kamer naast deze maatregelen ook over de maatregel van schorsing bij wijze van voorlopige voorziening. Bij de beslissing tot oplegging van een maatregel kan bepaald worden dat de beslissing openbaar wordt gemaakt. De uitspraak wordt altijd in het openbaar uitgesproken en kan daarnaast als jurisprudentie worden gepubliceerd. Publicatie vindt plaats op de website van de KBvG.

In tabel 4.6 is weergegeven hoe vaak de verschillende maatregelen in de afgelopen zes jaren zijn opgelegd.

Tabel 4.6: Opgelegde maatregelen Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel	-	-	-	-	-	-
Berisping	1	17	23	30	13	17
Berisping met aanzegging	1	5	3	1	5	2
Geldboete	-	1	2	2	1	2
Schorsing	-	2	1	1	3	2
Ontzetting	-	-	-	1	2	-

Controle op schorsingen en ontzettingen vindt niet plaats. Wel wordt gecontroleerd of de opgelegde boete wordt voldaan.

4.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Een alternatief voor de tuchtprocedure bestaat in de vorm van het aanzetten tot het afhandelen van de zaak met de beroepsbeoefenaar. De griffier van de kamer kan de klager hierop wijzen. Een andere mogelijkheid is het volgen van de klachtprocedure waarover elke deurwaarder verplicht dient te beschikken. Daar de gerechtsdeurwaarder ook als overheidsorgaan fungeert, kunnen klachten over hem ook bij de Nationale ombudsman worden ingediend. Uit het onderzoek van Ter Voert en Ewijk blijkt dat een procedure bij de Nationale ombudsman soms voorkomt.⁴² Of van de andere alternatieven voor geschilbeslechting gebruik wordt gemaakt en in welke mate is onbekend.

Of voorafgaand aan, volgend op of tegelijk met de tuchtprocedure gerechtelijke procedures lopen is onbekend.

4.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders kan ingesteld worden bij het gerechtshof te Amsterdam. De totale samenstelling van het hof in hoger beroep is niet vastgelegd. Ter zitting bestaat het college uit drie raadsheren. Een van de ledenplaatsvervangers is oud-gerechtsdeurwaarder en wordt bij elke zitting ingezet. Het hoger beroepscollege wordt ondersteund door een griffier.

De cijfers voor het aantal zaken dat in hoger beroep is ingediend, zijn weergegeven in tabel 4.7. Alleen van de jaren 2004 tot 2006 is het aantal ingediende hoger beroepen bekend.

Tabel 4.7: Aantal aanhangig gemaakt hoger beroepen Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte hoger beroepen	16	41	19

In hoger beroep wordt noch een geaggregeerde registratie van de indiener van de klacht noch van het onderwerp van de klacht bijgehouden. Ook wordt geen geaggregeerde registratie van de beslissing van het hof gevoerd. Wel is bekend dat in de periode van 2004 tot 2006 geen enkele zaak is ingetrokken. De doorlooptijd van de zaken in hoger beroep wordt bij het hof zelf niet geregistreerd, maar is in ander onderzoek wel vastgesteld. De gemiddelde doorlooptijd in hoger beroep lag in dit onderzoek rond de negen en een halve maand.⁴³

Ondanks dat het hof zijn beslissing niet registreert, wordt sinds 2005 bijgehouden welke maatregelen zijn opgelegd. In tabel 4.8 zijn de in 2005 en in 2006 opgelegde maatregelen weergegeven. Omdat niet bekend is hoeveel beroepen in 2005 en 2006 (deels) gegrond zijn verklaard, wordt niet duidelijk of het hof in elk (deels) gegrond verklaarde beroep een maatregel heeft opgelegd. Het aantal maatregelen in 2005 valt op. Van de 41 in dat jaar ingediende beroepen heeft slechts één geleid tot de oplegging van een maatregel. Onduidelijk is echter of alle ingediende zaken ook al zijn behandeld door het hof.

⁴² Ter Voert & Ewijk, 2006, p. 102.

⁴³ Ter Voert & Van Ewijk, 2006, p.71.

Tabel 4.8: Opgelegde maatregelen hoger beroep gerechtshof Amsterdam

	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel	-	-
Berisping	-	6
Berisping met aanzegging	1	-
Geldboete	-	2
Schorsing	-	1
Ontzetting	-	-

4.8 Overzicht

In dit hoofdstuk stond de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders centraal. Inzake de financiering van de Kamer valt op dat de leden-gerechtsdeurwaarders van de Kamer geen vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden voor de Kamer. Bij alle andere in het kader van dit onderzoek onderzochte colleges, met uitzondering van de Kamers van Toezicht voor het Notariaat en de Raad van Tucht voor octrooigemachtigden, worden de leden wel gecompenseerd voor hun inspanningen. Verder valt op dat het aantal tuchtzaken tegen gerechtsdeurwaarders fors groeit.

Een andere mogelijkheid om een geschil te beslechten is het volgen van de klachtprocedure waarover elke deurwaarder verplicht dient te beschikken. Daar de gerechtsdeurwaarder ook als overheidsorgaan fungeert, kunnen klachten over hem ook bij de Nationale ombudsman worden ingediend.

In tabel 4.9 is een overzicht gegeven van de instroom en de uitstroom van zaken bij de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders.

Tabel 4.9: Overzicht zaken Kamer voor Gerechtsdeurwaarders

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	143	350	384	439	528	607
Ingetrokken	15	56	49	50	51	36
Niet-ontvankelijk	11	2	7	5	9	19
Ongegrond	108	233	215	345	426	497
(Deels) Gegrond	9	59	64	39	40	55
Mutatie voorraad	-	-	-	-	2	-

5. Accountants: Raden van Tucht

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de Raden van Tucht voor de registeraccountants en de accountants-administratieconsulenten. Er bestaan twee Raden van Tucht, zij zijn gevestigd te Amsterdam en 's-Gravenhage. Het hoger beroep wordt uitgeoefend door het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. Vooraf dient opgemerkt te worden dat de Raden van Tucht in eerste aanleg niet erg genegen waren mee te werken aan dit onderzoek. De secretarissen van de beide Raden zijn benaderd om de benodigde informatie te verschaffen. De secretaris van de Raad van Tucht in 's-Gravenhage heeft enkele overzichten van kwantitatieve gegevens verschaft. De secretaris van de Raad van Tucht in Amsterdam wilde in het geheel niet meewerken. Tijdsgebrek, de uitvoering van dit onderzoek in de zomerperiode en de op handen zijnde wijziging van het tuchtrecht voor accountancy zullen daarbij een rol hebben gespeeld. Getracht is om met behulp van het Koninklijk Nederlands Instituut voor de Registeraccountants (verder: het NIVRA) en de Nederlandse Orde van Accountants-administratieconsulenten (verder: de NOvAA) de benodigde gegevens te vergaren. De beroepsorganisaties zijn hiervoor benaderd door het ministerie van Financiën. Het NIVRA heeft hieraan gehoor gegeven en de gegevens – voor zover bij haar bekend – aangeleverd. Met een vertegenwoordiger van het NIVRA is vervolgens een telefonisch interview gehouden. De NOvAA heeft niet gereageerd op het verzoek om medewerking. Aan de gegevens in dit hoofdstuk kleven derhalve gebreken; het zijn enkel de cijfers van de Raad van Tucht uit 's-Gravenhage. De cijfers uit Amsterdam hebben we niet kunnen achterhalen. Het geven van een compleet beeld van het tuchtrecht in eerste aanleg is dan ook niet mogelijk.⁴⁴

Het tuchtrecht voor registeraccountants en accountants-administratieconsulenten is neergelegd in de Wet op de registeraccountants en de wet op Accountants-administratieconsulenten. Het aantal registeraccountants dat onder het tuchtrecht valt, bedroeg in 2006 14.007.⁴⁵ Dit aantal is gestegen ten opzichte van 2001 toen dit aantal 13.191 was.⁴⁶ Het aantal accountants-administratieconsulenten is in 2007 ongeveer 6.500.⁴⁷ Het NIVRA is de beroepsorganisatie voor de registeraccountants. Het NIVRA draagt zorg voor de belangenbehartiging van de beroepsgroep, ondersteuning bij de beroepsuitoefening en het beheer van het register.⁴⁸ De NOvAA is de beroepsorganisatie voor accountants-administratieconsulenten en vervult een identieke taak voor deze beroepsgroep.⁴⁹

Klachten over de registeraccountants kunnen bij de Raden van Tucht worden ingediend. Hoe het voortraject verloopt is niet bekend. Tuchtzaken kunnen over een groot aantal onderwerpen gaan. Voorbeelden hiervan zijn de wijze van declareren door de accountant en het door de accountant uitgebrachte advies. Ter illustratie kan een klacht dienen van een cliënt die klaagt over het feit dat de accountant hem een fiscale constructie heeft geadviseerd die niet meer mogelijk was.

De informatie in dit hoofdstuk is afkomstig uit openbare bronnen, de door de Raad van Tucht 's-Gravenhage aangeleverde cijfers, een door het NIVRA ingevulde vragenlijst en een telefonisch interview met een medewerker van het NIVRA. De waarnemend griffier van het College van

---

⁴⁴ In bijlage VI is een presentatie gegeven van de cijfers zoals die door de NIVRA zijn aangeleverd. Ook deze cijfers zijn niet compleet, omdat zij enkel de tuchtzaken tegen registeraccountants bevatten en niet de tuchtzaken tegen accountants-administratieconsulenten.

⁴⁵ Koninklijke NIVRA, Jaarverslag 2005-2006, Amsterdam: Koninklijke NIVRA, p. 8.

⁴⁶ Koninklijke NIVRA, Jaarverslag 2000-2001, Amsterdam: Koninklijke NIVRA, p. 18.

⁴⁷ Bron: <http://www.novaa.nl/11276.0.html>.

⁴⁸ Bron: <http://www.nivraa.nl>.

⁴⁹ Bron: <http://www.novaa.nl/5843.0.html>.

Beroep voor het bedrijfsleven verschaft de informatie over het hoger beroep (paragraaf 5.7). Zij vulde een vragenlijst en werkte mee aan een telefonisch interview.

In dit hoofdstuk wordt allereerst de organisatie van de Raad van Toezicht behandeld. Vervolgens komen de financiën, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de klachten aan de orde. De bevoegdheden, beslissingen en opgelegde maatregelen komen daarna aan bod. Het hoofdstuk sluit af met de alternatieve procedures voor geschilbeslechting en de wijze waarop hoger beroep kan worden ingesteld. Wanneer in het vervolg van dit hoofdstuk gesproken wordt over accountants worden daarmee zowel registeraccountants als accountants-administratieconsulenten bedoeld.

5.2 Organisatie

De Raden van Tucht voor accountants zijn gevestigd te Amsterdam en 's-Gravenhage. De Raden bestaan uit ongeveer vijftig leden; van hen zijn 26 meester in de rechten. De voorzitter dient te voldoen aan de eisen voor benoembaarheid tot rechter in een rechtbank. Hij dient daarnaast met rechtspraak belast te zijn (geweest) en mag geen accountant zijn; dit is bij beide Raden van Tucht het geval. De Raden beschikken gezamenlijk over 2 voorzitters (en 7 plaatsvervangers), 23 leden-beroepsgenoten en 9 leden-deskundigen (geen beroepsgenoten, maar deskundig op terreinen van aanverwante werkzaamheden). De Raden beschikken niet over als zodanig aangemerkte leden-juristen. Ter zitting bestaan de Raden uit drie of vijf leden, waaronder ten minste de voorzitter of diens plaatsvervanger. De Raden worden ondersteund door een secretaris, elke Raad beschikt over één secretaris. Voor de secretaris zijn geen aanvullende functie-eisen vastgesteld. De beide secretarissen zijn advocaten werkzaam bij een advocatenkantoor. Of zij over een aanvullende administratieve staf ten behoeve van de Raad van Tucht beschikken is niet bekend.

5.3 Financiering

De voorzitters en secretarissen ontvangen een jaarlijkse vergoeding voor de werkzaamheden die zij voor de Raden verrichten. Daarnaast ontvangen alle leden, inclusief de voorzitter en de secretaris, een vacatiegeld per zitting. Het vacatiegeld gaat uit van een zitting van een gehele dag. Indien de zitting korter dan vier uur duurt wordt slechts de helft van de vacatievergoeding uitgekeerd. De vergoeding is gekoppeld aan de salarisstijging voor ambtenaren.

De Raden van Tucht worden bekostigd door het NIVRA en de NOvAA. Beide organisaties betalen een gefixeerd deel van de kosten en dragen daarnaast bij naar rato van het aantal zaken dat de Raden behandelen over registeraccountants respectievelijk accountants-administratieconsulenten. De hoogte van de totale kosten van de tuchtrechtspraak voor accountants is onbekend.

5.4 Aantal, aard en doorlooptijd

De in dit onderdeel opgevoerde cijfers zijn de cijfers van de Raad van Tucht 's-Gravenhage. De cijfers geven geen compleet beeld van het tuchtrecht voor accountants, maar alleen voor de Raad van Tucht 's-Gravenhage. In tabel 5.1 zijn de aanhangig gemaakte zaken bij de Raad van Tucht weergegeven.

Tabel 5.1: Aantal aanhangig gemaakte zaken Raad van Tucht 's-Gravenhage

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	59	54	55	63	57	68

Er wordt geen administratie bijgehouden waaruit te achterhalen is door wie tuchtzaken in het algemeen aanhangig worden gemaakt. Evenmin blijkt uit de administratie waarover tuchtzaken handelen. Ook de doorlooptijden van tuchtzaken is niet bekend.

5.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

Teneinde een goede beslissing te kunnen nemen in de voorliggende zaak, komen aan de Raden van Tucht de bevoegdheid tot het verrichten van feitenonderzoek en het oproepen van deskundigen en/of deskundigen toe. Hoe deze bevoegdheden worden ingevuld is onbekend. Of de Raden behoefte hebben aan een uitbreiding van hun bevoegdheden is eveneens onbekend. De Raden van Tucht kunnen tuchtzaken niet bij voorzittersbeslissing afdoen.

Tabel 5.2: Bevoegdheden Raden van Tucht

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Nee

In tabel 5.3 is het aantal ongegronde/niet-ontvankelijk verklaarde zaken en het aantal ingetrokken zaken bij de Raad van Tucht te 's-Gravenhage weergegeven. De raad maakt geen onderscheid tussen ongegrond en niet-ontvankelijk verklaarde zaken. Dit onderscheid is in de tabel dan ook niet terug te vinden.

Tabel 5.3: Aantallen klachten ingetrokken en niet-ontvankelijk verklaard Raad van Toezicht 's-Gravenhage

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ongegrond / Niet ontvankelijk	18	19	11	18	24	28
Ingetrokken	10	17	18	15	10	14

Het aantal ongegrond en/of niet-ontvankelijk verklaarde zaken is in de afgelopen jaren licht toegenomen. De redenen die ten grondslag liggen aan de intrekkingen en de niet-ontvankelijkheid verklaringen worden niet bijgehouden en zijn niet bekend.

In tabel 5.4 is aangegeven hoeveel zaken de Raad van Tucht te 's-Gravenhage heeft afgedaan en hoeveel zaken daarvan (deels) gegrond zijn verklaard.

Tabel 5.4: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten Raad van Tucht 's-Gravenhage

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Totaal aantal afgedane zaken	50	66	53	55	55	70
(Deels) Gegronde	17	22	23	16	20	22

Het aantal afgehandelde zaken ligt in 2006 iets hoger dan in de andere jaren. Dit houdt wellicht verband met het aantal ingediende klachten dat in 2006 ook iets hoger lag dan in de voorgaande jaren. Het aantal gegronde verklaarde klachten is niet toegenomen.

Wanneer een tuchtzaak gegronde wordt verklaard, kunnen de Raden van Tucht besluiten om een maatregel op te leggen. De Raden beschikken over de volgende maatregelen:

- waarschuwing;
- berisping;
- schorsing voor een periode van maximaal 6 maanden;
- doorhaling van de inschrijving in het register.

De Raden van Tucht kunnen ook tot gegronde verklaring zonder oplegging van een maatregel beslissen. Deze mogelijkheid staat niet expliciet benoemd, maar blijkt uit de aanhef van de artikelen waarin de maatregelen opgenoemd staan. De Raden van Tucht kunnen de beslissing in het openbaar uitspreken. De beslissing wordt daarnaast als jurisprudentie gepubliceerd in bijvoorbeeld de accountant, accountancy news of op de website van het NIVRA. Deze beslissingen worden geanonimiseerd gepubliceerd. Als bijkomende maatregel kunnen de Raden van Tucht beslissen dat (een deel van) de beslissing op een door de Raad te bepalen wijze openbaar wordt gemaakt. Controle op de door de Raden van Tucht opgelegde maatregelen geschiedt niet.

In tabel 5.5 is weergegeven welke maatregelen de Raad van Tucht in de onderzochte periode heeft opgelegd.

Tabel 5.5: Opgelegde maatregelen Raad van Tucht 's-Gravenhage

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegronde, geen maatregel	5	3	6	2	4	6
Waarschuwing	4	9	8	-	5	10
Berisping	6	8	7	6	9	3
Schorsing	1	2	1	4	1	1
Doorhaling	1	-	3	-	-	2

De Raad van Tucht 's-Gravenhage maakt van alle tot zijn beschikking staande maatregelen gebruik. Het aantal opgelegde maatregelen is in de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven.

5.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

In de sector waarbinnen accountants werkzaam zijn, bestaat geen centraal loket waar cliënten van accountants met klachten over de accountant terecht kunnen. Het is mogelijk om klachten buiten de tuchtrechtspraak om af te doen. Naast de tuchtcolleges bestaat er een Raad voor Geschillen. Deze Raad voor Geschillen geeft bindende adviezen. In beginsel kunnen alle klachten door de Raad voor Geschillen worden afgedaan, maar de Raad houdt zich voornamelijk bezig met klachten over declaraties. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot

bemiddeling (mediation). Het NIVRA beschikt over een lijst met deskundigen, mediators en bindend adviseurs. De partijen kunnen het NIVRA verzoeken een bemiddelaar voor hen te vinden. Deze bemiddelaar behandelt de klacht. Of er gerechtelijke procedures gevolgd worden naast of aansluitend op de procedure bij de Raden van Tucht is onbekend.

De Raad van Geschillen is ingesteld per 1 januari 2002. Het aantal klachten dat door de Raad van Geschillen is afgedaan in de periode van 2002 tot en met 2006 is weergegeven in tabel 5.6.

Tabel 5.6: Aantal afgehandelde zaken Raad van Geschillen

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal afgehandelde zaken	nvt	1	6	22	6	6

Het valt op dat 2004 een uitschieter vormt met 22 afgehandelde zaken in één jaar.

5.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van de Raden van Tucht voor de accountancy kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerichten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁵⁰

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals de Raden van Tucht voor de accountancy, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

In tabel 5.7 is weergegeven hoe vaak beroep is ingesteld tegen beslissingen van de Raden van Tucht.

⁵⁰ Winter, R. R., Het College van Beroep voor het bedrijfsleven in 2010, in: Trema: tijdschrift voor de rechterlijke macht, afl. 7, p. 325-332, 's-Gravenhage, 2002

Tabel 5.7: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	45	58	79	52	50	46

Het CBb voert geen administratie waarin een categorisering terug te vinden is van degenen die hoger beroep instellen. Ook het onderwerp van de zaken wordt niet gecategoriseerd bijgehouden. Door het CBb wordt wel bijgehouden wat de doorlooptijd is van de behandelde zaken. Dit cijfer betreft echter de totale doorlooptijd van alle door het CBb behandelde zaken, ook van de zaken die niet afkomstig zijn van tuchtcolleges in eerste aanleg. Inzake de doorlooptijd van zaken afkomstig van de Raden van tucht is derhalve geen concreet cijfer beschikbaar. Volgens een waarnemend griffier wisselt de doorlooptijd van zaken afkomstig van de Raden van Tucht sterk. Zij loopt naar schatting uiteen van zes tot zeventien maanden.

Tabel 5.8: Afgehandelde zaken hoger beroep CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	3	4	5	1	3	3
Verwerping van het beroep	22	29	38	26	35	13
(Deels) Gegroundverklaring van het beroep	17	20	31	23	11	7
Beroep ingetrokken	3	4	5	2	1	2
Totaal	45	61	79	52	50	25

In 2006 is het aantal afgehandelde zaken in hoger beroep aanzienlijk lager dan in de voorgaande jaren. Het aantal ingediende zaken is in datzelfde jaar niet in dergelijk sterke mate afgenomen.

Het CBb beschikt niet over geaggregeerde gegevens die specifiek betrekking hebben op het aantal opgelegde maatregelen met betrekking tot zaken die afkomstig zijn van de Raden van Tucht.

5.8 Overzicht

In dit hoofdstuk stonden de Raden van Tucht voor de accountants centraal. Het eerste dat opgemerkt kan worden is dat de secretarissen van de Raden van Tucht geen kans zagen om, gezien de planning, deel te nemen aan het onderzoek of meenden dat, gezien het nieuw in te voeren tuchtrecht voor accountants, dit onderzoek geen toegevoegde waarde kent. Dit maakt dat de cijfers in het onderzoek niet volledig zijn.

De totale kosten van de tuchtrechtspraak voor registeraccountants en accountants-administratieconsulenten is niet bekend.

Het is mogelijk om klachten buiten de tuchtrechtspraak om af te doen. Naast de tuchtcolleges bestaat er een Raad voor Geschillen. Deze Raad voor Geschillen geeft bindende adviezen. In beginsel kunnen alle klachten door de Raad voor Geschillen worden afgedaan, maar de Raad houdt zicht voornamelijk bezig met klachten over declaraties. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot bemiddeling (mediation).

In tabel 5.9 is een overzicht gegeven van de instroom en de uitstroom van zaken bij de Raad van Tucht te 's-Gravenhage.

Tabel 5.9: Overzicht Raad van Tucht 's-Gravenhage

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	59	54	55	63	57	68
Ingetrokken	10	17	18	15	10	14
Ongegrond / niet-ontvankelijk	18	19	11	18	24	28
(Deels) Gegrond	17	22	23	16	20	22
Mutatie voorraad	14	-4	3	14	3	4

6. Octrooigemachtigden: Raad van Toezicht

6.1 Inleiding

De in Nederland werkzame octrooigemachtigden zijn onderworpen aan het tuchtrecht voor de octrooigemachtigden. De beroepsgroep beslaat 370 leden. Octrooigemachtigden in opleiding vallen niet onder dit tuchtrecht, zij zijn werkzaam onder leiding van een aan het tuchtrecht onderworpen octrooigemachtigde. Deze leidinggevende octrooigemachtigde is tuchtrechtelijk verantwoordelijk voor de octrooigemachtigden in opleiding. Het tuchtrecht is geregeld in de Rijsoctrooiwet 1995. In artikel 23f is bepaald dat er een Raad van Toezicht is die belast is met de tuchtrechtspraak in eerste aanleg. In de artikelen 23o tot en met 23x is de tuchtprocedure verder uitgewerkt. Het tuchtrecht wordt uitgeoefend door één tuchtcollege: de Raad van Toezicht. Hoger beroep tegen beslissingen van de Raad van Toezicht kon tot 2003 ingesteld worden bij de Raad van Beroep en kan sinds 2003 ingesteld worden bij het gerechtshof te 's-Gravenhage.

Klachten over octrooigemachtigden kunnen onder meer gaan over declaraties, de wijze van overdracht van een octrooiportefeuille van het een bureau aan het andere bureau, de vermeende ondeskundige behandeling van een octrooiaanvraag of een uitgebrachte second opinion. Klachten tegen octrooigemachtigden dienen bij de Raad van Toezicht te worden ingediend. Wanneer met de Raad telefonisch contact wordt gezocht, hoort de voorzitter van de Raad het verhaal van klager aan. Vervolgens adviseert hij om contact op te nemen met de betreffende octrooigemachtigde, tracht hij een minnelijke schikking te bewerkstelligen of geeft hij aan dat een tuchtklacht de beste oplossing is. Het is altijd aan klager om uiteindelijk de keuze te maken een tuchtzaak aanhangig te maken.

De Octrooigemachtigden zijn verenigd in hun beroepsvereniging: de Orde voor Octrooigemachtigden. De Orde behartigt de belangen van haar leden.

In dit hoofdstuk wordt allereerst de organisatie van de Raad van Toezicht behandeld. Vervolgens komen de financiën, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de klachten aan de orde. De bevoegdheden, beslissingen en opgelegde maatregelen komen daarna aan bod. Het hoofdstuk sluit af met de alternatieve procedures voor geschilbeslechting en de wijze waarop hoger beroep kan worden ingesteld. De informatie in dit hoofdstuk is verkregen uit vragenlijsten ingevuld door de Raad van Toezicht en het gerechtshof te 's-Gravenhage. In aanvulling daarop heeft een telefonisch interview plaatsgevonden met de voorzitter van de Raad van Toezicht.

6.2 Organisatie

De Raad van Toezicht oefent het tuchtrecht voor octrooigemachtigden uit en is gevestigd te Rijswijk. De Raad bestaat uit vijf leden, waaronder een voorzitter, en vijf plaatsvervangende leden. Aan de leden en plaatsvervangend leden zijn in de Rijsoctrooiwet geen eisen verbonden. In het huishoudelijk reglement van de orde is echter bepaald dat de leden-beroepsgenoten en plaatsvervangend leden-beroepsgenoten uit de leden van de Orde moeten worden gekozen. De Rijsoctrooiwet eist dat de voorzitter van de Raad een jurist is. De huidige voorzitter is naast jurist ook als octrooigemachtigde werkzaam. De Raad wordt ondersteund door een secretaris. De secretaris wordt gekozen uit de leden van de Raad. Voor alle administratieve taken wordt het secretariaat van de Orde ingeschakeld. Op dit moment beschikt de raad niet over een plaatsvervangend secretaris.

De werkzaamheden voor het tuchtcollege vergen op dit moment slechts een gering tijdsbeslag. Dit komt mede door het geringe aantal zaken dat bij het college aanhangig wordt gemaakt. Een groot deel van de administratieve taken wordt uitgevoerd door het secretariaat van de Orde voor octrooigemachtigden. In de taakomschrijving van de daar werkzame administratieve kracht zijn de werkzaamheden voor het tuchtcollege opgenomen.

Het tuchtcollege houdt zitting in volledige samenstelling. Ondersteuning van het tuchtgerecht vindt ter zitting plaats door de secretaris.

6.3 Financiering

De kosten van de tuchtrechtspraak worden gedragen door de beroepsgroep. De precieze hoogte van de kosten is moeilijk vast te stellen. De voorzitter, leden-beroepsgegoten en de secretaris worden niet geldelijk gecompenseerd voor hun werkzaamheden. Zij voeren deze uit in arbeidstijd of vrije tijd. Hun kosten bestaan uit gedeerde inkomsten of arbeidsloon. Voor de administratieve kosten geldt dat deze gedragen worden door de Orde, maar in de financiële gegevens worden deze niet apart geadministreerd. Zij maken deel uit van de algemene administratieve kosten. Een overzicht van de kosten van de Raad van Toezicht is dan ook niet te geven.

6.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Zoals uit tabel 6.1 blijkt, wordt bij de raad jaarlijks slechts een beperkt aantal klachten ingediend.

Tabel 6.1: Aantal aanhangig gemaakte zaken Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	5	2	3	4	4	1

De raad houdt niet bij door wie tuchtzaken worden ingediend. Desgevraagd geeft de voorzitter aan dat klachten veelal aanhangig worden gemaakt door cliënten. Ook valt uit de administratie van de Raad niet af te leiden over welke onderwerpen tuchtzaken handelen. Een registratie van de doorlooptijden wordt door de Raad evenmin gevoerd. De doorlooptijd is sterk afhankelijk van de proceshouding van de partijen. Van belang voor de doorlooptijd is ook of de zaak op zitting gebracht moet worden of dat deze bij voorzittersbeslissing afgedaan kan worden. Op dit moment wordt de gemiddelde doorlooptijd van zittingszaken door de voorzitter op ongeveer 3 tot 4 maanden geschat.

6.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

De Raad van Toezicht beschikt over de bevoegdheid om getuigen en/of deskundigen op te roepen en te horen. De andere in dit onderzoek betrokken bevoegdheden bezit de Raad van Toezicht niet. De Raad heeft aangegeven aan deze overige bevoegdheden ook geen behoefte te hebben. Zaken die kennelijk niet-ontvankelijk, kennelijk ongegrond of van onvoldoende gewicht zijn, kunnen door de voorzitter na summier onderzoek zelf worden afgedaan.

Tabel 6.2: Bevoegdheden Raad van Toezicht

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Nee
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Nee

In de periode van 2001 tot en met 2006 is geen enkele zaak niet-ontvankelijk verklaard. In diezelfde periode is slechts één maal een aanhangig gemaakte zaak ingetrokken. Het is niet bekend waarom deze zaak is ingetrokken. Dit wordt niet door de Raad van Toezicht geadmistreerd. In tabel 6.3 is een overzicht van de ingetrokken zaken weergegeven.

Tabel 6.3: Aantallen klachten ingetrokken Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ingetrokken	-	-	-	1	-	-

De in de onderzoeksperiode ingediende klachten zijn nagenoeg alle door de Raad in voltallige samenstelling afgedaan. In slechts één zaak is een voorzittersbeslissing gegeven. Zoals uit tabel 6.4 blijkt is het merendeel van de tuchtzaken (deels) gegrond verklaard.

Tabel 6.4: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door Raad	5	2	3	-	1	1
Afgedaan door voorzitter	-	-	1	-	-	-
Afgedaan totaal	5	2	4	-	1	1
(Deels) Gegrond	3	2	2	-	1	1

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan heeft het tuchtgerecht de mogelijkheid een maatregelen op te leggen. De beschikbare maatregelen staan in de Rijksoctrooiwet in artikel 23u en zijn:

- waarschuwing;
- berisping;
- schorsing in de uitoefening van het recht om als gemachtigde voor het bureau op te treden voor de tijd van ten hoogste vijf jaar;
- ontzetting uit het recht om als gemachtigde voor het bureau op te treden.

Het bureau waarnaar verwezen wordt is het bureau voor de industriële eigendom dat alle octrooiaanvragen beoordeeld en octrooien toekent. In de opsomming van artikel 23u wordt de gegrondverklaring zonder oplegging van maatregel niet expliciet als maatregel genoemd. Uit de aanhef van het artikel blijkt echter dat wanneer de Raad een klacht gegrond verklaard hij een maatregel kan opleggen.

Niet alle maatregelen worden door het college opgelegd. In tabel 6.5 is weergegeven welke maatregelen in de afgelopen jaren zijn opgelegd. Het blijkt dat de Raad van de twee zwaarste

maatregelen, die van schorsing en ontzetting gedurende de onderzochte periode geen gebruik heeft gemaakt.

Tabel 6.5: Opgelegde maatregelen Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel	1	-	-	-	-	-
Waarschuwing	3	2	1	-	-	1
Berisping	-	-	-	-	1	-
Schorsing	-	-	-	-	-	-
Ontzetting	-	-	-	-	-	-

Uitspraken van het tuchtgerecht worden altijd openbaar uitgesproken, dit is ook verplicht gesteld in artikel 23v Rijksoctrooiwet. Daarnaast kan de uitspraak als jurisprudentie worden gepubliceerd. Bij de maatregelen waarschuwing en berisping kan openbaarmaking van de uitspraak worden opgelegd. Dat is tot nu toe nog niet gebeurd. Bij de andere opgelegde maatregelen vindt openbaarmaking altijd plaats. Daarbij wordt de octrooigemachtigde bij naam en toenaam genoemd. Publicatie vindt plaats in het bijblad van de Industriële Eigendom. Controle op schorsing en ontzetting dient plaats te vinden door het bureau voor de Industriële eigendom.

6.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Het secretariaat van de Orde van Octrooigemachtigden fungeert min of meer als eerste aanspreekpunt voor hen die klachten hebben over octrooigemachtigden. Een klacht over een octrooigemachtigde kan op meerdere wijzen worden afgedaan. De voorzitter van de Raad van Toezicht wijst mensen met een klacht over een octrooigemachtigde hierop. Het komt ook voor dat de voorzitter van de Raad een poging tot een minnelijke schikking onderneemt. Hoe vaak van deze alternatieve wijzen van geschilbeslechting gebruik wordt gemaakt is niet bekend.

Klachten tegen octrooigemachtigden worden niet alleen via het tuchtrecht afgehandeld. Ook gerechtelijke procedures komen voor. In het verleden zijn klachten over octrooigemachtigden afgewikkeld via een civiele onrechtmatige daadsprocedure. Hoe vaak dit soort procedures voorkomen is onbekend.

6.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van de Raad van Toezicht kon tot 2003 ingesteld worden bij de Raad van Beroep en kan sinds 2003 ingesteld worden bij het gerechtshof te 's-Gravenhage. De Raad van Beroep bestond uit drie leden, een door de minister benoemd lid, een door de Orde benoemd lid en de voorzitter van de octrooiraad. Het hof bestaat uit drie raadsheren waarvan één vice-president is. Het hof wordt ondersteund door een griffier.

De cijfers voor het aantal zaken dat in hoger beroep is ingediend is weergegeven in tabel 6.6. De cijfers tot en met 2003 zijn afkomstig van de Raad van Beroep, de cijfers van na 2003 van het hof.

Tabel 6.6: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte hoger beroepen	2	2	3	-	-	1

In hoger beroep wordt noch door de Raad van Beroep noch door het hof een geaggregeerde registratie van de indiener van de klacht of van het onderwerp van de klacht gevoerd. De Raad van Beroep registreerde in hoeveel gevallen het beroep (deels) gegrond werd verklaard, onduidelijk is of de overige zaken ongegrond of niet-ontvankelijk zijn verklaard. De zaak die bij het hof aanhangig is gemaakt is niet in de onderzochte periode afgedaan. In tabel 6.7 is een overzicht van de beslissingen van de Raad van Beroep gegeven.

Tabel 6.7: Afgehandelde zaken hoger beroep Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	?	?	?	-	-	-
Verwerping van het beroep	?	?	?	-	-	-
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	1	2	1	-	-	-
Beroep ingetrokken	-	-	-	-	-	-
Totaal	?	?	?	-	-	-

De doorlooptijd van de zaken in hoger beroep wordt bij de Raad van Beroep geschat op zes maanden. De doorlooptijd bij het hof 's-Gravenhage is niet bekend daar de ingediende zaak nog niet is afgehandeld. De Raad van Beroep hield niet bij of, en zo ja, welke maatregelen in hoger beroep werden opgelegd. Een overzicht hiervan is dan ook niet te geven.

6.8 Overzicht

In dit hoofdstuk stond de Raad van Toezicht voor octrooigemachtigden centraal. Enkele zaken vielen op. Zo ontvangen de voorzitter, de leden-beroepsgenoten en de secretaris geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor de Raad van Toezicht. Bij alle andere in het kader van dit onderzoek onderzochte colleges, met uitzondering van de Kamers van Toezicht voor het Notariaat en de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders, worden de leden wel gecompenseerd voor hun inspanningen. Verder kan niet in kaart gebracht worden welke kosten gemoeid zijn met de Raad van Toezicht. De kosten die de Raad maakt zijn onderdeel van de begroting van de Orde voor octrooigemachtigden en zijn niet als zodanig uitgesplitst. Het aantal klachten tegen octrooigemachtigden is gering. De reden daarvoor is onbekend, maar hangt wellicht samen met het aantal personen dat te maken krijgt met een octrooigemachtigde. Ten slotte valt op dat gedurende de onderzochte periode het hoger beroep bij een andere instantie is ondergebracht. Was tot 2003 de Raad van Beroep het hoger beroepsorgaan, na 2003 is dit het hof in 's-Gravenhage geworden.

In tabel 6.8 is een overzicht gegeven van de door de Raad van Toezicht in eerste aanleg aanhangig gemaakte en afgedane zaken.

Tabel 6.8: Overzicht zaken Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	5	2	3	4	4	1
Ingetrokken	-	-	-	1	-	-
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-	-	-
Ongegrond	2	-	2	-	-	-
(Deels) Gegrond	3	2	2	-	1	1
Mutatie voorraad	-	-	-1	3	3	-

7. Beroepen in de individuele gezondheidszorg: Regionale Tuchtcolleges

7.1 Inleiding

Het tuchtrecht voor beroepen in de individuele gezondheidszorg wordt uitgeoefend door de vijf Regionale Tuchtcolleges. Hoger beroep kan worden ingesteld bij het Centraal college. De Regionale Tuchtcolleges en het Centraal college houden zich bezig met het tuchtrecht voor acht beroepsgroepen, te weten: artsen, tandartsen, apothekers, gezondheidszorgpsychologen, psychotherapeuten, fysiotherapeuten, verloskundigen en verpleegkundigen.⁵¹ Het aantal beroepsgenoten op 31 december 2001 was 327.549. Op 31 december 2006 was dit aantal opgelopen tot 379.486.⁵² Het tuchtrecht is geregeld in de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (verder: Wet BIG) de artikelen 47 tot en met 78, het Tuchtbesluit BIG en de reglementen van de Regionale Tuchtcolleges en van het Centraal college. Artikel 48 lid 1 wet op de Rechterlijke Organisatie (verder: Wet RO) is in artikel 55 leden 3 en 4 Wet BIG van overeenkomstige toepassing verklaard. De beroepsgroepen waarover het tuchtrecht op basis van de Wet BIG zich uitstrekt zijn in verschillende beroepsorganisaties georganiseerd.

Klachten worden rechtstreeks bij de Regionale Tuchtcolleges ingediend. De tuchtklachten worden door de vooronderzoeker onderzocht en er wordt nagegaan of er ruimte is voor een minnelijke schikking. Indien dit niet het geval is en indien de zaak niet evident ongegrond of evident niet-ontvankelijk is, wordt de tuchtzaak op zitting gebracht. Klachten over beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg kunnen over een groot aantal verschillende onderwerpen gaan, zoals het niet of te laat verwijzen van patiënten, het niet (juist) informeren van patiënten, een onjuiste behandeling van patiënten waardoor deze schade ondervindt (of zelfs overlijdt) of seksueel intimiderend gedrag van de beroepsbeoefenaar.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de Regionale Tuchtcolleges afzonderlijk behandeld wanneer dat vanwege verschillen tussen de colleges nodig is. Wanneer deze verschillen niet bestaan wordt in het algemeen gesproken over de Regionale Tuchtcolleges. In dit hoofdstuk wordt allereerst de organisatie van de Regionale Tuchtcolleges behandeld. Vervolgens komen de financiën, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de klachten aan de orde. De bevoegdheden, beslissingen en opgelegde maatregelen komen daarna aan bod. Aan het einde van dit hoofdstuk komt het hoger beroep bij het Centraal Tuchtcollege voor beroepen in de individuele gezondheidszorg aan de orde.

De informatie uit dit hoofdstuk is verkregen van de vijf Regionale Tuchtcolleges; zij hebben de vragenlijsten ingevuld en hun voorzitters en/of secretarissen hebben een telefonisch interview gegeven. Het zelfde is het geval bij het Centraal Tuchtcollege. Verder is contact gezocht met het BIG-register, de Inspectie voor de Gezondheidszorg (verder: IGZ), Centraal Informatiepunt Beroep in de Gezondheidszorg (verder: CIBG) en heeft een interview plaatsgevonden met een medewerker van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (verder VWS) over met name de financiële kant van de Regionale Tuchtcolleges.

7.2 Organisatie

Er bestaan vijf Regionale Tuchtcolleges voor beroepen in de individuele gezondheidszorg in eerste aanleg. Zij zijn gevestigd in Amsterdam, Eindhoven, 's-Gravenhage, Groningen en Zwolle. De Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg bestaan uit een groot aantal

---

⁵¹ art. 48 lid 1 Wet BIG.

⁵² Bron: BIG-register. Zie voor een gedetailleerder overzicht bijlage VII.

leden. Dit vloeit voort uit het feit dat het college recht spreekt over acht verschillende beroepsgroepen, elk met eigen specialisaties. Om ter zitting een college te formeren met voldoende kennis van zaken, beschikken de colleges over een groot reservoir aan leden-beroepsgenoten uit de verschillende disciplines en met verschillende specialismen. Hierdoor slagen de colleges er vrijwel altijd in om het college ter zitting te voorzien van leden-beroepsgenoten met de benodigde kennis. Bij sommige tuchtcolleges fungeren de plaatsvervangend voorzitters tevens als lid-jurist. Hoewel in de Wet BIG en de jaarverslagen van de colleges onderscheid gemaakt wordt tussen leden en plaatsvervangend leden, blijkt dit onderscheid in de praktijk niet of nauwelijks te bestaan. In het vervolg van dit stuk is dan ook geen verschil gemaakt tussen de leden-juristen en de leden-beroepsgenoten en hun plaatsvervangers.⁵³ De colleges kennen twee zittingsmodaliteiten, de grote en de kleine kamer. De grote kamer bestaat uit vijf leden, te weten een voorzitter, een lid-jurist en drie leden-beroepsgenoten. Er wordt naar gestreefd dat ten minste één lid-beroepsgeenoot met dezelfde specialisatie als de aangeklaagde zitting in het college heeft. In de kleine kamer hebben naast de voorzitter twee leden-beroepsgenoten zitting. Beide kamers worden ter zitting ondersteund door een secretaris. Zitting in kleine samenstelling komt weinig voor en is meestal uit nood geboren (door bijvoorbeeld plotselinge verhindering van een lid van het Regionale Tuchtcollege). In een enkele zeer eenvoudige zaak wordt gekozen voor een behandeling in de kleine kamer. Een andere bijzondere reden om voor een behandeling in de kleine kamer te kiezen is de gelijktijdige behandeling van een klacht tegen twee beroepsbeoefenaars uit twee verschillende disciplines. Gevoegde behandeling van de klacht zou betekenen dat het college feitelijk bestaat uit twee grote kamers samengesteld uit één voorzitter en één lid-jurist fungerend voor beide kamers, drie leden-beroepsgenoten voor de ene kamer en drie leden-beroepsgenoten voor de andere kamer. Dit is niet gewenst en om dit te voorkomen kiest men dan voor het samenstellen van twee kleine kamers, en blijft het aantal leden ter zitting beperkt tot vijf (één voorzitter, twee leden-beroepsgenoten voor de ene en twee leden-beroepsgenoten voor de andere kamer).

De Regionale Tuchtcolleges beschikken over een staf die een groot deel van de administratieve taken uitvoert. Het regionale tuchtcollege Amsterdam beschikt over twee *full-time* secretarissen en twee administratieve krachten, allen in dienst van het ministerie van VWS. Het college in Eindhoven beschikt over één secretaris in vaste dienst en 2 fte aan administratieve krachten. Binnenkort wordt een tweede (plaatsvervangend) secretaris in vaste dienst aangesteld. Het regionaal tuchtcollege te Zwolle beschikt over twee secretarissen (1,3 fte) en twee administratieve krachten (1,4 fte) ten behoeve van het secretariaat. Het Regionale Tuchtcollege Groningen beschikt sinds juni 2007 over een ambtelijk secretaris in dienst van het ministerie van VWS. De administratieve kracht is eveneens in dienst getreden van het ministerie van VWS. Naast de secretaris is zij de enige administratieve kracht. Het secretariaat van het Regionale Tuchtcollege is door deze bezetting kwetsbaar. Het tuchtcollege 's-Gravenhage beschikt op dit moment nog over een secretaris die niet in dienst is bij VWS. In het najaar van 2007 verandert dit en wordt een andere secretaris, in dienst van het ministerie van VWS aangesteld. Het administratieve personeel treedt dan ook in dienst bij het ministerie van VWS en wordt ondergebracht bij het Regionale Tuchtcollege.

7.3 Financiering

Voor de Regionale Tuchtcolleges in Amsterdam, Eindhoven en Zwolle geldt dat de voorzitter een rechter is die door het ministerie van Justitie (verder: Justitie) voor 60% van zijn aanstelling gedetacheerd is aan het Regionale Tuchtcollege. De voorzitters van de Regionale Tuchtcolleges in 's-Gravenhage en Groningen zijn werkzaam op basis van vacatiegelden. De secretarissen en overig administratief personeel van vier colleges hebben een aanstelling bij het ministerie van

---

⁵³ Zie voor de samenstelling van de Regionale Tuchtcolleges bijlage VII.

VWS. Voor het vijfde Regionale Tuchtcollege is dit op zeer korte termijn voorzien. De leden-juristen, leden-beroepsgenoten en de plaatsvervangend voorzitters en plaatsvervangend secretarissen werken op basis van vacatiegelden.

De vacatiegelden zijn in de onderzochte periode niet gecorrigeerd voor inflatie of anderszins verhoogd. De leden-beroepsgenoten krijgen een vacatievergoeding per zitting, de overige vacatievergoedingen worden per zaak uitgekeerd. In tabel 7.3 is weergegeven welke vacatiegelden worden uitgekeerd:

Tabel 7.3: Vacatiegelden Regionale Colleges gezondheidszorg

	Hoogte vacatiegeld	Opmerkingen
Voorzitter	geen	Voorzitters in Amsterdam, Eindhoven en Zwolle zijn in loondienst.
Voorzitter	€ 180,60	Voorzitters Groningen en 's-Gravenhage per zaak.
Plaatsvervangend voorzitters	€ 180,60	Per zaak
Leden-juristen	€ 113,45	Per zaak
Leden-beroepsgenoten	€ 190,59	Per zitting
Secretaris	geen	In loondienst
Plaatsvervangend secretarissen	€ 196,03	+ aanvullend bedrag per zaak als vergoeding voor administratiekosten.
Vooronderzoeker	€ 149,75	Per zaak

De kosten van de tuchtrechtspraak voor de gezondheidszorg worden gedragen door de staat en drukken op de begroting van het ministerie van VWS. Voorheen verzorgde het kerndepartement zelf de financiering, maar sinds 2006 is de verantwoordelijkheid voor de financiën en de bedrijfsvoering van de tuchtcolleges ondergebracht bij het CIBG. Deze organisatie is een agentschap van het ministerie van VWS. Het CIBG draagt onder meer zorg voor de afdracht van de huur voor verschillende panden waarin de tuchtcolleges gehuisvest zijn, de betaling van vacatiegelden op basis van ingediende declaraties en de compensatie van de salariskosten voor de gedetacheerde voorzitters aan de raad voor de rechtspraak.

De kosten per afzonderlijk tuchtcollege in de onderzocht periode zijn niet bekend, de totale kosten voor de tuchtrechtspraak wel. In tabel 7.4 zijn deze kosten weergegeven. De genoemde bedragen zijn inclusief de kosten voor hoger beroep.⁵⁴

⁵⁴ Bron: Ministerie van VWS en het CIBG.

Tabel 7.4: Kosten medisch tuchtrecht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten medisch tuchtrecht	1.722.666	2.003.908	2.128.401	2.444.031	2.605.715	3.186.436

7.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Alle beslissingen van de Regionale Tuchtcolleges worden naar de Inspectie voor de Volksgezondheid gezonden. De administraties van de verschillende Regionale Tuchtcolleges verschillen onderling sterk van elkaar. Er wordt getracht om eenduidiger te gaan registreren. Sinds 2006 wordt ook een gezamenlijk jaarverslag met daarin vergelijkbare gegevens uitgebracht. De Regionale Tuchtcolleges voeren zelf geen administratie waaruit af te leiden is over welke onderwerpen geklaagd wordt en door wie klachten worden ingediend. De Regionale Tuchtcolleges verwijzen voor deze gegevens naar de Inspectie voor de Gezondheidszorg. De cijfers in deze paragraaf zijn telkens gebaseerd op de gegevens verstrekt door de Regionale Tuchtcolleges of gevonden in de jaarverslagen van de Regionale Tuchtcolleges. Wanneer gebruik wordt gemaakt van de cijfers van de Inspectie wordt hierop gewezen. Door een verschillende systematiek komen de cijfers van de Inspectie en de Regionale Tuchtcolleges qua aantallen niet overeen. Discrepanties in aantallen klachten zijn terug te voeren op de verschillende registratiewijze van de Inspectie en de Regionale Tuchtcolleges. Deze discrepanties ontstaan doordat de Inspectie de tuchtzaken archiveert op de datum van binnenkomst, terwijl de Regionale Tuchtcolleges en het Centraal Tuchtcollege de tuchtzaken archiveren op de datum van de beslissing.⁵⁵

De regionale tuchtcollege ontvangen gezamenlijk jaarlijks meer dan duizend klachten. In tabel 7.5 is het aantal aanhangig gemaakt zaken weergegeven.⁵⁶ Het totaal voor 2001 is niet bekend, omdat voor dat jaar de cijfers van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage ontbreken. Het blijkt dat er een stijgende lijn in het aantal klachten tegen beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg is te ontdekken. De toename loopt voor de verschillende colleges uiteen, maar bij alle Regionale Tuchtcolleges is het aantal klachten sinds 2002 toegenomen.

Tabel 7.5: Aantal aanhangig gemaakte zaken Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	?	1052	1138	1284	1311	1332

Tuchtzaken kunnen aanhangig gemaakt worden door verschillende partijen, waaronder de patiënt, een betrokken beroepsbeoefenaar, de werkgever van de aangeklaagde of de inspecteur van de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Zoals gezegd houden de Regionale Tuchtcolleges zelf een dergelijke registratie niet bij, enkel die klachten die de inspecteur indient, worden als zodanig geregistreerd. De Inspectie voor de Gezondheidszorg maakt in haar jaarberichten wel een onderscheid naar indiener. De gegevens in tabel 7.6 zijn afkomstig uit de jaarberichten en rapporten van de Inspectie.⁵⁷

⁵⁵ Bron: jaarbericht inspectie voor de gezondheidszorg, p. 95.

⁵⁶ Voor het aantal ingediende zaken per college zie bijlage VII.

⁵⁷ In een enkel geval zijn optelfouten in de inspectierapporten gecorrigeerd.

Tabel 7.6: Indiërs van klachten Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Totaal van alle Regionale Colleges						
Klachten ingediend door: inspecteur	8	15	13	13	32	37
Klachten ingediend door: patiënt	612	493	593	618	741	813
Klachten ingediend door: anderen	298	261	290	210	275	300

De Inspectie houdt niet alleen bij wie de indiërs van de klachten zijn, ook het onderwerp waarop de klacht betrekking heeft, wordt door hen bijgehouden. Onder de Regionale Tuchtcolleges is het college te Eindhoven het enige college dat een dergelijke registratie zelf voert. Het college doet dit sinds 2004 en heeft de categorisering van de Inspectie overgenomen. In het jaarbericht van de Inspectie is het onderwerp van de klacht terug te voeren op de discipline – en in een aantal gevallen ook op de specialisatie van de beroepsbeoefenaar. In dit rapport beperken wij ons tot de onderwerpen waarover geklaagd is, voor gedetailleerdere informatie verwijzen we u naar de jaarberichten van de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Voor tabel 7.7 is dan ook gebruik gemaakt van informatie uit de publicaties van de Inspectie.

Tabel 7.7: Klachtonderwerpen Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet of te laat komen	21	18	12	19	21	3
Onjuiste behandeling e.a.	168	156	169	162	242	341
Geen of onvoldoende zorg	259	216	249	228	307	296
Onvoldoende informatie	26	23	35	35	38	34
Onheuse bejegening	36	34	23	46	34	64
Niet of te laat verwijzen	11	11	37	26	29	22
Onjuiste verklaring of rapport	18	30	39	60	65	47
Onjuiste declaratie	6	11	12	9	12	7
Schending beroepsgeheim	30	12	21	18	32	28
Grensoverschrijdend gedrag	13	15	12	19	17	7
Lichamelijke toestand	-	-	1	-	-	-
Geestelijke toestand	-	-	-	1	-	-
Alcoholisch misbruik	-	2	3	-	1	-
Opiumwetmiddelen-misbruik	6	3	1	-	-	-
Overige klachten	326	244	279	218	245	287

Hoewel de Regionale Tuchtcolleges niet registreren wat het onderwerp van de ingediende klachten is, houden de meeste colleges wel bij tegen welke beroepsgroep de klacht gericht was. In de verschillende publicaties van de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de jaarverslagen van de verschillende Regionale Tuchtcolleges en het Centrale Tuchtcollege is het aantal klachten uitgesplitst per discipline en per college. Voor deze uitgebreide overzichten verwijzen we u naar deze publicaties.⁵⁸

⁵⁸ Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarbericht 2006*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2007, p. 92 e.v., Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarbericht 2005*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2006, p. 97 e.v., Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarverslag 2004*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2005,

Het vergelijken van de verschillende doorlooptijden van de Regionale Tuchtcolleges is lastig, zo niet onmogelijk. Twee Regionale Tuchtcolleges houden de doorlooptijden van tuchtzaken bij. Zij hanteren hiervoor verschillende methoden, waardoor deze niet eenvoudig vergeleken kunnen worden. In tabel 7.8 zijn de doorlooptijden, gemeten in dagen, voor de colleges te Eindhoven en Zwolle weergegeven. Dit zijn de enige twee colleges die de doorlooptijden structureel bijhouden en in staat bleken doorlooptijden aan te leveren. De gepresenteerde doorlooptijden moeten, gezien het hiervoor opgemerkte met terughoudendheid worden bezien.

Tabel 7.8: Doorlooptijden Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Eindhoven	?	?	?	?	411	381
Zwolle	?	270	300	210	315	333

7.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

De bevoegdheden komen alle toe aan het Regionaal Tuchtcollege ten einde een juiste beslissing te nemen in de voorliggende zaak. Zo kan het college een vooronderzoek initiëren; veelal treedt de secretaris op als vooronderzoeker. In vrijwel alle gevallen wordt een vooronderzoek gestart. In het vooronderzoek, dat eigenlijk altijd plaatsvindt, heeft de vooronderzoeker vergaande bevoegdheden, die zijn neergelegd in artikel 66 tweede en derde lid van de Wet BIG. Zo mag de vooronderzoeker getuigen en deskundigen onder ede horen en is hij bevoegd elke plaats te betreden – eventueel met behulp van de sterke arm. De Regionale Tuchtcolleges geven aan van deze vergaande bevoegdheden nog geen gebruik te hebben gemaakt. Het vooronderzoek hoeft niet beperkt te worden door het in het klaagschrift omschreven geschil. Ook andere feiten en omstandigheden kunnen onderwerp van het vooronderzoek zijn. In het vooronderzoek is feitenonderzoek dus mogelijk. Ook tijdens de zitting kunnen de Regionale Tuchtcolleges zelf in gesprek met partijen de feiten onderzoeken. Hiervan maken zij veelal gebruik. Het horen van getuigen en deskundigen, tijdens de zitting of tijdens het vooronderzoek, is mogelijk. De colleges geven aan hier terughoudend mee om te gaan. Van deskundigen wordt enkel gebruik gemaakt indien het college zelf de benodigde deskundigheid niet kan leveren. Dit is – gezien de gevarieerde samenstelling waar de colleges naar streven – in slechts enkele zaken per jaar het geval. Als een deskundige wordt geraadpleegd, verschillen de werkwijzen van de colleges. Eén college geeft de voorkeur aan het opvragen van een deskundigenrapport, waarbij de deskundige zelf in uitzonderingsgevallen tijdens de zitting ook nog wordt gehoord. Een ander college vraagt juist niet alleen een rapport, maar ondervraagt de deskundige tijdens de zitting ook. Grosso modo geldt hetzelfde voor getuigen.

---

p. 107 e.v., Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarrapport 2003*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2004, p. 150 e.v., Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarrapport 2002*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2003, p. 151 e.v., Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarrapport 2001*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2002, p. 92 e.v., Tuchtcolleges voor de Gezondheidszorg, *Jaarverslag 2006*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege 2007, Regionaal Tuchtcollege Zwolle, *Jaarverslag 2005*, Zwolle: Regionaal Tuchtcollege Zwolle, 2006, Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, *Jaarverslag 2005*, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2006, Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, *Jaarverslag 2004*, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2005, Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, *Jaarverslag 2003*, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2004, Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, *Jaarverslag 2002*, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2003, Centraal Tuchtcollege, *Jaarverslag 2005*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2006, Centraal Tuchtcollege, *Jaarverslag 2004*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2005, Centraal Tuchtcollege, *Jaarverslag 2003*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2004, Centraal Tuchtcollege, *Jaarverslag 2002*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2003, Centraal Tuchtcollege, *Jaarverslag 2001*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2002 Zie: www.igz.nl en www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl.

In artikel 48 lid 7 en 8 Wet BIG heeft de wetgever twee regelingen voor een voorlopige voorziening getroffen. Van beide regelingen kan alleen gebruik worden gemaakt indien het college dit in het belang van de bescherming van de individuele gezondheidszorg noodzakelijk acht. In beginsel worden maatregelen opgelegd door het college tegen de beroepsbeoefenaar pas uitvoerbaar wanneer zij onherroepelijk zijn geworden. Indien de beroepsbeoefenaar tegen de beslissing hoger beroep heeft ingesteld kan dit lang duren. Een voorlopige voorziening kan dan gewenst zijn. In zaken waarin het college beslist een gedeeltelijke ontzegging van de bevoegdheid of een doorhaling in het register op te leggen, is een voorlopige voorziening mogelijk. Deze zaken worden gestart als reguliere zaken. Bij het bepalen van de op te leggen maatregel overweegt het college dat, in het belang van de bescherming van de individuele gezondheidszorg, ogenblikkelijk ingrijpen nodig is en dat derhalve een voorlopige voorziening wordt opgelegd. Indien het college als maatregel gedeeltelijke ontzegging van de bevoegdheid oplegt, kan het bij wijze van voorlopige voorziening bepalen dat deze maatregel uitvoerbaar bij voorraad is. Hangende het hoger beroep is het de beroepsbeoefenaar verboden de ontzegde handelingen uit te voeren. Een tweede mogelijkheid voor het opleggen van een voorlopige voorziening doet zich voor als het regionale college de maatregel van doorhaling oplegt. Indien de bescherming van de individuele gezondheidszorg daarom vraagt kan het college gelijktijdig met de maatregel van doorhaling een schorsing van de inschrijving opleggen. De schorsing blijft van kracht totdat de maatregel onherroepelijk is geworden of in hoger beroep is vernietigd. Door aanvullend op de maatregel een voorlopige voorziening op te leggen kan voorkomen worden dat de beroepsbeoefenaar hangende het hoger beroep de ontzegde handelingen of het voeren van zijn praktijk voortzet. De insteek van de tuchtprocedure is in eerste instantie geen voorlopige voorziening, maar een reguliere behandeling van de zaak. De klager kan geen voorlopige voorzieningsprocedure starten, het is het college zelf, dat op eigen initiatief besluit tot het opleggen van een voorlopige voorziening. De beslissing van het tuchtcollege (waarvan de voorlopige voorziening deel uitmaakt) is een *finale* beslissing in eerste aanleg; er volgt geen bodemprocedure bij dezelfde instantie, maar ogenblikkelijk een hoger beroep bij het centrale college. De voorlopige voorziening is immers een uitkomst van een regulier behandelde tuchtzaak. Hierin wijkt de figuur van voorlopige voorziening in het tuchtrecht af van de voorlopige voorziening in het bestuursrecht. De Regionale Tuchtcolleges geven aan heel sporadisch van deze mogelijkheden van voorlopige voorziening gebruik te maken.

Tot slot beschikken de Regionale Tuchtcolleges over de bevoegdheid om tuchtzaken verkort af te doen. Artikel 65 zesde lid van de Wet BIG deelt aan de inspecteur de bevoegdheid toe het tuchtcollege te verzoeken de klacht met spoed af te doen. Hij kan een verzoek hiertoe doen indien de behandeling van de zaak naar zijn oordeel geen uitstel gedooft zonder groot nadeel voor het belang van de bescherming van de individuele gezondheidszorg. De colleges geven aan dat zij, geconfronteerd met een dergelijk verzoek, trachten de zaak ook zo spoedig mogelijk op zitting te brengen, maar dat dit over het algemeen nauwelijks sneller lukt dan het op zitting brengen van reguliere zaken. Repliek en dupliek vergen nu eenmaal tijd en vaak verzoekt de gemachtigde van de aangeklaagde om uitstel om zich te kunnen voorbereiden op de zaak. De enige mogelijkheid die de colleges hebben om de zaak zo snel mogelijk op zitting te brengen is aan de gegunde termijnen voor repliek en dupliek strak de hand te houden.

Tot slot is het mogelijk dat klachten die aanhangig zijn gemaakt, maar duidelijk niet-ontvankelijk zijn of duidelijk ongegrond zijn worden afgedaan zonder deze op zitting te brengen. Anders dan bij andere tuchtcolleges ligt de bevoegdheid tot deze wijze van afdoen niet bij de voorzitter, maar bij het Regionale Tuchtcollege. Zij kunnen dit doen – en doen dit – in kleine samenstelling.

In tabel 7.9 zijn de wettelijke bevoegdheden van het college weergegeven.

Tabel 7.9: Bevoegdheden Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Ja
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Ja
Verkorte afdoening	Ja

Het aantal ingetrokken en niet-ontvankelijk verklaarde zaken is in kaart gebracht. Allereerst in tabel 7.10 het aantal zaken dat is ingetrokken.

Tabel 7.10: Ingetrokken zaken Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	2001	2002*	2003*	2004	2005	2006
Ingetrokken zaken	?	80	128	176	224	284

* Voor 2002 -2003 ontbreken gegevens van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage.

In tabel 7.11 is het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken bij de Regionale Tuchtcolleges weergegeven. Dit is alleen bekend voor de jaren 2004 en verder, omdat de gegevens voor de jaren 2001, 2002 en 2003 van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage ontbreken. De Regionale Tuchtcolleges houden niet bij waarom een klacht niet ontvankelijk is.

Tabel 7.11: Niet ontvankelijke zaken Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	2001*	2002*	2003*	2004	2005	2006
Niet ontvankelijke zaken	83	74	107	178	127	211

* Voor 2001 -2003 ontbreken gegevens van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage.

De cijfers over de niet-ontvankelijk verklaarde en ingetrokken zaken van de verschillende Regionale Tuchtcolleges kunnen niet één op één vergeleken worden. Niet alle colleges gaan op dezelfde wijze met deze zaken om. Met name de zaken waarin de klager na het indienen van de klacht niet meer reageert, worden verschillend gewaardeerd. Door sommige Regionale Tuchtcolleges werden deze klachten 'terzijde gelegd'. Inmiddels merken de colleges deze klachten aan als hetzij niet-ontvankelijk hetzij ingetrokken. Hierdoor kunnen bij verschillende colleges de cijfers voor intrekkingen of niet-ontvankelijk verklaringen (fors) gestegen zijn. Een voorbeeld hiervan is het regionale tuchtcollege te Zwolle. Sinds 2006 worden klachten waarin de klagers niet meer reageren en die voorheen terzijde werden gelegd aangemerkt als ingetrokken. Hierdoor is het aantal ingetrokken klachten gestegen van 63 (2005) naar 110 (2006).

Het aantal klachten dat de tuchtcolleges de afgelopen jaren hebben afgedaan is gestegen van 889 in 2002 naar 1422 in 2006. De uitstroom van klachten over de afgelopen jaren is in tabel 7.12 weergegeven. Het totaal voor 2001 is niet bekend, omdat voor dat jaar de cijfers van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage ontbreken.

Tabel 7.12: Aantal afgehandelde zaken Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgehandelde zaken	?	889	1044	968	1160	1422

De colleges hebben in 2006 meer klachten afgedaan dan zijn binnengekomen (zie tabel 7.3). Hiervoor bestaan twee mogelijke verklaringen. De eerste is dat de colleges zijn ingelopen op de

werkvoorraad. De tweede is dat in de uitstroomcijfers niet altijd de ingetrokken en niet-ontvankelijk verklaarde zaken zijn meegenomen. Hierdoor zijn de instroom en uitstroomcijfers niet goed vergelijkbaar. Verrekenen met de in tabel 7.9 en 7.10 opgenomen cijfers is ook niet mogelijk, omdat de colleges geen uniforme werkwijze hebben bij het meetellen van ingetrokken en/of niet-ontvankelijk verklaarde zaken en zaken waarvan de behandeling gestaakt is in de uitstroomcijfers. Dit maakt onderlinge vergelijking en vergelijking met de instroomcijfers lastig, zo niet onmogelijk.

Een minderheid van de klachten bij de Regionale Tuchtcolleges wordt (deels) gegrond verklaard. De figuur van de voorzittersbeslissing is bij de Regionale Colleges onbekend. De vermelde zaken in tabel 7.13 zijn allen afgedaan door het college, hetzij in grote, hetzij in kleine samenstelling. In de afgelopen zes jaar werden de volgende aantallen klachten (deels) gegrond verklaard. Het aantal (deels) gegronde zaken is alleen bekend voor de jaren 2004 en verder, omdat de gegevens voor de jaren 2001, 2002 en 2003 van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage ontbreken.

Tabel 7.13: Aantal (deels) gegronde klachten Regionale Tuchtcolleges gezondheidszorg

	2001*	2002*	2003*	2004	2005	2006
(Deels) Gegronde zaken	106	86	94	103	212	229

* Voor 2001 -2003 ontbreken gegevens van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage.

Indien een klacht gegrond wordt verklaard, heeft het tuchtcollege de mogelijkheid een maatregel op te leggen. Het tuchtcollege beschikt over de volgende maatregelen:⁵⁹

- waarschuwing;
- berisping;
- geldboete van ten hoogste € 4.500;
- (gedeeltelijke) schorsing van de inschrijving in het register voor ten hoogste één jaar;
- gedeeltelijk ontzegging van de bevoegdheid in het register ingeschreven staande het betrokken beroep uit te oefenen;
- doorhaling van de inschrijving in het register;
- ontzegging van het recht van wederinschrijving in het register.⁶⁰

Daarnaast beschikt het college, zoals eerder gemeld over de mogelijkheid, om bij wijze van voorlopige voorziening een schorsing van de inschrijving of een gedeeltelijke ontzegging uitvoerbaar bij voorraad op te leggen. Op grond van artikel 71 Wet BIG kan het college tevens de bekendmaking van de eindbeslissing gelasten. Hoewel de Regionale Tuchtcolleges niet over deze wettelijke mogelijkheid beschikken, spreken zij sinds begin 2006 ook 'gegrondverklaring zonder oplegging van maatregel' uit. Deze praktijk is ontstaan vanuit een behoefte aan een fijnmaziger maatregelstelsel voor relatief lichte overtredingen. In het verleden werd in zaken waarin de klacht feitelijk wel gegrond was, maar indien deze van gering gewicht en niet de hoofdklacht van de klager was, ongegrond verklaring van de klacht uitgesproken. Dit omdat de colleges de maatregel waarschuwing in die gevallen een te zwaar instrument vond. De praktijk van 'gegrondverklaring zonder oplegging van maatregel' is geïnitieerd door het Centraal college en overgenomen door de Regionale Colleges.

De volgende aantallen maatregelen zijn in de onderzochte periode door de verschillende Regionale Tuchtcolleges opgelegd.

⁵⁹ Artikel 48 lid 1 Wet BIG.

⁶⁰ Artikel 48 lid 3 Wet BIG.

Tabel 7.13: opgelegde maatregelen Regionale Colleges gezondheidszorg

	2001*	2002*	2003*	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel ⁶¹	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	9
Waarschuwing	69	60	62	69	125	155
Berisping	23	20	20	23	48	39
Geldboete	1	1	2	-	4	-
Gedeeltelijke ontzegging	1	1	-	-	-	-
Schorsing	4	10	9	10	13	12
Doorhaling inschrijving	8	3	1	1	19	9
Schorsing bij wijze van v.v.	-	-	1	1	1	5
Ged. ontzegging bij wijze van v.v.	-	-	-	-	1	-

* Voor 2001 -2003 ontbreken gegevens van het Regionaal Tuchtcollege 's-Gravenhage.

De beslissing van de Regionale Tuchtcolleges worden in beginsel in het openbaar uitgesproken. Alle in het openbaar uitgesproken beslissingen worden op de website www.tuchtrecht-gezondheidszorg.nl geplaatst. De beslissing kan ook als jurisprudentie in vakbladen gepubliceerd worden. De beslissing wordt bij plaatsing op de site of in een vakblad geanonimiseerd. Controle op de tuchtbeslissingen ligt bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

7.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

We hebben de tuchtcolleges gevraagd of zij bekend zijn met alternatieve wijzen waarop klachten over beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg kunnen worden afgedaan. Een centraal intakebureau voor klachten bestaat op dit moment niet. Wel zijn er verschillende Informatie- en klachtenbureaus voor de gezondheidszorg waar klagers terzijde worden gestaan bij het vinden van het juiste orgaan en het indienen van hun klacht. Op basis van de Wet Klachtrecht Cliënten Zorgsector zijn de instellingen en de individueel werkende beroepsbeoefenaren verplicht een klachtencommissie in te stellen of zich daarbij aan te sluiten. Elke instelling en individueel werkende beroepsbeoefenaar kan zelf kiezen bij welke klachtencommissie hij zich aansluit. Er bestaat een groot aantal verschillende klachtencommissies. Het indienen van een klacht bij deze commissies wordt genoemd als een alternatieve methode van geschilbeslechting. Verder worden genoemd het aanzetten tot afhandeling met de betrokken beroepsbeoefenaren en bemiddeling door de beroepsorganisatie. De tuchtcolleges hebben geen inzicht in het type en de aantallen geschillen die op één van deze alternatieve wijzen wordt afgedaan.

Een andere manier om geschillen te beslechten is via de rechter. Inschakeling van de civiele, de straf- of de bestuursrechter komt voor. De tuchtcolleges hebben geen goed zicht op het aantal gevallen waarin een procedure bij de rechter aanhangig is of wordt. Een procedure merken zij meestal alleen doordat in de stukken voor de tuchtzaak de rechtzaak genoemd wordt of het proces-verbaal van de tuchtzitting wordt opgevraagd als bewijsstuk voor de rechtzaak.

Een totaalbeeld van de alternatieve geschilbeslechting binnen de beroepen voor de individuele gezondheidszorg is niet te geven door de vertegenwoordigers van de Regionale Tuchtcolleges. De geïnterviewden houden zich niet bezig met de alternatieven, maar zijn gericht op het primaire proces van de tuchtrechtspraak.

⁶¹ Deze 'maatregel' is pas sinds begin 2006 in gebruik.

7.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van de Regionaal Tuchtcollege is in te stellen bij het Centraal Tuchtcollege voor beroepen in de individuele gezondheidszorg te 's-Gravenhage.

Het Centraal tuchtcollege beschikt over een groot aantal leden, dit hangt samen met de taken van het college: tuchtrechtspraak voor acht beroepsgroepen waarbinnen specialisaties mogelijk zijn. In totaal beschikt het college over 79 leden.⁶² Het college kent in tegenstelling tot de Regionale Tuchtcolleges slechts één zittingsmodaliteit, namelijk een zitting in grote kamer. Deze kamer bestaat uit vijf leden, te weten een voorzitter, twee leden-jurist en twee leden-beroepsgenoten. Er wordt naar gestreefd dat ten minste één lid-beroepsgenoot met dezelfde specialisatie als de aangeklaagde zitting in het college heeft. De kamer wordt ter zitting ondersteund door een secretaris. De voorzitter van het tuchtcollege is vice-president van het gerechtshof te Amsterdam en is voor 100% van zijn taken gedetacheerd aan het tuchtcollege.

Het Centraal Tuchtcollege houdt de in- en uitstroomcijfers van beroepen bij. Door wie klachten worden ingediend en waarover klachten handelen wordt niet geaggregeerd opgeslagen. Alle beslissingen worden naar de Inspectie voor de Gezondheidszorg gezonden. Zoals eerder in dit hoofdstuk gemeld, houdt de Inspectie een registratie van indiener en onderwerp van de klacht in eerste aanleg bij. Een dergelijke registratie wordt niet bijgehouden – althans niet gepubliceerd – voor de tuchtzaken waarin hoger beroep is ingesteld. Het is dan ook slechts beperkt mogelijk iets te zeggen over de zaken waarin het Centraal Tuchtcollege een beslissing neemt.

De Regionale Tuchtcolleges ontvangen jaarlijks meer dan duizend klachten. Tegen ruwweg een derde van de door hen gewezen beslissingen wordt hoger beroep ingesteld bij het Centraal college. In tabel 7.14 is het aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen per jaar weergegeven.

Tabel 7.14: Aantal aanhangig gemaakte beroepen Centraal Tuchtcollege gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ingestelde beroepen	308	260	310	265	290	347

Van slechts één groep potentiële klagers, namelijk de Inspectie, houdt het Centraal Tuchtcollege bij hoeveel klachten hij indient. Het aantal door de Inspectie ingestelde beroepen is weergegeven in tabel 7.15.

Tabel 7.15: Aantal ingestelde beroepen door Inspectie bij Centraal Tuchtcollege gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ingestelde beroepen door Inspectie	2	10	1	5	10	3

Het Centraal Tuchtcollege houdt de doorlooptijd van de behandelde zaken bij. Tabel 7.16 vermeldt de doorlooptijden voor de jaren 2002 tot 2006, gemeten in dagen.

Tabel 7.16: Doorlooptijden Centraal Tuchtcollege gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Doorlooptijd	?	291	258	248	281	264

⁶² Zie bijlage VII voor een overzicht van de samenstelling van het Centraal Tuchtcollege.

Het Centraal Tuchtcollege voert geen administratie van de beslissing in beroep. Onduidelijk is dus hoeveel beroepen zijn ingetrokken, niet-ontvankelijk zijn verklaard en (deels) gegrond zijn verklaard. In het voorwoord van het jaarverslag 2006 geeft het Centraal Tuchtcollege wel enkele cijfers. In totaal zijn in 2006 317 zaken afgerond. Daarvan zijn 39 ingetrokken en is in 74 zaken het beroep niet-ontvankelijk geacht. Verder werd 154 het beroep verworpen en werd 48 een beslissing in eerste aanleg vernietigd. Het aantal klachten dat de tuchtcolleges de afgelopen jaren hebben afgedaan is in de onderzochte jaren redelijk stabiel gebleven, al heeft er een lichte daling ten opzichte van 2001 plaatsgevonden. De uitstroom van klachten over de afgelopen jaren is weergegeven in tabel 7.18.

Tabel 7.18: Aantal afgehandelde zaken Centraal Tuchtcollege gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgehandelde beroepen	436	317	242	318	257	317

Het Centraal Tuchtcollege beschikt over de bevoegdheid dezelfde maatregelen op te leggen als de Regionale Colleges. Zoals eerder gemeld kan het college geen voorlopige voorziening treffen. Het college houdt geen geaggregeerde registratie bij van de opgelegde maatregelen.

Het Centraal Tuchtcollege beschikt niet over de wettelijke mogelijkheid om een gegrondverklaring zonder oplegging van maatregel uit te spreken. Het Centraal Tuchtcollege neemt deze beslissing *contra legem* in enkele gevallen toch. Daarmee heeft zij een lijn ingezet die de Regionale Colleges gevolgd zijn.

7.8 Overzicht

In dit hoofdstuk is stilgestaan bij het tuchtrecht voor de beroepen in de individuele gezondheidszorg. Enkele zaken vallen op in de beschrijving van de Regionale Tuchtcolleges en het Centraal Tuchtcollege. Allereerst blijkt het aantal aanhangig gemaakte zaken in eerste aanleg te zijn gestegen. Dit hangt wellicht samen met het gestegen aantal beroepsbeoefenaren. De wijze waarop de verschillende leden van de Regionale Tuchtcolleges worden gecompenseerd voor hun inspanningen is opmerkelijk. Voor de leden-beroepsgenoten wordt een ander vergoedingensysteem gehanteerd dat voor de leden-juristen. De leden-beroepsgenoten ontvangen een vergoeding per zitting van het Regionaal Tuchtcollege, terwijl de leden-juristen een vergoeding per zaak ontvangen. De totale kosten van de Regionale en het Centrale Tuchtcollege zijn veruit het grootste van alle in dit onderzoek betrokken tuchtcolleges. Daarbij moet wel in gedachten gehouden worden dat bij de Regionale en het Centrale Tuchtcollege voor de gezondheidszorg verreweg de meeste tuchtzaken aanhangig gemaakt worden.

De Regionale Tuchtcolleges beschikken net als het Tuchtgerecht PPE over de mogelijkheid om zitting te houden in grote of in kleine samenstelling. De overige tuchtcolleges beschikken niet over deze keuzemogelijkheid in zittingsmodaliteit.

Sinds 2006 wordt soms een zaak gegrond verklaard zonder dat er een maatregel wordt opgelegd. Deze praktijk is strijdig met de wet en geïnitieerd door het Centraal Tuchtcollege. De Regionale Tuchtcolleges en het Centraal Tuchtcolleges zijn zich ervan bewust dat zij *contra legem* handelen, maar hebben tot deze praktijk besloten omdat zij behoefte hebben aan een fijnmaziger maatregelstelsel voor relatief lichte overtredingen.

Zaken die duidelijk niet-ontvankelijk of ongegrond zijn kunnen door het tuchtcollege zonder verder onderzoek worden afgedaan. Deze bevoegdheid komt uitdrukkelijk toe aan het

tuchtcollege en niet – zoals bij andere tuchtcolleges gebruikelijk is – aan de voorzitter. Het Veterinair Tuchtcollege is het enige tuchtcollege dat ook kennelijk niet ontvankelijk en kennelijk ongegronde tuchtzaken door het tuchtcollege moet laten afdoen.

Het voeren van een administratie waaruit geaggregeerde gegevens kunnen worden verkregen is nog niet bij alle Regionale Tuchtcolleges goed ontwikkeld. Er wordt gewerkt aan een eenduidige wijze van registratie. Voor een deel van de gegevens (type klager en klacht) verwijzen de Regionale Tuchtcolleges naar de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Dit tot ongenoegen van de Inspectie die meent dat de Regionale Tuchtcolleges deze gegevens zelf zou moeten vergaren.

Op basis van de Wet Klachtrecht Cliënten Zorgsector zijn de instellingen en de individueel werkende beroepsbeoefenaren verplicht een klachtencommissie in te stellen of zich daarbij aan te sluiten. Elke instelling en individueel werkende beroepsbeoefenaar kan zelf kiezen bij welke klachtencommissie hij zich aansluit. Er bestaat een groot aantal verschillende klachtencommissies.

In tabel 7.19 is een overzicht van de aanhangig gemaakte zaken en de afgedane zaken weergegeven. Door ontbrekende gegevens kunnen de cijfers niet voor alle jaren worden weergegeven.

Tabel 7.19: Overzicht zaken Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	?	1052	1138	1284	1311	1332
Ingetrokken	?	?	?	176	224	284
Niet-ontvankelijk	?	?	?	178	127	211
Ongegrond	?	?	?	687	821	982
(Deels) Gegrond	?	?	?	103	212	229
Mutatie voorraad	?	?	?	140	-73	-374

8. Diergeneeskundigen: Veterinair Tuchtcollege

8.1 Inleiding

Voor diergeneeskundigen wordt het tuchtrecht uitgeoefend door het Veterinair Tuchtcollege. Het Veterinair Tuchtcollege is het enige college dat in eerste aanleg op tuchtzaken beslist, hoger beroep tegen de beslissingen van het Veterinair Tuchtcollege staat open bij het Veterinair Beroepscollege. Het Veterinair Tuchtcollege behandelt klachten met betrekking tot de diergeneeskundige behandeling van dieren. Bij het college kunnen klachten aanhangig worden gemaakt met betrekking tot het handelen van dierenartsen, dierverloskundigen, castreurs, dierfysiotherapeuten, embryotransplantateurs en dierenartsassistenten. Op basis van gegevens van het register kan worden gesteld dat dit in totaal 11.444 personen betreft; 5500 dierenartsen, 41 dierverloskundigen/castreurs, 341 dierfysiotherapeuten, 62 embryotransplantateurs en 5500 dierenartsassistenten. Bij deze gegevens dient echter een aantekening te worden gemaakt. De gegevens van het register omvatten ook de personen die bijvoorbeeld wel gekwalificeerd dierenarts zijn, maar die geen praktiserend dierenarts zijn. In werkelijkheid zal de beroepsgroep dus kleiner zijn dan de genoemde 11.444 personen. Het functioneren van het Veterinair Tuchtcollege wordt geregeld in de Wet op de Uitoefening van de Diergeneeskunde 1990. De dierenartsen hebben zich verenigd in de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (verder: KNMvD). De KNMvD werkt aan professionele ontplooiing en de maatschappelijke positie van de dierenarts, daarbij in het oog houdende de belangen van het dier en op de wensen van consument en samenleving.⁶³

Klachten kunnen aanhangig worden gemaakt door personen die rechtstreeks in hun belang zijn getroffen, te weten de eigenaar of houder van een dier. Als houder wordt ook diegene aangemerkt die zich over een dier ontfermt na een ongeluk, wanneer geen eigenaar kan worden achterhaald. Klachten kunnen daarnaast aanhangig worden gemaakt door de klachtambtenaar van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (verder: LNV).

De klachtambtenaar is een beleidsambtenaar dierenwelzijn van het ministerie van LNV. Deze klachtambtenaar is bevoegd om klachten die door hem zijn ontvangen van derden voor te leggen aan het Veterinair Tuchtcollege. Wanneer naar zijn oordeel, naar aanleiding van een bij hem binnengekomen klacht, extra onderzoek nodig is om een zaak aanhangig te kunnen maken, dan kan de klachtambtenaar de Algemene Inspectiedienst verzoeken een onderzoek in te stellen. Klachten kunnen ondermeer gaan over het verrichten van onvoldoende onderzoek, het stellen van de verkeerde diagnose, het instellen van een verkeerde behandeling, het voorschrijven van onjuiste diergeneesmiddelen, het niet tijdig of verkeerd uitvoeren van een behandeling of operatie of het weigeren om diergeneeskundige hulp te verlenen.⁶⁴

In dit hoofdstuk wordt allereerst de organisatie van het Veterinair Tuchtcollege behandeld. Vervolgens komen de financiën, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de klachten aan de orde. De bevoegdheden, beslissingen en opgelegde maatregelen komen daarna aan bod. Aan het einde van dit hoofdstuk komt het hoger beroep bij het Veterinair Beroepscollege aan de orde. De informatie uit dit hoofdstuk is gebaseerd op door het Veterinair Tuchtcollege en Beroepscollege geretourneerde vragenlijsten. Ook heeft met de secretaris van beide colleges een telefonisch interview plaatsgevonden.

---

⁶³ www.knmvd.nl

⁶⁴ www.agro.nl/vtc

8.2 Organisatie van het Veterinair Tuchtcollege

Het Veterinair Tuchtcollege is gevestigd te 's-Gravenhage. Het Veterinair Tuchtcollege beschikt over een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter. Zoals wettelijk bepaald, zijn zij beiden jurist. Hiernaast bestaat het tuchtcollege uit twaalf beroepsgenoten en tien plaatsvervangend beroepsgenoten. De twaalf beroepsgenoten zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende beroepsgroepen. Vier beroepsgenoten zijn dierenarts, twee beroepsgenoten zijn dierverloskundige/castreur, twee zijn dierfysiotherapeut, twee zijn embryotransplanteur en twee zijn dierenartsassistent. Voor al deze vertegenwoordigers van een beroepsgroep is een plaatsvervanger aangewezen, met uitzondering van de embyotransplanteurs. De beroepsgroep heeft hier niet in voorzien. Dit levert geen problemen op. In de praktijk heeft zich namelijk nog nooit een zaak voorgedaan op het gebied van embryotransplantatie.

Zittingen van het college vinden plaats in een ruimte van het ministerie van LNV. Ter zitting is het tuchtcollege samengesteld uit vijf leden. Het college verschijnt ter zitting met een voorzitter en vier beroepsgenoten. Welke beroepsgenoten dit zijn hangt af van de inhoud van de zaak. Het tuchtcollege verschijnt altijd ter zitting met een voorzitter en twee dierenartsen, de overige twee leden worden opgeroepen op basis van de inhoud van een zaak. Wordt een zaak behandeld met betrekking tot het handelen van een dierenarts, dan zal het college bestaan uit de voorzitter en vier dierenartsen. Wanneer een zaak wordt behandeld inzake het handelen van een dierfysiotherapeut, dan zal het college bestaan uit een voorzitter, twee dierenartsen en twee dierfysiotherapeuten.

Het college wordt ondersteund door een *fulltime* werkende secretaris en twee deeltijd secretariaatsmedewerkers. Momenteel kent het Veterinair Tuchtcollege geen plaatsvervangend secretaris.

8.3 Financiering

De kosten van het Veterinair Tuchtcollege worden gedragen door het ministerie van LNV. De totale jaarlijkse kosten van het tuchtcollege bedroegen van 2001 tot 2003 naar schatting van de respondent € 133.000,- per jaar. Vanaf 2004 bedroegen de kosten € 148.000,- per jaar.

Tabel 8.1: Kosten Veterinair Tuchtcollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten Veterinair Tuchtrecht	133.000	133.000	133.000	148.000	148.000	148.000

De voorzitter van het tuchtcollege ontvangt jaarlijks een vaste vergoeding. Deze komt overeen met een vijfde van het maximum van schaal 14 voor rijksambtenaren, uitgedrukt in euro's is dit een jaarlijkse vergoeding van ongeveer € 13.000,-. De verschillende leden van het tuchtcollege ontvangen een vacatiegeld. Dierenartsen ontvangen per zitting een vacatiegeld van € 234,-. Andere leden ontvangen per zitting een vacatiegeld van € 102,-. Deze vacatiegelden zijn in de loop der jaren niet gewijzigd. De secretaris alsmede de twee secretariële medewerkers ontvangen een salaris van het ministerie van LNV.

- Jaarlijkse vergoeding voorzitter € 13.000,-
- Vacatiegeld dierenartsen € 234,-
- Vacatiegeld overige leden € 102,-

8.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Zaken kunnen aanhangig worden gemaakt door personen die rechtstreeks in hun belang zijn getroffen, te weten de eigenaar of houder van een dier. Zaken kunnen daarnaast aanhangig worden gemaakt door de klachtambtenaar van het ministerie van LNV. Deze klachtambtenaar is bevoegd om klachten die door hem zijn ontvangen van derden voor te leggen aan het Veterinair Tuchtcollege.

Wanneer de Inspectie Dierenbescherming stuit op misstanden, dan kan zij deze melden aan de klachtambtenaar. Ook particulieren die niet direct belanghebbend zijn, zoals de buurvrouw van de eigenaar van een verkeerd geopereerde hond, kunnen misstanden melden bij de klachtambtenaar. Daarnaast kan de AID misstanden melden aan de klachtambtenaar. De klachtambtenaar kan, indien hij oordeelt dat de klacht van voldoende gewicht is, vervolgens zelf (of in zijn naam) een zaak aanhangig (laten) maken bij het tuchtcollege. Wanneer naar zijn oordeel, naar aanleiding van een bij hem binnengekomen klacht, extra onderzoek nodig is om een zaak aanhangig te kunnen maken, dan kan de klachtambtenaar de Algemene Inspectiedienst verzoeken een onderzoek in te stellen. Door het Veterinair Tuchtcollege wordt bijgehouden welk aantal aanhangig gemaakte zaken afkomstig is van particulieren en welk aantal aanhangig gemaakte zaken afkomstig is van de klachtambtenaar.

Tabel 8.2: Aantal aanhangig gemaakte zaken Veterinair Tuchtcollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakt particulieren	96	78	133	113	108	122
Aanhangig gemaakt klachtambtenaar	9	1	8	8	14	12
Totaal aanhangig gemaakte zaken	105	79	141	126	122	134

Door het Veterinair Tuchtcollege wordt niet bijgehouden waarover een zaak gaat. Wanneer een zaak aanhangig is gemaakt bij het tuchtgerecht, dan verstrijkt volgens de geïnterviewde veelal een periode van twaalf tot zestien maanden voordat een uitspraak wordt gedaan. De gemiddelde doorlooptijd van zaken wordt aldus geschat op één jaar tot een jaar en vier maanden. De lengte van de doorlooptijd wordt voor een deel bepaald door de tijd die dossiervorming in beslag neemt. De dossiervorming (nadat de klacht aanhangig is gemaakt) neemt veelal zes tot acht maanden in beslag.

8.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 8.3 staat weergegeven welke bevoegdheden aan het tuchtgerecht zijn toegekend. Het Veterinair Tuchtcollege beschikt niet over de mogelijkheid om vooronderzoek te verrichten of tot verkorte afdoening of het opleggen van een voorlopige voorziening. Wel kan het college feitenonderzoek verrichten en getuigen en/of deskundigen oproepen. In de praktijk wordt door het Veterinair Tuchtcollege weinig gebruik gemaakt van de bevoegdheid feitenonderzoek te (laten) verrichten. Zaken die aanhangig zijn gemaakt door de klachtambtenaar worden veelal, indien nodig, al vergezeld van een uitgebreid feitenonderzoek van de Algemene Inspectiedienst. Ten aanzien van door particulieren ingediende klachten wordt in een enkel geval, minder dan eens per jaar, door het Veterinair Tuchtcollege aan de Algemene Inspectiedienst gevraagd onderzoek in te stellen. Dit geschiedt dan altijd door tussenkomst van de klachtambtenaar.

Het Veterinair tuchtcollege heeft de bevoegdheid een zaak snel af te doen, deze bevoegdheid kan echter niet worden aangemerkt als verkorte afdoening volgens de in dit onderzoek gehanteerde definitie. Artikel 29 van de Wet op de Uitoefening van de Diergeneeskunde

bepaalt dat klachten die kennelijk ongegrond, of niet-ontvankelijk zijn, door het tuchtcollege zonder nader onderzoek kunnen worden afgedaan. Deze bevoegdheid komt toe aan het Veterinair Tuchtcollege als geheel en niet enkel aan de voorzitter.

Tabel 8.3: Bevoegdheden Veterinair Tuchtcollege

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Nee

In de periode van 2001 tot en met 2006 zijn relatief weinig zaken niet-ontvankelijk verklaard. Dit hangt samen met een de wijze van de taakuitoefening door de secretaris. Hierover zal verder worden uitgeweid in paragraaf 8.6. Een registratie van de redenen voor het niet-ontvankelijk verklaren van een zaak wordt niet gevoerd. Door de respondent is evenwel te kennen gegeven dat drie redenen ten grondslag kunnen liggen aan niet-ontvankelijk verklaring. Zaken worden niet-ontvankelijk verklaard indien een particulier die de zaak indient niet rechtstreeks in zijn belang is getroffen, wanneer het onderwerp van de klacht het handelen betreft van een rustend dierenarts die zich heeft uit laten schrijven uit het register. De derde grond voor niet-ontvankelijk verklaring betreft verjaring van het onderwerp van de klacht.

Tabel 8.4: Aantal niet-ontvankelijk verklaarde en ingetrokken zaken Veterinair Tuchtcollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet ontvankelijk	3	1	4	4	4	-
Ingetrokken	21	16	36	48	32	38

Opvallend is dat een relatief groot aantal zaken wordt ingetrokken. Het Veterinair Tuchtcollege houdt geen registratie van de redenen voor intrekking van zaken bij. Door de geïnterviewde is ter indicatie aangegeven dat particulieren in verschillende gevallen afhaken, bijvoorbeeld wanneer blijkt dat een officiële aanklacht moet worden geschreven of dat bewijsstukken moeten worden meegezonden. Verder komt het voor dat particulieren na ontvangst van het verweer van de beklagde verzuimen een repliek te schrijven en niets meer van zich laten horen. In beide gevallen worden de zaken aangemerkt als ingetrokken.

In tabel 8.5 wordt weergegeven welk aantal zaken is afgedaan en welk aantal zaken (deels) gegrond is verklaard.

Tabel 8.5: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten Veterinair Tuchtcollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan	84	63	105	77	89	46
(Deels) Gegrond	30	17	38	32	33	20

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan heeft het Veterinair Tuchtcollege de mogelijkheid verschillende maatregelen op te leggen, te weten:

- gegrondverklaring zonder oplegging van een maatregel;

- waarschuwing;
- berisping;
- geldboete van maximaal € 3.350,-;
- gedeeltelijke schorsing voor de periode van maximaal 1 jaar;
- schorsing voor een periode van maximaal 1 jaar;
- ontzegging bevoegdheid tot uitoefening van de diergeneeskunde;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking.

De mogelijkheid een klacht gegrond te verklaren maar geen maatregel op te leggen wordt niet expliciet genoemd in de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990. Artikel 16 van deze wet laat evenwel ruimte voor deze mogelijkheid. In tabel 8.6 wordt weergegeven hoe vaak een bepaalde maatregel is opgelegd in de periode 2001-2006.

Tabel 8.6: Opgelegde maatregelen Veterinair Tuchtcollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond geen maatregel	1	1	-	-	-	
Waarschuwing	14	5	20	17	14	12
Berisping	5	7	8	6	9	3
Geldboete	6	1	4	14	12	6
Schorsing *	5	3	10	3	2	1
Ontzegging bevoegdheid *	4	-	1	-	-	-
Openbaarmaking	10	1	4	4	-	-

* Al dan niet voorwaardelijk

Het Veterinair Tuchtcollege kent de mogelijkheid betaling van een schadevergoeding te gelasten. In de praktijk heeft het college hier slechts een maal gebruik van gemaakt. Beslissingen van het tuchtcollege worden altijd openbaar uitgesproken. Alle uitspraken worden geanonimiseerd als jurisprudentie gepubliceerd op www.agro.nl/vtc. Daarnaast kan door het Veterinair Tuchtcollege worden bepaald dat een uitspraak bij wijze van maatregel geanonimiseerd, of met naam en toenaam, wordt gepubliceerd in de Staatscourant en het Tijdschrift voor Diergeneeskunde.

Controle op de naleving van door het Veterinair Tuchtcollege opgelegde maatregelen wordt uitgeoefend door de klachtambtenaar.

8.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Wanneer bij de secretaris brieven of telefoontjes binnenkomen van mensen die een tuchtrechtelijke procedure willen starten, dan geeft de secretaris schriftelijk en/of mondeling een uitgebreide voorlichting over de procedure en de mogelijke uitkomsten daarvan. Wanneer bij de secretaris brieven of telefoontjes binnenkomen van mensen die een tuchtrechtelijke procedure willen starten, terwijl deze mensen overduidelijk niet-ontvankelijk zijn of waarvan de klacht overduidelijk kennelijk ongegrond is (bij klachten over bejegening of de rekening), dan zal zij deze mensen te kennen geven dat hun klacht hoogstwaarschijnlijk zal leiden tot niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond verklaring. Veel mensen besluiten op basis van de voorlichting van de secretaris over hun kansen in een procedure, de klacht niet aanhangig te maken bij het tuchtcollege. Feitelijk kunnen mensen na op dergelijke wijze te zijn voorgelicht, alsnog een zaak aanhangig maken bij de tuchtrechter. In de praktijk is dit echter nog niet vaak voorgekomen. Adequate voorlichting weerhoudt veel klagers er aldus van om een klacht in te dienen, die geen kans van slagen heeft. In die zin vervult de secretaris een filterfunctie.

Soms wordt door aangeklaagde aangegeven dat tegen hem ook een strafrechtelijke procedure loopt. Het tuchtcollege houdt bij het opleggen van de strafmaat dan over het algemeen rekening met de straf die wordt opgelegd door de strafrechter. Andersom doet de strafrechter hetzelfde. Volgens de geïnterviewde loopt in de helft van alle zaken die aanhangig zijn gemaakt door de klachtambtenaar, tevens een strafrechtelijke procedure. De secretaris heeft dit in 2002 in kaart gebracht.

Naast strafrechtelijke procedures is soms ook sprake van parallelle civielrechtelijke procedures, of van civielrechtelijke procedures die worden gestart na de uitspraak van het tuchtcollege. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij zaken die betrekking hebben op paarden. Hierbij zijn de financiële belangen groot. Exacte cijfers met betrekking tot het aantal civiele zaken zijn bij het tuchtcollege niet beschikbaar.

8.7 Hoger beroep

Tegen uitspraken van het Veterinair Tuchtcollege staat beroep open bij het Veterinair Beroepscollege te 's-Gravenhage. Het beroepscollege bestaat uit drie rechters, waaronder één voorzitter, en zes beroepsgenoten. De zes beroepsgenoten worden gevormd door twee dierenartsen, een dierenarts-assistent, een verloskundige/castreur, een fysiotherapeut en een embryotransplanteur. De twee dierenartsen hebben beide een verschillende expertise. Eén dierenarts heeft expertise op het gebied van gezelschapsdieren, de ander heeft expertise op het gebied van landbouwhuisdieren. Het Veterinair Beroepscollege heeft daarnaast drie plaatsvervangende rechters aangewezen en zeven plaatsvervangende beroepsgenoten. De groep van zeven plaatsvervangend beroepsgenoten bestaat uit een fysiotherapeut, een embryotransplanteur en vijf dierenartsen.

Het beroepscollege houdt zitting in dezelfde ruimte als het Veterinair Tuchtcollege. Ter zitting verschijnt het college met drie rechters, waarvan één voorzitter, en twee beroepsgenoten, die worden geselecteerd op basis van de inhoud van de zaak. In de praktijk wordt geen onderscheid gemaakt tussen zittende en plaatsvervangende leden. Hiervoor is gekozen omdat de voorzitter wenst dat de plaatsvervangende leden betrokken blijven bij het college. Zo rouleren de zittende en plaatsvervangende leden per zitting. Het Veterinair Beroepscollege wordt ondersteund door een secretaris.

Tabel 8.9: Aantal aanhangig gemaakte zaken Veterinair Beroepscollege naar indiener

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakt particulieren	15	14	17	14	11	14
Aanhangig gemaakt klachtambtenaar	2	7	1	2	3	2
Totaal aanhangig gemaakte zaken	17	21	18	16	14	16

Tabel 8.9 geeft weer hoeveel zaken jaarlijks aanhangig zijn gemaakt, uitgesplitst naar indiener van de zaak. In tabel 8.10 wordt weergegeven wat de doorlooptijd bedraagt van zaken die behandeld worden door het Veterinair Beroepscollege. Door de secretaris van dat tuchtcollege zijn gegevens aangeleverd vanaf 2002.

Tabel 8.10: Doorlooptijd van zaken Veterinair Beroepscollege

	2002	2003	2004	2005	2006
Doorlooptijd	12,2 mnd.	9,3 mnd.	7,6 mnd.	6,5 mnd.	8,9 mnd.

Door het Veterinair Beroepscollege wordt een registratie bijgehouden van het onderwerp van aanhangig gemaakte beroepszaken. Deze wordt weergegeven in tabel 8.11.

Tabel 8.11: Aantal aanhangig gemaakte zaken Veterinair Beroepscollege naar onderwerp

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gezelschapsdieren	6	10	12	12	10	12
Landbouwhuisdieren	9	5	6	2	3	3
Overige	2	6	-	2	1	1
Totaal	17	21	18	16	14	16

In tabel 8.12 wordt weergegeven welke beslissingen het Veterinair tuchtcollege heeft genomen in de periode van 2001 tot en met 2006. Tabel 8.12 geeft ook weer welk aantal zaken is ingetrokken. De oorzaak van intrekking van een zaak kan volgens de respondent in verschillende gevallen gezocht worden in het feit dat de partij die in beroep is gegaan in de tussentijd een regeling heeft getroffen met de verzekeraar.

Tabel 8.12: Afgehandelde zaken Veterinair beroepscollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	-	-	-	-	2	-
Verwerping van het beroep	14	11	16	12	7	9
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	1	10	-	4	4	7
Beroep ingetrokken	2	-	2	-	1	-
Totaal	17	21	18	16	14	16

Wanneer zaken door het Veterinair Beroepscollege gegrond worden verklaard, kunnen maatregelen worden opgelegd. In tabel 8.13 wordt weergegeven welke maatregelen kunnen worden opgelegd en wordt weergegeven hoe vaak een bepaalde maatregel opgelegd is. Een enkele keer wordt met betrekking tot zaken informeel contact gezocht met het Veterinair Tuchtcollege. De secretarissen nemen wel eens contact over zaken waarin wordt geoordeeld over procedures.

Tabel 8.13: Opgelegde maatregelen Veterinair beroepscollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond geen maatregel	-	-	-	-	-	-
Waarschuwing	1	5	1	3	2	4
Berisping	-	-	2	3	1	1
Geldboete	4	-	1	1	4	1
Voorwaardelijke Schorsing	2	5	3	-	1	-
Schorsing	-	2	1	-	1	-
Ontzetting uit ambt	-	-	-	1	-	-

8.8 Overzicht

In dit hoofdstuk stond het Veterinair Tuchtrecht centraal. In de beschrijving vielen daarbij enkele zaken op. Zo wordt er bij de toekenning van vacatiegelden een onderscheid gemaakt tussen leden-dierenartsen en overige leden-beroepsgenoten. Het vacatie-geld voor leden-dierenartsen ligt hoger dan voor de andere leden-beroepsgenoten. De reden daarvoor is onbekend. Verder kunnen zaken die kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond zijn door het tuchtcollege zonder verder onderzoek worden afgedaan. Deze bevoegdheid komt uitdrukkelijk toe aan het tuchtcollege en niet – zoals bij andere tuchtcolleges gebruikelijk is – aan de voorzitter. De Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg zijn de enige tuchtcolleges die ook kennelijk niet-ontvankelijk en kennelijk ongegronde tuchtzaken door het tuchtcollege moeten laten afdoen.

Ook valt op dat een groot aantal aanhangig gemaakte zaken wordt ingetrokken. Een volgend opvallend punt is dat de secretaris van het Veterinair Tuchtcollege een soort filterfunctie vervult. Door klagers goed voor te lichten over het verloop van de procedure haken veel klagers met zaken die bij voorbaat niet-ontvankelijk of ongegrond blijken, af. Ook valt op dat het Veterinair Tuchtcollege de mogelijkheid kent betaling van een schadevergoeding te gelasten. Van de andere in dit onderzoek betrokken tuchtcolleges beschikken alleen de Raden van Discipline voor de advocatuur ook over deze bevoegdheid.

In tabel 8.14 is een overzicht van de cijfers van de instroom en uitstroom van het Veterinair Tuchtcollege gegeven.

Tabel 8.14: Overzicht zaken Veterinair Tuchtcollege

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	105	79	141	126	122	134
Ingetrokken	21	16	36	48	32	38
Niet-ontvankelijk	3	1	4	4	4	-
Ongegrond	51	45	63	41	52	26
(Deels) Gegrond	30	17	38	32	33	20
Mutatie voorraad	-	-	-	1	1	50

9. Tuchtcollege Loodsen

9.1 Inleiding

De Loodsenwet maakt onderscheid tussen loodsens ingeschreven in het register en loodsens die niet zijn ingeschreven in het register.⁶⁵ Het aantal ingeschreven loodsens (verder: registerloodsen) in Nederland is 430. De in Nederland werkzame registerloodsen zijn onderworpen aan het tuchtrecht dat uitgeoefend wordt door tuchtcollege voor het Loodswezen. Dit tuchtcollege is gevestigd te 's-Gravenhage. Het college is ingesteld op basis van de Loodsenwet, artikel 29. In de artikelen 28 tot en met 45 van de Loodsenwet is de tuchtrechtprocedure neergelegd. Hoger beroep tegen uitspraken van het tuchtcollege loodsens kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Het Tuchtcollege Loodsen kent geen voortraject.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de positie van het Tuchtcollege Loodsen. Achtereenvolgens komen aan de orde de organisatie van het tuchtcollege, de financiering, aantal, aard en doorlooptijd van de zaken, bevoegdheden, beslissingen en maatregelen van het tuchtcollege, alternatieve procedures voor geschilbeslechting en de mogelijkheid voor hoger beroep. De belangrijkste (geaggregeerde) gegevens zijn ook opgenomen in bijlage I. De informatie die in dit hoofdstuk wordt weergegeven is gebaseerd op een interview met de secretaris van het tuchtcollege, die hiertoe ook een vragenlijst invulde. De informatie die in dit hoofdstuk wordt weergegeven is beperkt. De reden hiervoor is dat het Tuchtcollege Loodsen in de onderzoeksperiode geen klachten heeft behandeld.

9.2 Organisatie

Het Tuchtcollege Loodsen is gevestigd te 's-Gravenhage. Volgens de wettelijke bepaling bestaat het tuchtcollege loodsens uit één voorzitter en vier registerloodsen.⁶⁶ De voorzitter dient te voldoen aan de eisen voor benoeming tot rechter in een rechtbank. Het college wordt ondersteund door een secretaris. Het is mogelijk plaatsvervangende leden en, indien noodzakelijk, een plaatsvervangend secretaris te benoemen. Op dit moment is het tuchtcollege samengesteld conform de wet; het bestaat uit één voorzitter, vier leden-beroepsgenoten en vier plaatsvervangend leden-beroepsgenoten. De ondersteuning is in handen van één secretaris, die conform de wettelijke voorschriften jurist is. De posities van plaatsvervangend voorzitter en plaatsvervangend secretaris zijn vacant.

Zittingen van het tuchtrecht dienen te worden gehouden door de vijf leden. In beginsel is een zitting openbaar. De voorzitter kan echter om gewichtige redenen besluiten de zitting achter gesloten deuren te laten plaatsvinden. In de onderzoeksperiode hebben geen zittingen plaatsgevonden.

De secretaris ondersteunt het tuchtcollege. Gezien de geringe werklast die het secretariaat van het college met zich mee brengt is niet in enige vorm van vaste ondersteuning voorzien. Zo nodig wordt ad hoc ondersteuning van de Nederlandse Loodsencorporatie gevraagd.

---

⁶⁵ Om erkend te worden als registerloods moeten specifieke examens met goed gevolg zijn afgelegd (artikel 5 Loodsenwet)

⁶⁶ Artikel 29 lid 1 Loodsenwet.

9.3 Financiering

De kosten van de tuchtrechtspraak worden gedragen door de Nederlandse Loodsencorporatie. De voorzitter en de secretaris ontvangen een vaste vergoeding voor hun werkzaamheden voor het tuchtcollege. Daarnaast ontvangen zij, evenals de leden-beroepsgenoten, een vergoeding op vacatiebasis. De hoogte van de vergoedingen is geregeld in de Vergoedingsregeling tuchtcollege loodsen. De hoogte van de vacatiegelden ligt tussen de € 135 en € 225. De totale kosten van het tuchtcollege worden weergegeven in de volgende tabel. Deze kosten bestaan uit een optelsom van het vaste honorarium van de voorzitter en van de secretaris van het tuchtcollege.

Tabel 9.1: totaal kosten Tuchtcollege Loodsen

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten tuchtcollege loodsen	€ 5.300	€ 5.524	€ 5.271	€ 5.381	€ 5.427	€ 5.469

9.4 Aantal, aard en doorlooptijd

De algemene raad van de Nederlandse Loodsencorporatie, het bestuur van een regionale corporatie of een rechtstreeks in zijn belang getroffen belanghebbende kunnen bij het Tuchtcollege Loodsen een tuchtzaak aanhangig maken.⁶⁷ In de onderzoeksperiode zijn geen tuchtzaken bij het Tuchtcollege Loodsen aanhangig gemaakt. Het is dan ook niet mogelijk iets te zeggen over de aard en de doorlooptijd van de zaken.

9.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 9.2 wordt weergegeven welke bevoegdheden aan het tuchtcollege zijn toegekend. Het tuchtcollege heeft geen behoefte aan een uitbreiding van haar bevoegdheden. Dit zal mede worden veroorzaakt door het feit dat het college geen tuchtzaken heeft ontvangen en derhalve geen ervaringen heeft met de toereikendheid van de aan haar toegekende instrumenten.

Tabel 9.2: bevoegdheden Tuchtcollege Loodsen

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Ja
Feitenonderzoek	Nee
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Nee

Aangezien er in de onderzoeksperiode geen zaken zijn geweest kan over de beslissingen van het Tuchtcollege Loodsen niets worden opgemerkt.

Het Tuchtcollege Loodsen beschikt over vier maatregelen die het kan opleggen wanneer een tuchtzaak gegrond wordt verklaard. Dit zijn:⁶⁸

- berisping;

⁶⁷ artikel 37 Loodsenwet.

⁶⁸ Artikel 28 Loodsenwet.

- geldboete van maximaal € 2.250;
- schorsing of beperking van de bevoegdheid voor de duur van ten hoogste één jaar;
- verval of beperking van de bevoegdheid.

In de afgelopen jaren is vanwege het uitblijven van tuchtzaken geen enkele maatregel opgelegd. Uitspraken van het tuchtcollege worden altijd openbaar uitgesproken. De openbare uitspraak wordt aangekondigd in de Staatscourant. Uitspraken van het tuchtcollege worden niet gepubliceerd.

9.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Een alternatieve wijze voor de afhandeling van klachten bestaat uit bemiddeling door de beroepsorganisatie. Het gaat daarbij om klachten over de bedrijfsvoering van de Nederlandse Loodsencorporatie. In eerste instantie trachten de voorzitters van de regionale Loodsencorporaties bemiddelend op te treden. Wanneer zij daar niet in slagen kan de Nederlandse Loodsencorporatie bemiddelend op treden. In totaal gaat het naar schatting van de secretaris van het tuchtcollege om ongeveer tien klachten die op deze wijze zijn afgedaan in de periode van 2001 tot en met 2006. Procedures bij de rechter zijn niet bekend bij het tuchtcollege.

9.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van het Tuchtcollege Loodsen kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerichten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁶⁹

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals het Tuchtcollege Loodsen, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

---

⁶⁹ Winter, R. R., 2002

Aangezien er in de onderzoeksperiode geen zaken zijn geweest bij het Tuchtcollege Loodsen is in de onderzoeksperiode logischerwijs geen zaak aanhangig gemaakt bij het CBB die afkomstig was van het Tuchtcollege Loodsen.

9.8 Overzicht

In dit hoofdstuk stond het Tuchtcollege Loodsen centraal. Wat vooral opvalt, is het uitblijven van zaken. Gedurende de onderzochte periode is bij het tuchtcollege loodsens geen zaak aanhangig gemaakt. Ook in de jaren daarvoor, van 1996 tot en met 2000, zijn geen zaken aanhangig gemaakt bij het Tuchtcollege Loodsen. Ondanks het feit dat het tuchtcollege gedurende een periode van tien jaar geen zaak heeft behandeld, zijn er wel kosten verbonden aan het tuchtcollege. Jaarlijks ontvangen de voorzitter en de secretaris van het tuchtcollege een vaste vergoeding. Een schematisch overzicht kan niet gegeven worden nu het Tuchtcollege Loodsen geen zaken heeft behandeld.

10. Zeevarenden: Raad voor de Scheepvaart

10.1 Inleiding

Wanneer zich afwijkende zaken voordoen op een schip dat vaart onder de Nederlandse vlag, zoals een aanvaring, dan is de kapitein van dat schip wettelijk verplicht hiervan melding te maken aan de Scheepvaartinspectie. De Scheepvaartinspectie, onderdeel van de Inspectie Verkeer en Waterstaat, verricht na ontvangst van een dergelijke melding onderzoek naar de afwijkende zaak. Het dossier dat inzake dit onderzoek wordt opgesteld, wordt door het Hoofd van de Scheepvaartinspectie toegezonden naar de Raad voor de Scheepvaart.

De Raad voor de Scheepvaart bestaat sinds 1909. Hij is gevestigd in de Beurs van Berlage te Amsterdam. Het functioneren van de Raad voor de Scheepvaart wordt primair geregeld in de Schepenwet 1909 en wordt secundair geregeld in het Besluit nadere regelen betreffende de Raad voor de Scheepvaart van 1932.

De Raad voor de Scheepvaart is bevoegd uitspraken te doen over het handelen van Nederlandse en buitenlandse scheepsofficieren op schepen varende onder Nederlandse vlag. In totaal gaat het om circa 5000 personen.⁷⁰ Ook als zich in de zin van de Schepenwet 1909 scheepsrampen voordoen met buitenlandse schepen kan de Scheepvaartinspectie onderzoek verrichten. Ook deze dossiers worden dan naar Raad voor de Scheepvaart gezonden. Tuchtrechtelijke maatregelen kunnen echter nooit worden opgelegd aan opvarenden van buitenlandse schepen.

Wanneer de Raad voor de Scheepvaart dossiers ontvangt van de Scheepvaartinspectie worden deze altijd bekeken door een commissie van de Raad voor de Scheepvaart. Het Hoofd van de Scheepvaartinspectie doet het dossier vergezellen van een aanbeveling voor de Raad voor de Scheepvaart om de zaak al dan niet openbaar te onderzoeken. De Commissie van de Raad voor de Scheepvaart bestaat uit de voorzitter en de twee gewone leden van de Raad.

Gedurende een periode van anderhalve maand á twee maanden worden de dossiers van de Scheepvaartinspectie opgespaard. Daarna wordt een vergadering gehouden van de commissie. De commissie heeft tot taak te bepalen of een bepaalde zaak al dan niet openbaar wordt onderzocht door de Raad voor de Scheepvaart. De Raad voor de Scheepvaart onderzoekt zaken (zoals aanvaringen) waarbij aanbevelingen kunnen worden gedaan of leerpunten kunnen worden uitgesproken die eraan bijdragen dat dergelijke zaken zich in de toekomst niet meer voordoen. Het opleggen van tuchtmaatregelen aan betrokkenen vormt een afgeleide van deze taak.

De beslissing van de commissie om een zaak al dan niet openbaar te onderzoeken is aldus gebaseerd op een oordeel over de mate waarin lering getrokken kan worden uit een bepaalde zaak, of de mate waarin aanbevelingen kunnen worden gedaan in een zaak. Wanneer de zaak openbaar wordt onderzocht, dan zijn er twee mogelijkheden. De eerste is dat er is sprake van een zaak waarin niet verwijtbaar is gehandeld, de zaak wordt dan een 'leringzaak' waaruit eventueel aanbevelingen kunnen worden geformuleerd. De tweede mogelijkheid is dat er sprake is van een zaak waarin mogelijk verwijtbaar is gehandeld, de zaak wordt dan een 'tuchtzaak'. Wanneer wellicht verwijtbaar is gehandeld door één of meerdere personen en een 'tuchtzaak' wordt gestart, dan worden die personen aangemerkt als betrokkenen (verdachten). De betrokkenen worden in dat geval aangeschreven, bij het openbaar onderzoek van de zaak is het in dat geval namelijk mogelijk dat hen een tuchtrechtelijke maatregel wordt opgelegd. Wanneer een zaak door de Raad voor de Scheepvaart als 'leringzaak' wordt beschouwd dan

---

⁷⁰ Deze gegevens zijn verstrekt door Nautilus

kan hij leerpunten opstellen en aanbevelingen doen. Leerpunten zijn opmerkingen van algemene aard die in het algemeen gericht zijn aan de beroepsgroep. Aanbevelingen zijn altijd gericht aan een autoriteit, zoals bijvoorbeeld het ministerie van Verkeer en Waterstaat.⁷¹

De regering heeft besloten de Raad voor de Scheepvaart op te heffen. De daarvoor noodzakelijke wetswijzigingen zijn reeds aangenomen.⁷² Het onderzoek naar de oorzaak van scheepsrampen, dat nu nog door de Raad voor de Scheepvaart wordt geleid, wordt in de toekomst door de Onderzoeksraad voor Veiligheid geleid. Ten aanzien van het tuchtrecht wordt een nieuw tuchtcollege in het leven geroepen. De wetswijzigingen zijn nog niet in werking getreden. Exacte regels inzake het organisatorische functioneren van het nieuwe college zijn nog in ontwikkeling. In afwachting hiervan zijn de leden van de Raad voor de Scheepvaart opnieuw benoemd tot 1 augustus 2008.

De informatie uit dit hoofdstuk is verkregen van de secretaris van de Raad voor de Schaapvaart.⁷³ Deze heeft een vragenlijst ingevuld, hem is tevens een telefonisch interview afgenomen. In dit hoofdstuk wordt allereerst de organisatie van de Raad voor de Scheepvaart behandeld. Vervolgens komen de financiën, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de klachten aan de orde. De bevoegdheden, beslissingen en opgelegde maatregelen komen daarna aan bod. Aan het einde van dit hoofdstuk wordt besproken dat geen mogelijkheid open staat voor hoger beroep tegen beslissingen van de Raad voor de Scheepvaart.

10.2 Organisatie

De Raad voor de Scheepvaart te Amsterdam bestaat uit een voorzitter, drie plaatsvervangende voorzitters, twee gewone leden, dertien buitengewone leden en twaalf plaatsvervangende leden. De voorzitters dienen jurist te zijn, in de praktijk zijn de voorzitters leden van de rechterlijke macht. De gewone leden zijn leden die kapitein of marineofficier zijn of zijn geweest. De (buiten)gewone leden en plaatsvervangende leden zijn beroepsgenoten. In de praktijk wordt geen onderscheid gemaakt tussen buitengewone leden en plaatsvervangende leden.

Bij een zitting verschijnt de Raad voor de Scheepvaart met een voorzitter, een gewoon lid en 3 buitengewone/plaatsvervangende leden. Per zaak wordt de samenstelling van de Raad (de drie buitengewone/plaatsvervangende leden) aangepast aan de inhoud van de zaak om ervoor zorg te dragen dat de specifieke expertise van de leden ten volle wordt benut. Het gewone lid maakt per zaak de conceptuitspraak, stuurt hem aan de voorzitter en de overige leden van de raad voor commentaar, en zet daarna de definitieve uitspraak op papier, waarna de uitspraak door de voorzitter wordt ondertekend.

De Raad voor de Scheepvaart wordt ter zitting ondersteund door een secretaris of een plaatsvervangend secretaris. Ambtelijk wordt de Raad voor de Scheepvaart ondersteund door een secretariaat van 3 medewerkers. Vermeld dient te worden dat de Raad voor de Scheepvaart ter zitting 'tuchtzaken' behandelt waartoe betrokkenen worden opgeroepen, maar dat de Raad voor de Scheepvaart ter zitting in dezelfde samenstelling ook 'leringzaken' behandelt. Of een zaak als 'leringzaak' dan wel als 'tuchzaak' wordt behandeld wordt bepaald door de commissie van de Raad voor de Scheepvaart.

---

⁷¹ Aanbevelingen worden niet naar de betreffende autoriteiten toegezonden, van hen wordt verwacht zelf uit eigen initiatief te nemen van de aanbevelingen.

⁷² Zie kamerstuk nr. 28 803 Wijziging van Zeevaartsbemanningwet

⁷³ De cijfermatige gegevens inzake de financiering zijn afkomstig van het ministerie van Verkeer en Waterstaat

10.3 Financiering

De Raad voor de Scheepvaart wordt gefinancierd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat. De totale kosten van de Raad voor de Scheepvaart bedroegen van 2001 tot en met 2006 jaarlijks ongeveer € 272.000,-. De voorzitter alsmede de twee gewone leden ontvangen een vaste maandelijkse vergoeding. De overige leden ontvangen vacatiegelden.

- Vergoeding voorzitter € 30.000,- op jaarbasis
- Vergoeding gewone leden € 44.000,- en € 42.500,- op jaarbasis
- Vacatiegelden buitengewone leden € 86,22 per zitting
- Vacatiegelden plaatsvervangend voorzitter € 172,44 per zitting

De gewone leden zijn belast met de uitwerking van de zaken die door de Raad voor de Scheepvaart worden behandeld. Hier is een ruime tijd mee gemoeid. Vandaar dat de vergoeding van de gewone leden relatief hoog is. De ondersteuning van de Raad voor de Scheepvaart vindt zoals vermeld plaats door een secretaris en twee secretariaatsmedewerkers. Zij hebben een dienstverband met het ministerie van Verkeer en Waterstaat. De beloning van de secretaris valt in salarisschaal 13 voor Rijksambtenaren, de beloning van de secretariaatsmedewerkers valt in salarisschaal 6.

10.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Zoals vermeld worden de dossiers van de Scheepvaartinspectie door het Hoofd Scheepvaartinspectie naar de Raad voor de Scheepvaart verzonden. Een commissie van de Raad voor de Scheepvaart beoordeelt de dossiers en maakt een selectie van zaken die openbaar onderzocht worden door de Raad voor de Scheepvaart. Een aantal van de zaken die openbaar onderzocht wordt, betreft zaken waarbij tuchtrecht aan de orde is. Formeel bestaat ook de mogelijkheid dat direct betrokken particulieren klachten kunnen indienen bij de Raad voor de Scheepvaart. Dit gebeurt in de praktijk echter zelden tot nooit.

Tabel 10.1: Aantal aanhangig gemaakte zaken Raad voor de Scheepvaart

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aangeboden zaken door Hoofd Scheepvaartinspectie	66	52	57	52	53	80
Aantal openbaar behandelde zaken	29	21	16	11	13	23
Aantal zaken waarbij tuchtrecht aan de orde was	17	12	9	6	7	14

De doorlooptijd van zaken van de Raad voor de Scheepvaart is verschillend. Dit heeft te maken met het karakter van de werkzaamheden van de Raad. Er verstrijkt een periode van ongeveer anderhalve maand voordat het dossier dat door het Hoofd Scheepvaartinspectie is opgestuurd, wordt onderzocht door de commissie. Wanneer de commissie van oordeel is dat een dossier een zaak betreft waarbij tuchtrecht aan de orde is, dienen vervolgens de betrokkenen te worden aangeschreven. Gezien het feit dat betrokkenen over het algemeen scheepsofficieren zijn die een groot deel van hun tijd op zee doorbrengen, dient de zitting te worden gepland in een periode waarin de scheepsofficier aan wal is. Dit kan maanden op zich laten wachten. Ook getuigen die gehoord moeten worden kunnen vaak lange tijd van wal zijn. Wanneer de zitting heeft plaatsgevonden duurt het vervolgens twee á drie maanden totdat de uitspraak definitief op papier is gezet. Het gewone lid van de Raad voor de Scheepvaart dient de uitspraak namelijk op schrift te stellen en voor te leggen aan de voorzitter en de overige leden van de raad.

In de jaarverslagen van de Raad voor de Scheepvaart wordt uitvoerig en zorgvuldig verslag gedaan van de zaken die de Raad voor de Scheepvaart openbaar onderzoekt. Een categorisering van het onderwerp van de zaken wordt in de jaarverslagen weergegeven in een tabel. Zoals vermeld vallen ook zogenaamde leringzaken onder de openbaar onderzochte zaken. Er wordt dus geen exclusieve categorisering bijgehouden van het onderwerp van zaken waarbij eventuele oplegging van een tuchtrechtelijke maatregel aan de orde is. Deze kan in deze rapportage dan ook niet worden gegeven. Voor meer informatie over het onderwerp van de zaken wordt verwezen naar de jaarverslagen van de Raad voor de Scheepvaart.

10.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 10.2 wordt weergegeven welke bevoegdheden zijn toegekend aan de Raad voor de Scheepvaart. Wanneer dossiers van de Scheepvaartinspectie in de ogen van de leden van de Raad voor de Scheepvaart aanvulling behoeven, wordt hiertoe opdracht gegeven aan het Hoofd van de Scheepvaartinspectie, deze draagt er vervolgens zorg voor dat de dossiers worden aangevuld. Een enkele keer gaat de Raad voor de Scheepvaart zelf op locatie kijken om een beter beeld te krijgen van de situatie die in het dossier is omschreven.

Tabel 10.2: Bevoegdheden Raad voor de Scheepvaart

	Bevoegdheden Raad voor de Scheepvaart
Verrichten vooronderzoek	Ja
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Nee

Zoals beschreven is de handelwijze van de Raad van de Scheepvaart afwijkend van de handelwijze van andere tuchtgerichten. Gesteld kan worden dat de Raad voor de Scheepvaart geen standaard tuchtgerecht is. De Raad voor de scheepvaart oordeelt over zaken waarbij tuchtmaatregelen opgelegd kunnen worden, maar ook over zaken waarbij geen sprake is van verwijtbaarheid. De Raad voor Scheepvaart behandelt dergelijke zaken slechts met het doel om er lering uit te trekken en aanbevelingen te formuleren.

Gezien de aard van het functioneren en de organisatie van Raad voor de Scheepvaart is geen sprake van intrekking van zaken. Ook is geen sprake van niet-ontvankelijk verklaring van zaken, of van zaken die (deels) gegrond worden verklaard. Zaken worden altijd openbaar onderzocht ter lering en ter formulering van aanbevelingen. Wanneer in een zaak waarin tuchtrecht aan de orde is, wordt geconcludeerd dat niet verwijtbaar is gehandeld, of wanneer het niet komt tot oplegging van een maatregel, dan is geen sprake van ongegrondheid. In een dergelijk geval wordt geen maatregel opgelegd en worden leerpunten, en in bepaalde gevallen ook aanbevelingen, uitgesproken. Zaken die openbaar worden behandeld worden altijd door de gehele Raad voor de Scheepvaart afgedaan, er is geen mogelijkheid zaken bij voorzittersbeslissing af te doen.

Wanneer de Raad voor de Scheepvaart tot het oordeel komt dat verwijtbaar is gehandeld, kan hij maatregelen opleggen. De maatregelen kunnen niet voorwaardelijk worden opgelegd. De maatregelen worden hieronder weergegeven:

- wel schuld, geen maatregel;
- berisping;

- ontneming van de bevoegdheid om voor een bepaalde periode (maximaal twee jaar) in een bepaalde hoedanigheid te varen.

Tabel 10.3: Opgelegde maatregelen Raad voor de Scheepvaart

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel schuld geen maatregel	-	-	5	4	2	3
Berisping	3	6	1	1	1	3
Ontneming vaarbevoegdheid	17	14	8	5	2	6

In 2002 overstijgt het aantal opgelegde maatregelen het totale aantal tuchtzaken. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat met betrekking tot een specifieke tuchtzaak aan verschillende betrokkenen een tuchtmaatregel kan worden opgelegd. In de onderzoeksperiode zijn ontnemingen van de vaarbevoegdheid opgelegd variërend van een week tot vier maanden. Uitspraken van de Raad voor de Scheepvaart worden altijd openbaar uitgesproken. Elke uitspraak van de Raad voor de Scheepvaart, ook uitspraken in 'leringzaken', worden gepubliceerd in een bijlage van de staatscourant. Vanaf 1996 worden de uitspraken van de Raad voor de Scheepvaart bovendien geanonimiseerd op het internet.⁷⁴ Een enkele keer vinden journalistieke publicaties plaats in vakliteratuur. In de gepubliceerde uitspraken waarin een tuchtmaatregel is opgelegd wordt de naam van de betrokkene geanonimiseerd. De Inspectie Verkeer en Waterstaat houdt toezicht op de naleving van de opgelegde maatregel.

10.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Het komt voor dat dossiers die door de Scheepvaartinspectie bij de Raad voor de Scheepvaart worden aangeleverd voor een deel bestaan uit processen-verbaal van de politie. Op grond van deze dossiers heeft de Raad voor de Scheepvaart dus een idee over eventuele parallelle strafrechtelijke procedures. Wat er uiteindelijk gebeurt met de processen-verbaal, of daadwerkelijk een strafrechtelijke procedure wordt gestart, is de Raad voor de Scheepvaart niet duidelijk. In enkele gevallen wordt hier door de Raad van de Scheepvaart naar geïnformeerd. Wanneer de Raad voor de Scheepvaart een maatregel oplegt aan een betrokkene, en bekend is dat deze betrokkene ten aanzien van dezelfde gebeurtenis ook al strafrechtelijk is vervolgd, dan wordt door de Raad van de Scheepvaart bij bepaling van de strafmaat rekening gehouden met de strafrechtelijk opgelegde maatregel. Door de secretaris van de Raad voor de Scheepvaart is aangegeven dat de strafrechter dat andersom soms ook doet.

Het komt ook voor dat civiele zaken met betrekking tot dezelfde gebeurtenis gelijktijdig lopen met een zaak van de Raad voor de Scheepvaart. In verschillende gevallen wacht de civiele rechter dan met het doen van een uitspraak tot na de uitspraak van de Raad voor de Scheepvaart.

10.7 Hoger beroep

Er is niet voorzien in een mogelijkheid voor hoger beroep met betrekking tot uitspraken van de Raad voor de Scheepvaart.

⁷⁴ De uitspraken van de Raad voor de Scheepvaart vanaf 1996 tot heden kunt worden gepubliceerd op het Internet: www.overheid.nl > officiële publicaties > uitspraken Raad voor de Scheepvaart

10.8 Overzicht

De Raad voor de Scheepvaart kent ten opzichte van de overige in deze rapportage behandelde colleges een afwijkende organisatie. Gesteld kan worden dat de Raad voor de Scheepvaart geen tuchtcollege 'pur sang' is. De Raad voor de Scheepvaart krijgt zaken aangedragen door de Scheepvaartinspectie. De Raad voor de Scheepvaart onderzoekt naast zaken waarbij een tuchtmaatregel opgelegd zou kunnen worden ook zogenaamde 'leringzaken'. Dit zijn zaken waarin niet verwijtbaar is gehandeld, maar die toch door de Raad voor de Scheepvaart worden onderzocht met het doel lering te trekken uit hetgeen in een bepaalde zaak is voorgevallen.

Het afwijkende functioneren van de Raad voor de Scheepvaart komt ook tot uitdrukking in het feit dat zaken niet kunnen worden ingetrokken of niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard. Ook kan niet, zoals bij de andere in deze rapportage behandelde colleges, worden gesproken van een aantal aanhangig gemaakte en een aantal afgehandelde tuchtzaken. Daarom is het niet mogelijk een cijfermatig overzicht van zaken weer te geven.

Een ander opvallend punt ten aanzien van de Raad voor de Scheepvaart is de doorlooptijd van de zaken van de Raad voor de Scheepvaart. Deze kan erg lang zijn gezien het feit dat de betrokkenen of de getuigen die moeten worden gehoord vaak scheepsofficieren zijn, die lang van huis kunnen zijn in verband met een vaart. Ook valt op dat geen beroep open staat tegen beslissingen van de Raad voor de Scheepvaart. Daarmee is de Raad voor de Scheepvaart het enige tuchtcollege uit dit onderzoek dat niet over een hoger beroepsvoorziening beschikt. Mede om deze reden wordt de Raad voor de Scheepvaart binnenkort opgeheven. Een nieuw orgaan zal de tuchtrechtelijke taken van de Raad voor de Scheepvaart voortzetten.⁷⁵

---

⁷⁵ De samenstelling en het functioneren van dit nieuwe orgaan, het Tuchtcollege voor de Scheepvaart genoemd, wordt geregeld in hoofdstuk vijf van de Zeevaartbemanningswet dat op een nader te bepalen tijdstip in werking zal treden.

Deel IIA Tuchtgerechten in de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie

11. De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie

11.1 Product- en bedrijfschappen

De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie is een verzamelnaam voor het stelsel van productschappen en bedrijfsschappen. Product- en bedrijfsschappen zijn samenwerkingsverbanden van ondernemers- en werknemersorganisaties in een branche. Productschappen verenigen bedrijven die zich met hetzelfde product bezighouden, zoals vis, vlees pluimvee en wijn. Ze omvatten de gehele productieketen van grondstof tot eindproduct. Bedrijfsschappen verenigen ondernemingen met dezelfde functie in het economische leven. Deze ondernemingen richten zich meestal op dienstverlening aan consumenten, het betreft bijvoorbeeld horecagelegenheden of ambachtelijke bedrijven.

Schappen worden opgericht op het verzoek van de branche zelf. De initiatiefnemers voor de oprichting van de branche moeten representatief zijn voor het bedrijfsleven in de sector, eveneens moet er voldoende draagvlak zijn voor oprichting van een schap. Dit wordt bepaald in de Wet op de bedrijfsorganisatie waarin nadere regels worden gesteld inzake de schappen. De mogelijkheid schappen op te richten is neergelegd in de Grondwet.

Het draagvlak voor het schap en de representativiteit van de oprichters wordt vierjaarlijks getoetst door de Sociaal-Economische Raad (SER), die is belast met het toezicht op de schappen. Deze toetsing is daarom van belang omdat de schappen een bindend karakter hebben. Alle bedrijven in een bepaalde branche zijn verplicht aangesloten bij een schap. Daarbij komt dat schappen de bevoegdheid hebben regels met een bindend karakter op te leggen aan de branchegenoten en dat alle bedrijven in de branche verplicht financieel dienen bij te dragen aan het schap. Momenteel bestaan de volgende product- en bedrijfsschappen:

Productschappen:

- Hoofdproductschap Akkerbouw
- Productschap Granen, Zaden, Peulvruchten
- Productschap Diervoeder

- Productschap Wijn
- Productschap Zuivel
- Productschap Pluimvee en Eieren
- Productschap Vee en Vlees
- Productschap Vis
- Productschap Tuinbouw
- Productschap Margarine, Vetten, Oliën
- Productschap Dranken

Bedrijfsschappen:

- Hoofdbedrijfschap Ambachten
- Hoofdbedrijfschap Detailhandel
- Hoofdbedrijfschap Agrarische Groothandel
- Bedrijfschap Afbouw
- Bedrijfschap Horeca & Catering
- Bosschap

De activiteiten van de schappen staan in het teken van het gemeenschappelijke belang van de branche en van het algemeen belang van de maatschappij. De activiteiten van de schappen zijn zeer divers. De schappen dragen bij aan kwaliteit, kennis, onderwijs en innovatie, verbetering van de arbeidsomstandigheden, voorlichting en promotie, zijn aanspreekpunt voor de overheid en stellen zoals vermeld regels op voor de gehele branche. Deze regels komen in verschillende gevallen voort uit de uitvoering van overheidsregelingen in medebewind. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van het Hoofdproductschap Akkerbouw van de Europese regels op het gebied van invoerheffingen en invoerrestituties van granen en suiker.⁷⁶

⁷⁶ SER, De product- en bedrijfsschappen – Instrument voor sectoraal kwaliteitsbeleid, Den Haag, SER, 2004

11.2 Product- en bedrijven en het tuchtrecht

Sinds 1955 is wettelijk voorzien in de mogelijkheid voor bedrijfsorganisaties om tuchtrechtspraak in het leven te roepen. Op 1 juli van dat jaar trad de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie in werking. De basis voor deze wet was reeds gelegd in de Wet op de bedrijfsorganisatie van 1950. In artikel 105 van deze wet werd bepaald dat bedrijfslichamen tuchtrechtelijke maatregelen konden stellen. De Wet op de bedrijfsorganisatie is in de loop der jaren verschillende malen gewijzigd.

De bevoegdheid om tuchtrechtelijke maatregelen te stellen was in eerste instantie voorbehouden aan bedrijven. Pas in 1992 hebben, met een wijziging van de Wet op de bedrijfsorganisatie, ook productschappen de bevoegdheid gekregen maatregelen te stellen die tuchtrechtelijk konden worden gehandhaafd.

Bij de meest recente wijziging van de Wet op de bedrijfsorganisatie van 13 april 1999 is het tuchtrecht naar voren geschoven als gangbaar middel tot handhaving van verordeningen van product- en bedrijven. In artikel 104 van deze wet wordt bepaald dat bij verordening overtreding van de verordeningen van het schap kunnen worden aangewezen als feiten waarvoor een tuchtrechtelijke maatregel kan worden opgelegd, dan wel als strafbare feiten. Het idee achter dit nieuwe artikel was dat hiermee het tuchtrecht een sterkere rol zou gaan vervullen.⁷⁷

Ook de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie is in de loop der jaren verschillende malen gewijzigd. In 2004 is een nieuwe Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 in werking getreden. Het idee dat tuchtrechtspraak een sterkere rol zou dienen te vervullen is ook in deze nieuwe wet aanwezig. Artikel 7 lid 1 van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 bepaalt hiertoe het volgende:

“Een hoofdproductschap, een hoofdbedrijf en een product- of bedrijf dat geen onderdeel uitmaakt van een hoofdproduct- of hoofdbedrijf hebben een tuchtgerecht.”

Deze bepaling is dwingend geformuleerd. De overgangsbepalingen van de Wet tuchtrecht bedrijfsorganisatie 2004 bevatten echter een artikel dat een uitzonderingsgrond schetst voor het dwingend geformuleerde in artikel 7. In artikel 53 tweede lid wordt hiertoe het volgende bepaald:

“Artikel 7, eerste lid, treedt voor een bedrijf in werking

- a. zodra in een verordening van het bedrijf, dan wel, indien het een hoofdproductschap of hoofdbedrijf betreft, van een bedrijf dat van dat hoofdproductschap of hoofdbedrijf onderdeel uitmaakt, feiten zijn aangewezen waarop een tuchtrechtelijke maatregel is gesteld, tenzij bij die verordening overeenkomstig artikel 7, tweede lid, onderdeel b, een ander tuchtgerecht is aangewezen, dan wel
- b. zodra het bedrijf dan wel een daarbij aangesloten bedrijf bij of krachtens de wet wordt belast met de handhaving van bepalingen, op de overtreding waarvan een tuchtrechtelijke maatregel is gesteld.”

In deze bepaling wordt beschreven dat de dwingende bepaling van artikel 7 lid 1 dat een schap een tuchtgerecht moet hebben, slechts geldt wanneer door het schap in een verordening feiten zijn aangewezen waarop een tuchtrechtelijke maatregel is gesteld. Wanneer geen

---

⁷⁷ www.ser.nl/downloadpdf.asp?filename=/_upload/brief_19981008_2.pdf

tuchtrechtelijke maatregelen zijn gesteld op overtreding van de verordeningen, heeft dus geen tuchtgericht te worden ingesteld.

11.3 Tuchtcolleges van de product- en bedrijfschappen

Niet alle product- en bedrijfschappen hebben tuchtcolleges in het leven geroepen. Gezien het feit dat product- en bedrijfschappen niet wettelijk verplicht zijn een tuchtcollege in te stellen is dit niet verwonderlijk. Niet alle tuchtcolleges die door product- en bedrijfschappen in het leven zijn geroepen zijn operationeel. Verschillende product- en bedrijfschappen hebben tuchtcolleges ingesteld waarbij tot op heden geen zaken aanhangig zijn gemaakt. Zij bestaan slechts op papier.

Productschappen

Het Productschap Zuivel en Productschap Dranken hebben geen tuchtcollege ingesteld. Het Productschap Vee en Vlees, het Productschap Pluimvee en Eieren en het Hoofdproductschap Akkerbouw hebben een tuchtcollege ingesteld dat ook operationeel is. Het functioneren van deze tuchtcolleges wordt besproken in hoofdstuk 12 en hoofdstuk 13.

Het tuchtgericht dat bevoegd is tuchtzaken te behandelen van het Hoofdproductschap Akkerbouw staat bekend onder de naam Tuchtgericht Akkerbouwproductschappen. Dit tuchtgericht heeft tot op heden slechts zaken behandeld van het Hoofdproductschap Akkerbouw, maar is ook het aangewezen tuchtgericht om uitspraken te doen inzake tuchtzaken afkomstig van het Productschap Wijn, het Productschap Diervoeder en het Productschap Granen Zaden en Peulvruchten. Deze productschappen hebben hiertoe in hun verordening de tuchtverordening van het Hoofdproductschap Akkerbouw van overeenkomstige toepassing verklaard. Daarnaast is het tuchtgericht Akkerbouwproductschappen het bevoegde tuchtgericht inzake tuchtzaken afkomstig van het Productschap Margarine, Vetten en Oliën. Hiertoe heeft het een aparte tuchtverordening opgesteld. Zoals vermeld heeft het Tuchtgericht Akkerbouwproductschappen nog geen zaken behandeld afkomstig van dit productschap. Het secretariaat van het Tuchtgericht Akkerbouwproductschappen wordt (op papier) gevoerd door het Instituut voor Agrarisch Recht te Wageningen.

Het Instituut voor Agrarisch Recht vervult, zij het slechts op papier, ook het secretariaat van de tuchtcolleges van het Productschap Vis en het Productschap Tuinbouw te weten; het Tuchtgericht Productschap Vis en het Tuchtgericht Productschap Tuinbouw. Beiden bestaan slechts op papier, nog nooit is bij deze tuchtgerichten een zaak aanhangig gemaakt

Bedrijfschappen

Het Instituut voor Agrarisch recht voert tevens het secretariaat voor twee tuchtgerichten van bedrijfschappen, te weten het Tuchtgericht van het Bosschap en het tuchtgericht van het Hoofdproductschap Agrarische Groothandel. Deze tuchtcolleges bestaan eveneens slechts op papier, nog nooit is bij deze colleges een zaak aanhangig gemaakt. Het tuchtgericht van het Hoofdproductschap Agrarische Groothandel wordt gevoerd door het Tuchtgericht Akkerbouwproductschappen. Hiertoe heeft het Hoofdproductschap Agrarische Groothandel een tuchtverordening opgesteld.

Het Hoofdbedrijfschap Ambachten, het Hoofdbedrijfschap Detailhandel, het Bedrijfschap Afbouw en het Bedrijfschap Horeca en Catering hebben geen tuchtgericht ingesteld.

11.4 Overzicht

Van de zeventien product- en bedrijfschappen hebben zes schappen geen tuchtgerecht ingesteld. Het betreft twee productschappen en vier bedrijfschappen. Deze schappen hebben in hun verordeningen geen bepalingen opgenomen waarvan overtreding tot oplegging van tuchtrechtelijke maatregelen kan leiden. Zij zijn zodoende niet gehouden tuchtgerechten in stellen. Slechts drie schappen hebben een tuchtgerecht waarbij daadwerkelijk zaken aanhangig worden gemaakt. Dit betreft drie productschappen. De overige schappen hebben op papier een tuchtgerecht ingesteld, waarbij in de praktijk nog geen zaken aanhangig zijn gemaakt.

Schappen met een operationeel tuchtgerecht:

- Productschap Vee en Vlees
- Productschap Pluimvee en Eieren
- Hoofdproductschap Akkerbouw

Schappen zonder tuchtgerecht:

- Productschap Dranken
- Productschap Zuivel

- Bedrijfschap Afbouw
- Hoofdbedrijfschap Ambachten
- Hoofdbedrijfschap Detailhandel
- Bedrijfschap Horeca & Catering

Schappen met een 'papieren' tuchtgerecht:

- Productschap Vis
- Productschap Tuinbouw
- Productschap Margarine, Vetten, Oliën
- Productschap Granen, Zaden, Peulvruchten
- Productschap Diervoeder
- Productschap Wijn
- Hoofdbedrijfschap Agrarische Groothandel
- Bosschap

Slechts het Productschap Pluimvee en Eieren, het Productschap Vee en Vlees en het Hoofdproductschap Akkerbouw hebben een operationeel tuchtgerecht. Daarom wordt slechts het functioneren van deze schappen verder uiteengezet. In hoofdstuk 12 van deze rapportage wordt het functioneren uiteengezet van het tuchtgerecht van het Productschap Pluimvee en Eieren en het tuchtgerecht van Productschap Vee en Vlees. Hoofdstuk 13 behandelt het functioneren van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen, dat tot op heden slechts zaken behandelt afkomstig van het Hoofdproductschap Akkerbouw.

12. Productschap voor Vee en Vlees en Productschap voor Pluimvee en Eieren

12.1 Inleiding

Het Productschap voor Vee en Vlees (PVV) en het Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE) hebben hun secretariaat gezamenlijk ondergebracht bij het Gemeenschappelijk Secretariaat van de Productschappen Vee, Vlees en Eieren. Het Gemeenschappelijk Secretariaat van de Productschappen Vee, Vlees en Eieren (de PVE) bereidt beleid voor en voert beleid uit in opdracht van de besturen van het PPE en het PVV.

Het PVV en het PPE beschikken ieder over een eigenstandig onafhankelijk tuchtgerecht. Het tuchtgerecht van het PVV en het tuchtgerecht van het PPE hebben hun secretariaat ondergebracht bij de PVE. De PVE hebben de secretariaatsfunctie voor beide tuchtgerichten gebundeld. Hoger beroep tegen beslissingen van het tuchtgerecht PPE en het tuchtgerecht PVV kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Beide tuchtgerichten functioneren voor een groot deel op gelijke wijze, het functioneren van beide tuchtgerichten wordt in dit hoofdstuk daarom gezamenlijk uiteengezet. Wanneer de tuchtgerichten van de productschappen op bepaalde gebieden onderling verschillen, zal dit in het hoofdstuk worden weergegeven.

Circa 60.000 bedrijven in de agrarische sector Vee en Vlees zijn onderworpen aan het tuchtgerecht van het PVV. Van deze 60.000 bedrijven gaat het in 36.244 gevallen om rundveebedrijven, in 3.180 gevallen om bedrijven inzake kalveren, in 9.040 gevallen om bedrijven inzake varkens en in 14.071 gevallen om bedrijven inzake schapen. Bij sommige van die bedrijven gaat het om meerdere soorten dieren. Het tuchtgerecht van het PPE heeft betrekking op zo'n 2350 bedrijven met levende dieren, eierpakstations, handelaars en de pluimveevleesverwerkende industrie. Specifiek gaat het om 1.194 legkipbedrijven, 669 vleeskuikenbedrijven 67 kalkoenbedrijven, 67 eendenhouderijen, 150 konijnenhouderijen en circa 200 nertsenhouderijen.

Het functioneren van beide tuchtgerichten wordt geregeld in de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004.

Alle zaken die aanhangig worden gemaakt bij de tuchtgerichten zijn afkomstig van de coördinator rechtshandhaving van de PVE. Deze ontvangt dossiers van verschillende controleurs die uit hoofde van hun functie overtredingen constateren. Deze controleurs zijn werkzaam bij het Controlebureau Dierlijke sector (CBD) en het Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE). Beide instanties worden door de PVE ingehuurd om de fysieke controles uit te voeren. Het CPE controleert de pluimvee en eiersector, het CBD controleert de overige terreinen. Op basis van berechtingsrapporten die worden aangeleverd door deze controleurs stelt de coördinator rechtshandhaving, namens de voorzitter van het PPE en de voorzitter van het PVV, een schriftelijke verklaring (tenlastelegging) op die de grondslag vormt voor behandeling van een zaak door het tuchtgerecht.

De doelstelling van de verordeningen waarop tuchtrechtelijke maatregelen kunnen worden gesteld is onder meer het bieden van een veilig product aan de consument. Tuchtzaken van het Tuchtgerecht PVV kunnen bijvoorbeeld handelen over nagelaten inspanningen om virussen bij varkens uit te bannen. Tuchtzaken van het Tuchtgerecht PPE kunnen bijvoorbeeld handelen over het overtreden van de hygiënevoorschriften.

Achtereenvolgens worden in dit hoofdstuk behandeld de organisatie van de tuchtgerichten, de financiering, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de zaken, de bevoegdheden,

beslissingen en maatregelen van de tuchtgerichten, de alternatieve procedures voor geschilbeslechting en de mogelijkheid voor hoger beroep. De belangrijkste (geaggregeerde) gegevens zijn ook opgenomen in bijlage I. De informatie die in dit hoofdstuk wordt weergegeven is gebaseerd op een interview met de gerechtssecretaris van het Tuchtgerecht PPE en PVV, deze vulde ook een vragenlijst in.

12.2 Organisatie

Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE)

De tuchtrechtspraak van het PPE wordt uitgeoefend door het Tuchtgerecht PPE. Het tuchtgerecht van het PPE is georganiseerd in drie kamers, namelijk de Kamer Primaire Sector, de Kamer Pluimveehandelen en -Industrie en de Kamer Eieren en Eiproducten. Op grond van de inhoudelijke kenmerken van de zaak wordt bepaald welke kamer de zaak behandelt. Het tuchtgerecht van het PPE bestaat uit een voorzitter, drie plaatsvervangende voorzitters, en uit 5 deskundigen. Ter zitting worden tuchtzaken behandeld door een kamer. Elke kamer is ter zitting samengesteld uit een voorzitter en twee deskundigen. Theoretisch bestaat de mogelijkheid ter zitting te verschijnen met in totaal 5 leden, hiervan wordt echter nooit gebruik gemaakt. Soms treedt een plaatsvervangende voorzitter als gewoon lid op in het tuchtgerecht. Op deze wijze wordt er zorg voor gedragen dat de plaatsvervangende voorzitters binding houden met het tuchtgerecht. Alle voorzitters dienen een juridische opleiding te hebben genoten. In de praktijk zijn de voorzitters van het tuchtgerecht afkomstig uit de rechterlijke macht.

Productschap voor Vee en Vlees (PVV)

Het tuchtgerecht van het PVV is georganiseerd in twee kamers, de Kamer Primaire Sector en de Kamer Handel en Verwerking. Het Tuchtgerecht PVV bestaat uit een voorzitter, twee plaatsvervangende voorzitters, en drie deskundigen. Ter zitting zijn de kamers in de regel samengesteld uit een voorzitter en twee deskundigen. Soms treedt een plaatsvervangende voorzitter als gewoon lid op in het tuchtgerecht.

Het Gemeenschappelijk Secretariaat van de Productschappen Vee, Vlees en Eieren (de PVE)

Formeel is sprake van een Tuchtgerecht PPE en een Tuchtgerecht PVV. In de praktijk is echter een vorm van samenwerking gerealiseerd, hierdoor is feitelijk sprake van één tuchtgerecht, het tuchtgerecht PVE. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in het feit dat het tuchtgerecht PPE en PVV een gezamenlijk jaarverslag uitbrengen getiteld 'Jaarverslag tuchtrecht productschappen vee, vlees en eieren'. De samenwerking van de tuchtgerichten komt daarnaast tot uitdrukking in de organisatiestructuur van de colleges. Zoals uit de voorgaande tekst is gebleken is deze op verschillende vlakken gelijkvormig. Zoals reeds vermeld wordt het secretariaat van beide colleges centraal gevoerd. Het is gevestigd te Zoetermeer. De samenwerking van de tuchtgerichten komt daarnaast tot uitdrukking in de personele bezetting van de tuchtcolleges. Het Tuchtgerecht PPE en het Tuchtgerecht PVV kennen dezelfde plaatsvervangende voorzitters.

In 2003 werd het secretariaat van de tuchtgerichten gevormd door een secretaris, drie gerechtssecretarissen en twee medewerkers. In 2004 bestond het secretariaat uit een secretaris, twee gerechtssecretarissen, waarvan één vacant en twee medewerkers. In 2005 en 2006 werd het secretariaat gevormd door een secretaris, een gerechtssecretaris en een medewerker. De secretaris heeft een organisatorische band met de PVE en een operationele relatie met het Tuchtgerecht PPE en PVV. De secretaris geeft leiding aan het secretariaat, bewaakt de procedures en ondersteunt de voorzitters van het tuchtgerecht. De taken van de gerechtssecretaris betreffen vooral activiteiten van juridische aard. De taken van de medewerker worden voor het merendeel verricht ten behoeve van de kamers van het tuchtgerecht.

12.3 Financiering

De kosten van de tuchtrechtspraak worden gedragen door het productschap. Voor beide tuchtgerichten is de financiering hetzelfde geregeld. De voorzitter van het tuchtgerecht ontvangt jaarlijks een vast bedrag representatiekosten, daarnaast ontvangt hij per zitting een bedrag van € 555,- vacatiegeld. Leden ontvangen per zitting een bedrag van € 370,-. De voorzitter en de leden ontvangen daarnaast vergoeding voor gemaakte kosten.

De secretaris en de medewerkers van het secretariaat van tuchtgerecht zijn in dienst van het PVE. De gerechtssecretaris is gedetacheerd bij het tuchtgerecht en ontvangt een vergoeding van € 80,- per uur. Ingevolge de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie is een gerechtssecretaris geen werknemer bij enig bedrijfslichaam (productschap/bedrijfschap). De gerechtssecretaris verricht gemiddeld een dag per week werkzaamheden voor het tuchtgerecht. De totale kosten van het tuchtgerecht (van het PPE en het PVV samen) worden weergegeven in de volgende tabel.

Tabel 12.1: Kosten tuchtgerecht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten tuchtgerecht	?	?	?	215.591	205.775	212.629

12.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Alle zaken die aanhangig worden gemaakt bij de tuchtgerichten zijn, zoals vermeld in de inleiding van dit hoofdstuk, afkomstig van de coördinator rechtshandhaving van de PVE. In tabel 12.2 wordt het aantal aanhangig gemaakte zaken bij de afzonderlijke tuchtgerichten weergegeven.

Tabel 12.2: Aantal aanhangig gemaakte zaken PVV en PPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakt PVV	-	41	51	47	67	26
Aanhangig gemaakt PPE	129	148	65	21	77	110

De gemiddelde doorlooptijd van een tuchtzaak die aanhangig is gemaakt bij het PPE of het PVV bedraagt vijf weken. Deze doorlooptijd is relatief kort. De oorzaak voor de relatief korte doorlooptijd ligt in het feit dat de coördinator rechtshandhaving van de PVE bij het aanhangig maken van tuchtzaken anticipeert op de data waarop zittingen worden gehouden. Het komt bijvoorbeeld voor dat de coördinator rechtshandhaving een berechtingsrapport enkele maanden in portefeuille houdt en drie weken voor de zitting een zaak aanhangig maakt.

Tabel 12.3: Doorlooptijden PVV en PPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Doorlooptijd PVV	4 weken	3 tot 4 weken	3 tot 4 weken	4 tot 6 weken	4 tot 6 weken	4 tot 6 weken
Doorlooptijd PPE	6 tot 8 weken	6 weken	6 weken	4 tot 6 weken	4 tot 6 weken	4 tot 6 weken

In de jaarverslagen van het Tuchtgerecht PVE wordt zorgvuldig verslag gedaan van de zaken die aanhangig zijn gemaakt bij de verschillende kamers van de afzonderlijke tuchtgerichten. Per kamer van elk tuchtgerecht wordt gecategoriseerd weergegeven hoe vaak een specifieke soort overtreding aanhangig is gemaakt bij de kamer van het tuchtgerecht. De categorisering kent een hoge mate van detaillering, dit brengt met zich mee dat voor een specifieke kamer soms meer dan dertig verschillende categorieën onderwerpen van een zaak worden onderscheiden.⁷⁸

12.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 12.4 wordt weergegeven welke bevoegdheden aan de tuchtgerichten zijn toegekend. Ingevolge artikel 26 van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 kan een tuchtgerecht deskundigen benoemen om het gerecht voor te lichten of om een onderzoek in te stellen en aan het gerecht verslag uit te brengen. In de praktijk is dit nog niet voorgekomen. Het is wel voorgekomen dat wanneer ter zitting onvoldoende duidelijkheid bestaat omtrent de feiten, het dossier wordt teruggegeven aan de voorzitter van het PVV of het PVE, met de opdracht hierover meer duidelijkheid te verschaffen.

De tuchtgerichten kennen geen mogelijkheid een voorlopige voorziening te treffen. Mede in verband met het gevaar voor een snelle verspreiding van epidemieën, wordt de mogelijkheid een voorlopige voorziening uit te spreken door de tuchtgerichten wel wenselijk geacht.

Tabel 12.4: bevoegdheden tuchtgerecht PVE

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

Zoals weergegeven in tabel 12.5. is in de periode van 2001 tot en met 2006 met betrekking tot het Tuchtgerecht PVV geen enkele zaak ingetrokken. Slechts een maal is door het Tuchtgerecht PVV een zaak niet-ontvankelijk verklaard. Met betrekking tot het tuchtcollege van het PPE zijn in 2005 vier zaken ingetrokken en is in 2006 één zaak ingetrokken. In 2001 zijn door het tuchtgerecht 3 zaken niet-ontvankelijk verklaard en in 2001 is één zaak niet-ontvankelijk verklaard. Deze relatief lage cijfers kunnen worden verklaard door het feit dat alle zaken aanhangig worden gemaakt door de coördinator rechtshandhaving van de PVE.

Tabel 12.5: aantallen klachten ingetrokken en niet-ontvankelijk verklaard PVV

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet ontvankelijk door tuchtgerecht PVV	-	-	-	-	1	-
Niet ontvankelijk door voorzitter PVV	-	-	-	-	-	-
Niet ontvankelijk totaal PVV	-	-	-	-	1	-
Ingetrokken PVV	-	-	-	-	-	-

⁷⁸ Ten behoeve van de overzichtelijkheid en de leesbaarheid van deze rapportage wordt voor uitvoeriger inzicht in deze categorisering verwezen naar de jaarverslagen van het tuchtrecht productschappen vee, vlees en eieren.

Tabel 12.6: aantallen klachten ingetrokken en niet-ontvankelijk verklaard PPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet ontvankelijk door tuchtgerecht PPE	3	1	-	-	-	-
Niet ontvankelijk door voorzitter PPE	-	-	-	-	-	-
Niet ontvankelijk totaal PPE	3	1	-	-	-	-
Ingetrokken PPE	-	-	-	-	4	1

De zaken die door het voltallige tuchtgerecht PVV in behandeling zijn genomen of die zijn afgedaan bij voorzittersbeslissing, zijn in nagenoeg alle gevallen gegrond verklaard. Dit wordt geïllustreerd door tabel 12.7 Ter toelichting van de cijfers in deze tabellen kan vermeld worden dat in 2006 een zaak van het Tuchtgerecht PVV, die bij voorzittersbeslissing werd afgedaan, in verzet alsnog is afgedaan door het tuchtgerecht.

In tabel 12.8 is het aantal afgehandelde en (deels) gegrond verklaarde zaken van het tuchtgerecht PPE weergegeven. Over het PPE zijn geen exacte gegevens beschikbaar inzake het aantal zaken dat (deels) gegrond is verklaard. In het jaarverslag van het tuchtgerecht PPE wordt verslag gedaan van het aantal en soort opgelegde maatregelen en het aantal malen dat (gedeeltelijk) vrijspraak werd uitgesproken. Gezien het feit dat per zaak meerdere maatregelen kunnen worden opgelegd en het feit dat onder de categorie vrijspraak ook de gedeeltelijke vrijspraak is opgenomen, is het niet mogelijk uitsluitend te geven over het aantal zaken dat (deels) gegrond is verklaard. Wel is bekend dat een zaak van het Tuchtgerecht PPE in 2002 in eerste instantie werd afgedaan door het tuchtgerecht, maar is afgerond als voorzittersbeslissing.

Tabel 12.7: wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten PVV

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door tuchtgerecht PVV	-	39	51	47	67	26
Afgedaan door voorzitter PVV	-	2	-	-	-	-
Afgedaan totaal PVV	-	41	51	47	67	26
(Deels) Gegrond PVV	-	41	51	47	66	16

Tabel 12.8: wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten PPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door tuchtgerecht PPE	120	143	58	21	73	96
Afgedaan door voorzitter PPE	9	6	7	-	-	13
Afgedaan totaal PPE	129	148	65	21	73	109
(Deels) Gegrond PPE	?	?	?	?	?	?

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan hebben de tuchtgerechten de mogelijkheid verschillende maatregelen op te leggen, deze worden hier opgesomd:

- berisping;
- geldboete van maximaal € 4.500,- (in geval de betrokkene meer economisch voordeel genoot bij de overtreding kan een boete worden opgelegd van maximaal € 11.250,-);
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene.

Naast deze maatregelen kunnen de tuchtgerechten ook besluiten wel een gegrond verklaring uit te spreken, maar geen maatregel op te leggen. Deze mogelijkheid wordt niet expliciet in de wet genoemd. De wetgeving laat hier evenwel wel ruimte voor. Niet alle maatregelen worden ook daadwerkelijk opgelegd. Zoals wordt geïllustreerd in tabel 12.9 heeft geen van de kamers van de tuchtgerechten de maatregel uitgesproken dat openbaarmaking van de uitspraak dient te geschieden op kosten van de betrokkene, of dat verscherpte controle op het bedrijf dient te worden georganiseerd. Het overgrote deel van de maatregelen wordt gevormd door geldboetes.

Tabel 12.9: opgelegde maatregelen PVE en PPE⁷⁹

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel						
PVV	-	-	-	-	1	-
PPE	13	7	9	-	-	2
Berisping						
PVV	-	-	-	-	-	-
PPE	4	7	-	-	4	9
Geldboete geheel voorwaardelijk						
PVV	-	-	1	4	2	-
PPE	8	5	6	-	7	16
Geldboete deels voorwaardelijk						
PVV	-	41	Deel van 50*	20	44	15
PPE	125	125	73	7	56	75
Geldboete						
PVV	-	-	Deel van 50*	20	19	13
PPE	-	-	-	13	24	19
Openbaarmaking op kosten van						
PVV	-	-	-	-	-	-
PPE	-	-	-	-	-	-
Verscherpte controle						
PVV	-	-	-	-	-	-
PPE	-	-	-	-	-	-

* In het jaarverslag is geen onderscheid gemaakt tussen een voorwaardelijke geldboete en een onvoorwaardelijke geldboete.

Uitspraken van het tuchtgerecht worden altijd in het openbaar uitgesproken. Wanneer een uitspraak exemplarisch is voor het sanctiebeleid van het tuchtgerecht, dan wordt deze

⁷⁹ Zie voor een gedetailleerdere uitsplitsing van de opgelegde maatregelen per kamer bijlage VIII.

geanonimiseerd op de website van het tuchtgerecht gepubliceerd.⁸⁰ Deze site is toegankelijk voor de sectorgenoten. De voorzitter van het PVV en de voorzitter van het PPE zijn formeel belast met de tenuitvoerlegging van de uitspraken. Zij zijn derhalve ook verantwoordelijk voor controle op de naleving van de opgelegde maatregelen. Gezien de aard van de maatregelen betekent dit dat de afdeling incasso van de PVE in naam van de voorzitters van het PPE en het PVV controle houdt op de betaling van de boetes.

12.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Zoals vermeld zijn alle zaken die aanhangig worden gemaakt bij de tuchtgerichten afkomstig van de coördinator rechtshandhaving van de PVE. De zaken zijn afkomstig van controleinstanties die normovertreding constateren. Er is inzake het PPE en het PVV derhalve geen sprake van geschillen die worden voorgelegd aan de tuchtrechter, maar van geconstateerde normovertredingen. Er is dan ook niet voorzien in een geschillencommissie of andere alternatieve procedures.

Voor de inwerkingtreding van de Wet tuchtrecht bedrijfsorganisatie 2004 werden alle zaken die de coördinator rechtshandhaving aanhangig wenste te maken bij het tuchtgerecht voorgelegd aan de Algemene Inspectie Dienst (AID). De AID oordeelde (in opdracht van het Openbaar Ministerie) of een zaak tuchtrechtelijk, dan wel strafrechtelijk werd afgedaan. Feitelijk was het mogelijk dat een feit zowel strafrechtelijk als tuchtrechtelijk kon worden afgedaan. Sinds de inwerkingtreding van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004, is hier verandering in gebracht. In de regelgeving is sindsdien duidelijk omschreven welke feiten strafrechtelijk vervolgd moeten worden en welke feiten tuchtrechtelijk moeten worden afgedaan. Het is sindsdien onmogelijk dat parallel aan de tuchtrechtelijke procedure ook een strafrechtelijke procedure loopt ten aanzien van hetzelfde feit. Bij het tuchtgerecht van het PPE en het PVV bestaat geen inzicht in de vraag of naast tuchtrechtelijke procedures ook civielrechtelijke procedures lopen inzake hetzelfde feit.

12.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van de het Tuchtgerecht PPE en het Tuchtgerecht PVV kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerichten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁸¹

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals het Tuchtgerecht PVV en het Tuchtgerecht PPE, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor

---

⁸⁰ bedrijfsnet.pve.agro.nl

⁸¹ Winter, R. R., 2002

afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

In tabel 12.10 is weergegeven hoe vaak beroep is ingesteld tegen beslissingen van het Tuchtgerecht PPE en het Tuchtgerecht PVV.

Tabel 12.10: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken PVV	-	8	4	5	-	2
Aanhangig gemaakte zaken PPE	3	9	2	-	-	8

Het CBb voert geen administratie waarin een categorisering terug te vinden is van degenen die hoger beroep instellen. Ook het onderwerp van de zaken wordt niet gecategoriseerd bijgehouden. Door het CBb wordt wel bijgehouden wat de doorlooptijd is van de behandelde zaken. Dit cijfer betreft echter de totale doorlooptijd van alle door het CBb behandelde zaken, ook van de zaken die niet afkomstig zijn van tuchtcolleges in eerste aanleg. Het CBb was evenwel toch in staat gegevens te leveren inzake de doorlooptijd van zaken afkomstig van het Tuchtgerecht PPE en het Tuchtgerecht PVV. Dit door middel van analyse van de aanwezige documentatie over de zaken.

Tabel 12.11: Doorlooptijden hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gemiddelde doorlooptijd PVV	-	7,5 maanden	6 maanden	10 maanden	-	9,5 maanden
Gemiddelde doorlooptijd PPE	11 maanden	8,5 maanden	13 maanden	-	-	6,5 maanden

Het CBb houdt een categorisatie bij van de beslissingen die zij heeft genomen in zaken die afkomstig zijn van het Tuchtgerecht van het PPE en van het Tuchtgerecht van het PVV. Ook houdt zij bij hoeveel zaken die afkomstig zijn van deze tuchtgerichten zijn ingetrokken. Dit wordt weergegeven in tabel 12.12.

Tabel 12.12: Afgehandelde zaken hoger beroep CBb.

PVV	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	-	-	2	1	-	-
Verwerping van het beroep	-	1	2	1	-	2
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	-	5	-	3	-	-
Beroep ingetrokken	-	2	-	-	-	-
Totaal	-	8	4	5	-	2

PPE	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	-	1	-	-	-	1
Verwerping van het beroep	2	6	1	-	-	2
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	1	2	1	-	-	2
Beroep ingetrokken	-	-	-	-	-	-
Totaal	3	9	2	-	-	5

Het CBb houdt geen administratie bij waarin de maatregelen van het CBb, die zij oplegt in zaken afkomstig van het Tuchtgerecht PPE en het Tuchtgerecht PVV, geaggregeerd worden weergegeven. Edoch was het CBb in staat door middel van analyse van de aanwezige documentatie weer te geven welke maatregelen zijn opgelegd. Deze gegevens worden weergegeven in tabel 12.13.

Tabel 12.13: Maatregelen zaken hoger beroep CBb.

PW	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel	-	-	-	-	-	-
Berisping	-	-	-	-	-	-
Geldboete	-	5	-	1	-	-
Openbaarmaking op kosten	-	-	-	-	-	-
Verscherpte controle	-	-	-	-	-	-

PPE	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel	-	-	-	-	-	1
Berisping	-	-	-	-	-	-
Geldboete	1	2	1	-	-	1
Openbaarmaking op kosten	-	-	-	-	-	-
Verscherpte controle	-	-	-	-	-	-

Tabel 12.13 maakt inzichtelijk dat het CBb met betrekking tot de maatregelen vrijwel uitsluitend gebruik maakt van de geldboete. Wanneer tabel 12.12 en 12.13 in samenhang worden bekeken, dan valt op dat het CBb in 2004 drie beroepszaken gegrond heeft verklaard die afkomstig waren van het Tuchtcollege PVV. Het CBb heeft in 2004 evenwel slechts één maatregel opgelegd, te weten een geldboete. Inzake de overige twee beroepszaken die door het CBb gegrond zijn verklaard, heeft het CBb vernietiging van de tuchtbeschikking uitgesproken en heeft vervolgens geen maatregel opgelegd.

12.8 Overzicht

In dit hoofdstuk zijn het Tuchtgerecht PPE en het Tuchtgerecht PVV gezamenlijk behandeld. De organisatie van de tuchtgerichten vertoont onderling namelijk een grote gelijkenis. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in het feit dat de tuchtgerichten een gezamenlijk secretariaat voeren. Dit gezamenlijke secretariaat wordt gevoerd door het PVE.

Het aantal zittingen dat jaarlijks wordt gehouden wordt jaarlijks gepland op basis van een handhavingsplan. De tuchtgerechten kennen een relatief korte doorlooptijd. De oorzaak hiervoor ligt in het feit dat door de coördinator rechtshandhaving, die zaken aanhangig maakt, bij het aanhangig maken van zaken wordt geanticipeerd op de zittingsdatum. Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen.

Strafrechtelijke procedures die ten aanzien van hetzelfde feit gelijktijdig lopen met tuchtzaken komen niet voor. In de verordeningen van het PPE en het PVV is hiertoe per bepaling aangegeven dat overtreding van de bepaling strafrechtelijk, dan wel tuchtrechtelijk moet worden afgedaan.

In de tabellen 12.14 en 12.15 wordt een overzicht gegeven van de cijfers met betrekking tot instroom, ingetrokken, niet-ontvankelijk, ongegrond en gegronde zaken. Ook de mutatie van de voorraad is opgenomen.

Tabel 12.14: Overzicht zaken tuchtgerecht PVV

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	-	41	51	47	67	26
Ingetrokken	-	-	-	-	-	-
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-	1	-
Ongegrond	-	-	-	-	-	-
(Deels) Gegronde	-	41	51	47	66	26
Mutatie voorraad	-	-	-	-	-	-

Tabel 12.15: Overzicht zaken tuchtgerecht PPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	129	148	65	21	77	110
Ingetrokken	-	-	-	-	4	1
Niet-ontvankelijk	3	1	-	-	-	-
Ongegrond	?	?	?	?	?	?
(Deels) Gegronde	?	?	?	?	?	?
Mutatie voorraad	?	?	?	?	?	?

13. Hoofdproductschap Akkerbouw

13.1 Inleiding

Het Hoofdproductschap Akkerbouw (HPA) is in 1956 bij wet ingesteld als publiekrechtelijk bedrijfslichaam. Door de wetgever is het hoofdproductschap uitgerust met wetgevende bevoegdheden. Het productschap is actief in de verticale keten van teelt, handel en industriële verwerking van akkerbouwproducten. De missie van het HPA is om als publiekrechtelijk orgaan voor de gehele akkerbouwketen, door middel van regelgeving en bestuur een bijdrage te leveren aan de sociaal-economische ontwikkeling van de akkerbouwsector.

In totaal zijn zo'n 19.000 akkerbouwers aangesloten bij het productschap. Daarnaast dienen ook particulieren met een moestuin en andere derden die handelingen verrichten die normaal door akkerbouwers verricht worden zich te houden aan verordeningen van het productschap. Het Hoofdproductschap Akkerbouw heeft hiertoe controle instanties ingeschakeld. Het sluitstuk van deze controle wordt gevormd door het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen. Dit tuchtgerecht is sinds 1 juli 2003 operationeel. Het functioneren van het tuchtgerecht wordt geregeld in de Wet op de bedrijfsorganisatie en de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 en (tot 1 april 2004) de Verordening HPA tuchtrechtspraak 2003. Zoals vermeld in hoofdstuk 11 van deze rapportage vervult het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen ook de functie van tuchtgerecht voor andere product- en bedrijfschappen dan het HPA. Tot op heden heeft het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen echter slechts zaken behandeld afkomstig van het HPA. In dit hoofdstuk wordt aldus slechts ingegaan op de zaken die het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen heeft behandeld afkomstig van het HPA. Dit betreft bijvoorbeeld zaken ten aanzien van het niet nakomen van de verplichting bepaalde gewassen te laten keuren, of ten aanzien van het overtreden van voorschriften ter voorkoming van plantziekten.

Het HPA heeft haar toezichthoudende taak ingevolge wettelijk voorschrift uitbesteed. De controle op de naleving van de door het HPA opgestelde verordeningen wordt uitgevoerd door de Plantenziektekundige Dienst (tot 2006), de provincie Limburg (erosiebestrijding), de Bloembollenkeuringsdienst en NAK AGRO.⁸² De controleurs van deze organisaties maken na constatering van een overtreding een signaleringsrapport op. De signaleringsrapporten van de controleur van al deze organisaties worden in behandeling genomen door NAK AGRO. Deze neemt de zaak verder ter hand, neemt verklaringen op van betrokkenen en stelt een berechtingsrapport op. Dit berechtingsrapport wordt doorverzonden naar de coördinator tuchtrecht van het HPA. De coördinator tuchtrecht voegt juridische informatie toe aan het berechtingsrapport en maakt de zaak aanhangig bij het tuchtgerecht.

Achtereenvolgens behandelt dit hoofdstuk de organisatie van het tuchtgerecht, de financiering, het aantal, de aard en de doorlooptijd van de zaken, de bevoegdheden, beslissingen en maatregelen van het tuchtgerecht, de alternatieve procedures voor geschilbeslechting en de mogelijkheid voor hoger beroep. De belangrijkste (geaggregeerde) gegevens zijn ook opgenomen in bijlage I. De informatie die in dit hoofdstuk wordt weergegeven is gebaseerd op een interview met de plaatsvervangend secretaris van het tuchtgerecht, zij vulde ook een vragenlijst in.

---

⁸² NAK AGRO is een dochteronderneming van de Nederlandse Algemene Keuringsdienst (NAK). NAK AGRO voert onafhankelijke ketencontroles en analyses uit voor de agrarische sector.

13.2 Organisatie

Het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen bestaat uit een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en tien beroepsgenoten. Ter zitting verschijnt het tuchtgerecht met een voorzitter en twee beroepsgenoten. Alle beroepsgenoten worden geacht voldoende verstand te hebben voor afdoening van de verschillende soorten tuchtzaken, er wordt dan ook geen onderscheid gemaakt met betrekking tot de vraag welke leden zitting nemen bij specifieke soorten zaken. Het secretariaat van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen is ondergebracht bij het Instituut voor Agrarisch Recht te Wageningen. Het Instituut voor Agrarisch Recht heeft hiertoe een administratief medewerker, een secretaris en een plaatsvervangend secretaris aangewezen. De voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris dienen te voldoen aan de vereisten zoals vermeld in artikel 1d van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren. In 2004 vonden drie zittingen plaats, in 2005 vijf zittingen en in 2006 twee zittingen. Gemiddeld worden ter zitting 12 zaken behandeld. Een zitting neemt een hele dag in beslag.

13.3 Financiering

De kosten van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen worden, wanneer het zaken behandelt van het HPA, gedragen door het HPA. De vergoedingen die de leden van het tuchtgerecht ontvangen zijn vastgelegd in de Verordening bezoldiging tuchtgerichten PBO van de SER.

De voorzitter ontvangt een vaste vergoeding per jaar, aangevuld met een vacatiegeld per zitting. De leden van het tuchtgerecht ontvangen een vacatiegeld per zitting. Het Instituut voor Agrarisch Recht heeft met het HPA afspraken gemaakt over de kosten van de ondersteuning van het tuchtcollege. Het Instituut voor Agrarisch Recht ontvangt per standaardzaak € 680,- , per voorzittersbeslissing € 340,- en per verzetszaak € 850,- van het HPA.

In tabel 13.1 zijn de gegevens inzake de vergoedingen van de voorzitter en de leden opgenomen. Voor 2003 worden geen gegevens gerapporteerd, in dat jaar heeft het tuchtgerecht namelijk nog geen zaken behandeld.

Tabel 13.1 Honorarium voorzitter en leden Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen

	2004	2005	2006
Vaste vergoeding voorzitter	€ 2.178,-	€ 2.400,-	€ 2.400,-
Vacatiegeld voorzitter per zitting	€ 1.005,-	€ 1.080,-	€ 1.080,-
Vacatiegeld leden per zitting per lid	€ 670,-	€ 720,-	€ 720,-

In tabel 13.2 zijn de totale kosten opgenomen. De totale kosten van de tuchtrechtspraak per jaar zijn herleid aan de hand van de vergoedingen van de voorzitter en de leden, het aantal zittingen en het aantal en soort zaken per jaar waarvoor het Instituut voor Agrarisch Recht een vergoeding ontvangt.

Tabel 13.2 Totale kosten Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen

	2004	2005	2006
Totale kosten	€ 35.221,25	€ 55.428,16	€ 24.098,-

13.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Zoals vermeld in de inleiding van dit hoofdstuk maakt de coördinator tuchtrecht zaken aanhangig bij het tuchtgerecht. In tabel 13.3 wordt weergegeven hoeveel zaken aanhangig zijn gemaakt.

Tabel 13.3 Aantal aanhangig gemaakte zaken Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen

	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	48	54	20

Het Instituut voor Agrarisch Recht houdt geen registratie bij van de doorlooptijd van zaken. Wanneer een zaak aanhangig wordt gemaakt wordt de betrokkene binnen 8 weken opgeroepen ter zitting te verschijnen, een maand daarna vindt veelal de zitting plaats. Zes weken na de zitting volgt de uitspraak. Door de respondent is derhalve geschat dat de doorlooptijd van tuchtzaken ongeveer vier en een halve maand bedraagt. Het Instituut voor Agrarisch Recht houdt een registratie bij van het onderwerp van aanhangig gemaakte zaken. In tabel 13.4 wordt weergegeven welke categorieën worden onderscheiden en wordt weergegeven hoe vaak zaken van een bepaalde categorie aanhangig worden gemaakt.

Tabel 13.4 Categorisering aanhangig gemaakte zaken

Onderwerp	2004	2005	2006
Aardappelmoetheid	27	28	5
Bestrijding wilde haver	5	3	1
Knolcyperus	2	2	7
Wratziekte	1	-	-
Phytophthora	13	18	5
Aardappelteelt	-	-	2
Valse meeldauw	-	3	

13.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

Tabel 13.5 geeft weer welke bevoegdheden zijn toegekend aan het tuchtgerecht. Het tuchtgerecht kan feitenonderzoek laten verrichten. Het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen kan hiertoe opdracht geven aan de directeur van het HPA om door een controleur aanvullend feitenonderzoek te laten verrichten teneinde het dossier aan te vullen. In de onderzoeksperiode heeft het tuchtgerecht geen gebruik gemaakt van deze bevoegdheid.

Tabel 13.5 Bevoegdheden Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

Vanaf de start van het functioneren van het tuchtgerecht is geen zaak ingetrokken, geen zaak niet-ontvankelijk verklaard en zijn alle zaken (deels) gegrond verklaard. Dit hangt samen met de aard van de werkzaamheden van het tuchtgerecht. Alle zaken die (tot nog toe) bij het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen aanhangig worden gemaakt hebben betrekking op een concrete geconstateerde overtreding en worden aanhangig gemaakt door het HPA. Alle zaken zijn behandeld door het college, geen zaak is afgedaan bij voorzittersbeslissing.

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond zijn verklaard, dan kan het tuchtgerecht verschillende maatregelen opleggen. Deze maatregelen betreffen:

- berisping;
- geldboete van maximaal € 4.500,-;
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene.

De geldboete kan, wanneer het wederrechtelijk genoten voordeel groter is dan € 1.135,-, worden verhoogd tot maximaal € 11.250,- worden opgelegd. Naast deze maatregelen kunnen de tuchtgerichten ook besluiten wel een gegrondverklaring uit te spreken, maar geen maatregel op te leggen. Deze mogelijkheid wordt niet expliciet in de wet genoemd. De wetgeving laat hier evenwel wel ruimte voor. In tabel 13.6 wordt weergegeven hoe vaak een maatregel is opgelegd.

Tabel 13.6 Opgelegde maatregelen Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen

	2004	2005	2006
Wel gegrond geen maatregel	2	-	-
Berisping	-	-	-
Geldboete	46	54	20
Verscherpte controle	-	-	-
Openbaarmaking op kosten van betrokkene	-	-	-

Uitspraken van het tuchtgerecht worden altijd openbaar uitgesproken. Het tuchtgerecht heeft daarnaast de bevoegdheid openbaarmaking van de uitspraak te gelasten op kosten van de overtreder. In de praktijk is hier de afgelopen jaren geen gebruik van gemaakt. Wel is in de afgelopen jaren zo'n drie keer een uitspraak gepubliceerd in het Tijdschrift Agrarisch Recht. Deze uitspraken worden geanonimiseerd gepubliceerd en dienen ter informatie voor vakgenoten. Controle op de naleving van de maatregelen is neergelegd bij het HPA.

13.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Het is niet mogelijk dat parallel aan een tuchtrechtelijke procedure een strafrechtelijke procedure loopt met betrekking tot hetzelfde feit. In artikel 104 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie wordt bepaald dat bedrijfsorganisaties in hun verordeningen kunnen bepalen dat ten aanzien van overtreding van bepaalde normen, tuchtrechtelijke maatregelen kunnen worden opgelegd en dat ten aanzien van overtreding van andere normen strafrechtelijke maatregelen kunnen worden opgelegd. Het Hoofdproductschap Akkerbouw heeft in haar verordeningen bepaald dat alle overtredingen van normen uit de verordeningen tuchtrechtelijk worden afgedaan. Derhalve worden alle zaken tuchtrechtelijk afgedaan en is het niet mogelijk dat parallel aan een tuchtzaak een strafzaak loopt met betrekking tot hetzelfde feit. Bij het

Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen is geen kennis aanwezig inzake parallel lopende civielrechtelijke zaken.

13.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerichten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁸³

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

In tabel 13.7 is weergegeven hoe vaak beroep is ingesteld tegen beslissingen van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen.

Tabel 13.7: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen CBb

	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	-	3	1

Het CBb voert geen administratie waarin een categorisering terug te vinden is van degenen die hoger beroep instellen. Ook het onderwerp van de zaken wordt niet gecategoriseerd bijgehouden. Door het CBb wordt wel bijgehouden wat de doorlooptijd is van de behandelde zaken. Dit cijfer betreft echter de totale doorlooptijd van alle door het CBb behandelde zaken, ook van de zaken die niet afkomstig zijn van tuchtcolleges in eerste aanleg. Het CBb was evenwel toch in staat gegevens te leveren inzake de doorlooptijd van zaken afkomstig van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen. Dit door middel van analyse van de aanwezige documentatie over de zaken.

---

⁸³ Winter, R. R., 2002

Tabel 13.8: Doorlooptijden hoger beroepen CBb

	2003	2004	2005	2006
Gemiddelde doorlooptijd	-	-	8,5 maanden	Zaak loopt nog

Het CBb houdt een categorisering bij van de beslissingen die zij heeft genomen in zaken die afkomstig zijn van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen. Ook houdt zij bij hoeveel zaken die afkomstig zijn van dit tuchtgerecht zijn ingetrokken. Dit wordt weergegeven in tabel 13.9.

Tabel 13.9: Afgehandelde zaken hoger beroep CBb

	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	-	-	-
Verwerping van het beroep	-	2	-
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	-	-	-
Beroep ingetrokken	-	1	-
Totaal	-	3	-

Het CBb voert geen administratie waarin de maatregelen van het CBb, die zij oplegt in zaken afkomstig van het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen, geaggregeerd worden weergegeven. Ten aanzien van zaken afkomstig van het HPA is dit evenwel overbodig, daar vooralsnog geen zaken gegrond zijn verklaard.

13.8 Overzicht

Het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen is aangewezen als tuchtgerecht voor verschillende product- en bedrijfschappen. Tot op heden zijn slechts zaken aanhangig gemaakt afkomstig van het HPA. Het tuchtrecht is van toepassing op alle bij het HPA aangesloten bedrijven, daarnaast dienen ook particulieren die in hun moestuin bepaalde gewassen verbouwen en derden die handelingen verrichten die normaal door akkerbouwers verricht worden, zich te houden aan de verordeningen van het productschap. In de verordening van het HPA is expliciet aangegeven dat alle overtredingen bepalingen uit die verordeningen slechts tuchtrechtelijk kunnen worden afgedaan.

Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen.

Het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen legt als maatregel hoofdzakelijk een geldboete op.

Tabel 13.10: Overzicht zaken Tuchtgerecht Akkerbouwproductieschappen

	2003	2004	2005	2006
Instream	-	48	54	20
Ingetrokken	-	-	-	-
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-
Ongegrond	-	-	-	-
(Deels) Gegrond	-	48	54	20
Mutatie voorraad	-	-	-	-

Deel IIB Tuchtgerichten op basis van de Landbouwkwaliteitswet

14. Kwaliteits-Controle-Bureau

14.1 Inleiding

Het Kwaliteits-Controle-Bureau (KCB) is een stichting die wordt bestuurd door vertegenwoordigers van organisaties van producenten en handelaren in groenten en fruit en handelaren in sierteeltproducten. Het KCB is een zelfstandig bestuursorgaan (verder: ZBO) dat tot taak heeft toezicht te houden op de naleving van kwaliteitsvoorschriften. In totaal zijn 1350 bedrijven onderworpen aan het toezicht van het KCB. Dit betreft bedrijven die een wettelijke verplichting hebben zich aan te sluiten bij het KCB, te weten veilingen, sorteer- en pakstations en groothandelscentra, en bedrijven die vrijwillig zijn aangesloten bij het KCB, te weten telers en handelsbedrijven. Het functioneren van het KCB wordt geregeld in de Landbouwkwaliteitswet, het Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit en de Landbouwkwaliteitsregeling controle groente en fruit.

De tuchtrechtspraak van het KCB wordt uitgeoefend door het Tuchtgerecht KCB. Hoger beroep tegen beslissingen van het Tuchtgerecht KCB kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Alle zaken die bij het tuchtgerecht aanhangig worden gemaakt zijn afkomstig van controleurs van het KCB. Deze controleurs bezoeken de bij het KCB aangesloten bedrijven om te controleren of zij voldoen aan de kwaliteitsnormen. Wanneer door een controleur een overtreding wordt geconstateerd, dan wordt deze gerapporteerd aan de rayonmanager. In overleg met de controleur wordt door de rayonmanager op grond van de ernst van de zaak besloten de zaak al dan niet voor te leggen aan de directeur van het KCB. De directeur zal in overleg met de rayonmanager besluiten de overtreding al dan niet aanhangig te maken bij het tuchtgerecht. Tuchtzaken gaan altijd over overtredingen van de kwaliteitseisen voor groente en fruit.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de organisatie en financiering van het tuchtgerecht aan de orde. Vervolgens is er aandacht voor het aantal, de aard en de doorlooptijd van tuchtzaken. Daarna komen de bevoegdheden, de beslissingen en de maatregelen van het tuchtgerecht aan de orde. Het hoofdstuk sluit af met een deel over alternatieve geschilbeslechting en het hoger beroep. De informatie in dit hoofdstuk is verkregen uit door het Tuchtgerecht KCB en het CBb geretourneerde vragenlijst. Daarnaast zijn telefonische interviews gehouden met een waarnemend griffier van het CBb en de adjunct directeur van het KCB.

14.2 Organisatie

De tuchtrechtspraak van het KCB wordt uitgeoefend door het Tuchtgerecht KCB, gevestigd te 's-Gravenhage. Het tuchtgerecht bestaat uit een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en vier beroepsgenoten. Twee van de vier beroepsgenoten vertegenwoordigen de handelsorganisaties, de andere twee beroepsgenoten vertegenwoordigen de belangen van de teeltorganisaties. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter dienen te voldoen aan de vereisten voor benoeming tot rechter. Het tuchtgerecht wordt ondersteund door een secretaris en een plaatsvervangend secretaris, welke een juridische opleiding genoten dienen te hebben.

Zittingen van het tuchtgerecht worden gehouden door drie leden. Een voorzitter, een beroepsgenoot afkomstig van de handelsorganisaties en een beroepsgenoot afkomstig van de teeltorganisaties. Op deze wijze zijn de belangen van de verschillende branches ter zitting geborgd. Ondersteuning van het tuchtgerecht vindt ter zitting plaats door de secretaris.

14.3 Financiering

De kosten van de tuchtrechtspraak worden gedragen door de bedrijven die zijn aangesloten bij het KCB. De totale kosten van het tuchtgerecht worden weergegeven in tabel 14.1. Deze kosten bestaan uit een optelsom van het honorarium van de leden en van de secretaris van het tuchtcollege.

Tabel 14.1: Totaal kosten Tuchtgerecht KCB

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten Tuchtgerecht KCB	23.195	21.165	29.265	22.506	17.477	14.107

Het honorarium van de voorzitter van het tuchtcollege, alsmede de secretaris, bestaat uit een jaarlijkse vaste vergoeding, aangevuld met vacatiegelden die worden uitgekeerd per zaak die door het tuchtgerecht is behandeld. De beroepsgenoten ontvangen vacatiegelden. De huidige vacatiegeldenregeling voorziet in de volgende honorering van de leden en de secretaris:

- Vergoeding per zaak 112,31 euro
- Vergoeding zitting per dagdeel 225,- euro

Naast bovenstaande vergoeding ontvangen de voorzitter en de secretaris van het tuchtgerecht een vaste vergoeding van 2246 euro per jaar.

14.4 Aantal, aard en doorlooptijd

De wijze waarop zaken bij het Tuchtgerecht KCB aanhangig worden gemaakt is hiervoor reeds beschreven. Het aantal aanhangig gemaakte zaken is weergegeven in tabel 14.2

Tabel 14.2: Aantal aanhangig gemaakte zaken Tuchtgerecht KCB

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	40	33	31	34	11	9

Wanneer een zaak aanhangig is gemaakt bij het tuchtgerecht, dan verstrijkt volgens de geïnterviewde veelal een periode van drie maanden tussen het aanhangig maken van de zaak en de zitting. Tussen de zitting en de uitspraak verstrijkt, naar zeggen van de respondent, wederom drie maanden, doordat de uitspraak bij de volgende zitting (dus drie maanden later) wordt gegeven. De gemiddelde doorlooptijd van zaken bedraagt aldus een half jaar. Dit geldt voor alle jaren die in dit onderzoek betrokken zijn.

Een overzicht van de indiener van tuchtzaken wordt niet gegeven, daar tuchtzaken slechts door het KCB zelf aanhangig gemaakt kunnen worden. Door het KCB wordt geen gecategoriseerde registratie bijgehouden waarin een overzicht wordt gegeven van het onderwerp van de tuchtzaken.

Een overzicht van de indiener van tuchtzaken wordt niet gegeven, daar tuchtzaken slechts door het KCB zelf aanhangig gemaakt kunnen worden. Alle zaken die bij het tuchtgerecht aanhangig worden gemaakt worden gedocumenteerd. Er bestaan echter geen lijsten waarin zaken gecategoriseerd worden weergegeven op grond van de groepering die de zaak aanhangig maakt of op grond van het onderwerp van de zaak.

14.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 14.3 staat weergegeven welke bevoegdheden aan het tuchtgerecht zijn toegekend. Het tuchtgerecht beschikt niet over de mogelijkheid om vooronderzoek te verrichten of een voorlopige voorziening op te leggen. Vermeld wordt dat het tuchtgerecht de bevoegdheid heeft feitenonderzoek te verrichten. Aan deze bevoegdheid kan gestalte worden gegeven door een onafhankelijke deskundige aan te wijzen die onderzoek kan instellen naar een zaak. In de praktijk heeft het tuchtgerecht nog geen gebruik gemaakt van deze bevoegdheid, de dossiers die door de controleurs werden aangeleverd waren in alle gevallen voldoende volledig.

Tabel 14.3: Bevoegdheden Tuchtgerecht KCB

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

In de periode van 2001 tot en met 2006 is slechts één keer een aanhangig gemaakte zaak ingetrokken en slechts één keer een zaak niet-ontvankelijk verklaard. Deze cijfers kunnen worden verklaard door het feit dat alle zaken aanhangig worden gemaakt door het KCB. De niet-ontvankelijk verklaring had betrekking op een zaak die buiten de officiële termijn aanhangig werd gemaakt. De zaak die werd ingetrokken had betrekking op een bedrijf dat gedurende de procedure failliet is gegaan.

Tabel 14.4: Aantallen klachten ingetrokken en niet-ontvankelijk verklaard Tuchtgerecht KCB

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niet ontvankelijk door tuchtgerecht	-	-	1	-	-	-
Niet ontvankelijk door voorzitter	-	-	-	-	-	-
Niet ontvankelijk totaal	-	-	1	-	-	-
Ingetrokken	-	-	-	1	-	-

De zaken die door het voltallige tuchtgerecht in behandeling zijn genomen, of die zijn afgedaan bij voorzittersbeslissing, zijn in nagenoeg alle gevallen gegrond verklaard. Dit wordt geïllustreerd door tabel 14.5.

Tabel 14.5: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten Raad van Toezicht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door tuchtgerecht	21	25	14	14	5	8
Afgedaan door voorzitter	9	6	8	3	4	4
Afgedaan totaal	30	31	22	17	9	12
(Deels) Gegrond	29	30	21	17	9	12

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan heeft het tuchtgerecht de mogelijkheid verschillende maatregelen op te leggen, namelijk:

- berisping;
- geldboete van maximaal 4.537 euro;
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene.

Het beschikbare palet aan maatregelen wordt niet volledig gebruikt. In de afgelopen jaren zijn, zoals weergegeven in tabel 14.6, slechts geldboetes en voorwaardelijke geldboetes opgelegd. In verschillende gevallen zijn met betrekking tot een zaak zowel voorwaardelijke geldboetes als onvoorwaardelijke geldboetes opgelegd. Een enkele keer is een voorwaardelijke geldboete omgezet in een onvoorwaardelijke geldboete.

Tabel 14.6: Opgelegde maatregelen Tuchtgerecht KCB

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Berisping	-	-	-	-	-	-
Geldboete	29	24	22	17	9	11
Verscherpte controle	-	-	-	-	-	-
Openbaarmaking op kosten betrokkene	-	-	-	-	-	-
Voorwaardelijke geldboete	15	11	6	7	3	4
Omzetten voorw. geldboete	1	-	-	-	2	-

Uitspraken van het tuchtgerecht worden altijd openbaar uitgesproken. Een enkele keer heeft het tuchtcollege als voorwaardelijke maatregel opgelegd dat een uitspraak zal worden gepubliceerd in een vakblad. Deze maatregel is echter nog nooit ten uitvoer gebracht of als onvoorwaardelijke maatregel opgelegd. Het KCB voert controle uit op betaling van de geldboetes.

14.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Zoals vermeld kunnen alleen controleurs van het KCB overtredingen signaleren en kan alleen het KCB in de hoedanigheid van de directeur zaken aanhangig maken bij het tuchtgerecht. Het KCB voorziet dan ook niet in alternatieve wijzen van geschilbeslechting. Met betrekking tot het KCB is namelijk geen sprake van geschillen, maar van overtredingen die geconstateerd worden door medewerkers in dienst van het KCB.

Parallel aan de tuchtprocedure zal nooit een strafrechtelijke procedure lopen betreffende hetzelfde feit. Elke zaak die door de directeur aanhangig wordt gemaakt bij het tuchtcollege, moet worden gemeld aan de officier van justitie. Als gevolg van werkafspraken wordt de feitelijke melding in behandeling genomen door de Algemene Inspectie Dienst (AID). De AID oordeelt over de zaak en beslist naar gelang de ernst van de overtreding of de zaak wordt voorgelegd aan het tuchtgerecht, of dat de AID de zaak zelf ter hand neemt en over gaat tot strafrechtelijke vervolging. Parallel lopende civielrechtelijke procedures zullen zich gezien de aard van de door het KCB geconstateerde overtredingen niet voordoen.

14.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van het Tuchtgerecht KCB kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerichten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtpraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁸⁴

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals het Tuchtgerecht KCB, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

In tabel 14.7 is weergegeven hoe vaak beroep is ingesteld tegen beslissingen van het Tuchtgerecht KCB.

Tabel 14.7: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	-	1	1	1	2	-

Het CBb houdt geen administratie bij waarin een categorisering terug te vinden is van degenen die hoger beroep instellen. Ook het onderwerp van de zaken wordt niet gecategoriseerd bijgehouden. Door het CBb wordt wel bijgehouden wat de doorlooptijd is van de behandelde zaken. Dit cijfer betreft echter de totale doorlooptijd van alle door het CBb behandelde zaken, ook van de zaken die niet afkomstig zijn van tuchtcolleges in eerste aanleg. Het CBb was evenwel toch in staat gegevens te leveren inzake de doorlooptijd van zaken afkomstig van het Tuchtgerecht KCB. Dit door middel van analyse van de aanwezige documentatie over de zaken.

Tabel 14.8: Doorlooptijden hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gemiddelde doorlooptijd	-	6,5 maanden	3,5 maanden	2,5 maanden	7 maanden	-

⁸⁴ Winter, R. R., 2002

Het CBb houdt een categorisering bij van de beslissingen die zij heeft genomen in zaken die afkomstig zijn van het Tuchtgerecht KCB. Ook houdt zij bij hoeveel zaken die afkomstig zijn van dit tuchtgerecht zijn ingetrokken. Dit wordt weergegeven in tabel 14.9.

Tabel 14.9: Afgehandelde zaken hoger beroep CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	-	-	-	1	-	-
Verwerping van het beroep	-	-	1	-	-	-
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	-	-	-	-	-	-
Beroep ingetrokken	-	-	-	-	2	-
Totaal	-	-	1	1	2	-

Zoals uit tabel 14.7 blijkt, zijn in de periode van 2001 tot en met 2006 vijf zaken aanhangig gemaakt. Uit tabel 14.9 komt naar voren dat vier zaken zijn uitgestroomd. De missende 'vijfde' zaak betreft een zaak die in 2004 door het CBb is ter afhandeling doorgezonden naar de tariefcommissie, daar het CBb niet bevoegd was kennis te nemen van de zaak. Uit de tabellen 14.7 en 14.9 komt verder naar voren dat in 2005 beide zaken zijn ingetrokken, maar dat desondanks een gemiddelde doorlooptijd van zaken wordt gerapporteerd. Dit kan worden verklaard door te vermelden dat de doorlooptijd van zeven maanden betrekking heeft op een zaak die ter zitting is ingetrokken.

Het CBb voert geen administratie waarin de maatregelen van het CBb, die zij oplegt in zaken afkomstig van het Tuchtgerecht KCB, geaggregeerd worden weergegeven. Dit is ook niet aan de orde, gezien het feit dat alle beroepen zijn ingetrokken, niet-ontvankelijk zijn verklaard, of zijn verworpen.

14.8 Overzicht

In dit hoofdstuk werd het Tuchtgerecht KCB besproken. Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen. Een andere opvallende constatering is dat het Tuchtgerecht KCB uitsluitend geldboetes bij wijze van maatregel oplegt. Van de overige maatregelen die het college tot zijn beschikking heeft, maakt het geen gebruik.

Elke zaak die door de directeur aanhangig wordt gemaakt bij het tuchtcollege, moet worden gemeld aan de officier van justitie. Als gevolg van werkafspraken wordt de feitelijke melding in behandeling genomen door de AID. De AID oordeelt over de zaak en beslist naar gelang de ernst van de overtreding of de zaak wordt voorgelegd aan het tuchtgerecht, of dat de AID de zaak zelf ter hand neemt en over gaat tot strafrechtelijke vervolging.

In tabel 14.10 is een overzicht gegeven van de cijfers die betrekking hebben op de instroom en de uitstroom van het Tuchtgerecht KCB in eerste aanleg.

Tabel 14.10: Overzicht zaken Tuchtgerecht KCB

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	40	33	31	34	11	9
Ingetrokken	-	-	-	1	-	-
Niet-ontvankelijk	-	-	1	-	-	-
Ongegrond	1	1	-	-	-	-
(Deels) Gegrond	29	30	21	17	9	12
Mutatie voorraad	10	2	9	16	2	-3

15. Controle Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel

15.1 Inleiding

Het Controle Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (verder: COKZ) is een private organisatie met publieke taken. Het COKZ is de autoriteit op het gebied van zuivel in Nederland. Naast controles op basis van de Landbouwkwaliteitswet, heeft het COKZ onder meer als taken het uitgeven exportcertificaten en uitvoeren van onderzoek. De publieke taken van het COKZ bestaan met name uit toezichtstaken. Het COKZ fungeert als tuchtgerecht voor producenten van kaas, boter en boerderijzuivel. Niet alle kaas- en boterproducenten vallen onder het door het COKZ gehandhaafde tuchtrecht.⁸⁵ De sector bestaat uit ongeveer 1.000 tot 1.100 bedrijven. Daarvan zijn 430 onderworpen aan het tuchtrecht van het COKZ. Dit aantal is onder te verdelen in 400 boerderijzuivelproducenten en 30 fabrieken.

Het tuchtcollege is ingesteld op grond van de Landbouwkwaliteitswet. Bepalingen uit de wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie zijn van overeenkomstige toepassing verklaard op het COKZ. Hoger beroep tegen beslissingen van het college kan worden ingesteld bij de Raad van Beroep van het COKZ.

Keurmeesters van het COKZ voeren controles uit bij zuivelproducenten, daarbij nemen zij monsters. Het COKZ test de monsters in een eigen laboratorium. Indien blijkt dat de monsters niet voldoen aan de eisen, wordt de zuivelproducent aangeschreven met de mededeling dat binnenkort een tuchtzaak aanhangig zal worden gemaakt. De zaak wordt vervolgens binnen drie maanden door het COKZ bij het tuchtgerecht aanhangig gemaakt. Een voorbeeld van een onderwerp waarop een tuchtzaak betrekking kan hebben is een misleidende aanduiding op een kaas bereid uit gepasteuriseerde melk, waardoor bij de consument de indruk kan worden gewekt dat er sprake was van boerenkaas.⁸⁶

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de organisatie en financiering van het tuchtgerecht aan de orde. Vervolgens is er aandacht voor het aantal, de aard en de doorlooptijd van tuchtzaken. Daarna komen de bevoegdheden, de beslissingen en de maatregelen van het tuchtgerecht aan de orde. Het hoofdstuk sluit af met een deel over alternatieve geschilbeslechting en het hoger beroep. De informatie in dit hoofdstuk is verkregen uit een door de secretaris van het COKZ Tuchtgerecht ingevulde vragenlijst. Met hem heeft tevens een telefonisch interview plaatsgevonden.

15.2 Organisatie

De Tuchtrechtspraak van het COKZ wordt uitgeoefend door het algemene COKZ Tuchtgerecht dat is gevestigd te Leusden. Het tuchtgerecht bestaat uit drie leden en vijf plaatsvervangende leden. De voorzitter van het college is een oud-hoogleraar landbouwwetenschappen. De twee overige leden zijn leden-beroepsgenoten. De leden-beroepsgenoten zijn gepensioneerd die geen banden meer hebben met de bedrijven waar zij voorheen werkzaam waren. Een aantal van de vijf plaatsvervangende leden-beroepsgenoten is nog wel actief. Deze leden-plaatsvervangers hebben specialistische kennis en worden alleen ingezet indien hun kennis vereist is en zij geen banden hebben met het aangeklaagde bedrijf. Het tuchtgerecht houdt zitting met drie leden.

---

⁸⁵ Dit is neergelegd in de landbouwkwaliteitsregelgeving. (bron: COKZ jaarverslag 2006, p. 6)

⁸⁶ COKZ, jaarverslag 2006, Kampen : De Borrias Groep B.V., 2007, p. 13.

Het gerecht wordt ondersteund door een secretaris, die jurist is en conform de wettelijke verplichting voldoet aan de eisen voor benoeming tot rechter in een rechtbank. De secretaris vervult deze functie inmiddels zo'n twintig jaar. De secretaris is begonnen in een *full-time* aanstelling. Inmiddels besteedt hij slechts drie dagen per maand aan zijn werkzaamheden voor het tuchtgerecht, voor het overige is hij werkzaam bij het COKZ. De afname van de werkzaamheden heeft voor een belangrijk deel te maken met het automatiseren en standaardiseren van de werkzaamheden. Voor de secretaris is een plaatsvervanger benoemd, de plaatsvervanger heeft de afgelopen twintig jaar de secretaris niet hoeven vervangen. De secretaris wordt verder niet administratief ondersteund.

15.3 Financiering

De voorzitter, vice-voorzitter en plaatsvervangend secretaris ontvangen een vaste vergoeding per jaar voor hun werkzaamheden voor het gerecht. Daarnaast ontvangen zij en de leden-beroepsgenoten een vacatievergoeding per zaak. Deze vacatiegelden zijn in de afgelopen jaren gelijk gebleven. De secretaris ontvangt geen vaste of vacatievergoeding; hij is in dienst van het COKZ en zijn werkzaamheden voor het tuchtgerecht vallen onder zijn reguliere taken. In tabel 15.1 is de hoogte van de vaste vergoeding en de vacatiegelden weergegeven.

Tabel 15.1: Vacatiegelden COKZ Tuchtgerecht.

	Hoogte vacatiegeld	Vaste vergoeding
Voorzitter	€ 225	€ 2.750
Plaatsvervangend voorzitters	€ 225	€ 275
Leden-beroepsgenoten	€ 225	geen
Secretaris	geen; in loondienst	geen; in loondienst
Plaatsvervangend secretarissen	€ 225	€ 275

De kosten voor het tuchtcollege worden opgebracht door de beroepsgroep, door middel van de tarieven die het COKZ hanteert. De totale kosten van het tuchtgerecht zijn jaarlijks ongeveer € 19.500. Deze kosten zijn een benadering van de gemaakte kosten; in de begroting en rekening van het COKZ is het tuchtgerecht niet als aparte post opgenomen. In het genoemde bedrag zijn meegenomen de vacatiegelden, reiskosten, vaste vergoedingen en de salariskosten van de secretaris. Bureaukosten, kosten van de binnen- en buitendiensten belast met monsterneming, het verwerken van uitslagen en het klaarmaken voor het aanhangig maken van een tuchtzaak zijn buiten beschouwing gelaten.

15.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Wanneer na monsterneming bij een bedrijf blijkt dat een overtreding is begaan, laat de directeur van het COKZ het betreffende bedrijf weten dat binnenkort een tuchtzaak aanhangig zal worden gemaakt. Vervolgens worden per productgroep de tuchtzaken eens in de drie maanden, kort voorafgaand aan de zitting, aanhangig gemaakt bij het tuchtgerecht door het COKZ. Daarbij wordt niet elke afzonderlijke overtreding, maar elk dossier geteld als klacht. Een dossier bestaat uit één of meerdere overtredingen van één bedrijf betreffende één productgroep in een periode van drie maanden. Het tuchtcollege geeft het aangeklaagde bedrijf twee weken de tijd om te reageren op de klacht. Daarna wordt de zaak in beginsel afgehandeld door de voorzitter. Indien de aangeklaagde zich niet neerlegt bij de voorzittersbeslissing kan hij om een zitting verzoeken. Een zitting vindt ook plaats indien het boetebedrag hoger is dan € 2.250 euro per overtreding. In tabel 15.2 is het totaal aantal aanhangig gemaakte zaken weergegeven.

Tabel 15.2: Aantal aanhangig gemaakte zaken COKZ Tuchtgerecht.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	226	195	251	277	207	91

Daar alleen het COKZ zelf zaken aanhangig maakt is een onderverdeling naar klager niet van toepassing. Wel is een onderverdeling naar het aantal klachten per productgroep te maken. In tabel 15.3 is deze onderverdeling weergegeven.

Tabel 15.3: Klachtonderwerpen COKZ Tuchtgerecht.

Onderwerp	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Boter	26	27	12	22	17	20
Kaas	163	124	138	154	111	23
Boerenkaas	37	44	101	101	79	48

Het aantal tuchtzaken over kaas is in 2006 afgenomen. Dit komt doordat de landbouwkwaliteitsregelgeving sinds 1 januari 2006 is gewijzigd. Sinds deze wijziging vallen alleen Goudse kaas, Edammer kaas, Commissiekaas en boerenkaas onder het tuchtrecht van het COKZ. De doorlooptijd van de tuchtzaken die bij voorzittersbeslissing worden afgedaan is door de secretaris geschat op ongeveer 1 maand. Tuchtzaken die op zitting gebracht worden, kennen naar schatting een doorlooptijd van 8 tot 10 weken. De doorlooptijd wordt daarbij gerekend vanaf het moment dat de tuchtzaak aanhangig wordt gemaakt tot het moment dat de beslissing wordt gegeven. De periode voorafgaand aan het moment van het aanhangig maken (waarin dus een overtreding is geconstateerd en een tuchtzaak is aangezegd) is niet meegeteld in de doorlooptijd. In de onderzochte periode is deze doorlooptijd niet gewijzigd.

15.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

Ten einde zijn taken te kunnen vervullen zijn aan het COKZ Tuchtgerecht verschillende bevoegdheden toegekend. Het college kan geen vooronderzoek laten verrichten, maar is wel bevoegd feitenonderzoek te verrichten. Het oproepen van deskundigen of getuigen is mogelijk, dit gebeurt sporadisch. In de afgelopen twintig jaar zijn maar twee maal deskundigen opgeroepen. Het tuchtgerecht beschikt over de mogelijkheid om zaken verkort bij voorzittersbeslissing af te doen. Van deze mogelijkheid wordt veelvuldig gebruik gemaakt. Het opleggen van een voorlopige voorziening is niet mogelijk.

Tabel 15.4: Bevoegdheden COKZ Tuchtgerecht.

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

In de periode van 2001 tot 2006 is het niet voorgekomen dat tuchtzaken niet-ontvankelijk zijn verklaard. De reden hiervoor is dat de tuchtzaken worden ingediend door het COKZ. Intrekking van een zaak komt, zij het beperkt, wel voor. In tabel 15.5 is het aantal ingetrokken tuchtzaken in de afgelopen jaren weergegeven. Dit betreft zaken waarin een overtreding is geconstateerd

en een tuchtzaak is aangekondigd, maar waarin de tuchtzaak uiteindelijk niet aanhangig wordt gemaakt. Strikt genomen wordt de tuchtzaak dus niet ingetrokken, maar wordt deze nooit aanhangig gemaakt. Het tuchtgerecht registreert deze zaken desondanks als ingetrokken. De redenen voor het intrekken van een (aangekondigde) tuchtzaak worden niet geregistreerd. Desgevraagd geeft de secretaris aan dat redenen voor intrekking kunnen zijn geconstateerde fouten bij monsterneming of een incorrecte keuringsuitslag.

Tabel 15.5: Ingetrokken zaken COKZ Tuchtgerecht.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ingetrokken zaken	2	1	1	3	1	1

De zaken die door het tuchtgerecht in behandeling zijn genomen zijn in nagenoeg alle gevallen gegrond verklaard. Dit is te verklaren doordat een tuchtzaak aanhangig wordt gemaakt bij een geconstateerde overtreding. De voorzitter doet de overgrote meerderheid van de zaken af. In tabel 15.6 is dit weergegeven.

Tabel 15.6: Wijze van afdoen en aantal (deels) gegronde zaken COKZ Tuchtgerecht.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door tuchtgerecht	20	20	61	36	28	10
Afgedaan door voorzitter	206	175	190	209	179	81
Afgedaan totaal	226	195	251	245	207	91
(Deels) Gegrond	224	194	248	244	206	90

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan heeft het tuchtgerecht de mogelijkheid een maatregel op te leggen. De volgende maatregelen kunnen worden opgelegd:

- berisping;
- geldboete van maximaal € 4.500;
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene.

Door het COKZ Tuchtgerecht is geen cijfermatig overzicht versterkt van het aantal opgelegde maatregelen, vandaar dat dit hier niet wordt weergegeven. De respondent heeft te kennen gegeven dat in praktisch alle gevallen wordt volstaan met het opleggen van een geldboete. Daarbij is het van belang op te merken dat een boete wordt opgelegd *per overtreding*. Dit betekent dat in één tuchtzaak meerdere boetes kunnen worden opgelegd. Het tuchtgerecht heeft voor deze strategie gekozen vanuit de gedachte dat het niet economisch rendabel moet zijn om de normen bij zuivelproductie te overtreden. In drie maanden tijd worden bij een kaasfabriek bijvoorbeeld zeshonderd monsters genomen. Elk monster dat niet conform de norm is wordt aangemerkt als een overtreding. Het aantal overtredingen in een dossier kan daardoor snel oplopen. Door per overtreding een boete op te leggen kan het economisch voordeel van een dergelijk bedrijf beter afgeroomd worden. Sporadisch wordt de maatregel van berisping opgelegd. In de afgelopen zes jaar is slechts één maal de maatregel van verscherpt toezicht toegepast. Openbaarmaking van de beslissing bij wijze van maatregel is nog niet voorgekomen. Wel is hier – ongeveer vijftien jaar geleden – één maal mee gedreigd. Het tuchtgerecht kan zijn beslissing in het openbaar uitspreken en de beslissing kan geanonimiseerd in een vakblad gepubliceerd worden. Bij recidive kan de beslissing met daarin de aangeklaagde met naam en toenaam worden gepubliceerd. Publicatie van de beslissing is tot nu toe nog niet voorgekomen.

Door het COKZ Tuchtgerecht is geen cijfermatig overzicht van het aantal opgelegde maatregelen verstrekt, vandaar dat dit hier niet weergegeven wordt.

Controle op de maatregel wordt uitgevoerd door het COKZ in de volgende controles bij het betreffende bedrijf.

15.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Zoals vermeld kunnen alleen keurmeesters van het COKZ overtredingen signaleren en kan alleen het COKZ zaken aanhangig maken bij het tuchtgerecht. Alternatieve wijzen van geschilbeslechting komen dan ook niet voor. Samenloop met gerechtelijke procedures komt niet voor. Al in 1982 heeft het COKZ met de Algemene Inspectiedienst (verder: AID) afspraken gemaakt over de rolverdeling bij de afhandeling van geconstateerde overtredingen. Zaken die aan bepaalde criteria voldoen (zoals fraude, valsheid in geschrifte of het toevoegen van middelen die een gevaar voor de volksgezondheid opleveren) worden overgedragen aan de AID. Tot nu toe heeft het COKZ ongeveer negen zaken overgedragen met wisselende resultaten. Enkele van deze zaken zijn teruggegeven aan het tuchtgerecht om alsnog zelf af te doen, anderen zijn geseponeerd.

15.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen een beslissing van het COKZ Tuchtgerecht is mogelijk bij de Raad van Beroep van het COKZ. Deze Raad van Beroep is gevestigd te Utrecht. De Raad van Beroep bestaat ter zitting uit drie leden en wordt ondersteund door een griffier. Ter zitting bestaat de Raad eveneens uit drie personen. In vergelijking met het aantal tuchtzaken dat door het tuchtgerecht in eerste aanleg is afgedaan is het aantal zaken in hoger beroep gering. In tabel 15.7 is te zien in hoeveel beroepszaken aanhangig zijn gemaakt.

Tabel 15.7: Aantal aanhangig gemaakte zaken Raad van Beroep COKZ.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	-	-	1	2	-	2

De doorlooptijd van de tuchtzaken in hoger beroep is onbekend. Ook wordt in hoger beroep geen registratie gevoerd van de productgroep waartegen de klacht is gericht. Hoger beroep wordt ingesteld door degene die in eerste aanleg een maatregel kreeg opgelegd. Intrekkingen zijn in hoger beroep nog niet voorgekomen. De beslissingen die de Raad van Beroep nam zijn in tabel 15.8 weergegeven. Zoals blijkt uit deze tabel is één beroep niet-ontvankelijk verklaard. De reden hiervoor is niet bekend.

Tabel 15.8: Afgehandelde beroepen Raad van Beroep COKZ.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	-	-	-	-	-	1
Verwerping van het beroep	-	-	1	-	-	1
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	-	-	-	2	-	-
Beroep ingetrokken	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	1	2	-	2

15.8 Overzicht

Dit hoofdstuk handelde over het tuchtgerecht van het COKZ. Enkele zaken vielen op. Het aantal tuchtzaken dat aanhangig wordt gemaakt, is afgenomen. Dit wordt veroorzaakt doordat het aantal tuchtzaken over kaas sinds 2006 is afgenomen. Dit komt doordat de landbouwkwaliteitsregelgeving sinds 1 januari 2006 is gewijzigd. Sinds deze wijziging vallen alleen Goudse kaas, Edammer kaas, Commissiekaas en boerenkaas onder het tuchtrecht van het COKZ.

Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen.

Verder is gebleken dat het tuchtgerecht niet alle maatregelen die het tot zijn beschikking heeft, gebruikt. Het Tuchtgerecht COKZ legt als maatregel hoofdzakelijk een geldboete op. Daarbij wordt voor elke geconstateerde overtreding een boete opgelegd. In een zaak tegen een kaasfabrikant kan dit bijvoorbeeld inhouden dat voor elk van de zeshonderd genomen monsters dat niet aan de norm voldoet, een afzonderlijke boete wordt opgelegd. Het tuchtgerecht doet dit vanuit de gedachte dat dit een goede manier is om het onterecht genoten economisch voordeel af te romen.

Al in 1982 heeft het COKZ met de AID afspraken gemaakt over de rolverdeling bij de afhandeling van geconstateerde overtredingen. Zaken die aan bepaalde criteria voldoen (zoals fraude, valsheid in geschrifte of het toevoegen van middelen die een gevaar voor de volksgezondheid opleveren) worden overgedragen aan de AID.

In tabel 15.9 zijn de cijfers betreffende de instroom en de uitstroom van het tuchtgerecht in eerste aanleg weergegeven.

Tabel 15.9: Overzicht zaken COKZ Tuchtgerecht.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	228	196	252	280	208	92
Ingetrokken	2	1	1	3	1	1
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-	-	-
Ongegrond	2	1	3	1	1	1
(Deels) Gegrond	224	194	248	244	206	90
Voorraad / onbekend	-	-	-	-	-	-

16. Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten

16.1 Inleiding

De Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (verder: CPE) heeft tot doel de kwaliteit van eieren, pluimvee en vlees van pluimvee te verbeteren en de afzet van eieren en vlees van pluimvee te vergemakkelijken. Het CPE geeft gestalte aan de bereiking van dit doel door middel van het uitoefenen van toezicht op de naleving van nationale en Europese regelgeving, ten aanzien van eieren, pluimvee en vlees van pluimvee. Dit betreft het Landbouwkwaliteitsbesluit eieren, waarin de EU handelsnormenverordeningen 1907/90 en 2295/2003 zijn geïmplementeerd.⁸⁷ In de praktijk betekent dit dat het CPE toeziet op de stempeling van eieren, op de kwaliteitseisen die aan de eieren worden gesteld, op de verhandeling van eieren en op de wijze waarop het pluimvee wordt gehouden.

In artikel 7 van het Landbouwkwaliteitsbesluit eieren wordt bepaald dat alle leg-pluimveehouders en pakstations verplicht zijn aangesloten bij het CPE. In 2006 waren derhalve 1.157 legpluimveehouders en 103 pakstations bij het CPE aangesloten.

Het toezicht van het CPE wordt uitgeoefend door controleurs in dienst van het CPE. Wanneer door een van en de controleurs een overtreding wordt geconstateerd, dan maakt deze een rapportage op. Deze rapportage wordt voorgelegd aan de voorzitter van het CPE. De voorzitter beslist of een zaak aanhangig wordt gemaakt bij het tuchtgerecht. Over elke zaak die aanhangig wordt gemaakt, dient alvorens hiertoe wordt overgegaan overleg gevoerd te worden met de Officier van Justitie. In de praktijk neemt de Algemene Inspectiedienst deze taak van de Officier van Justitie waar. In overleg met de Algemene Inspectiedienst wordt bepaald of de zaak tuchtrechtelijk kan worden afgedaan, of dat de zaak strafrechtelijk of anderszins zal worden afgehandeld. In het geval de zaak tuchtrechtelijk wordt afgedaan wordt een schriftelijke verklaring opgemaakt die wordt toegezonden aan het tuchtgerecht. De voorzitter kan de schriftelijke verklaring vergezeld doen gaan van een voorstel inzake de op te leggen maatregel. De tuchtrechtelijke afhandeling neemt daarmee zijn aanvang.

De tuchtprocedure wordt geregeld in de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 en het Reglement op de Tuchtrechtspraak van de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten 2005. Hierin wordt bepaald dat de tuchtrechtspraak wordt uitgeoefend door het Tuchtgerecht van de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten. Verder wordt hierin bepaald dat hoger beroep kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de organisatie en financiering van het tuchtgerecht aan de orde. Vervolgens is er aandacht voor het aantal, de aard en de doorlooptijd van tuchtzaken. Daarna komen de bevoegdheden, de beslissingen en de maatregelen van het tuchtgerecht aan de orde. Het hoofdstuk sluit af met een deel over alternatieve geschilbeslechting en het hoger beroep. De informatie in dit hoofdstuk is verkregen uit de vragenlijst. Met de secretaris van het Tuchtgerecht CPE heeft tevens een telefonisch interview plaatsgevonden.

16.2 Organisatie

Het Tuchtgerecht van de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (verder: Tuchtgerecht CPE) houdt zitting in Amersfoort. Het bestaat thans uit een voorzitter en

---

⁸⁷ CPE, Jaarverslag 2006, Barneveld, 25 mei 2006.

drie leden. De leden zijn (ex-) beroepsgenoten of andere personen met specifieke kennis van het vakgebied.

Ter zitting bestaat het tuchtgerecht uit drie personen; een voorzitter en twee leden. Het wordt bijgestaan door een secretaris. De voorzitter en secretaris dienen beiden te voldoen aan de vereisten voor benoeming tot rechter in een rechtbank. De ondersteuning van het tuchtcollege bestaat naast de secretaris uit een administratieve kracht die is aangesteld voor twee dagen per week.

16.3 Financiering

De voorzitter en de secretaris van het Tuchtgerecht CPE ontvangen een vaste jaarlijkse vergoeding voor hun werkzaamheden voor het tuchtgerecht. De leden worden vergoed op vacatiebasis. Hieronder is de hoogte van de verschillende vergoedingen gegeven.

- Voorzitter: vaste vergoeding van € 1.500 per maand (€ 18.000 per jaar).
- Secretaris: vaste vergoeding van € 800 per maand (€ 9.600 per jaar).
- Leden: vacatie vergoeding van € 350 per zitting.

De kosten van het Tuchtgerecht CPE worden voldaan door de beroepsgroep. De kosten zijn bekend vanaf het jaar 2003 en worden in tabel 16.1 weergegeven.

Tabel 16.1: Totale kosten Tuchtgerecht CPE

	2003	2004	2005	2006
Kosten Tuchtgerecht CPE	67.203	36.981	35.936	31.584

16.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Zoals vermeld zijn alle zaken die aanhangig worden gemaakt bij het tuchtgerecht afkomstig van de voorzitter van het CPE. Door het tuchtgerecht wordt dan ook geen categorisering bijgehouden van de groeperingen die zaken aanhangig maken. Ook wordt geen categorisering bijgehouden met betrekking tot het onderwerp van de zaken die aanhangig worden gemaakt. Het onderwerp van de zaken betreft evenwel altijd een overtreding van een concrete norm uit het Landbouwkwaliteitsbesluit eieren, die is waargenomen door een controleur. In tabel 16.2 wordt weergegeven hoeveel zaken aanhangig zijn gemaakt in de periode van 2001 tot en met 2006.

Tabel 16.2: Aantal aanhangig gemaakte zaken Tuchtgerecht CPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	26	28	44	45	30	46

Het tuchtgerecht van het CPE houdt niet bij wat de doorlooptijden zijn van tuchtzaken. De secretaris van het tuchtgerecht schat de gemiddelde doorlooptijd op een periode van ongeveer 3 à 4 maanden.

16.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 16.3 wordt weergegeven welke bevoegdheden aan het tuchtgerecht zijn toegekend. Aan het tuchtgerecht is de bevoegdheid toegekend getuigen op te roepen. Ook kan het tuchtgerecht feitenonderzoek (laten) verrichten. Het tuchtgerecht kan daartoe deskundigen benoemen met de opdracht een onderzoek in te stellen en daarvan verslag uit te brengen. Van deze bevoegdheid wordt vrijwel geen gebruik gemaakt. Het tuchtgerecht kent tevens de bevoegdheid zaken verkort af te doen. In het Reglement op de Tuchtrechtspraak van het CPE wordt hiertoe bepaald dat de voorzitter van het Tuchtgerecht zaken af kan doen indien het naar zijn oordeel een overtreding betreft welke kennelijk niet uit opzet of grove nalatigheid voortvloeit en in het licht daarvan geen, dan wel geen andere maatregel dient te worden opgelegd dan een berisping, een geldboete van ten hoogste € 225,- of het stellen van de aangeslotene onder verscherpt toezicht op zijn kosten voor een periode van maximaal 6 maanden. Overige bevoegdheden komen het Tuchtgerecht CPE niet toe.

Tabel 16.3: Bevoegdheden Tuchtgerecht CPE

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

In de periode van 2001 tot en met 2006 is het niet voorgekomen dat aanhangig gemaakte zaken zijn ingetrokken. Ook is het niet voorgekomen dat zaken niet-ontvankelijk zijn verklaard. Deze cijfers kunnen worden verklaard door het feit dat alle zaken aanhangig worden gemaakt door de voorzitter van het CPE.

De zaken die door het voltallige tuchtgerecht in behandeling zijn genomen, of die zijn afgedaan bij voorzittersbeslissing, zijn in bijna alle gevallen gegrond verklaard.⁸⁸ Dit wordt geïllustreerd door tabel 16.4.

Tabel 16.4: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten Tuchtgerecht CPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door Tuchtgerecht	15	23	42	32	33	26
Afgedaan door voorzitter	1	0	6	7	5	3
Afgedaan totaal	16	23	48	39	38	29
(Deels) gegrond	15	22	46	39	36	28

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan heeft het Tuchtgerecht CPE de mogelijkheid verschillende maatregelen op te leggen, namelijk:

- berisping;

⁸⁸ De secretaris heeft aangegeven dat volgens haar de termen gegrond en ongegrond niet goed toepasbaar zijn op de beslissingen van het Tuchtgerecht CPE: 'De overtreding wordt wel of niet bewezen geacht. En voor een bewezen geachte overtreding kan een maatregel worden opgelegd. In vrijwel alle gevallen wordt een maatregel opgelegd; een enkele keer is sprake van vrijspraak (...)' Vanwege de leesbaarheid en de vergelijkbaarheid van dit rapport is desondanks vastgehouden aan de termen gegrond en ongegrond.

- geldboete van maximaal €4.500,- ;
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene.

De mogelijkheid een aanhangig gemaakte zaak wel gegrond te verklaren, maar geen maatregel op te leggen, wordt niet expliciet genoemd in het Reglement op de tuchtrechtspraak van het CPE of de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004. Beide regelingen laten ruimte voor het wel gegrond verklaren van een zaak zonder een maatregel op te leggen.

Het beschikbare palet aan maatregelen wordt niet volledig gebruikt. Zoals weergegeven in tabel 16.5 zijn over het algemeen geldboetes opgelegd. Een enkele keer is een berisping opgelegd en slechts één maal is een zaak wel gegrond verklaard, maar is geen maatregel opgelegd. Het tuchtgerecht heeft in de onderzochte periode geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid verscherpte controle op kosten van de betrokkene of openbaarmaking op kosten van de betrokkene op te leggen.

Tabel 16.5: Opgelegde maatregelen Tuchtgerecht CPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel	-	1	-	-	-	-
Berisping	3	-	-	1	-	-
Geldboete	12	21	46	38	36	28
Verscherpte controle	-	-	-	-	-	-
Openbaarmaking op kosten betrokkene	-	-	-	-	-	-

Beslissingen van het tuchtgerecht worden altijd openbaar uitgesproken. Wanneer een bepaalde zaak erg informatief is voor brancheleden, dan wordt de zaak geanonimiseerd gepubliceerd in vakbladen. De controle op de naleving van de opgelegde maatregelen vindt plaats door het CPE.

16.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Zoals vermeld kan alleen de voorzitter van het CPE zaken aanhangig maken bij het tuchtgerecht. Het onderwerp van de zaken betreft overtredingen van concrete normen die zijn geconstateerd door controleurs van het CPE. Daar er geen sprake is van geschillen, voorziet het CPE niet in alternatieve wijzen van geschilbeslechting.

Zoals beschreven in de inleiding van dit hoofdstuk maakt de voorzitter van het CPE zaken aanhangig bij het tuchtgerecht. In het Reglement op de Tuchtrechtspraak wordt vermeld dat een zaak niet aanhangig wordt gemaakt dan na overleg met de Officier van Justitie. Zoals vermeld wordt dit overleg in de praktijk gevoerd met de Algemene Inspectiedienst. Dit is geregeld in werkafspraken. In deze werkafspraken is geregeld dat in verschillende, vast omliggende, gevallen geen overleg gevoerd behoeft te worden met de Algemene Inspectiedienst, maar dat zaken direct aanhangig kunnen worden gemaakt bij het tuchtgerecht.

Als gevolg van deze regeling en de gemaakte werkafspraken komt het in de praktijk niet voor dat zaken zowel tuchtrechtelijk als strafrechtelijk worden afgedaan. Parallel lopende, of aansluitende civielrechtelijke procedures hebben zich volgens de respondent gezien de aard van de door het CPE geconstateerde overtredingen ook niet voorgedaan.

16.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van het Tuchtgerecht CPE kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerechten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁸⁹

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals het tuchtgerecht CPE, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

In tabel 16.6 is weergegeven hoe vaak beroep is ingesteld tegen beslissingen van het Tuchtgerecht CPE.

Tabel 16.6: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	2	2	2	-	3	1

Het CBb voert geen administratie waarin een categorisering terug is te vinden van degenen die hoger beroep instellen. Ook het onderwerp van de zaken wordt niet gecategoriseerd bijgehouden. Door het CBb wordt wel bijgehouden wat de doorlooptijd is van de behandelde zaken. Dit cijfer betreft echter de totale doorlooptijd van alle door het CBb behandelde zaken, ook van de zaken die niet afkomstig zijn van tuchtcolleges in eerste aanleg. Het CBb was evenwel toch in staat gegevens te leveren inzake de doorlooptijd van zaken afkomstig van het Tuchtgerecht CPE. Dit door middel van analyse van de aanwezige documentatie over de zaken.

Tabel 16.7: Doorlooptijden hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gemiddelde doorlooptijd PVV	10 maanden	8 maanden	8 maanden	-	12 maanden	3 maanden

⁸⁹ Winter, R. R., 's-Gravenhage, 2002

Het CBb houdt een categorisering bij van de beslissingen die zij heeft genomen in zaken die afkomstig zijn van het Tuchtgerecht CPE. Ook houdt zij bij hoeveel zaken die afkomstig zijn van dit tuchtgerecht zijn ingetrokken. Dit wordt weergegeven in tabel 16.8.

Tabel 16.8: Afgehandelde zaken hoger beroep CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	-	-	-	-	1	1
Verwerping van het beroep	-	1	2	-	-	-
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	2	1	-	-	2	-
Beroep ingetrokken	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-

Het CBb voert geen administratie waarin de maatregelen die zij oplegt in zaken afkomstig van het Tuchtgerecht CPE, geaggregeerd worden weergegeven. Edoch was het CBb in staat door middel van analyse van de aanwezige documentatie weer te geven welke maatregelen zijn opgelegd. Door het CBb is gedurende de onderzoeksperiode één maal een geldboete opgelegd. Dit was in 2001. Het CBb heeft in 2001, inzake de andere grond verklaarde zaak, de tuchtbeschikking vernietigd en de zaak terug verwezen naar het Tuchtgerecht CPE. Ditzelfde heeft zij gedaan ten aanzien van de gerond verklaarde zaak in 2002. In 2005 heeft zij inzake één grond verklaarde zaak de tuchtbeschikking vernietigd en terugverwezen naar het Tuchtgerecht CPE. Inzake de andere grond verklaarde zaak heeft zij de tuchtbeschikking vernietigd en heeft zij de appellant vrijgesproken.

16.8 Overzicht

In dit hoofdstuk stond het Tuchtgerecht CPE centraal. Er is een beschrijving gegeven van de werkwijze van het Tuchtgerecht. Enkele zaken sprongen daarbij in het oog. Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen. Het Tuchtgerecht CPE legt als maatregel hoofdzakelijk een geldboete op. Een ander punt is dat in het voortraject van de tuchtzaak overleg plaatsvindt met de AID, hierdoor komt het niet voor dat voor een en dezelfde overtreding zowel een tucht- als een strafzaak aanhangig worden gemaakt.

In tabel 16.9 is een overzicht van de cijfers betreffende de instroom en de uitstroom van het Tuchtgerecht CPE gegeven.

Tabel 16.9: Overzicht Tuchtgerecht CPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	26	28	44	45	30	46
Ingetrokken	-	-	-	-	-	-
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-	-	-
Ongegrond	1	1	2	-	2	1
(Deels) Gegrond	15	22	46	39	36	28
Mutatie voorraad	10	5	-4	6	-8	17

17. Stichting Skal

17.1 Inleiding

Stichting Skal is een stichting die tot doel heeft de consument zekerheid te bieden dat een product met de aanduiding "biologisch" ook daadwerkelijk biologisch is voortgebracht. Skal doet dit door het uitoefenen van onafhankelijk toezicht op de naleving van de publiekrechtelijke regelgeving voor de biologische productie in Nederland. Zij geeft hier gestalte aan door middel van inspectie, certificatie, sancties en communicatie.⁹⁰ Stichting Skal werkt in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. Het kantoor van Skal is gevestigd te Zwolle.

In totaal zijn zo'n 2.600 bedrijven aangesloten bij Skal, dit betreft landbouwbedrijven, fabrikanten, importeurs en handels- en opslagbedrijven. Het functioneren van Skal wordt geregeld in de Landbouwkwaliteitswet, het Landbouwkwaliteitsbesluit, de Landbouwkwaliteitsregeling biologische productiemethode en de statuten van stichting Skal. Het functioneren van de tuchtrechtspraak van Skal wordt geregeld in het Tuchtrechtbesluit Landbouwkwaliteitswet, de statuten van Skal en het Tuchtrechtreglement Skal. De tuchtrechtspraak van Skal wordt in eerste aanleg uitgeoefend door het Skal-Tuchtgerecht, hoger beroep tegen de beslissingen van het Skal-Tuchtgerecht kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder CBb).

Wanneer een inspecteur van Skal bij een inspectie een ernstige overtreding van een publiekrechtelijke regeling wordt geconstateerd, dan kan de inspecteur een tuchtrechtelijke verklaring opmaken. Deze verklaring wordt door de inspecteur naar Skal gezonden, welke bepaalt of hij al dan niet een zaak aanhangig maakt bij het tuchtgerecht. Tuchtzaken gaan bijvoorbeeld over het gebruik van niet-biologisch kruiden of het verkopen van eieren met de aanduiding biologisch, terwijl de eieren dat (nog) niet zijn.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de organisatie en financiering van het tuchtgerecht aan de orde. Vervolgens is er aandacht voor het aantal, de aard en de doorlooptijd van tuchtzaken. Daarna komen de bevoegdheden, de beslissingen en de maatregelen van het tuchtgerecht aan de orde. Het hoofdstuk sluit af met een deel over alternatieve geschilbeslechting en het hoger beroep. De informatie in dit hoofdstuk is verkregen uit door Skal en het CBb ingevulde vragenlijsten. Met een jurist van Skal en een waarnemend griffier van het CBb hebben vervolgens telefonische interviews plaatsgevonden.

17.2 Organisatie

De tuchtrechtspraak van Skal wordt in eerste aanleg uitgeoefend door het Skal-Tuchtgerecht, gevestigd te Zwolle. Het Skal-Tuchtgerecht bestaat inclusief plaatsvervangende leden uit zes leden, dit betreft een voorzitter, een vice-voorzitter en vier beroepsgenoten/deskundigen. Van de vier beroepsgenoten/deskundigen zijn twee personen deskundig op het gebied van landbouw en zijn twee personen deskundig op het gebied van bereiding. Het Tuchtgerecht wordt ondersteund door een secretaris.

Ter zitting is het tuchtgerecht samengesteld uit een voorzitter en een beroepsgenoot/deskundige met expertise op het in de zaak relevante gebied. Ter zitting wordt het gerecht ondersteund

---

⁹⁰ www.skal.com

door de secretaris. De voorzitter en de vice-voorzitter, alsmede de secretaris dienen te voldoen aan de vereisten voor benoeming tot rechter in een arrondissementsrechtbank.

17.3 Financiering

Ter compensatie van gedeerde inkomsten ontvangen leden van het tuchtgerecht vacatiegeld. De huidige vacatiegeldenregeling voorziet in de volgende honorering van de leden en de secretaris.

Tabel 17.1: Vacatiegelden Skal-Tuchtgerecht

	Hoogte vacatiegeld per zitting	Hoogte vergoeding voorzittersbeslissing
Voorzitter	100	52,50
Leden-beroepsgenoten	75	-
Secretaris	200	182,50

De kosten van de tuchtrechtspraak worden gedragen door de bij Skal aangesloten bedrijven. De totale kosten van de tuchtrechtspraak worden weergegeven in tabel 17.2.

Tabel 17.2: Kosten Skal-Tuchtgerecht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kosten Skal-Tuchtgerecht	8.200	5.500	5.600	4.500	6.600	1.400

17.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Teneinde gestalte te geven aan haar toezichthoudende taak voeren inspecteurs van Skal inspecties uit. Wanneer een inspecteur van Skal bij een inspectie een afwijking of een overtreding constateert dan neemt deze de nodige maatregelen. Doorgaans kan worden volstaan met een aanwijzing. Wanneer een inspecteur van Skal bij een inspectie een ernstige overtreding van een publiekrechtelijke regeling wordt geconstateerd, dan kan de inspecteur een tuchtrechtelijke verklaring opmaken. Deze verklaring wordt door de inspecteur naar Skal gezonden, dat bepaalt of zij al dan niet een zaak aanhangig maakt bij het tuchtgerecht. Wanneer het bestuur een zaak aanhangig maakt bij het tuchtgerecht, dan kan zij de onderliggende tuchtrechtelijke verklaring vergezeld doen gaan van een voorstel omtrent de door het tuchtgerecht op te leggen maatregel. In tabel 17.3 is het aantal aanhangig gemaakte zaken bij het Skal-Tuchtgerecht weergegeven.

Tabel 17.3: Aantal aanhangig gemaakte zaken Skal-Tuchtgerecht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aanhangig gemaakte zaken	20	18	9	10	13	4

Het is beleid van het tuchtgerecht om ter zitting meerdere zaken te behandelen. Het tuchtgerecht spaart daarom een aantal zaken op voordat zij een nieuwe zitting belegd. Gemiddeld houdt het tuchtgerecht twee keer per jaar zitting. Dit heeft tot gevolg dat het soms een geruime tijd duurt voordat een aanhangig gemaakte zaak ter zitting wordt behandeld. Exacte gegevens met betrekking tot de doorlooptijd van zaken zijn bij het Skal-Tuchtgerecht niet aanwezig.

Alle zaken die bij het tuchtgerecht aanhangig worden gemaakt worden gedocumenteerd. In de praktijk worden echter niet dermate veel zaken aanhangig gemaakt dat een categorisatie van de zaken naar onderwerp nodig is om overzicht te houden over het karakter van de aanhangig gemaakte zaken. Een overzicht naar onderwerp van zaak is dan ook niet te geven. Een overzicht van de indiener van tuchtzaken is niet van toepassing, daar Skal zelf alle tuchtzaken aanhangig maakt.

17.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

Tabel 17.4 geeft weer welke bevoegdheden zijn toegekend aan het Skal-Tuchtgerecht. Het Tuchtgerecht beschikt niet over de mogelijkheid een vooronderzoek te verrichten of een voorlopige voorziening op te leggen. Door de geïnterviewde is weergegeven dat in ongeveer 5% van de gevallen feitenonderzoek wordt verricht. In de overige gevallen bestaat geen behoefte aan feitenonderzoek en het oproepen van deskundigen en/of getuigen. De leden beroepsgenoten hebben vaak zelf voldoende kennis van zaken om de zaak te kunnen beoordelen.

Tabel 17.4: Bevoegdheden Skal-Tuchtgerecht

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

In de periode van 2001 tot en met 2006 heeft het Skal-Tuchtgerecht geen enkele zaak niet-ontvankelijk verklaard. De oorzaak hiervoor ligt in het feit dat zaken, voordat zij aanhangig worden gemaakt door het bestuur van Skal, ook zijn bekeken door een inspecteur en Skal.

In 2006 zijn tien zaken ingetrokken, vergeleken met de voorgaande jaren is dit een aanzienlijk aantal. Aanleiding voor de intrekking van de zaken werd gevormd door een uitspraak van de Raad van State. Door de Raad van State is in 2006 een bepaalde zaak afkomstig van het tuchtgerecht van Skal niet-ontvankelijk verklaard. Daarop zijn in datzelfde jaar door Skal tien gelijksoortige zaken die nog ter zitting moesten verschijnen ingetrokken.

Tabel 17.5: Aantal ingetrokken zaken Skal-Tuchtgerecht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ingetrokken	-	-	-	1	-	10

In tabel 17.6 is weergegeven hoeveel zaken door het Skal-Tuchtgerecht en door de voorzitter zijn afgehandeld. In eerdere hoofdstukken staat in deze tabel ook het aantal gegronde zaken. Door de respondent is aangegeven dat het merendeel van de zaken gegrond wordt verklaard. Hieromtrent wordt echter geen registratie bijgehouden en dus zijn geen cijfers te geven van het aantal gegronde zaken.

Tabel 17.6: Aantal afgedane zaken Skal-Tuchtgerecht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Afgedaan door Tuchtgerecht	?	1	2	3	4	-
Afgedaan door voorzitter	?	2	3	17	7	7
Afgedaan totaal	?	3	5	20	11	7

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegrond worden verklaard, dan kan het tuchtgerecht verschillende maatregelen opleggen, deze worden hieronder weergegeven:

- berisping;
- geldboete van maximaal € 11.250,-;
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene.

Het Skal-Tuchtgerecht houdt niet bij welke maatregelen in de afgelopen jaren zijn opgelegd. Derhalve is het niet mogelijk een weergave te presenteren van de opgelegde maatregelen.

Uitspraken van het tuchtgerecht worden altijd openbaar uitgesproken. Het tuchtgerecht heeft daarnaast de bevoegdheid openbaarmaking van de uitspraak te gelasten op kosten van de overtreder. Hier is in de praktijk de afgelopen jaren echter geen ervaring mee opgedaan. Ook het publiceren van de beslissing is tot nu toe nog niet gebeurd. Controle op opgelegde maatregel wordt uitgevoerd door Skal zelf.

17.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Wanneer sprake is van specifieke overtredingen, dan wordt de tuchtrechtelijke verklaring die door de inspecteur is opgemaakt, voorgelegd aan (de hoofdinspecteur van) de Algemene Inspectie Dienst (AID). De (hoofdinspecteur van de) AID oordeelt vervolgens of de zaak aanhangig moet worden gemaakt bij het tuchtgerecht of dat de zaak wordt doorgestuurd naar een officier van justitie. Slechts wanneer sprake is van ernstige fraude zal de hoofdinspecteur beslissen een strafrechtelijke vervolging zal starten. Alvorens de zaak naar een Officier van Justitie wordt gezonden, zal in deze gevallen door de AID proces-verbaal worden opgemaakt. In de onderzochte periode zijn er geen strafzaken voortgekomen uit tuchtrechtelijke verklaringen die zijn opgesteld door inspecteurs van Skal. Ook heeft volgens de geïnterviewde in de onderzochte periode geen civiele zaak gediend.

Naast de mogelijkheid tuchtzaken aanhangig te maken, kunnen geconstateerde overtredingen ook worden bestraft door het opleggen van maatregelen in het kader van de "biologische verordening" (verordening (EEG) Nr. 2092/91 voor de biologische productiemethode).

De keuze voor het aanhangig maken van een tuchtzaak of het opleggen van een maatregel in het kader van de biologische verordening hangt af van verschillende omstandigheden, zoals het type bedrijf. Wanneer op grond van de biologische verordening bijvoorbeeld het certificaat van een fruitteiler wordt ingenomen, dan heeft dit tot gevolg dat de fruitteiler pas na drie jaar weer gecertificeerd kan worden. Dit heeft te maken met de aanwezigheid van bepaalde stoffen in de grond die pas na drie jaar verdwenen zijn. Wanneer bijvoorbeeld het certificaat wordt ingenomen van een fabrikant van biologische koekjes, dan kan deze de dag erna alweer een certificaat aanvragen. Het effect van dezelfde sanctie pakt voor de fruitteiler zwaarder uit dan voor de koekjesproducent en dit kan een reden zijn om voor hetzij tuchtrecht hetzij sanctionering via de biologische verordening te kiezen.

17.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van Skal-Tuchtgerecht kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerichten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁹¹

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals het Skal-Tuchtgerecht, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

In tabel 17.7 is weergegeven hoe vaak beroep is ingesteld tegen beslissingen van het Skal-tuchtgerecht.

Tabel 17.7: Aantal aanhangig gemaakte hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	2	1	-	-	1	-

Het CBb voert geen administratie waarin een categorisering terug te vinden is van degenen die hoger beroep instellen. Ook het onderwerp van de zaken wordt niet gecategoriseerd bijgehouden. Door het CBb wordt wel bijgehouden wat de doorlooptijd is van de behandelde zaken. Dit cijfer betreft echter de totale doorlooptijd van alle door het CBb behandelde zaken, ook van de zaken die niet afkomstig zijn van tuchtcolleges in eerste aanleg. Het CBb was evenwel toch in staat gegevens te leveren inzake de doorlooptijd van zaken afkomstig van het Skal-Tuchtgerecht. Dit door middel van analyse van de aanwezige documentatie over de zaken.

Tabel 17.8: Doorlooptijden hoger beroepen CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gemiddelde doorlooptijd	7 maanden	10 maanden	-	-	12,5 maanden	-

⁹¹ Winter, R. R., 2002

Het CBb houdt een categorisering bij van de beslissingen die zij heeft genomen in zaken die afkomstig zijn van het Skal-Tuchtgerecht. Ook houdt zij bij hoeveel zaken die afkomstig zijn van dit tuchtgerecht zijn ingetrokken. Dit wordt weergegeven in tabel 17.9.

Tabel 17.9: Afgehandelde zaken hoger beroep CBb

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet ontvankelijk	1	-	-	-	-	-
Verwerping van het beroep	-	1	-	-	-	-
(Deels) Gegrondverklaring van het beroep	1	-	-	-	1	-
Beroep ingetrokken	-	-	-	-	-	-
Totaal	2	1	-	-	1	-

Het CBb voert geen administratie waarin de maatregelen van het CBb, die zij oplegt in zaken afkomstig van het Skal-Tuchtgerecht, geaggregeerd worden weergegeven. Door het CBb is te kennen gegeven dat de twee beroepen die gegrond zijn verklaard, evenwel niet hebben geleid tot oplegging van een maatregel. Met betrekking tot het beroep dat in 2001 gegrond is verklaard heeft het CBb de tuchtbeschikking vernietigd en de zaak terugverwezen naar het Skal-Tuchtgerecht, met betrekking tot de zaak die in 2005 gegrond is verklaard heeft het CBb de tuchtmaatregel vernietigd en heeft zij het Skal-Tuchtgerecht onbevoegd verklaard een maatregel op te leggen.

17.8 Overzicht

Dit hoofdstuk handelt over het Skal-Tuchtgerecht. Enkele zaken vielen op in de beschrijving van dit tuchtgerecht. Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen.

Verder valt op dat dit tuchtgerecht zitting houdt met twee leden. Daarmee is het Skal-Tuchtgerecht van de besproken tuchtcolleges het tuchtcollege met de kleinste bezetting tijdens de zitting. Het Skal-Tuchtgerecht is tevens het tuchtgerecht met de laagste totale kosten.

Bij bepaalde overtredingen wordt de tuchtrechtelijke verklaring die door de inspecteur is opgemaakt, voorgelegd aan (de hoofdinspecteur van) de Algemene Inspectie Dienst (AID). De (hoofdinspecteur van de) AID oordeelt vervolgens of de zaak aanhangig moet worden gemaakt bij het tuchtgerecht of dat de zaak wordt doorgestuurd naar een officier van justitie. Slechts wanneer sprake is van ernstige fraude zal de hoofdinspecteur beslissen een strafrechtelijke vervolging zal starten.

In tabel 17.10 is een overzicht van de in- en uitstroomcijfers van het Skal-Tuchtgerecht weergegeven.

Tabel 17.10: Overzicht Skal-Tuchtgerecht

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Instroom	20	18	9	10	13	4
Ingetrokken	-	-	-	1	-	10
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-	-	-
Ongegrond	?	?	?	?	?	?
(Deels) Gegrond	?	?	?	?	?	?
Mutatie voorraad	?	?	?	?	?	?

18. Bloembollenkeuringsdienst

18.1 Inleiding

De stichting Bloembollenkeuringsdienst (verder: BKD) bestaat reeds sinds 1923 en houdt zich bezig met de keuring van bloembollen. De BKD heeft ten doel om controle- en inspectiewerkzaamheden te verrichten op planten en plantaardige producten en ziet toe op de naleving van de bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet en Plantenziektenwet gestelde voorschriften. Hiermee levert de BKD een bijdrage aan het verhogen van het kwaliteitspeil van bloembollen, het bewaken en het bevorderen van de gezondheid van planten.

De BKD is een keuringsinstelling en beschikt op basis van artikel 13 Landbouwkwaliteitswet over maatregelen die zij kan opleggen aan hen die bij of krachtens een landbouwkwaliteitsbesluit gestelde regelen overtreden. Het bedoelde landbouwkwaliteitsbesluit is het landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen en snijbloemen. In het reglement tuchtrechtspraak BKD is, conform artikel 13 lid 2 Landbouwkwaliteit, het tuchtrecht voor de BKD nader uitgewerkt. Het reglement verklaart de artikelen 31 tot en met 41 van de Wet Turbo van overeenkomstige toepassing. Het tuchtrecht wordt uitgeoefend door het Tuchtcollege BKD. Onder het tuchtrecht van de BKD vallen alle bij de BKD aangesloten telers. Daar aansluiting bij de BKD verplicht is, valt de gehele sector onder het tuchtrecht BKD. De sector bestaat uit ongeveer 2.000 bedrijven. Het Tuchtcollege BKD is het enige tuchtcollege voor de bloembollensector en is gevestigd te Lisse. Hoger beroep tegen beslissingen van het Tuchtcollege BKD kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Keurmeesters van de BKD voeren keuringen uit bij de telers. Indien zij een overtreding constateren wordt hiervan een melding gemaakt en beslist de aanklager in overleg met de inspecteur of de laatste de zaak zelf afdoet of dat de zaak aanhangig wordt gemaakt bij het tuchtcollege. Indien dit laatste het geval is, geeft hij de zaak in handen van de aanklager, die tot taak heeft het aanhangig maken van zaken bij het Tuchtcollege BKD. Tuchtzaken zien veelal op overtredingen betreffende het zich niet houden aan de regels met betrekking tot het verhandelen van plantgoed.

Tot 2005 bestond Tuchtcollege BKD wel, maar volgens de huidige aanklager functioneerde dit niet goed. Er bestaat althans geen documentatie uit de jaren voorafgaand aan 2005. De voorzitter, de secretaris en de toenmalige aanklager van het tuchtcollege van de stichting BKD zijn inmiddels afgetreden en veel van de gevraagde gegevens zijn voor de periode 2001-2004 niet meer te achterhalen. Veel van de voor dit onderzoek relevante gegevens zijn dan ook slechts beschikbaar voor de jaren 2005-2006. Mede naar aanleiding van wijzigingen in de landbouwkwaliteitswet- en regelgeving, heeft er in de afgelopen jaar een discussie plaatsgevonden ten aanzien van de juridische basis van de zogenoemde Uitvoeringsrichtlijnen van de Bloembollenkeuringsdienst (BKD) en de basis om het Tuchtgerecht BKD tot een veroordeling te laten komen. Na het doorvoeren van betreffende wetswijzigingen en het verhelpen van enkele organisatorische problemen kan de BKD vanaf begin 2007 spreken over een goed functionerend tuchtcollege.

Achtereenvolgens komen de organisatie en financiering van het tuchtcollege aan de orde. Vervolgens is er aandacht voor het aantal, de aard en de doorlooptijd van tuchtzaken. Daarna komen de bevoegdheden, de beslissingen en de maatregelen van het tuchtcollege aan de orde. Het hoofdstuk sluit af met een deel over alternatieve geschilbeslechting en het hoger beroep. De informatie uit dit hoofdstuk is afkomstig uit de door de BKD geretourneerde vragenlijst en een telefonisch interview met de aanklager bij het Tuchtcollege BKD.

18.2 Organisatie

De BKD is een keuringsinstelling als mede een tuchtcollege. Het Tuchtcollege BKD is gevestigd te Lisse. Deze twee functies van de BKD worden zo strikt als mogelijk gescheiden gehouden. Zo is de secretaris van het college een zelfstandig werkende advocaat, evenals de aanklager. De leden van het tuchtcollege zijn evenmin op enige wijze verbonden aan de keuringsinstelling BKD. Enkel de zittingen vinden plaats in een vergaderzaal in het pand van de keuringsinstelling BKD. Deze vergaderzaal wordt voor de zittingen ingericht conform de eisen die aan een rechtszaal worden gesteld.

In het tuchtcollege hebben zitting een voorzitter, secretaris en leden-beroepsgenoten. De voorzitter en de vice-voorzitter voldoen aan de vereisten die benodigd zijn voor benoeming tot rechter in een rechtbank. De leden-beroepsgenoten zijn veelal gepensioneerd met een lange en onberispelijke staat van dienst. Afhankelijk van de specialisatie van de aangeklaagde wordt bepaald welke leden-beroepsgenoten ter zitting in het college plaatsnemen.

Het college houdt zitting met drie leden, waaronder de voorzitter. Ter zitting en daarbuiten wordt het college ondersteund door een secretaris. De secretaris dient eveneens te voldoen aan de eisen tot benoeming als rechter in een rechtbank. De secretaris is een advocaat met een eigen praktijk. Of de secretaris voor het voeren van het secretariaat van het college ondersteunende administratieve medewerkers heeft is niet bekend. Tuchtzaken worden aanhangig gemaakt door een aanklager. De aanklager wordt daarbij ondersteund door de inspecteur van de BKD. De aanklager is eveneens een advocaat met eigen praktijk.

18.3 Financiering

De voorzitter en secretaris ontvangen voor hun werkzaamheden voor het tuchtcollege een vaste vergoeding van € 1.500 per jaar. Daarnaast ontvangen zij, evenals de leden-juristen en –beroepsgenoten een vergoeding op vacatiebasis. De hoogte van deze vacatiegelden zijn slechts bekend voor de jaren 2005 en 2006. De gelden zijn voor allen gelijk en bedroegen:

- Vergoeding per dagdeel   € 225
- Vergoeding voorzittersbeslissing   € 115

In artikel 5 van het reglement Tuchtrechtspraak BKD 2005 is bepaald dat de kosten van het tuchtcollege gedragen worden door de stichting BKD, het tuchtgerecht wordt gefinancierd uit de opgelegde boetes. De totale kosten van het tuchtcollege zijn onbekend.

18.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Vanwege het niet functioneren van het tuchtcollege voor 2005 zijn alleen de cijfers van de jaren 2005 en 2006 bekend. Het aantal zaken dat in 2005 en 2006 aanhangig is gemaakt is weergegeven in tabel 18.1.

Tabel 18.1: Aantal aanhangig gemaakte zaken Tuchtcollege BKD

	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	19	9

Daar de aanklager de enige is die een zaak aanhangig kan maken wordt geen registratie gevoerd van de indieners van tuchtzaken. Ook een registratie van de verschillende

onderwerpen van de klacht werd niet bijgehouden, sinds 2007 wordt een dergelijke registratie wel gevoerd.

Tabel 18.2: Doorlooptijden zaken Tuchtcollege BKD

	2005	2006
Gemiddelde doorlooptijd	2,5 maanden	2,5 maanden

De doorlooptijd van de tuchtzaken wordt wel bijgehouden. Deze is in de afgelopen twee jaar gelijk gebleven en bedraagt tweeënhalve maand, dit is weergegeven in tabel 18.2.

18.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

Teneinde zijn taken correct te kunnen uitvoeren zijn aan het Tuchtcollege BKD bevoegdheden toegeedeeld. In tabel 18.3 is weergegeven welke bevoegdheden dit zijn. Het tuchtcollege kan geen zelfstandig vooronderzoek of feitenonderzoek uitvoeren. Het oproepen van getuigen en/of deskundigen is wel een bevoegdheid van het college. Van deze bevoegdheid maakt het college ook veelvuldig gebruik. In vrijwel alle zaken wordt de keurmeester die de betreffende overtreding geconstateerd heeft gehoord als deskundige. Soms is het nodig om ook andere deskundigen, zoals een deskundige in naamgeving (nomenclatuur), te horen. Het tuchtcollege kan geen maatregel bij wijze van voorlopige voorziening opleggen. Verkort afdoen is wel een mogelijkheid. In dat geval doet de voorzitter van het gerecht de zaken bij voorzittersbeslissing af.

Tabel 18.3: Bevoegdheden Tuchtcollege BKD

	Bevoegdheden Tuchtcollege
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Nee
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

In 2005 en 2006 zijn er geen zaken niet-ontvankelijk verklaard en zijn slechts twee zaken ingetrokken, zie tabel 18.4. Deze cijfers kunnen worden verklaard door het feit dat alle zaken aanhangig worden gemaakt door de aanklager van de BKD. De reden voor intrekking van deze twee zaken was de aanwezigheid van nieuwe feiten.

Tabel 18.4: Aantallen klachten ingetrokken Tuchtcollege BKD

	2005	2006
Ingetrokken	-	2

Alle aanhangig gemaakte zaken zijn gegrond verklaard; dit geldt zowel de zaken die bij voorzittersbeslissing als de zaken die door het tuchtcollege zijn afgedaan. In tabel 18.5 is dit weergegeven.

Tabel 18.5: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten Tuchtcollege BKD

	2005	2006
Afgedaan door Kamer	8	4
Afgedaan door voorzitter	11	5
Afgedaan totaal	19	9
(Deels) Gegronde	19	7

Wanneer aanhangig gemaakte zaken (deels) gegronde worden verklaard, dan heeft het tuchtcollege de mogelijkheid een maatregel op te leggen. Het reglement tuchtrechtspraak BKD verklaart artikel 13 van de Landbouwkwaliteitswet en de artikelen 3 tot en met 6 van de wet Turbo van overeenkomstige toepassing. Hierin zijn de volgende tuchtmaatregelen opgesomd:

- berisping;
- geldboete van maximaal €4.500;
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene;

De geldboete kan verhoogd worden naar € 11.250 indien het genoten voordeel of de waarde van de goederen waarmee de overtreding is begaan de € 1.135 overstijgt.

Het beschikbare palet aan maatregelen wordt niet volledig gebruikt. In de afgelopen jaren zijn, zoals blijkt uit tabel 18.5 enkel geldboetes opgelegd.

Tabel 18.5: Opgelegde maatregelen Tuchtcollege BKD

	2005	2006
Berisping	-	-
Geldboete	19	7
Verscherpte controle	-	-
Openbaarmaking op kosten van betrokken	-	-

Uitspraken van het tuchtcollege kunnen als jurisprudentie worden gepubliceerd. Publicatie geschiedt op de website en altijd geanonimiseerd. Controle op de betaling van de boete vindt plaats door de afdeling financiën van de BKD.

18.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Echte alternatieve procedures komen niet voor. Enkel alternatieven op basis van de Algemene wet bestuursrecht bestaan. Zo bestaat de mogelijkheid tot het indienen van een klacht of het instellen van bezwaar. Gerechtelijke procedures komen wel voor, dit betreft bestuursrechtelijk procedures die voortvloeien uit beslissingen op bezwaar. Alvorens een zaak aanhangig te maken bij het tuchtcollege is de BKD verplicht dit via de AID voor te leggen aan het Ministerie van Justitie. Beoordeeld wordt of de zaak tuchtrechtelijk kan worden afgedaan. Afhankelijk van de aard van de zaak zal de afdoening door de AID in een strafrechtelijke procedure of door het

tuchtcollege plaatsvinden.⁹² Hoe vaak strafrechtelijke en bestuursrechtelijke procedures voorkomen is onbekend.

18.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen beslissingen van het Tuchtcollege BKD kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb). Het CBb is gevestigd te 's-Gravenhage. Het CBb wordt in verscheidene wetten aangewezen als bevoegde beroepsinstantie en is op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisaties 2004 de bevoegde hoger beroepsinstantie van tuchtgerichten van bedrijfslichamen uit de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Daarnaast is het College op grond van de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd om te beslissen met betrekking tot besluiten van lichamen en andere bestuursorganen voor zover dit in bijzondere wetten is geregeld.

Het CBb is georganiseerd in twee secties. Elke sectie is belast met behandeling van beroepen voortvloeiend uit de toepassing van ongeveer de helft van de wetten waarin het college als bevoegde rechter is aangewezen. Vanuit iedere sectie worden meervoudige en enkelvoudige kamers gevormd. Het secretariaat en de griffie van het CBb bedienen beide secties.⁹³

Het CBb bestaat uit zestien raadsheren die zijn verdeeld over de twee secties. Beroepszaken afkomstig van tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals het Tuchtcollege BKD, worden in principe afgedaan door een kamer samengesteld uit leden van de sectie die zich hiermee bezig houdt. Wanneer de sectie niet in staat is voldoende raadsheren te leveren voor afdoening van de zaak, worden raadsheren van de andere sectie opgeroepen. Het CBb maakt daarnaast gebruik van raadsheren-plaatsvervangers. Deze raadsheren-plaatsvervangers zijn externen die zijn verbonden aan het CBb vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein.

Tijdens de zittingen treedt het CBb op met drie raadsheren. Het CBb wordt ter zitting ondersteund door een griffier. Ter zitting mag het college maximaal één raadsheer-plaatsvervanger in zijn gelederen hebben.

Van 2001 tot en met 2006 zijn geen beroepszaken ingediend bij het CBb die afkomstig waren van het Tuchtcollege BKD.

18.8 Overzicht

Dit hoofdstuk handelt over het Tuchtcollege BKD. Alleen voor de jaren 2005 en 2006 zijn de cijfers van het college bekend. De aanklager heeft te kennen gegeven dat dit het gevolg is van het niet goed functioneren in de voorgaande periode. Uit het rapport van Kleiboer & Huls⁹⁴ blijkt niet dat het tuchtcollege gedurende de periode 1996-2001 niet functioneerde. Wat er in de tussentijdse periode heeft plaatsgevonden is onbekend en binnen het tijdsbestek van dit onderzoek niet meer te achterhalen nu de voorzitter van het Tuchtcollege BKD, de secretaris en toenmalige aanklager hun functie hebben neergelegd.

Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen.

---

⁹² Bloembollekeuringsdienst, jaarverslag 2004, Lisse: Bloembollenkeuringsdienst 2005, p. 23.

⁹³ Winter, R. R., 2002

⁹⁴ Kleiboer, M.A. & Huls, N.J.H., 2001.

De totale kosten van het tuchtcollege zijn onbekend. Het Tuchtcollege BKD legt als maatregel hoofdzakelijk een geldboete op. Alvorens een zaak aanhangig te maken bij het tuchtcollege is de BKD verplicht dit via de AID voor te leggen aan het Ministerie van Justitie. Beoordeeld wordt of de zaak tuchtrechtelijk kan worden afgedaan. Afhankelijk van de aard van de zaak zal de afdoening door de AID in een strafrechtelijke procedure of door het tuchtcollege plaatsvinden.

In tabel 18.6 is een overzicht gegeven van de bij het Tuchtcollege BKD aanhangig gemaakte en afgehandelde zaken.

Tabel 18.6: Overzicht zaken Tuchtcollege BKD

	2005	2006
Instroom	19	9
Ingetrokken	-	2
Niet-ontvankelijk	-	-
Ongegrond	-	2
(Deels) Gegrond	19	7
Mutatie voorraad	-	-

Deel IIC Tuchtgerechten op basis van de Zaaizaad- en Plantgoedwet

19. Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen

19.1 Inleiding

De Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen (NAK) is een keuringsinstelling die zich bezig houdt met het keuren van zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen. Met betrekking tot het zaaizaad gaat het om granen, peulvruchten en groenvoedergewassen zoals grassen en maïs die worden verbouwd ten behoeve van de teelt. Pootgoed betreft aardappelen die worden verbouwd ten behoeve van de teelt.

Producenten van teeltmateriaal zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het zaaizaad en pootgoed. De NAK ziet erop toe dat het teeltmateriaal voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Een team van deskundige keurmeesters keurt jaarlijks ongeveer 70.000 hectare zaaizaad en pootgoed. Bij de veldkeuring van zaaizaden worden de gewassen beoordeeld op rasechtheid, raszuiverheid en op onkruiden en vermengingen. Bij de veldkeuring van pootaardappelen worden de gewassen vooral beoordeeld op de aanwezigheid van ziekten en plagen. Naast visuele inspectie in het veld, vindt aanvullend onderzoek plaats in het laboratorium. Partijen zaaizaad en pootgoed, die voldoen aan alle normen, worden door de NAK gecertificeerd. Elke verpakkingseenheid wordt dan voorzien van een NAK-label.⁹⁵

Het functioneren van de NAK wordt geregeld in de Zaaizaad- en Plantgoedwet. Deze wet is met ingang van 1 februari 2006 gewijzigd, met ingang van deze datum is de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 van kracht. Sindsdien kent de NAK geen tuchtrechtspraak meer. Het tuchtrecht op basis van de Zaaizaad en Plantgoedwet is daarmee opgeheven. In dit hoofdstuk wordt aldus het voormalig tuchtcommissie van de NAK belicht dat operationeel was tot 1 februari 2006. Het functioneren van het tuchtgerecht werd geregeld in het Reglement voor de Tuchtcommissie en de oude Zaaizaad- en Plantgoedwet. Beroep tegen beslissingen van de tuchtcommissie stond open bij de Raad voor Beroep van de NAK

In 2005 waren zo'n 3.000 bedrijven onderworpen aan het tuchtrecht. Deze groep bestond uit telers, bewerkers en handelaren van zaaizaad en pootgoed en landbouwgewassen, variërend van relatief kleine eenmansbedrijven tot grote multinationale handelsondernemingen.

Het toezicht van de NAK wordt zoals vermeld uitgeoefend door keurmeesters in dienst van de NAK. Deze keurmeesters zien erop toe dat het teeltmateriaal aan alle vereisten voldoet. Wanneer dit het geval is, dan wordt de partij teeltmateriaal gecertificeerd. Wanneer dit niet het geval is wordt de partij teeltmateriaal niet van een certificaat voorzien. Met betrekking tot een partij pootaardappelen betekent dit bijvoorbeeld dat de aardappelen die in eerste instantie voor de teelt bestemd waren zullen worden bestemd voor consumptie.

Wanneer de keurmeesters overtredingen constateerden van de normen uit de Zaa- en Plantgoedwet, dan maakten zij hiervan rapport op. Dit rapport werd verzonden aan de directeur van de NAK. De directeur besliste op basis van het rapport of ten aanzien van de geconstateerde overtreding een tuchtzaak aanhangig werd gemaakt, of dat werd volstaan met het technisch afdoen van de zaak. Technische afdoening van de zaak betekende bijvoorbeeld het niet toekennen van een certificaat aan een partij, of het van een partij afhalen van het certificaat, zodat het certificaat opnieuw moest worden aangevraagd. Dit bracht voor het bedrijf financieel nadeel met zich mee.

---

⁹⁵ NAK, bedrijfsinformatie 2007, Emmeloord, 2007

Ten behoeve van dit onderzoek is een vragenlijst ingevuld door de oud-griffier van de Tuchtcommissie van de NAK. Tevens is een telefonisch interview met hem gehouden. De oud-griffier zag geen mogelijkheid specifieke cijfermatige gegevens aan te leveren ten aanzien van het functioneren van het tuchtcollege. Als gevolg hiervan ontbreken deze in dit hoofdstuk.

19.2 Organisatie

De Tuchtcommissie van de NAK was gevestigd in het kantoor van de NAK te Emmeloord, zittingen van de tuchtcommissie vonden plaats op het kantoor. De Tuchtcommissie van de NAK bestond uit een voorzitter en vier beroepsgenoten, zij werd ondersteund door een griffier. Twee van de vier beroepsgenoten hadden specifieke kennis van pootgoed, de overige twee leden hadden specifieke kennis van zaaizaad. De voorzitter voldeed aan de vereisten voor benoeming tot rechter in een rechtbank.

Ter zitting bestond de tuchtcommissie uit een voorzitter en twee beroepsgenoten. De beroepsgenoten verschenen ter zitting in een samenstelling die qua expertise paste bij de inhoud van de zaken die werden behandeld. De tuchtcommissie werd ter zitting bijgestaan door de griffier.

Jaarlijks werden ongeveer drie zittingen gehouden. Per zitting werden tussen de vijf en de acht zaken behandeld.

19.3 Financiering

De kosten van de tuchtrechtspraak werden niet apart geadministreerd, zodoende is niet weer te geven wat de totale kosten waren van de tuchtrechtspraak van de NAK. De kosten van de Tuchtcommissie van de NAK werden gedragen door de beroepsgroep. De voorzitter en de leden van de Tuchtcommissie van de NAK ontvingen een vacatiegeld. De griffier was een jurist in dienst van de NAK en werd door de NAK vrijgesteld van zijn werkzaamheden om werkzaamheden te verrichten voor de Tuchtcommissie van de NAK.

- Vacatiegeld voorzitter   € 800,- per zaak
- Vacatiegeld leden   € 200,- per zaak

19.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Alle zaken die aanhangig werden gemaakt bij de tuchtcommissie waren afkomstig van de directeur van de NAK. Categorisering met betrekking tot de groeperingen die zaken aanhangig maakten was dan ook niet van toepassing. Ook werd geen categorisering bijgehouden met betrekking tot het onderwerp van de zaken die aanhangig werden gemaakt. Het onderwerp van de zaken betrof evenwel altijd een overtreding van een concrete norm uit de oude Zaaizaad- en Plantgoedwet welke was waargenomen door een keurmeester.

Door de oud-griffier zijn geen exacte gegevens verschaft inzake het aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar. Door de oud-griffier is geschat dat per jaar gemiddeld vijftien zaken aanhangig zijn gemaakt. De tuchtcommissie van de NAK hield geen doorlooptijden bij van tuchtzaken. Door de oud-griffier van de tuchtcommissie is geschat dat de doorlooptijd van de zaken tussen de twee en de zes maanden lag.

19.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 19.1 wordt weergegeven welke bevoegdheden aan de tuchtcommissie waren toegekend. De tuchtcommissie had de bevoegdheid getuigen op te roepen. Daarnaast had de tuchtcommissie de bevoegdheid feitenonderzoek te (laten) verrichten. In de praktijk werd hier weinig gebruik van gemaakt. Het kwam echter voor dat een keurmeester werd belast met het verrichten van nader onderzoek teneinde het dossier aan te vullen. De tuchtcommissie had tevens de bevoegdheid zaken verkort af te doen, maar had geen mogelijkheid voorlopige voorzieningen treffen. Door de tuchtcommissie kon geen vooronderzoek worden verricht.

Tabel 19.1: bevoegdheden tuchtcommissie NAK

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Ja
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

In de periode van 2001 tot en met 1 februari 2006 zijn alle zaken ontvankelijk verklaard. Daarnaast zijn geen zaken ingetrokken. Dit hangt samen met het feit dat alle zaken aanhangig werden gemaakt door de directeur van de NAK.

Door de NAK zijn geen gegevens ter beschikking gesteld over het aantal zaken dat is afgedaan, over het aantal zaken dat gegrond is verklaard, of over de maatregelen die zijn opgelegd. Door de oud-griffier is wel te kennen gegeven dat nagenoeg alle zaken gegrond werden verklaard. Daarnaast is informatie verschaft over het soort maatregelen dat door de Tuchtcommissie van de NAK kon worden opgelegd. Deze maatregelen betreffen:

- wel gegrond, geen maatregel;
- berisping;
- geldboete van maximaal € 4.500,- ;
- schorsing voor een periode van maximaal 3 jaar;
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de betrokkene.

De schorsing voor een periode van maximaal drie jaar had tot gevolg dat een bedrijf gedurende een periode van maximaal drie jaar geen keurmeesters kon ontvangen. Dit had tot gevolg dat geteelde partijen niet gecertificeerd konden worden. In het geval van bedrijven in pootgoed had dit bijvoorbeeld tot gevolg dat een bedrijf drie jaar lang wel aardappelen kon telen, maar dat deze aardappelen gedurende de periode van de schorsing als gevolg van een ontbrekend certificaat niet als pootaardappelen konden worden aangemerkt, maar slecht als consumptieaardappelen, hetgeen financieel nadeel opleverde voor de teler.

Bij wijze van maatregel zijn in sommige gevallen zaken met naam en toenaam gepubliceerd in vakbladen. De controle op de naleving van de opgelegde maatregelen vond plaats door de NAK.

19.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Zoals vermeld kon alleen de directeur van de NAK zaken aanhangig maken bij de tuchtcommissie. Deze zaken betroffen overtredingen van concrete normen die werden geconstateerd door keurmeesters van de NAK. Er was derhalve geen sprake van geschillen, de NAK voorzag dan ook niet in alternatieve wijzen van geschilbeslechting.

Als gevolg van afspraken van de tuchtcommissie van de NAK met de Algemene Inspectiedienst was het niet mogelijk dat tuchtzaken gelijktijdig liepen met strafzaken. Afgesproken werd dat zaken die door de Algemene Inspectiedienst werden behandeld niet gelijktijdig werden behandeld door de tuchtcommissie. Hiertoe onderhielden de Algemene Inspectiedienst en de tuchtcommissie contact. Ten aanzien van hetzelfde feit was het wel mogelijk dat een strafzaak diende voorafgaand aan, of aansluitend op een tuchtzaak. Hoe vaak dit geschiedde was voor de respondent niet duidelijk. Door de oud-griffier van de tuchtcommissie is aangegeven dat de tuchtcommissie geen zicht had op parallel lopende, of aansluitende civiele zaken.

19.7 Hoger beroep

Tegen uitspraken van de Tuchtcommissie van de NAK kon beroep worden ingesteld bij de Raad van Beroep van de NAK gevestigd te Emmeloord. De Raad van Beroep van de NAK bestond uit een voorzitter welke voldeed aan de vereisten voor benoeming in een rechtbank en vier beroepsgenoten. De Raad van Beroep werd bijgestaan door een secretaris welke jurist was. Ter zitting bestond de Raad van Beroep uit een voorzitter en twee beroepsgenoten, welke werden bijgestaan door een secretaris.

Jaarlijks werden volgens de oud-griffier van de Tuchtcommissie van de NAK tussen de één en de drie zaken aanhangig gemaakt. De doorlooptijd bedroeg volgens de oud-griffier tussen de twee en de zes maanden.

Door de NAK zijn verder geen cijfers ter beschikking gesteld inzake het aantal malen dat hoger beroep is ingesteld en de beslissingen die in hoger beroep zijn genomen.

Een uitspraak van de Raad van Beroep van de NAK was niet bindend. Tegen uitspraken van de Raad van beroep stond beroep open bij de bestuursrechter. Tegen een uitspraak van de bestuursrechter kon vervolgens beroep worden ingesteld bij de Raad van State. In totaal kon tegen een uitspraak van de Tuchtcommissie van de NAK dus drie keer beroep worden ingesteld.

De Raad van Beroep van de NAK had naast het doen van uitspraken in beroepszaken ook een andere taak. Wanneer een keurmeester van de NAK ten aanzien van een specifiek dossier een vraag had van procedurele aard, dan kon de keurmeester deze vraag voorleggen aan de Raad van Beroep. De Raad van Beroep was in dergelijke gevallen gehouden de vraag over de procedure te beantwoorden. Een dergelijke situatie deed zich voor wanneer een keurmeester constateerde dat een bedrijf een voorgeschreven procedure niet volgde en hiermee een overtreding beging van de normen uit de Zaaizaad- en Plantgoedwet. Wanneer de keurmeester, teneinde een oordeel te vellen over de vraag of zijn constatering juist was, uitleg wenste over de procedure, dan kon hij zich dus wenden tot de Raad van Beroep.

19.8 Overzicht

De Tuchtcommissie van NAK is per 1 februari 2006 opgeheven. Door de NAK zijn geen cijfermatige gegevens ter beschikking gesteld. Zodoende is het niet mogelijk een overzicht te geven van de cijfermatige gegevens inzake het functioneren van de NAK.

De kosten van de tuchtcommissie NAK werden niet afzonderlijk geadmistreerd en derhalve is het onmogelijk deze kosten hier weer te geven.

Als gevolg van afspraken van de tuchtcommissie van de NAK met de Algemene Inspectiedienst was het niet mogelijk dat tuchtzaken gelijktijdig liepen met strafzaken. Afgesproken werd dat zaken die door de Algemene Inspectiedienst werden behandeld niet gelijktijdig werden behandeld door de tuchtcommissie. Hiertoe onderhielden de Algemene Inspectiedienst en de tuchtcommissie contact.

Opvallend gegeven is dat tegen een beslissing van de tuchtcommissie van de NAK drie keer beroep kon worden ingesteld. In eerste instantie was beroep mogelijk bij de Raad van Beroep van de NAK, vervolgens kon beroep worden ingesteld bij de bestuursrechter. Tegen een uitspraak van de bestuursrechter stond beroep open bij de Raad van State. Opvallend gegeven is dat de Raad van Beroep, naast een rechtsprekende taak, ook een adviserende taak vervulde ten behoeve van de controleurs van de NAK.

20. Naktuinbouw

20.1 Inleiding

“De Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw (Naktuinbouw) bevordert en bewaakt de kwaliteit van producten, processen en ketens in de tuinbouw met name gericht op teeltmateriaal, zowel nationaal als internationaal. Naktuinbouw is een Zelfstandig Bestuursorgaan en staat onder toezicht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).”⁹⁶ Voorheen voerde Naktuinbouw het tuchtrecht voor de sector, dit tuchtrecht is met ingang van 1 februari 2006 vervallen, met ingang van deze datum is de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 van kracht. Sindsdien bestaat het Tuchtgerecht NAKtuinbouw niet meer. Het tuchtgerecht op basis van de Zaaizaad en Plantgoedwet is daarmee opgeheven. Alle teeltmateriaalproducenten, indertijd omstreeks 3.700, waren aangesloten bij Naktuinbouw en vielen onder het tuchtrecht. De aansluitplicht is, evenals het tuchtrecht, vervallen.

Naktuinbouw moet worden onderscheiden van de NAK. Onder Naktuinbouw vielen de kwekers, veredelaars en handelaren in bomen, siergewassen en tuinbouwproducenten, terwijl de NAK zich bezig houdt met de producenten van landbouwproducten.⁹⁷ Ook de producenten van bloembollen vallen niet onder het regime van Naktuinbouw, voor hen bestaat de bloembollenkeuringsdienst.⁹⁸ De drie keuringsinstellingen houden zich bezig met hun eigen productgroep, zij zijn voor hun sector de enige organisatie met een (voormalig) tuchtgerecht. Toch kan het voorkomen dat een bedrijf onder al deze drie organisaties valt, doordat het zich met alledrie de productgroepen bezig houdt.

Dit hoofdstuk houdt zich enkel bezig met het voormalig tuchtgerecht van Naktuinbouw. Naktuinbouw was de organisatie die op basis van de oude Zaaizaad- en Plantgoedwet als keuringsinstelling voor de sector fungeerde. Artikel 88 sub 2 onder d van de oude Zaaizaad- en Plantgoedwet bepaalde dat de keuringsinstelling in geval een aangeslotene zich niet aan de statuten of aan de algemeen geldende voorschriften hield een tuchtmaatregel op kon leggen.

Overtredingen van de voorschriften werden geconstateerd door keurmeesters van Naktuinbouw. Wanneer een keurmeester een overtreding constateerde kon hiervoor een tuchtzaak gestart worden. Tuchtzaken werden aanhangig gemaakt door de directeur keuringen. Hoger beroep tegen beslissingen van het tuchtgerecht was mogelijk bij de Raad van Beroep van Naktuinbouw.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt gesproken over het Tuchtgerecht Naktuinbouw. Daarmee wordt het tot 1 februari 2006 functionerende tuchtgerecht bedoeld. In het vervolg van dit hoofdstuk komen aan de orde de organisatie, huisvesting en financiering van het tuchtgerecht, de aard, het aantal en de doorlooptijd van tuchtzaken, de bevoegdheden en beslissingen van het tuchtgerecht en de maatregelen waarover zij beschikte. Daarna volgt een deel over alternatieve manieren van geschilbeslechting. Het hoofdstuk sluit af met een deel over het hoger beroep. De informatie die in dit hoofdstuk wordt gepresenteerd is gebaseerd op een interview met de oud-secretaris van het tuchtgerecht. Door hem is tevens een vragenlijst ingevuld.

---

⁹⁶ Bron: www.naktuinbouw.nl

⁹⁷ Voor een beschrijving van het (voormalig) tuchtgerecht van Naklandbouw zie hoofdstuk 19.

⁹⁸ Voor een beschrijving van het tuchtgerecht van de Bloembollenkeuringsdienst zie hoofdstuk 18 .

20.2 Organisatie

De tuchtrechtspraak van Naktuinbouw werd uitgeoefend door het Tuchtgerecht Naktuinbouw dat gevestigd was te Roelofarendsveen. Het tuchtcollege bestond uit twee juristen, namelijk de voorzitter, en één plaatsvervangend jurist. Als eis aan de voorzitter werd gesteld dat deze jurist was en benoembaar was als rechter in een rechtbank. Daarnaast maakten ongeveer 12 leden-beroepsgenoten deel uit van het tuchtgerecht. De leden-beroepsgenoten waren deskundigen die zelf niet meer in de sector werkzaam waren. Ter zitting bestond het tuchtgerecht uit drie of vier leden: de voorzitter, een lid-jurist en één of twee leden-beroepsgenoten. De leden-beroepsgenoten ter zitting hadden zo veel als mogelijk dezelfde specialisatie als de aangeklaagde.

Het tuchtgerecht was ondergebracht in het kantoor van Naktuinbouw. Het secretariaat van de stichting Naktuinbouw voerde ook het secretariaat van het tuchtgerecht.

20.3 Financiering

De kosten van het tuchtgerecht werden gedragen door de beroepsgroep. De leden van het tuchtgerecht waren werkzaam op basis van vacatiegelden. De voorzitter ontving een vergoeding van € 500,00 per dagdeel. In omvangrijke zaken werd daarnaast voorzien in een vergoeding op urendeclaratiebasis. Ook de leden ontvingen een vergoeding van € 500,00. In tabel 20.1 is een en ander weergegeven.

Tabel 20.1: Vergoedingen leden Tuchtgerecht Naktuinbouw

	Vergoedingen leden	Opmerkingen
Voorzitter	€ 500	per dagdeel
Voorzitter	Vergoeding op basis van urendeclaraties	Bij complexe zaken
Leden-juristen	€ 500	per zaak
Leden-beroepsgenoten	€ 500	per zaak

De totale kosten van het tuchtgerecht zijn nooit in kaart gebracht en kunnen derhalve niet worden weergegeven.

20.4 Aantal, aard en doorlooptijd

Indien een keurmeester een overtreding constateerde kon een tuchtzaak worden gestart. Tuchtzaken werden aanhangig gemaakt door de directeur keuringen. Door de opkomst van een privaatrechtelijk certificeringssysteem in het midden van 'de jaren 90' van de vorige eeuw, met daarin scherpere normen dan de normen in het tuchtrecht, verloor het tuchtrecht voor de sector veel van zijn waarde. De grote spelers in de markt (+/- 80 % van de sector) hebben zich vrijwillig bij het privaatrechtelijke certificeringssysteem aangesloten.

Nadat het tuchtrecht al veel van zijn waarde verloren had, werd het tuchtgerecht van Naktuinbouw, zoals vermeld, sinds de inwerkingtreding van de Zaaizaad- de Plantgoedwet 2005 op 1 februari 2006 opgeheven. In de nieuwe Zaaizaad- en Plantgoedwet werd naar aanleiding van Europese jurisprudentie bepaald dat verplichte aansluiting bij een instelling als Naktuinbouw niet langer werd toegestaan. Tuchtrecht is groepsrecht, door de schrapping van de verplichte aansluiting verviel de groep, zijnde de verplicht aangeslotenen, die zich

bovendien al voor een groot deel bij het privaatrechtelijke certificeringssysteem had aangesloten. De Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 is thans van openbare orde: de wet geldt voor eenieder, geregistreerd bij Naktuinbouw of niet.

Door de respondent is aangegeven dat Naktuinbouw het tuchtgerecht niet mist. Het verdwijnen van de mogelijkheid tuchtrechtelijke maatregelen op te leggen wordt niet betreurd. Volgens de respondent biedt de nieuwe Zaaizaad- en Plantgoedwet voldoende middelen om handhavend op te treden. Thans dient Naktuinbouw als zelfstandig bestuursorgaan ter handhaving van de normen uit de Zaaizaad- en plantgoedwet gebruik te maken van de Algemene wet bestuursrecht. Hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht biedt een 'preventief' instrumentarium dat volgens de respondent in het huidige tijdsgewricht beter werkt dan het achteraf opleggen van tuchtrechtmaatregelen.

In tabel 20.2 wordt het aantal aanhangig gemaakte zaken weergegeven.

Tabel 20.2: Aantal aanhangig gemaakte zaken Tuchtgerecht Naktuinbouw

	2001	2002	2003	2004	2005
Aanhangig gemaakte zaken	2	2	2	3	-

De doorlooptijd van tuchtzaken werd niet bijgehouden. De respondent was niet in staat een schatting te geven van de doorlooptijd. Ook het onderwerp van de tuchtzaken werd niet bijgehouden. Een registratie van klagers werd evenmin gevoerd, daar Naktuinbouw de enige is die tuchtklachten bij het tuchtgerecht aan kon brengen.

20.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In tabel 20.3 wordt weergegeven welke bevoegdheden aan het tuchtgerecht waren toegekend. Het tuchtgerecht beschikte niet over de mogelijkheden vooronderzoek en feitenonderzoek te (laten) verrichten. Wel was het tuchtgerecht in staat getuigen of deskundigen op te roepen. Het tuchtgerecht beschikte niet over de mogelijkheid een voorlopige voorziening op te leggen. Zaken konden wel verkort worden afgedaan.

Tabel 20.3: Bevoegdheden Tuchtgerecht Naktuinbouw

	Bevoegdheden Tuchtgerecht
Verrichten vooronderzoek	Nee
Feitenonderzoek	Nee
Oproepen deskundigen en/of getuigen	Ja
Voorlopige voorziening	Nee
Verkorte afdoening	Ja

Intrekking of niet-ontvankelijk verklaring van zaken kwam niet voor. De aan het tuchtgerecht voorgelegde zaken werden, zoals vermeld, ingediend door de directeur van Naktuinbouw. De directeur trok geen zaken in en was altijd ontvankelijk.

Wanneer zaken gegrond werden verklaard kon het tuchtgerecht verschillende maatregelen opleggen. In tabel 20.4 wordt het aantal afgehandelde zaken weergegeven. In deze tabel wordt ook het aantal gegronde zaken weergegeven. Gezien het bovenstaande zijn deze aantallen gelijk.

Tabel 20.4: wijze van afdoen en aantal gegrondverklaarde zaken Tuchtgerecht Naktuinbouw

	2001	2002	2003	2004	2005
Afgedaan door Tuchtgerecht	2	2	2	3	-
Afgedaan door voorzitter	-	-	-	-	-
Afgedaan totaal	2	2	2	3	-
(Deels) gegrond	2	2	2	3	-

Het tuchtgerecht beschikte over verschillende maatregelen die opgelegd konden worden aan aangeslotenen die een overtreding begingen. Deze worden hieronder weergegeven:

- berisping;
- geldboete van de derde categorie (maximaal € 4.500,-);
- verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal twee jaar;
- schorsing van de betrokkenen voor ten hoogste drie jaren;
- openbaarmaking van de tuchtbeschikking.

De maatregel van schorsing kon alleen worden uitgesproken indien sprake was van recidive. De betrokkene moest in de afgelopen vijf jaar onder verscherpte controle zijn geplaatst of aan hem moest gedurende die periode tenminste twee maal een geldboete zijn opgelegd. Schorsing van de betrokkene is nooit opgelegd. Cumulatie van maatregelen was mogelijk, maar kwam in de praktijk niet voor.

In tabel 20.5 wordt weergegeven welke maatregelen het tuchtgerecht in de afgelopen jaren heeft opgelegd.

Tabel 20.5: opgelegde maatregelen Tuchtgerecht Naktuinbouw

	2001	2002	2003	2004	2005
Berisping	1	-	-	1	-
Geldboete	1	2	1	2	-
Verscherpte controle	-	-	1	-	-
Schorsing	-	-	-	-	-
Openbaarmaking tuchtbeslissing	-	-	-	-	-

De tuchtbeslissing werd altijd openbaar uitgesproken. Zij kon tevens worden gepubliceerd. Beleid was om in gevallen van recidive de beslissing in een vakblad te publiceren. Controle op de naleving van de maatregelen was neergelegd bij Naktuinbouw.

20.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Overtredingen door aangeslotenen werden in beginsel afgedaan door het tuchtgerecht zelf. Wanneer sprake was van zware overtredingen werd de zaak door de directeur van Naktuinbouw voorgelegd aan de AID. In overleg met de AID werd dan besloten of de zaak tuchtrechtelijk, of strafrechtelijk werd afgedaan. Dit kwam evenwel weinig voor. Een voorbeeld van een geval waarin voor strafrechtelijke vervolging werd gekozen, betrof een geval van een ondernemer die gebruik maakte van vervalste formulieren. Naktuinbouw heeft te kennen

gegeven dat het geen zicht had op civielrechtelijke procedures die parallel liepen aan de tuchtzaken, of erop volgden.

20.7 Hoger beroep

Hoger beroep tegen een beslissing van het tuchtgerecht kon ingesteld worden bij de Raad van Beroep van Naktuinbouw. De raad bestond uit elf leden. Drie van hen waren leden-juristen, twee waren plaatsvervangend lid-jurist. Daarnaast hadden zes leden-beroepsgenoten zitting in de Raad. Ter zitting opereerde de Raad met drie of vier leden, te weten twee leden-jurist waarvan er één fungeerde als voorzitter en één of twee leden-beroepsgenoten.

Het aantal zaken dat bij de Raad van Beroep werd ingediend was beperkt; in de vijf jaar waarover dit onderzoek zich uitstrekt kwam dit maar twee maal voor. Dit wordt geïllustreerd door tabel 20.6.

Tabel 20.6: aanhangig gemaakte zaken Raad van Beroep

	2001	2002	2003	2004	2005
Aanhangig gemaakte zaken	-	-	-	2	-

In hoger beroep werd een registratie gevoerd van de onderwerpen waarop de zaak betrekking had. De twee aanhangig gemaakte zaken hadden betrekking op de keuringsbeslissing en de beoordeling over de vraag of sprake was van extensieve of intensieve teelt. De doorlooptijd werd niet bijgehouden door de Raad van Beroep.

Geen van de zaken in hoger beroep is ingetrokken, ook zijn geen zaken niet-ontvankelijk verklaard. De Raad van Beroep heeft beide beroepen waarover zij zich boog verworpen. Dit wordt weergegeven in tabel 20.7.

Tabel 20.7: beslissing Raad van Beroep Naktuinbouw

	2001	2002	2003	2004	2005
Beroep niet ontvankelijk	-	-	-	-	-
Verwerping beroep	-	-	-	2	-
Gegroundverklaring beroep	-	-	-	-	-

De Raad van Beroep toetste marginaal. Het kwam zelden voor dat zij de beslissing van het tuchtgerecht in eerste aanleg aanpaste. De mogelijkheid hiertoe was echter wel aanwezig.

De Raad van Beroep beschikte over dezelfde maatregelen als het tuchtgerecht in eerste aanleg. In de afgelopen jaren heeft zij evenwel geen maatregelen meer opgelegd.

20.8 Overzicht

Door de komst van een privaatrechtelijk certificeringssysteem in de 'jaren 90' van de vorige eeuw, waarin scherpere normen werden gesteld dan de normen die tuchtrechtelijk werden gehandhaafd, verloor het tuchtrecht veel van zijn waarde voor de sector. Alle grote spelers in de sector, in totaal goed voor 80% van de sector, sloten zich vrijwillig aan bij het privaatrechtelijke certificeringssysteem.

Sinds 1 februari 2006 is het Tuchtgerecht Naktuinbouw opgeheven. In de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 werd naar aanleiding van Europese jurisprudentie bepaald dat verplichte aansluiting bij een instelling als Naktuinbouw niet langer werd toegestaan. Tuchtrecht is groepsrecht, door de schrapping van de verplichte aansluiting verviel de groep, zijnde de verplicht aangeslotenen, die zich bovendien al voor een groot deel aangesloten had bij het privaatrechtelijke certificeringssysteem. De Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 is thans van openbare orde: de wet geldt voor een ieder, geregistreerd bij Naktuinbouw of niet. Door de respondent is aangegeven dat Naktuinbouw het tuchtgerecht niet mist. De Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 biedt voldoende (andere) middelen om handhavend op te treden.

De kosten van het Tuchtgerecht Naktuinbouw zijn nooit in kaart gebracht en kunnen niet worden weergegeven. Jaarlijks werden slechts enkele tuchtzaken aanhangig gemaakt. Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken en ingetrokken zaken is, in vergelijking met de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, klein. In vergelijking met de andere economische tuchtcolleges is het aantal echter niet opvallend te noemen. Het tuchtgerecht NAKtuinbouw legde als maatregel hoofdzakelijk een geldboete op.

Wanneer sprake was van zware overtredingen werd de zaak door de directeur van Naktuinbouw voorgelegd aan de AID. In overleg met de AID werd dan besloten of de zaak tuchtrechtelijk, of strafrechtelijk werd afgedaan.

In tabel 20.8 zijn de belangrijkste gegevens over instroom en beslissingen door het tuchtgericht Naktuinbouw gegeven.

Tabel 20.8: Overzicht zaken Tuchtgerecht Naktuinbouw

	2001	2002	2003	2004	2005
Instroom	2	2	2	2	3
Ingetrokken	-	-	-	-	-
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-	-
Ongegrond	-	-	-	-	-
(Deels) Gegrond	2	2	2	2	3
Mutatie voorraad	-	-	-	-	-

Deel III Conclusies

21. Conclusie

21.1 Inleiding

Zoals in de inleiding van dit rapport is vermeld heeft deze rapportage tot doel een overzicht te verschaffen van recente, voornamelijk kwantitatieve gegevens over de procedures bij de wettelijke niet-hiërarchische tuchtcolleges over de periode 2001 tot en met 2006. Deze inventarisatie van de stand van zaken bij de wettelijke niet-hiërarchische tuchtgerichten dient ter onderbouwing van het eind 2007 te verschijnen kabinetsstandpunt over de tuchtrechtspraak. Het rapport vormt een aanvulling op het rapport 'Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht' van de werkgroep tuchtrecht. In dit licht dient dit afsluitende hoofdstuk te worden gezien.

In dit hoofdstuk wordt een beknopt overzicht gegeven van de tuchtrechtelijke procedures bij de colleges die in de voorgaande hoofdstukken meer uitvoerig de revue zijn gepasseerd. Daarbij wordt ingezoomd op enkele opvallende aspecten van het functioneren van de tuchtcolleges. Waar dat relevant is wordt de werkwijze van de verschillende tuchtcolleges onderling vergeleken.

Hetgeen in dit afsluitende hoofdstuk wordt gerapporteerd dient te worden gezien in samenhang met het overzicht van kwantitatieve gegevens dat in de vorm van een tabel is opgenomen in bijlage I. Waar de tabel in bijlage I een zo volledig mogelijk en een gecategoriseerd beeld geeft van alle tuchtcolleges, wordt in dit afsluitende hoofdstuk een veel algemener beeld geschetst.

De beschrijving van het algemene beeld van de procedures bij de wettelijke niet-hiërarchische tuchtcolleges vindt plaats aan de hand van de structuur die ook in de voorgaande hoofdstukken is gehanteerd. In paragraaf twee en drie van dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens het algemene beeld geschetst van de organisatie en de financiering van de tuchtcolleges. Paragraaf vier betreft het aantal, de aard en de doorlooptijd van de zaken. In paragraaf vijf wordt gerapporteerd over de bevoegdheden van de tuchtcolleges, de beslissingen van de tuchtcolleges en de door de tuchtcolleges opgelegde maatregelen. In paragraaf zes en paragraaf zeven komen achtereenvolgens de vormen van alternatieve geschilbeslechting en de mogelijkheid tot het instellen van hoger beroep aan de orde. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met enkele concluderende opmerkingen.

Aard van het tuchtrecht

In deze rapportage is onderscheid gemaakt tussen het tuchtrecht voor de vrije beroepen en het economisch tuchtrecht. Dit onderscheid is gebaseerd op het type zaken dat de tuchtcolleges behandelen, de wetgeving waarin het handelen van de tuchtcolleges wordt geregeld en de werkwijze van de tuchtcolleges.

Het tuchtrecht voor de vrije beroepen betreft de vraag of een beroepsbeoefenaar heeft gehandeld in strijd met de in de beroepsgroep geldende normen. Tuchtzaken tegen beoefenaars van vrije beroepen kunnen door verschillende personen of instanties aanhangig worden gemaakt. Gedacht kan worden aan cliënten of patiënten, beroepsgenoten, werkgevers, maar ook aan de beroepsvereniging of aan een specifieke controle-instelling. De indiener van de tuchtzaak voelt zich op enige wijze persoonlijk benadeeld door de aangeklaagde of heeft vanwege de aan hem toegekende taken de bevoegdheid een zaak bij het tuchtcollege aanhangig te maken.

Het economisch tuchtrecht betreft concrete verbodsbepalingen, die de kwaliteit van het product beschermen. Anders dan bij de vrije beroepen worden misstanden niet aan de orde gesteld door cliënten maar door privaatrechtelijke controlediensten of een publieke inspectiedienst.

Dit is het belangrijkste verschil tussen beide soorten tuchtcolleges. Tuchtcolleges voor de vrije beroepen buigen zich over de vraag of een normoverschrijding heeft plaatsgevonden. Bij de tuchtcolleges voor economisch tuchtrecht is het uitgangspunt dat een normoverschrijding is geconstateerd.

Aantal tuchtcolleges

In deze rapportage is het functioneren van negentien tuchtcolleges in kaart gebracht. In tabel 21.1 worden deze colleges weergegeven aan de hand van een indeling in economische tuchtcolleges en tuchtcolleges voor de vrije beroepen.

Tabel 21.1: De in het onderzoek betrokken tuchtcolleges ingedeeld naar soort

Tuchtcolleges voor de vrije beroepen	Economische tuchtcolleges
Raden van Discipline	Tuchtgerecht PVV
Kamers van Toezicht voor het notariaat	Tuchtgerecht PPE,
Kamer voor Gerechtsdeurwaarders	Tuchtgerecht HPA
Raden van Tucht voor de accountancy	Tuchtgerecht KCB
Raad van Toezicht voor Octrooigemachtigden	Tuchtgerecht COKZ
Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg	Tuchtgerecht Skal
Veterinair Tuchtcollege	Tuchtgerecht BKD
Tuchtcollege Loodsen	Tuchtgerecht CPE
Raad voor de Scheepvaart	Tuchtcommissie NAK
	Tuchtgerecht Naktuinbouw

In de onderzochte periode zijn twee tuchtcolleges (per 1 februari 2006) opgeheven, te weten de tuchtcommissie NAK en het tuchtgerecht Naktuinbouw.⁹⁹ Eén tuchtcollege, de Raad voor de Scheepvaart, staat op het punt opgeheven te worden. De tuchtrechtelijke taken van de Raad voor de Scheepvaart zullen worden overgenomen door een nieuw te vormen college. In de onderzochte periode zijn ook nieuwe tuchtcolleges ingesteld en heeft het tuchtcollege PVV, dat reeds bestond, voor het eerst zaken behandeld.

Op grond van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 moeten hoofdproductschappen, hoofdbedrijfschappen en product- en bedrijfschappen die geen deel uitmaken van een hoofdproduct- of hoofdbedrijfsschap, een tuchtcollege instellen. Een overgangsbepaling van dezelfde wet bepaalt dat deze verplichting slechts geldt indien het product- of bedrijfsschap in haar verordeningen heeft bepaald dat overtreding van (bepaalde) normen tuchtrechtelijk wordt gehandhaafd. Op grond van deze wetgeving hebben verschillende product- en bedrijfschappen een tuchtcollege ingesteld. Andere product- of bedrijfschappen hebben hiervan afgezien. Slechts het Hoofdproductschap Akkerbouw heeft een nieuw tuchtcollege ingesteld dat in de onderzochte periode daadwerkelijk zaken heeft behandeld.

Raad voor de Scheepvaart

In deze rapportage is het tuchtrecht van de Raad voor de Scheepvaart ondergebracht bij het tuchtrecht voor de vrije beroepen. De positie van de Raad voor de Scheepvaart is binnen het tuchtrecht voor de vrije beroepen evenwel een afwijkende. In tegenstelling tot de andere

⁹⁹ De reden voor opheffing lag in een wijziging van de Zaaizaad- en Plantgoedwet. Deze wijziging had onder meer tot gevolg dat de aansluitplicht van de bedrijven bij de tuchtcolleges van NAK en Naktuinbouw kwam te vervallen. Dit heeft ertoe geleid dat werd besloten de tuchtcolleges van NAK en Naktuinbouw op te heffen.

tuchtcolleges binnen de vrije beroepen kunnen particulieren geen zaken aanhangig maken bij de Raad voor de Scheepvaart. Tuchtzaken worden aangedragen door de Scheepvaartinspectie. De Scheepvaartinspectie kan bovendien geen zaken aanhangig maken, maar kan deze alleen onder de aandacht van de raad brengen. Het is vervolgens aan de raad zelf om te beslissen welke zaken in behandeling worden genomen. Daarbij gaat het niet alleen om zaken waarin tuchtrechtelijk verwijtbaar is gehandeld. Juist zaken waarvan door de sector geleerd kan worden of waarin de raad aanleiding ziet om aanbevelingen te formuleren worden door de raad in behandeling genomen. De Raad voor de Scheepvaart vervult daarmee een andere rol dan de andere in dit rapport besproken tuchtcolleges voor de vrije beroepen.

21.2 Organisatie

In deze paragraaf komt de samenstelling van de tuchtcolleges aan de orde, naast de invulling van de voorzittersfunctie en de invulling van de secretariaatsfunctie.

Samenstelling

De samenstelling van de tuchtcolleges loopt zeer uiteen. Tuchtcolleges verschillen onderling wat betreft het aantal leden, het type leden en de samenstelling ter zitting.

Ter illustratie van de onderlinge verschillen van het aantal leden kan worden vermeld dat de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg beschikken over ruim tachtig (plaatsvervangend) leden, terwijl de tuchtgerechten van Skal en het KCB bestaan uit zes leden.

Over de samenstelling ter zitting kan worden geconstateerd dat de tuchtcolleges over het algemeen zitting houden in kamers van drie, dan wel vijf leden. Een uitzondering hierop wordt gevormd door het Skal-Tuchtgerecht. Dit tuchtgerecht verschijnt ter zitting met twee leden. De Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg en het tuchtcollege PPE vallen eveneens op. Het zijn de enige colleges die beschikken over de mogelijkheid zowel een kamer van vijf, als een kamer van drie leden samen te stellen. Voor de andere tuchtcolleges is slechts voorzien in één zittingsmodaliteit.

In alle tuchtcolleges nemen (oud-)beroepsgenoten zitting. Achttien van de negentien colleges worden voorgezeten door een jurist, het negentiende tuchtcollege (dat van het COKZ) wordt voorgezeten door een oud-hoogleraar landbouwwetenschappen. In vier tuchtcolleges hebben naast (oud-)beroepsgenoten ook leden zitting die geen beroepsgenoten zijn. In het geval van de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg en de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders betreft dit juristen. In het geval van Kamers van Toezicht voor notarissen neemt een belastinginspecteur zitting. In het tuchtgerecht CPE nemen naast leden-beroepsgenoten ook leden zitting die zelf geen beroepsgenoot zijn, maar die een deskundigheid bezitten op het vakgebied van het CPE.

Voorzitter

Achttien tuchtcolleges worden voorgezeten door een jurist. Driekwart van hen dienen ten minste te voldoen aan de vereisten voor benoeming tot rechter in een rechtbank. Van ongeveer de helft is bekend dat zij ook daadwerkelijk als rechter werkzaam zijn. De voorzittersfunctie is over het algemeen een deeltijdfunctie die wordt uitgeoefend door een externe.

Secretariaat

De wijze waarop de secretariaatsfunctie is vormgegeven verschilt per college. Er zijn daarbij ruwweg drie modaliteiten te onderscheiden.

In de eerste organisatievorm voert een externe secretaris de werkzaamheden voor het tuchtcollege uit in deeltijd. De secretaris heeft geen binding met het tuchtcollege of de controle-

instelling anders dan zijn functie als secretaris voor het tuchtcollege. Dit komt bijvoorbeeld voor bij het tuchtcollege voor de Bloembollenkeuringsdienst en de Raden van Tucht voor de registeraccountants en accountants-administratieconsulenten. Een tweede vorm is die van de deeltijd secretaris die verbonden is aan de controle-instelling. Deze organisatievorm lijkt erg op de eerste, maar verschilt daarvan in die zin dat de secretaris wel een (arbeids)relatie met de controle-instelling heeft. Deze vorm komt voor bij het tuchtgerecht van het COKZ. Een derde vorm is die van de full-time secretaris, die al dan niet wordt ondersteund door een secretariaat. Enkele van Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg en enkele Kamers van Toezicht voor notarissen hebben op deze wijze gestalte gegeven aan de organisatie van hun secretarisfunctie. Ter afsluiting kan worden gemeld dat het Tuchtgerecht PPE en het Tuchtgerecht PVV hun secretariaat in gezamenlijkheid hebben georganiseerd.

21.3 Financiering

In deze paragraaf wordt een algemeen beeld geschetst van de financiering van de tuchtcolleges. Achtereenvolgens wordt uiteengezet wie de tuchtcolleges financieren, op welke wijze de leden van de tuchtcolleges worden vergoed voor hun diensten, hoe hoog deze vergoeding is, wat de totale kosten zijn van de verschillende tuchtcolleges en welke trends hierin zijn waar te nemen.

Wie betaalt

De wijze waarop tuchtcolleges worden gefinancierd loopt uiteen. Tuchtcolleges worden gefinancierd door een ministerie, door de beroepsgroep, of door beiden. In totaal worden vijf tuchtcolleges uitsluitend gefinancierd door een ministerie. Dertien tuchtcolleges worden uitsluitend gefinancierd door de beroepsgroep. Eén tuchtcollege wordt gefinancierd door zowel de beroepsgroep als een ministerie.¹⁰⁰

De economische tuchtcolleges worden uitsluitend gefinancierd door de beroepsgroep. De financiering van de tuchtcolleges voor de vrije beroepen is op meer uiteenlopende wijze georganiseerd. Enkele van de tuchtcolleges voor de vrije beroepen worden uitsluitend gefinancierd door een ministerie, terwijl andere tuchtcolleges voor de vrije beroepen uitsluitend worden gefinancierd door de beroepsgroep. Eén van de tuchtcolleges voor de vrije beroepen, te weten de Raden van Discipline, wordt deels gefinancierd door de beroepsgroep, deels door het ministerie van Justitie.

Vergoeding van de leden

De voorzitter, de leden en de ondersteuning van de tuchtcolleges worden op uiteenlopende wijze gecompenseerd voor hun werkzaamheden ten behoeve van de tuchtcolleges. Bij verschillende tuchtcolleges ontvangt de voorzitter een vaste jaarlijkse vergoeding die wordt aangevuld met vacatiegelden. Bij andere tuchtcolleges ontvangt de voorzitter uitsluitend een jaarlijkse toelage, uitsluitend vacatiegeld, of wordt de voorzitter door zijn werkgever vrijgesteld van zijn taken ten behoeve van werkzaamheden voor het tuchtgerecht. Leden van het tuchtgerecht worden, enkele uitzonderingen daargelaten,¹⁰¹ gecompenseerd door de toekenning van vacatiegelden. De secretarissen en andere ondersteunende medewerkers van de verschillende tuchtcolleges worden eveneens op uiteenlopende wijze gecompenseerd. Zij zijn

---

¹⁰⁰ De volgende vijf colleges worden gefinancierd door een ministerie: de Kamers van Toezicht voor het notariaat, de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders, de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, het Veterinair Tuchtcollege en de Raad voor de Scheepvaart. De volgende twaalf tuchtcolleges worden gefinancierd door de beroepsgroep: de Raden van Tucht voor de accountancy, de Raad van Toezicht voor Octrooigemachtigden, het Tuchtcollege Loodsen, het tuchtgerecht PPE, het tuchtgerecht PVV, het Tuchtgerecht Akkerbouwproductieschappen, het Tuchtgerecht KCB, het tuchtgerecht COKZ, het tuchtgerecht SKAL, het tuchtgerecht BKD, het tuchtgerecht CPE, het tuchtgerecht NAK en het tuchtgerecht Naktuinbouw. Het ministerie van Justitie en de beroepsgroep financieren samen de Raden van Discipline voor de advocatuur.

¹⁰¹ De leden van de Kamers van Toezicht voor het Notariaat, van de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders en van de Raad van Toezicht voor octrooigemachtigden worden niet gecompenseerd.

in vaste dienst van het college, zijn gedetacheerd bij het college, ontvangen vergoedingen per zitting of per zaak, of zijn in vaste dienst van een ministerie of de organisatie waarvan het tuchtcollege onderdeel uitmaakt en door welke organisatie zij worden vrijgesteld voor de uitoefening van hun taken.

Hoogte van de vergoedingen

De bedragen die de voorzitter, de leden, de secretarissen en andere ondersteunende medewerkers ontvangen voor hun diensten lopen sterk uiteen. Aan de ene kant zijn er de tuchtcolleges die in het geheel geen vergoeding betalen. Dit betreft de Kamers van Toezicht van het notariaat, de Raad van Toezicht voor octrooigemachtigden en de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders. Aan de andere kant is er het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen dat in 2006 aan de voorzitter een jaarlijkse vaste vergoeding van € 2.400 uitkeerde, aangevuld met een vacatievergoeding van € 1.080 per zitting. De leden van dit tuchtcollege ontvingen per zitting een vacatiegeld van € 720 en de ondersteuning van het tuchtgerecht ontving per zaak een gemiddeld bedrag van ongeveer € 600. De honorering van de voorzitter, de leden en de ondersteuning van de overige tuchtcolleges ligt over het algemeen tussen de genoemde bedragen in.

Over het algemeen ontvangen voorzitters van de tuchtcolleges een hogere vergoeding dan de leden van de colleges. De vergoeding die verschillende leden van eenzelfde tuchtcollege toekomt is in de regel even hoog. Bij drie tuchtcolleges wordt bij de vergoedingen onderscheid gemaakt tussen de verschillende (soorten) leden van het tuchtcollege. Het gaat hier om de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, het Veterinair Tuchtcollege en de Raad voor de Scheepvaart.

Opvallend is dat de voorzitter en de secretaris van de Tuchtcollege Loodsen jaarlijks een vaste vergoeding ontvangen. Dit terwijl het tuchtcollege gedurende de afgelopen tien jaar geen zaak heeft behandeld.

Totale kosten van de tuchtcolleges

Niet alle tuchtcolleges waren in staat de jaarlijkse totale kosten van het tuchtcollege in kaart te brengen. In totaal ontbreken de gegevens van de totale kosten van vijf tuchtcolleges.¹⁰² Zo worden bijvoorbeeld de totale kosten van het Tuchtgerecht BKD en van de Raad van Toezicht voor de Octrooigemachtigden niet apart geadmistreerd. Uit de gegevens van de colleges die de totale kosten wel apart hebben geadmistreerd kan worden opgemaakt dat de totale kosten van de tuchtcolleges sterk uiteen lopen. Dit kan worden geschetst aan de hand van de totale kosten van twee uitersten.

De totale kosten van de tuchtcolleges lopen in 2006 uiteen van € 3.186.436 (Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg) tot € 1.400 (Tuchtgerecht van de Stichting Skal). De hoogte van deze bedragen hangt – uiteraard – ondermeer samen met het aantal zaken dat bij de tuchtcolleges aanhangig wordt gemaakt. Bij de Tuchtcolleges voor Beroepen in de individuele gezondheidszorg werden in 2006 1332 zaken in eerste aanleg aanhangig gemaakt en 347 zaken in hoger beroep, terwijl bij het Tuchtgerecht van Stichting Skal in 2006 slechts 4 zaken aanhangig werden gemaakt.

Trends met betrekking tot de totale kosten van de tuchtcolleges

Zoals vermeld zijn de totale kosten van vijf tuchtcolleges onbekend. Bij twee tuchtcolleges is een (lichte) daling waargenomen van de totale kosten. Dit betreft het Tuchtgerecht Skal en het

---

¹⁰² Colleges waarvan cijfers ontbreken inzake de totale kosten: Raden van Tucht voor accountants, Raad van Toezicht voor Octrooigemachtigden, Tuchtrecht BKD, Tuchtcommissie NAK, Tuchtcommissie Naktuinbouw.

Tuchtgerecht CPE. Bij acht¹⁰³ tuchtcolleges zijn de kosten in de periode van 2001 tot en met 2006 ongeveer gelijk gebleven. Ten aanzien van vier¹⁰⁴ tuchtcolleges is een (lichte) stijging waargenomen. Met name de totale kosten van de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders en de Raden van Discipline zijn gestegen. De totale kosten van het Veterinair Tuchtcollege stegen slechts licht. Deze gegevens betekenen dat in de ontwikkeling van de totale kosten van de tuchtcolleges geen trend valt waar te nemen.

21.4 Aantal, aard en doorlooptijd

In deze paragraaf wordt ingegaan op het algemene beeld dat geschetst kan worden van het aantal, de aard en de doorlooptijd van de zaken bij de tuchtcolleges. Achtereenvolgens wordt daartoe uiteengezet hoeveel zaken aanhangig worden gemaakt, wie de zaken aanhangig maken, met betrekking tot welke onderwerpen zaken aanhangig worden gemaakt en wat de doorlooptijd is van de zaken.

Aantal zaken

Het aantal zaken dat jaarlijks aanhangig wordt gemaakt bij een tuchtcollege verschilt per tuchtcollege enorm. Zo werd bij het Tuchtcollege Loodsen in de afgelopen 10 jaar geen enkele zaak aanhangig gemaakt en werden bij de Raden van Discipline alleen al in 2006 936 zaken aanhangig gemaakt.

Er is geen duidelijke trend in de ontwikkeling van het aantal zaken dat in een tuchtrechtelijke procedure aanhangig wordt gemaakt. Bij negen¹⁰⁵ tuchtcolleges is het aantal zaken min of meer stabiel gebleven. Bij vier tuchtcolleges is een daling van het aantal aanhangig gemaakte tuchtzaken waargenomen. Dit betrof de Raad van Toezicht voor Octrooigemachtigden, het Tuchtgerecht van Skal, het Tuchtgerecht KCB en het Tuchtgerecht COKZ. Bij het tuchtgerecht COKZ is de daling van het aantal zaken sinds 2006 ingezet. Vermoedelijk zet deze daling van zaken zich in de toekomst voort aangezien het taakveld van het COKZ kleiner is geworden. Bij zes¹⁰⁶ tuchtcolleges is een stijging waargenomen van het aantal aanhangig gemaakte zaken. Hiertussen zitten twee uitschieters. Het aantal aanhangig gemaakte zaken bij de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders steeg van 350 zaken in 2002 tot 607 zaken in 2006. Het aantal aanhangig gemaakte zaken bij de Kamer van Toezicht voor notarissen steeg van 264 zaken in 2001 naar 412 zaken in 2006.

Wie zaken aanhangig maakt

Bij de economische tuchtcolleges kunnen zaken slechts aanhangig worden gemaakt door toezichthoudende instanties.

De tuchtcolleges in de vrije beroepsgroepen, waarbij verschillende partijen zaken aanhangig kunnen maken, houden over het algemeen niet bij wie de zaken aanhangig maken.¹⁰⁷ Slechts

---

¹⁰³ Het betreft het Tuchtcollege Loodsen, de Raad voor de Scheepvaart, het Tuchtgerecht PPE, het Tuchtgerecht PVV, het Tuchtgerecht KCB, de Tuchtcommissie COKZ, het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen en het Skal-Tuchtgerecht.

¹⁰⁴ Het betreft de Raden van Discipline, de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders, de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg en het Veterinair Tuchtcollege.

¹⁰⁵ Het betreft de Raden van Tucht voor de registeraccountants, het Tuchtcollege Loodsen, de Raad voor de Scheepvaart, het Tuchtcollege PPE, het Tuchtcollege PVV, het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen, het Tuchtgerecht BKD, de Tuchtcommissie NAK en het Tuchtgerecht Naktuinbouw.

¹⁰⁶ Het betreft de Raden van Discipline, de Kamers van Toezicht voor notarissen, de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders, de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, het Veterinair Tuchtcollege, het Tuchtgerecht CPE,

¹⁰⁷ De Raad voor de Scheepvaart vormt een uitzondering. Dit college behandelt slechts zaken afkomstig van de Scheepvaartinspectie.

het Veterinair tuchtcollege registreert of een particulier of een ambtenaar¹⁰⁸ een zaak aanhangig maakt. Bij verschillende tuchtcolleges in de vrije beroepen kunnen naast particulieren die direct betrokken zijn bij de zaak, ook de beroepsorganisaties zaken aanhangig maken. Dit is het geval bij de Kamers van Toezicht voor notarissen. Tuchtzaken kunnen bij dit college ook aanhangig worden gemaakt door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie en het Bureau Financieel Toezicht. Bij de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg kunnen zaken ook aanhangig worden gemaakt door de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Bij de Raden van Discipline kunnen zaken ook aanhangig worden gemaakt door de dekens. De NOvAA en de NIVRA kunnen zaken aanhangig maken bij de Raden van Tucht voor de accountancy, net zoals de KBvG dit kan bij de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders. Bij de overige raden van tucht voor de vrije beroepen bestaat een dergelijke mogelijkheid niet.

Onderwerp van de zaken

Over het algemeen wordt geen categorisering bijgehouden van het onderwerp van zaken. Slechts vijf van de negentien tuchtcolleges gaven aan zelf een dergelijke categorisering bij te houden. Dit betreft de Raad voor de Scheepvaart, het PPE, het PVV, het HPA en het COKZ. De Inspectie voor de Gezondheidszorg houdt een dergelijke categorisering bij voor de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg.

Doorlooptijd van de zaken

Geaggregeerde staatjes waarin de gemiddelde doorlooptijden van tuchtzaken worden weergegeven, worden over het algemeen niet bijgehouden. Slechts het Tuchtgerecht Bloembollenkeuringsdienst en twee van de vijf Tuchtcolleges voor Beroepen in de individuele gezondheidszorg gaven te kennen een registratie bij te houden van de doorlooptijden. Ook het Centraal Tuchtcollege voor de gezondheidszorg houdt een registratie bij. Tuchtcolleges zijn over het algemeen wel in staat een schatting te maken van doorlooptijden. De schattingen die zijn opgenomen in de betreffende hoofdstukken zijn gebaseerd op de waarneming van de respondent.

21.5 Bevoegdheden, beslissingen en maatregelen

In deze paragraaf wordt ingegaan op enkele opvallende punten betreffende de bevoegdheden van de tuchtcolleges, de beslissingen van de tuchtcolleges en de door de tuchtcolleges opgelegde maatregelen. Eerst wordt ingegaan op de verschillende bevoegdheden die de tuchtcolleges kunnen bezitten. Vervolgens zal iets gezegd worden over ingetrokken, niet-ontvankelijke en gegronde zaken alsmede over de verhouding daartussen. De paragraaf sluit af met enkele conclusies over de op te leggen en opgelegde maatregelen.

Bevoegdheden

In de verschillende hoofdstukken is schematisch weergegeven welke bevoegdheden aan het betreffende tuchtcollege zijn toegekend. In tabel 21.2 is weergegeven hoeveel tuchtcolleges over de betreffende bevoegdheid beschikken.

---

¹⁰⁸ Het betreft de klachtambtenaar

Tabel 21.2: Verdeling bevoegdheden.

	Ja	Nee
Vooronderzoek	4	15
Feitenonderzoek	15	4
Oproepen van deskundigen en/of getuigen	19	-
Voorlopige voorziening	2	17
Verkorte afdoening	12	7

Het valt op dat alle colleges beschikken over de mogelijkheid om deskundigen en getuigen op te roepen. De tuchtcolleges gaan verschillend om met deze bevoegdheid; er zijn tuchtcolleges die vrijwel nooit een getuige of deskundige oproepen (bijvoorbeeld het tuchtgerecht van het COKZ) en er zijn tuchtcolleges die in nagenoeg elke zaak een getuige of deskundige horen (zoals het tuchtcollege van de Bloembollenkeuringsdienst). Over het algemeen is men terughoudend in het oproepen van getuigen en deskundigen, omdat de tuchtcolleges menen dat zij door de participatie van leden-beroepsgenoten over voldoende expertise beschikken.

Het merendeel van de tuchtcolleges beschikt over de bevoegdheid feitenonderzoek te (laten) verrichten. Twee economische tuchtcolleges¹⁰⁹ en twee tuchtcolleges voor de vrije beroepen¹¹⁰ kennen deze bevoegdheid niet. Alle tuchtcolleges voor de vrije beroepen kennen de bevoegdheid zaken verkort af te doen. Van de tuchtcolleges voor de vrije beroepen beschikken slechts de Raden van Discipline en de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg over deze bevoegdheid. Een minderheid van de colleges beschikt over de bevoegdheden vooronderzoek¹¹¹ uit te (laten) voeren en een voorlopige voorziening¹¹² te treffen. De colleges die over deze bevoegdheden beschikken zijn tuchtcolleges voor vrije beroepen.

Kennelijk ongegronde, kennelijk niet-ontvankelijke zaken en zaken van onvoldoende gewicht

Ondanks dat tuchtcolleges in de vrije beroepen veelal geen zaken verkort kunnen afdoen, beschikken zes van deze tuchtcolleges wel over de mogelijkheid om zaken die van onvoldoende gewicht, kennelijk ongegrond of kennelijk niet-ontvankelijk zijn, vereenvoudigd af te doen. Deze bevoegdheid komt veelal toe aan de voorzitter.

Schadevergoeding

Een bijzondere bevoegdheid komt toe aan de Raden van Discipline voor de advocatuur en het Veterinair Tuchtcollege. Zij zijn de enige in dit onderzoek betrokken tuchtcolleges met de bevoegdheid schadevergoedingen toe te wijzen.

Intrekkingen, niet-ontvankelijke zaken en gegronde zaken

Het aantal zaken dat wordt ingetrokken verschilt sterk tussen tuchtcolleges voor de vrije beroepen en economische tuchtcolleges. Bij de economische tuchtcolleges worden tuchtzaken vrijwel nooit ingetrokken. Dit hangt samen met het eerder beschreven verschil in de aard van de tuchtprocedure. In een bij het economisch tuchtcollege aangehangig gemaakte zaak, is een normovertreding geconstateerd. Er is daarom voor de controle-instelling (die de tuchtzaak aangehangig maakt) vrijwel nooit aanleiding een zaak in te trekken.

Het aantal niet-ontvankelijk verklaarde zaken bij de economische tuchtcolleges is eveneens kleiner dan bij de tuchtcolleges voor de vrije beroepen. Tuchtzaken van economische

¹⁰⁹ Het betreft het Tuchtgerecht Bloembollenkeuringsdienst en het Tuchtgerecht Naktuinbouw

¹¹⁰ Het betreft de Raad van Toezicht voor Octrooigemachtigden en het Tuchtcollege Loodsen

¹¹¹ Het betreft de Kamers van Toezicht voor notarissen, de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, het Tuchtcollege Loodsen en de Raad voor de Scheepvaart.

¹¹² Het betreft de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders en de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg

tuchtcolleges worden zelden of nooit niet-ontvankelijk verklaard. Dit hangt samen met het feit dat de zaken enkel door de controle-instellingen bij het tuchtcollege aanhangig worden gemaakt. Dit zijn *repeat-players* die goed op de hoogte zijn van de wijze waarop zaken aanhangig dienen te worden.

Tuchtzaken van de economische tuchtcolleges worden, in tegenstelling tot de tuchtzaken bij de tuchtcolleges in de vrije beroepen, vrijwel altijd gegrond verklaard. Ook dit vloeit voort uit de wijze waarop tuchtzaken bij economische tuchtcolleges worden voorgelegd.

Maatregelen

Indien de tuchtcolleges een tuchtzaak gegrond achten, kunnen zij de aangeklaagde een maatregel opleggen. Het palet aan maatregelen waarover de tuchtcolleges beschikken loopt uiteen. De tuchtcolleges voor de vrije beroepen beschikken ten opzichte van elkaar over uiteenlopende maatregelen. Binnen de economische tuchtcolleges is de variatie geringer. De meeste economische tuchtcolleges beschikken over de maatregelen van gegrondverklaring zonder oplegging van maatregel, berisping, geldboete, verscherpte controle op kosten van betrokkene en openbaarmaking van de tuchtbeslissing. Het valt op dat alle economische tuchtcolleges bij gegrond verklaarde tuchtzaken in het overgrote deel van de gevallen een geldboete opleggen, het tuchtgerecht van het KCB legt zelfs uitsluitend boetes op. De overige maatregelen worden door de economische tuchtcolleges niet, of in aanzienlijk mindere mate toegepast.

Gegrond verklaren zonder een maatregel op te leggen

Een aantal tuchtcolleges kan beslissen een klacht gegrond verklaren, maar de aangeklaagde geen maatregel op te leggen. Deze mogelijkheid wordt in deze gevallen niet expliciet genoemd in de wet. De formulering van de betreffende artikelen laat hier evenwel ruimte voor. In de Wet op het Notarisambt wordt de mogelijkheid een zaak gegrond te verklaren zonder een maatregel op te leggen wel expliciet genoemd.

Sinds 2006 beslissen ook de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg en het Centrale Tuchtcollege voor de gezondheidszorg in bepaalde gevallen een klacht gegrond te verklaren, maar geen maatregel op te leggen. De Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg laat hier evenwel geen ruimte voor. Deze tuchtcolleges handelen daarmee dan ook *contra legem*.

21.6 Alternatieve wijzen van geschilbeslechting en parallelle procedures

In deze paragraaf wordt ingegaan op het algemene beeld dat geschetst kan worden van de alternatieve wijzen van geschilbeslechting en de parallelle procedures. Daartoe wordt achtereenvolgens uiteengezet welke alternatieve wijzen van geschilbeslechting voorkomen, en welke centrale loketten zijn ingericht. Vervolgens wordt besproken of men inzicht heeft in het bestaan van parallelle procedures.

Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Zaken die aanhangig worden gemaakt bij een economisch tuchtcollege zijn altijd afkomstig van een controle-instantie die een normovertreding heeft geconstateerd. Derhalve is bij economische colleges geen sprake van geschillen die worden voorgelegd aan een tuchtcollege. Economische colleges kennen om deze reden geen geschillencommissies. Logischerwijs is bij deze colleges ook niet voorzien in alternatieve wijzen van geschilbeslechting.

Zeven van de negen tuchtcolleges in de vrije beroepen kennen verschillende wijzen van alternatieve geschilbeslechting. Bij de Raad voor de Scheepvaart en het Veterinair Tuchtcollege bestaan geen alternatieve wijzen van geschilbeslechting.

Verschillende beroepsorganisaties en tuchtcolleges stimuleren indieners van klachten in eerste instantie de klacht af te handelen met de beroepsbeoefenaar. Door vijf beroepsorganisaties¹¹³ wordt wanneer klachten bestaan voorzien in bemiddeling tussen de indiener van de klacht en de beroepsbeoefenaar. Bij klachten over octrooigemachtigden kan de voorzitter van de Raad van Toezicht voor octrooigemachtigden een bemiddelende rol op zich nemen.

Individuele beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en gerechtsdeurwaarders dienen te voorzien in een klachtprocedure. De advocatuur en de accountancy voorzien in alternatieve wijzen van geschilbeslechting in de vorm van een geschillencommissie. Wanneer klachten ontstaan over de declaraties van een advocaat of van notarissen dan kunnen deze klachten respectievelijk worden behandeld in een begrotingsprocedure en in een declaratieprocedure.

Twee beroepsgroepen kennen een centraal loket waarbij klachten kunnen worden ingediend alvorens ze aanhangig te maken bij een tuchtcollege. Het betreft de advocatuur en het notariaat. Ten behoeve van de advocatuur vervult de deken deze functie, alle klachten worden via de deken naar de Raden geleid. Deze taak van de deken is vastgelegd in de Advocatenwet. De loketfunctie ten behoeve van het notariaat wordt uitgeoefend door de KNB, klagers kunnen hun klacht echter ook rechtstreeks indienen bij de Kamer van Toezicht. Dit loket is niet wettelijk verankerd.

Parallele procedures

Door de tuchtcolleges in de vrije beroepen is te kennen gegeven dat geen of zeer beperkt inzicht bestaat in strafrechtelijke en civielrechtelijke procedures die parallel lopen aan een tuchtzaak, of die aansluiten op een tuchtzaak.

Voor de tien economische tuchtcolleges geldt een andere situatie. De controle instanties die zaken aanhangig maken bij de economische tuchtcolleges voorzien in een regeling die het onmogelijk maakt dat strafzaken parallel lopen aan tuchtzaken. Hieraan is door de verschillende tuchtcolleges op uiteenlopende wijze gestalte gegeven. Verschillende controleinstellingen leggen alle zaken, of specifieke zaken, die zij aanhangig wensen te maken bij het tuchtcollege voor aan de Algemene Inspectie Dienst. De Algemene Inspectiedienst oordeelt vervolgens (in opdracht van het Openbaar Ministerie) of een zaak tuchtrechtelijk, dan wel strafrechtelijk wordt afgedaan. Op deze wijze wordt er door zeven¹¹⁴ economische tuchtcolleges in voorzien dat strafzaken niet parallel kunnen lopen aan tuchtzaken.

Drie economische tuchtcolleges hebben sinds de inwerkingtreding van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 in de regelgeving duidelijk omschreven welke feiten strafrechtelijk vervolgd moeten worden en welke feiten tuchtrechtelijk moeten worden afgedaan.¹¹⁵ Op deze manier hebben ook zij erin voorzien dat het onmogelijk is dat parallel aan de tuchtrechtelijke procedure ook een strafrechtelijke procedure loopt ten aanzien van hetzelfde feit.

21.7 Hoger beroep

In deze paragraaf worden de opvallendste punten op het gebied van het hoger beroep tegen de beslissingen in eerste aanleg nog eens op een rijtje gezet. Allereerst wordt de hoger beroepsinstantie besproken. Vervolgens wordt ingegaan op het aantal zaken waarin hoger beroep wordt ingesteld.

---

¹¹³ Het betreft het Tuchtcollege Loodsen, de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, de Raad van tucht voor accountants, de Kamers van Toezicht Notariaat, en de Raden van Discipline

¹¹⁴ Het betreft het Tuchtgerecht KCB, het Tuchtgerecht COKZ, het Tuchtgerecht Skal, het Tuchtgerecht BKD, het Tuchtgerecht CPE, de Tuchtcommissie NAK en het Tuchtgerecht Naktuinbouw

¹¹⁵ Het betreft de het Tuchtgerecht PPE, het Tuchtgerecht PVV en het Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen

Aantal instanties

Zeventien van de negentien in dit onderzoek betrokken tuchtcolleges kennen tuchtrechtspraak in twee instanties. Uitzondering zijn de Raad voor de Scheepvaart en de Tuchtcommissie NAK. Tegen beslissingen van de Raad voor Scheepvaart, staat geen hoger beroep open.¹¹⁶ Tegen beslissingen van de Tuchtcommissie NAK stond hoger beroep open bij de Raad van Beroep van de NAK. De beslissingen van de Raad van Beroep waren echter niet bindend. Tegen deze beslissingen stond beroep open bij de bestuursrechter. Tegen de uitspraak van de bestuursrechter kon in beroep worden gegaan bij de Raad van State, waardoor effectief drie maal hoger beroep kon worden ingesteld tegen een beslissing van de Tuchtcommissie NAK.

Hoger beroepsinstantie

Negen in dit onderzoek betrokken tuchtcolleges hebben het hoger beroep ondergebracht bij het CBb.¹¹⁷ Het gaat om zeven economische tuchtcolleges en twee tuchtcolleges voor de vrije beroepen, namelijk de Raden van Tucht voor registeraccountants en accountants-administratieconsulenten en het Tuchtcollege Loodsen. De tien overige tuchtcolleges hebben een ander hoger beroepsorgaan. Voor vier van deze hoger beroepscolleges; het hoger beroepsorgaan voor advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders en octrooigemachtigden, geldt dat ze zijn ondergebracht bij gerechtshoven; respectievelijk het gerechtshof te 's-Hertogenbosch, het gerechtshof te Amsterdam, het gerechtshof te Amsterdam en het gerechtshof te 's-Gravenhage. Voor hoger beroep tegen beslissingen van Raad van Toezicht voor octrooigemachtigden is in 2003 een andere hoger beroepsinstantie aangewezen, het hoger beroep was tot 2003 ondergebracht bij de Raad voor Beroep.

Aantal zaken

Bij de hoger beroepsinstanties worden minder zaken aanhangig gemaakt dan bij tuchtcolleges in eerste aanleg. Dit ligt voor de hand, daar niet elke aangeklaagde of klager de beslissing van het tuchtcollege in eerste aanleg zal bestrijden of zal proberen deze ongedaan te maken.

21.8 Tot slot

In dit hoofdstuk is een beknopt overzicht gegeven van de meest opvallende bevindingen betreffende de procedures van de wettelijke niet-hiërarchische tuchtcolleges. Centraal in de komende regeringsnota staat de wens te komen tot een uniformering van het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht. In dat licht zijn met name de verschillen en de overeenkomsten tussen de verschillende wettelijke niet-hiërarchische tuchtcolleges interessant.

De belangrijkste conclusie is dat er een groot verschil bestaat tussen het tuchtrecht voor de vrije beroepen en het economisch tuchtrecht. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de tuchtzaken. Het economisch tuchtrecht oordeelt over concrete verbodsbepalingen, die de kwaliteit van een product beschermen. Tuchtcolleges voor de vrije beroepen buigen zich over de vraag of een beroepsbeoefenaar bij uitoefening van zijn beroep bepaalde normen heeft overtreden. Dit onderscheid tussen de twee soorten colleges komt tot uitdrukking in de werkwijze van de colleges.

De *economische tuchtcolleges* functioneren op uiteenlopende wijze. Zo verschilt de doorlooptijd van de zaken bij de colleges, de samenstelling van de tuchtcolleges is onderling afwijkend en de honorering van de leden van de verschillende colleges is niet eenvormig. Toch

---

¹¹⁶ Dit gebrek aan een voorziening in hoger beroep ligt mede ten grondslag aan het voornemen de Raad voor de Scheepvaart op te heffen en op andere wijze in het tuchtrecht te voorzien.

¹¹⁷ Het betreft de Raden van Tucht voor de registeraccountants, het Tuchtcollege Loodsen, het Tuchtcollege PPE, het Tuchtcollege PVV, het Tuchtgerecht Akkerbouwproductieschappen, het Tuchtgerecht KCB, het Skal-tuchtgerecht, het Tuchtgerecht BKD en het Tuchtgerecht CPE,

vertoont het functioneren van de economische tuchtcolleges op andere punten ook overeenkomsten. De economische tuchtcolleges kunnen allemaal min of meer dezelfde maatregelen opleggen. Opvallend punt is dat de economische tuchtcolleges de verschillende maatregelen niet allemaal opleggen. Over het algemeen worden door de economische tuchtcolleges voornamelijk geldboetes opgelegd. Een ander punt waarop de economische tuchtcolleges onderling vergelijkbaar zijn is de regeling die ervoor zorgt dat tuchtrechtelijke procedures niet parallel lopen met strafrechtelijke procedures. Hiertoe hanteren de economische tuchtcolleges twee regelingen; een regeling gebaseerd op werkafspraken met de Algemene Inspectiedienst en een regeling gebaseerd op verordeningen waarin parallelle strafrechtelijke procedures bij voorbaat zijn uitgesloten.

Wanneer het functioneren van de verschillende *tuchtcolleges voor de vrije beroepen* in samenhang wordt bekeken wordt een meer divers beeld waargenomen. De samenstelling, de financiering, de alternatieve wijzen van geschilbeslechting, maar ook de doorlooptijden van de zaken bij de verschillende tuchtcolleges verschillen onderling bijvoorbeeld sterk. Een beknopt algemeen beeld zoals is geschetst ten aanzien van de economische tuchtcolleges is bij de tuchtcolleges voor de vrije beroepen daarom niet te geven.

Wat tevens opvalt is dat het tuchtrecht voor een deel al geüniformeerd lijkt. Zo hebben de productschappen PPE en PVE een gezamenlijk secretariaat en hebben veel van de andere product- en bedrijfsschappen ervoor gekozen om het secretariaat van hun tuchtcollege bij hetzelfde bureau onder te brengen. In de vrije beroepen zijn er tuchtcolleges die voor meerdere beroepsgroepen het tuchtrecht uitoefenen. Te denken valt aan de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg (zij voeren het tuchtrecht uit voor acht beroepsgroepen) en het Veterinair Tuchtcollege (dat het tuchtrecht voor zes beroepsgroepen uitvoert).

Voor een goede vergelijking van de tuchtcolleges is het niet alleen van belang dat zij op dezelfde wijze zijn ingesteld, maar ook dat zij een heldere administratie voeren. Bij de totstandkoming van het rapport van Kleiboer & Huls bleek dat het bijzonder lastig was om de benodigde gegevens uit de administratie van de verschillende tuchtcolleges te vergaren. Hoewel er verbetering in de registratie van gegevens bij de verschillende colleges is opgetreden, was het niet mogelijk om voor dit onderzoek alle gevraagde gegevens aangeleverd te krijgen. Het bleek bijvoorbeeld dat tussen de Regionale Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg grote verschillen in de gevoerde administratie zaten en dat voor een deel van de gevraagde gegevens werd verwezen naar de Inspectie voor de Gezondheidszorg. De verschillende tuchtcolleges zijn evenwel doende de administratie te stroomlijnen en te verbeteren. Zo bestaat een vergevorderd initiatief om alle uitspraken van tuchtcolleges centraal te publiceren op een nog in te richten internetsite.

Zoals vermeld kan een tweedeling worden gemaakt in de aard van het tuchtrecht. Enerzijds bestaat economisch tuchtrecht, anderzijds bestaat tuchtrecht voor de vrije beroepen. Deze tweedeling op grond van de aard van het tuchtrecht neemt niet weg dat de tuchtcolleges op het gebied van de procesrechtelijke kenmerken overeenkomsten kunnen vertonen. Wanneer alle tuchtcolleges in gezamenlijkheid worden beschouwd moet echter worden geconcludeerd dat hiervan slechts in zeer beperkte mate sprake is. De enkele bevoegdheid die alle tuchtcolleges delen, is de bevoegdheid om getuigen en/of deskundigen op te roepen. De manier waarop deze bevoegdheid wordt ingevuld en de mate waarin daarvan gebruik wordt gemaakt verschilt echter per tuchtcollege. De tuchtcolleges maken gebruik van een uiteenlopend pakket aan maatregelen, ze beschikken over verschillende bevoegdheden, de samenstelling van de colleges loopt uiteen, de wijze van financiering van de tuchtcolleges en haar leden is niet eenvormig, de colleges hanteren uiteenlopende vormen van alternatieve wijzen van geschilbeslechting en de colleges maken gebruik van diverse hoger beroepsinstanties.

De constatering dat het functioneren van de verschillende wettelijke niet-hiërarchische tuchtcolleges divers is kan als input dienen voor de op te stellen kabinetsnota. De wens te komen tot uniformering van het wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht sluit goed aan bij de in dit rapport beschreven onderzoeksbevindingen.

Bronnen

Schriftelijke bronnen

Bloembollenkeuringsdienst, *jaarslag 2004*, Lisse: Bloembollenkeuringsdienst 2005.

Centraal Tuchtcollege, *Jaarslag 2005*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2006.

Centraal Tuchtcollege, *Jaarslag 2004*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2005

Centraal Tuchtcollege, *Jaarslag 2003*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2004.

Centraal Tuchtcollege, *Jaarslag 2002*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2003.

Centraal Tuchtcollege, *Jaarslag 2001*, Den Haag: Centraal Tuchtcollege, 2002.

COKZ, *jaarslag 2006*, Kampen : De Borrias Groep B.V., 2007, p. 13.

Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarbericht 2006*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2007.

Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarbericht 2005*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2006.

Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarslag 2004*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2005.

Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarrapport 2003*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2004.

Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarrapport 2002*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2003.

Inspectie voor de Gezondheidszorg, *Jaarrapport 2001*, Den Haag: Inspectie voor de gezondheidszorg 2002.

Kleiboer, M.A. & Huls, N.J.H., *Tuchtrecht op de terugtocht? Wettelijk niet-hiërarchisch tuchtrecht: een vergelijkende analyse*, Utrecht: Lemma BV 2001.

Laclé, Z.D. & Ter Voert, M., *Trendrapportage notariaat 2006*, Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum [in druk].

Nederlandse Orde van Advocaten, *Jaarslag 2006*, Den Haag: Nederlandse Orde van Advocaten, 2007.

Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, *Jaarslag 2005*, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2006.

Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, *Jaarslag 2004*, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2005.

Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, *Jaarslag 2003*, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2004.

Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, Jaarverslag 2002, Amsterdam: Regionaal Tuchtcollege Amsterdam, 2003.

Regionaal Tuchtcollege Zwolle, Jaarverslag 2005, Zwolle: Regionaal Tuchtcollege Zwolle, 2006.

SER, *De product- en bedrijfschappen – Instrument voor sectoraal kwaliteitsbeleid*, Den Haag: SER, 2004.

Ter Voert, M.J. & Van Ewijk M.D., *Tendrapportage gerechtsdeurwaarders 2005*, Meppel: Boom Juridische Uitgevers 2006.

Ter Voert, M.J. & Peters S.L., *Tendrapportage advocatuur 2006- toegankelijkheid, continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening*, Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum 2007.

Ter Voert, M. & Willems, M., Klachten over gerechtsdeurwaarders onder de loep genomen, in: *executief 2006-4*.

Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, *Jaarverslag 2006*, Den Haag: Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, 2007.

Werkgroep tuchtrecht, *Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht*, Den Haag: Ministerie van Justitie 2006.

Kamerstukken

Kamerstukken I 2003-2004, 27025, nr. A.

Kamerstukken II, 28 803.

Elektronische bronnen

www.advocatenorde.nl

www.agro.nl/vtc

www.igz.nl

www.knmvb.nl

www.naktuinbouw.nl

www.overheid.nl > officiële publicaties > uitspraken Raad voor de Scheepvaart

bedrijfsnet.pve.agro.nl

www.ser.nl/downloadpdf.asp?filename=/_upload/brief_19981008_2.pdf

www.skal.com

www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl

www.xs4all.nl/~advocare/folder42.htm

Tuchtcollege	Raden van Discipline	Kamers van Toezicht	Kamer voor Gerechtsdeurwaarders
Beroepsgroep	Advocaten	Notarissen	Gerechts-deurwaarders
Hoofdstuk	2	3	4

I Omvang en aard van de beroepsgroep

Omvang	14.274 personen	3.560 personen	857 personen
Diversiteit	advocaten	notarissen en kandidaat-notarissen	gerechtsdeurwaarders, kandidaat-gerechtsdeurwaarders

II Organisatie tuchtcolleges in eerste aanleg

Aantallen tuchtcolleges in eerste aanleg	5	19	1
Vestigingsplaats	Amsterdam, Arnhem, 's-Gravenhage, 's-Hertogenbosch, Leeuwarden	19 arrondissementen	Amsterdam
- Totale samenstelling	verschilt per Raad van Discipline	1 voorzitter 1 lid-rechter 1 lid-inspecteur 2 leden-beroepsgenoten	6 leden rechterlijke macht 5 leden beroepsgenoten
- Samenstelling ter zitting	5: 1 voorzitter 4 leden-advocaten	5: 1 voorzitter 1 lid-rechter 1 lid-inspecteur 2 leden-beroepsgenoten	3: 1 voorzitter 1 lid-rechter 1 lid-beroepsgenoot
Formele functie-eisen voorzitter	met rechtspraak belast lid van de rechterlijke macht	president rechtbank betreffende arrondissement	voor het leven benoemd lid van de rechterlijke macht
Wijze van ondersteuning	griffier	griffier van de Rechtbank	griffier, secretariaat

Tuchtcollege	Raden van Discipline	Kamers van Toezicht	Kamer voor Gerechtsdeurwaarders
Beroepsgroep	Advocaten	Notarissen	Gerechts-deurwaarders

III Financiering tuchtrechtspraak

Wijze van financiering voorzitter en leden	vacatiegelden	voorzitter: vrijstelling werkzaamheden lid-rechter: vrijstelling werkzaamheden lid-inspecteur: geen vergoeding leden beroepsgenoten: geen vergoeding	voorzitter: vrijstelling werkzaamheden leden-beroepsgenoten: geen vergoeding leden-rechters: vrijstelling werkzaamheden
Vacatiegelden (2006)			
- Voorzitter	€ 250,- per zittingsdag	nvt	nvt
- Leden-beroepsgenoten	€ 160,- per zittingsdag	nvt	nvt
- Leden-juristen (niet zijnde voorzitter)	nvt	nvt	nvt
- Secretaris / griffier	variabele vergoeding per soort zaak	salaris	salaris
Totale kosten tuchtrechtspraak (2006)	€ 1.245.733,-	€ 1.300.000,-	€ 232.140,-
Komt ten laste van	ministerie van Justitie en beroepsgroep	ministerie van Justitie	ministerie van Justitie

Tuchtcollege	Raden van Discipline	Kamers van Toezicht	Kamer voor Gerechtsdeurwaarders
Beroepsgroep	Advocaten	Notarissen	Gerechts-deurwaarders

IV Aantal, aard en doorlooptijd van de zaken

Gem. aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	781 (2001-2006)	386 (2001-2006)	432 (06/2001-2006)
Registratie klager	nee	nee	nee
Registratie onderwerp zaken	alleen Raad v. Discipline A'dam	nee	nee
Gemiddelde doorlooptijd zaken	half jaar tot anderhalf jaar	één tot anderhalf jaar	één jaar

V Bevoegdheden tuchtcollege

Uitvoeren van vooronderzoek	nee	ja	nee
Verrichten van feitenonderzoek	ja	ja	ja
Ter zitting oproepen van getuigen en deskundigen	ja	ja	ja
Treffen van een voorlopige voorziening	nee	nee	ja
Verkort afdoen	ja	nee	nee

VI Beslissingen van het tuchtcollege

Gemiddeld aantal zaken afgedaan per jaar	?	271 (2001-2006)	399 (half 2001-2006)
- Door voorzitter	?	37 (2001-2006)	267 (half 2001-2006)
- Door college	?	234 (2001-2006)	132 (half 2001-2006)
Gemiddeld aantal zaken niet-ontvankelijk per jaar	?	27 (2001-2006)	10 (half 2001-2006)
- Door voorzitter	?	12 (2001-2006)	-
- Door college	?	15 (2001-2006)	10 (half 2001-2006)
Registratie redenen voor niet-ontvankelijkheid	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar dat is ingetrokken	84 (2001-2006)	74 (2001-2006)	47 (half 2001-2006)
Registratie redenen voor intrekking	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar (deels) gegrond verklaard	?	138 (2001-2006)	48 (half 2001-2006)

Tuchtcollege	Raden van Discipline	Kamers van Toezicht	Kamer voor Gerechtsdeurwaarders
Beroepsgroep	Advocaten	Notarissen	Gerechts-deurwaarders

VII Maatregelen

Soort maatregelen	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping	wel gegrond, geen maatregel berisping berisping met aanzegging geldboete van max. € 6.700
	schorsing van max. 1 jaar	schorsing van max. 6 mnd	schorsing van max. 1 jaar
	schrapping van het tableau	ontzetting uit het ambt	ontzetting uit het ambt
	openbaarmaking		openbaarmaking
Mogelijkheid tot gelasting schadevergoeding	ja	nee	nee
Uitspraak openbaar	ja	ja	ja
Publicatie uitspraak	vakblad, website, bij wijze van maatregel in een krant	op door Kamer van Toezicht te bepalen wijze	website beroepsvereniging
Controle op de naleving van maatregel	door deken	door Kamer van Toezicht	door de kamer enkel op de betaling van een opgelegde boete

Tuchtcollege	Raden van Discipline	Kamers van Toezicht	Kamer voor Gerechtsdeurwaarders
Beroepsgroep	Advocaten	Notarissen	Gerechts-deurwaarders

VIII Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Bestaat een centraal loket	ja, deken	ja, KNB	nee
Kunnen klachten buiten de tuchtprocedure worden afgehandeld?	ja	ja	ja
Welke alternatieve procedures bestaan?	bemiddeling door deken begrotingsprocedure Geschillencommissie Advocatuur	bemiddeling door KNB declaratieprocedure	aanzetten tot afhandelen van de klacht met beroepsbeoefenaar klachtenprocedure
Hoeveel klachten worden daarin gemiddeld per jaar afgedaan?	Geschillencommissie Advocatuur: 138 (2001-2006)	?	?

IX Hoger beroep

Hoger Beroepsinstantie	Hof van Discipline	notariskamer Gerechtshof	Gerechtshof
Vestigingsplaats	's Hertogenbosh	Amsterdam	Amsterdam
Totale samenstelling college in hoger beroep	1 voorzitter (3 plv.) 5 rechters (26 plv.) 4 leden-advocaten (17 plv.)	?	?
Samenstelling ter zitting college in hoger beroep	5: 3 rechters (waarvan 1 voorzitter) 2 leden-advocaten	3: 1 voorzitter (president) 1 lid rechter (vice-president) 1 lid-notaris	3: 3 raadsheren (waarvan 1 oud-notaris)
Gemiddeld aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	239 (2001-2006)	114 (2001-2006)	25 (2004-2006)

Tuchtcollege	Raden van Discipline	Kamers van Toezicht	Kamer voor Gerechtsdeurwaarders
Beroepsgroep	Advocaten	Notarissen	Gerechts-deurwaarders

IX Hoger beroep (vervolg)

Gemiddelde doorlooptijd zaken	6,5 maanden	9 maanden	9,5 maanden
Registratie groeperingen die zaak aanhangig hebben gemaakt	ja	nee	nee
Registratie onderwerp zaken	nee	nee	nee
Gem. aantal beslissingen niet-ontvankelijk per jaar	?	7 (2001-2006)	?
Gem. aantal verwerping beroep per jaar	?	28 (2001-2006)	?
Gem. aantal (deels) gegrondverklaring beroep per jaar	?	56 (2001-2006)	?
Gem. aantal ingetrokken beroepszaken per jaar	9 (2001-2006)	3 (2001-2006)	?

Tuchtcollege	Raden van Tucht	Raad van Toezicht	Regionale Tuchtcolleges	Veterinair tuchtcollege
Beroepsgroep	Accountants (RA en AA)	Octrooigemachtigden	Beroepsbeoefenaren individuele gezondheidszorg	Diergeneeskundigen
Hoofdstuk	5	6	7	8

I Omvang en aard van de beroepsgroep

Omvang	20.507 personen	370 personen	379.486 personen	1444 personen
Diversiteit	registeraccountants en accountants- administratieconsulenten	octrooigemachtigden	artsen, verpleegkundigen, tandartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, gezondheidszorgpsychologen, psychotherapeuten, apothekers.	dierenartsen, dierverslokkundigen, castrateurs, dierfysiotherapeuten, embryotransplantateurs, dierenartsassistenten

II Organisatie tuchtcolleges in eerste aanleg

Aantallen tuchtcolleges in eerste aanleg	2	1	5	1
Vestigingsplaats	s-Gravenhage en Amsterdam	Rijswijk	Amsterdam, Eindhoven, 's- Gravenhage, Groningen, Zwolle	s-Gravenhage
- Totale samenstelling	2 voorzitters (7 plv.) 23 leden-beroepsge­noten 9 leden-deskundigen	1 voorzitter 4 leden (5 plv.)	wisselt per Regionaal Tuchtcollege	1 voorzitter (1 plv.) 12 leden-beroepsge­noten (10 plv.)
- Samenstelling ter zitting	grote kamer: 5: 1 voorzitter 4 leden-beroepsge­noten kleine kamer: 3: 1 voorzitter 2 leden-beroepsge­noten	5: 1 voorzitter 4 leden-beroepsge­noten	grote kamer: 5: 1 voorzitter 3 leden-beroepsge­noten 1 lid-jurist kleine kamer: 3: 1 voorzitter 2 leden-beroepsge­noten	5: 1 voorzitter 4 beroepsge­noten
- Formele functie-eisen voorzitter	met rechtspraak belast lid van de rechterlijke macht; geen accountant	jurist en door de minister benoemd	jurist	jurist
Wijze van ondersteuning	secretaris	secretariële ondersteuning	secretaris en ambtelijke ondersteuning	secretaris en twee secretariaatsmedewerkers

Tuchtcollege	Raden van Tucht	Raad van Toezicht	Regionale Tuchtcolleges	Veterinair tuchtcollege
Beroepsgroep	Accountants (RA en AA)	Octrooigemachtigden	Beroepsbeoefenaren individuele gezondheidszorg	Diergeneeskundigen

III Financiering tuchtrechtspraak

Wijze van financiering voorzitter en leden	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegelden leden-beroepsgenoten: vacatiegelden per zitting secretaris: jaarlijkse vergoeding en vacatiegelden	geen; vrije tijd	voorzitter: part-time gedetacheerd door justitie of op basis van vacatiegelden leden-juristen: vacatiegelden leden-beroepsgenoten: vacatiegelden	voorzitter: jaarlijkse vergoeding overige leden: vacatiegelden
Vacatiegelden (2006)				
- Voorzitter	?	geen	geen; betaald op detachingsbasis (3 colleges)	€ 13.000,- per jaar
- Leden-beroepsgenoten	?	geen	vacatiegelden: € 180,60 (2 colleges) € 190,59 (per zitting)	dierenartsen: € 234,- per zitting overige leden: € 102,- per zitting
- Leden-juristen (niet zijnde voorzitter)	nvt	geen	€ 113,45	nvt
- Secretaris / griffier	?	geen	salaris	salaris
Totale kosten tuchtrechtspraak (2006)	?	bestaat uit gedeelde omzet/arbeidstijd; hoogte onbekend	€ 3.186.436	€ 148.000,-
Komt ten laste van	beroepsgroep	beroepsgroep	ministerie van VWS	ministerie van LNV

Tuchtcollege	Raden van Tucht	Raad van Toezicht	Regionale Tuchtcolleges	Veterinair tuchtcollege
Beroepsgroep	Accountants (RA en AA)	Octrooigemachtigden	Beroepsbeoefenaren individuele gezondheidszorg	Diergeneeskundigen

IV Aantal, aard en doorlooptijd van de zaken

Gem. aanhangig gemaakte zaken per jaar	?	3 (2001-2006)	1223 (2002-2006)	118 (2001-2006)
Registratie klager	nee	nee	ja (door inspectie)	ja
Registratie onderwerp zaken	nee	nee	ja (door inspectie en 1 RTC)	nee
Gemiddelde doorlooptijd zaken	?	3 tot 4 maanden (2006)	360 dagen (2005-2006; gem. van 2 colleges)	1 jaar tot 1 1/3 jaar

V Bevoegdheden tuchtcollege

Uitvoeren van vooronderzoek	nee	nee	ja	nee
Verrichten van feitenonderzoek	ja	nee	ja	ja
Ter zitting oproepen van getuigen en deskundigen	ja	ja	ja	ja
Treffen van een voorlopige voorziening	nee	nee	ja	nee
Verkort afdoen	nee	nee	ja	nee

VI Beslissingen van het tuchtcollege

Gemiddeld aantal zaken afgedaan per jaar	?	2 (2001-2006)	1097 (2002-2006)	77 (2001-2006)
- Door voorzitter	?	- (2001-2006)	nvt	-
- Door college	?	2 (2001-2006)	1097 (2002-2006)	77 (2001-2006)
Gemiddeld aantal zaken niet-ontvankelijk per jaar	?			
- Door voorzitter	?	- (2001-2006)	nvt	-
- Door college	?	- (2001-2006)	228 (2004-2006)	3 (2001-2006)
Registratie redenen voor niet-ontvankelijkheid	nee	- (2001-2006)	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar dat is ingetrokken	?	1 (2004)	516 (2004-2006)	32 (2001-2006)
Registratie redenen voor intrekking	nee	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar (deels) gegrond verklaard	?	1 (2001-2006)	181 (2004-2006)	28 (2001-2006)

Tuchtcollege	Raden van Tucht	Raad van Toezicht	Regionale Tuchtcolleges	Veterinair tuchtcollege
Beroepsgroep	Accountants (RA en AA)	Octrooigemachtigden	Beroepsbeoefenaren individuele gezondheidszorg	Diergeneeskundigen

VII Maatregelen

Soort maatregelen	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping schorsing van max. 6 mnd. doorhaling van inschrijving in het register	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping schorsing van max. 5 jaar doorhaling van inschrijving in het register openbaarmaking	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping geldboete van max. € 4.500 gedeeltelijke ontzegging gedeeltelijke schorsing van max. 1 jaar schorsing van max. 1 jaar voorwaardelijke schorsing inschrijving doorhaling van inschrijving in het register ontzegging recht op wederinschrijving in het register openbaarmaking	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping geldboete van max. €3.350,- gedeeltelijke ontzegging beperking bevoegdheid gedeeltelijke schorsing voor max. 1 jaar schorsing van max. 1 jaar ontzetting uit het ambt openbaarmaking
Mogelijkheid tot gelasting schadevergoeding	nee	nee	nee	ja
Uitspraak openbaar	ja	ja	ja	ja
Publicatie uitspraak	website beroepsvereniging en vakblad	bijblad bij de Industriële eigendom	vaktijdschriften en website	website, als maatregel staatscourant en vakblad
Controle op de naleving van maatregel	nee	?	BIG-register en Inspectie voor de gezondheidszorg	door klachtambtenaar

Tuchtcollege	Raden van Tucht	Raad van Toezicht	Regionale Tuchtcolleges	Veterinair tuchtcollege
Beroepsgroep	Accountants (RA en AA)	Octrooigemachtigden	Beroepsbeoefenaren individuele gezondheidszorg	Diergeneeskundigen

VIII Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Bestaat een centraal loket	nee	ja, secretariaat Raad van Toezicht	nee	nee
Kunnen klachten buiten de tuchtprocedure worden afgehandeld?	ja	ja	ja	nee
Welke alternatieve procedures bestaan?	geschilbeslechting door de Raad voor Geschillen bemiddeling	aanzetten tot afhandelen van de klacht met beroepsbeoefenaar bemiddeling door voorzitter van de Raad van Toezicht	aanzetten tot afhandelen van de klacht met beroepsbeoefenaar bemiddeling door de beroepsorganisatie klachtprocedures	nvt
Hoeveel klachten worden daarin gemiddeld per jaar afgedaan?	Raad voor geschillen: 8 (2002-2006)	?	?	nvt

IX Hoger beroep

Hoger Beroepsinstantie	College van Beroep voor het bedrijfsleven	intellectueel eigendomkamer Gerechtshof	Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg	Veterinair Beroepscollege
Vestigingsplaats	's-Gravenhage	's-Gravenhage	's-Gravenhage	's-Gravenhage
Totale samenstelling college in hoger beroep Samenstelling ter zitting college in hoger beroep	16 3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)	5 3: 1 lid benoemd door minister 1 lid benoemd door orde vz van de octrooiraad (tot 2003) 3: 3 raadsheren hof 's-Gravenhage (vanaf 2003)	79 5: 1 voorzitter 2 leden-beroepsgenoten 2 leden-juristen	19 5: 3 rechters (waarvan 1 voorzitter) 2 beroepsgenoten

Tuchtcollege	Raden van Tucht	Raad van Toezicht	Regionale Tuchtcolleges	Veterinair tuchtcollege
Beroepsgroep	Accountants (RA en AA)	Octrooigemachtigden	Beroepsbeoefenaren individuele gezondheidszorg	Diergeneeskundigen

IX Hoger beroep (vervolg)

Gemiddeld aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	55 (2001-2006)	1 (2001-2006)	?	17 (2001-2006)
Gemiddelde doorlooptijd zaken	6 tot 17 mnd.	6 maanden (2001-2003)	268 dagen	9 maanden
Registratie groeperingen die zaak aanhangig hebben gemaakt	nee	nee	nee	ja
Registratie onderwerp zaken	nee	nee	nee	ja
Gem. aantal beslissing niet-ontvankelijk per jaar	3 (2001-2006)	?	?	0,3 (2001-2006)
Gem. aantal verwerping beroep per jaar	27 (2001-2006)	?	?	12 (2001-2006)
Gem. aantal (deels) gegrondverklaring beroep per jaar	18 (2001-2006)	1 (2001-2003)	?	4 (2001-2006)
Gem. aantal ingetrokken beroepszaken per jaar	3 (2001-2006)	-	22 (2001-2006)	1 (2001-2006)

Tuchtcollege	Tuchtcollege Loodsen	Raad voor de Scheepvaart	Tuchtgerecht Productschap Pluimvee en Eieren
Beroepsgroep	Loodsen	Scheepsofficieren en wachtlopende bemanningsleden Nederlandse schepen	Bedrijven in de pluimvee en eieren industrie
Hoofdstuk	9	10	12

I Omvang en aard van de beroepsgroep

Omvang	430 personen	circa 5.000 personen	2.350 bedrijven
Diversiteit	registerloodsen	Scheepsofficieren en wachtlopende bemanningsleden Nederlandse schepen	legkip-, vleeskuiken-, kalkoenbedrijven, eenden-, konijnen-, nertsenhouderijen

II Organisatie tuchtcolleges in eerste aanleg

Aantallen tuchtcolleges in eerste aanleg	1	1	1
Vestigingsplaats	's-Gravenhage	Amsterdam	Zoetermeer
- Totale samenstelling	1 voorzitter 4 beroepsgenoten	1 voorzitter (3 plv.) 2 gewone leden 13 buitengewone leden (12 plv.)	1 voorzitter (3 plv.) 5 deskundigen 3 kamers: Kamer Primaire Sector, Kamer Pluimveehandel en Industrie, Kamer Eieren en Eiproducten
- Samenstelling ter zitting	5: 1 voorzitter 4 beroepsgenoten	4: 1 voorzitter 1 gewoon lid 2 buitengewone leden	3: 1 voorzitter 2 deskundigen
- Formele functie-eisen voorzitter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter in een rechtbank	jurist	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter
Wijze van ondersteuning	secretaris	secretaris (1 plv.) drie medewerkers	secretariaat met PVV: secretaris, gerechtssecretaris, medewerker

Tuchtcollege	Tuchtcollege Loodsen	Raad voor de Scheepvaart	Tuchtgerecht Productschap Pluimvee en Eieren
Beroepsgroep	Loodsen	Scheepsofficieren en wachtlopende bemanningsleden Nederlandse schepen	Bedrijven in de pluimvee en eieren industrie

III Financiering tuchtrechtspraak

Wijze van financiering voorzitter en leden	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegeld leden: vacatiegeld	voorzitter: vaste vergoeding gewone leden: vaste vergoeding buitengewone leden: vacatiegeld plaatsvervangend voorzitter: vacatiegeld	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegeld leden: vacatiegeld
Vacatiegelden (2006) - Voorzitter - Leden-beroepsgenoten - Leden-juristen (niet zijnde voorzitter) - Secretaris / griffier	tussen € 135 en € 225 per zitting tussen € 135 en € 225 per zitting nvt tussen € 135 en € 225 per zitting	jaarlijkse vergoeding € 30.000,- plv. voorzitter: € 172,44 per zitting gewone leden: jaarlijkse vergoeding € 43.000,- buitengewone leden: € 86,22 per zitting nvt salaris	jaarlijkse vergoeding vacatiegeld per zitting € 555,- € 370,- per zitting nvt gerechtsecretaris: € 80,- p. uur secretaris en medewerker: salaris
Totale kosten tuchtrechtspraak (2006)	€ 5.469	€ 272.000,-	€ 212.629,- (met PVV)
Komt ten laste van	beroepsgroep	ministerie van Verkeer en Waterstaat	beroepsgroep

Tuchtcollege	Tuchtcollege Loodsen	Raad voor de Scheepvaart	Tuchtgerecht Productschap Pluimvee en Eieren
Beroepsgroep	Loodsen	Scheepsofficieren en wachtlopende bemanningsleden Nederlandse schepen	Bedrijven in de pluimvee en eieren industrie

IV Aantal, aard en doorlooptijd van de zaken

Gem. aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	?	3 (2001-2006)	1223 (2002-2006)
Registratie klager	nee	nee	ja (door inspectie)
Registratie onderwerp zaken	nee	nee	ja (door inspectie en 1 RTC)
Gemiddelde doorlooptijd zaken	?	3 tot 4 maanden (2006)	360 dagen (2005-2006; gem. van 2 colleges)

V Bevoegdheden tuchtcollege

Uitvoeren van vooronderzoek	nee	nee	ja
Verrichten van feitenonderzoek	ja	nee	ja
Ter zitting oproepen van getuigen en deskundigen	ja	ja	ja
Treffen van een voorlopige voorziening	nee	nee	ja
Verkort afdoen	nee	nee	ja

VI Beslissingen van het tuchtcollege

Gemiddeld aantal zaken afgedaan per jaar	?	2 (2001-2006)	1097 (2002-2006)
- Door voorzitter	?	- (2001-2006)	Nvt
- Door college	?	2 (2001-2006)	1097 (2002-2006)
Gemiddeld aantal zaken niet-ontvankelijk per jaar	?	- (2001-2006)	228 (2004-2006)
- Door voorzitter	?	- (2001-2006)	nvt
- Door college	?	- (2001-2006)	228 (2004-2006)
Registratie redenen voor niet-ontvankelijkheid	nee	nvt	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar dat is ingetrokken	?	1 (2004)	516 (2004-2006)
Registratie redenen voor intrekking	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar (deels) gegrond verklaard	?	1 (2001-2006)	181 (2004-2006)

Tuchtcollege	Tuchtcollege Loodsen	Raad voor de Scheepvaart	Tuchtgerecht Productschap Pluimvee en Eieren
Beroepsgroep	Loodsen	Scheepsofficieren en wachtlopende bemanningsleden Nederlandse schepen	Bedrijven in de pluimvee en eieren industrie

VII Maatregelen

Soort maatregelen	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping schorsing van max. 6 mnd. doorhaling van inschrijving in het register	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping schorsing van max. 5 jaar doorhaling van inschrijving in het register openbaarmaking	wel gegrond, geen maatregel waarschuwing berisping geldboete van max. € 4.500 gedeeltelijke ontzegging gedeeltelijke schorsing van max. 1 jaar schorsing van max. 1 jaar voorwaardelijke schorsing inschrijving doorhaling van inschrijving in het register ontzegging recht op wederinschrijving in het register openbaarmaking
Mogelijkheid tot gelasting schadevergoeding	nee	nee	nee
Uitspraak openbaar	ja	ja	ja
Publicatie uitspraak	website beroepsvereniging en vakblad	vakblad	vaktijdschriften en website
Controle op de naleving van maatregel	nee	?	BIG-register en Inspectie voor de gezondheidszorg

Tuchtcollege	Tuchtcollege Loodsen	Raad voor de Scheepvaart	Tuchtgerecht Productschap Pluimvee en Eieren
Beroepsgroep	Loodsen	Scheepsofficieren en wachtlopende bemanningsleden Nederlandse schepen	Bedrijven in de pluimvee en eieren industrie

VIII Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Bestaat een centraal loket	ja	nee	nee
Kunnen klachten buiten de tuchtprocedure worden afgehandeld?	ja	nee	nee
Welke alternatieve procedures bestaan?	bemiddeling door de beroepsorganisatie	nvt	nvt
Hoeveel klachten worden daarin gemiddeld per jaar afgedaan?	2 (2001-2006)	nvt	nvt

IX Hoger beroep

Hoger Beroepsinstantie	College van beroep voor het bedrijfsleven	geen	College van Beroep voor het bedrijfsleven
Vestigingsplaats	's-Gravenhage	nvt	's-Gravenhage
Totale samenstelling college in hoger beroep	16 raadsheren aantal externen	nvt	16 raadsheren aantal externen
Samenstelling ter zitting college in hoger beroep	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)	nvt	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)
Gemiddeld aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	nvt	nvt	4 (2001-2006)

Tuchtcollege	Tuchtcollege Loodsen	Raad voor de Scheepvaart	Tuchtgerecht Productschap Pluimvee en Eieren
Beroepsgroep	Loodsen	Scheepsofficieren en wachtlopende bemanningsleden Nederlandse schepen	Bedrijven in de pluimvee en eieren industrie

IX Hoger beroep (vervolg)

Gemiddelde doorlooptijd zaken	nvt	nvt	10 maanden
Registratie groeperingen die zaak aanhangig hebben gemaakt	nvt	nvt	nee
Registratie onderwerp zaken	nvt	nvt	nee
Gem. aantal beslissingen niet-ontvankelijk per jaar	nvt	nvt	- (2001-2006)
Gem. aantal verwerpingen beroep per jaar	nvt	nvt	2 (2001-2006)
Gem. aantal (deels) gegrondverklaringen beroep per jaar	nvt	nvt	6 (2001-2006)
Gem. ingetrokken beroepszaken per jaar	nvt	nvt	- (2001-2006)

Tuchtcollege	Tuchtgerecht Productschap Vee en Vlees	Tuchtgerecht Akkerbouwproductieschappen	Tuchtgerecht KCB
Beroepsgroep	Bedrijven in de vee en vlees industrie	Akkerbouw bedrijven	Producenten en handelaren groenten en fruit en sierteelproducten
Hoofdstuk	12	13	14

I Omvang en aard van de beroepsgroep

Omvang	60.000 bedrijven	19000 bedrijven	1.350 bedrijven
Diversiteit	rundvee-, kalveren-, varkens-, schapenbedrijven.	akkerbouwers	veilingen, sorteer- en pakstations, groothandelscentra, telers, handelsbedrijven

II Organisatie tuchtcolleges in eerste aanleg

Aantallen tuchtcolleges in eerste aanleg	1	1	1
Vestigingsplaats	Zoetermeer	Wageningen	's-Gravenhage
- Totale samenstelling	1 Voorzitter (2 plv.) 3 deskundigen 2 kamers: Kamer Primaire Sector, Kamer Handel en Verwerking	1 voorzitter (1 plv.) 10 beroepsgenoten	1 voorzitter (1 plv.) 4 beroepsgenoten
- Samenstelling ter zitting	3: 1 voorzitter 2 deskundigen	3: 1 voorzitter 2 beroepsgenoten	3: 1 voorzitter 2 beroepsgenoten
- Formele functie-eisen voorzitter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter
Wijze van ondersteuning	secretariaat met PPE: secretaris, gerechtssecretaris, medewerker	secretariaat bij Instituut voor Agrarisch Recht: secretaris, plv. secretaris, medewerker	secretaris, plv. secretaris

Tuchtcollege	Tuchtgerecht Productschap Vee en Vlees	Tuchtgerecht Akkerbouwproductieschappen	Tuchtgerecht KCB
Beroepsgroep	Bedrijven in de vee en vlees industrie	Akkerbouw bedrijven	Producenten en handelaren groenten en fruit en sierteelproducten

III Financiering tuchtrechtspraak

Wijze van financiering voorzitter en leden	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegeld leden: vacatiegeld	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegeld leden: vacatiegeld	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegeld leden: vacatiegeld
Vacatiegelden (2006) - Voorzitter - Leden-beroepsgenoten - Leden-juristen (niet zijnde voorzitter) - Secretaris / griffier	jaarlijkse vergoeding vacatiegeld per zitting € 555,- € 370,- per zitting nvt gerechtsecretaris: € 80,- p. uur secretaris en medewerker: salaris	jaarlijkse vergoeding € 2.400,- vacatiegeld per zitting € 1.080,- € 720,- per zitting nvt Instituut voor Agrarisch Recht ontvangt per soort zaak € 680,- / € 340,- / € 850,-	jaarlijkse vergoeding € 2246,- per zaak € 112,31 per dagdeel zitting € 225,- per zaak € 112,31 per dagdeel zitting € 225,- nvt jaarlijkse vergoeding € 2246,- per zaak € 112,31 per dagdeel zitting € 225,-
Totale kosten tuchtrechtspraak (2006)	€ 212.629,- (met PPE)	€ 24.098,-	€ 14.107,55
Komt ten laste van	beroepsgroep	beroepsgroep	beroepsgroep

Tuchtcollege	Tuchtgerecht Productschap Vee en Vlees	Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen	Tuchtgerecht KCB
Beroepsgroep	Bedrijven in de vee en vlees industrie	Akkerbouw bedrijven	Producenten en handelaren groenten en fruit en sierteelproducten

IV Aantal, aard en doorlooptijd van de zaken

Gem. aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	41 (2004-2006)	26 (2001-2006)	208 (2001-2006)
Registratie klager	nvt	nvt	nvt
Registratie onderwerp zaken	ja	nee	ja
Gemiddelde doorlooptijd zaken	4,5 maanden	6 maanden	2 maanden

V Bevoegdheden tuchtcollege

Uitvoeren van vooronderzoek	nee	nee	nee
Verrichten van feitenonderzoek	ja	ja	ja
Ter zitting oproepen van getuigen en deskundigen	ja	ja	ja
Treffen van een voorlopige voorziening	nee	nee	nee
Verkort afdoen	ja	ja	ja

VI Beslissingen van het tuchtcollege

Gemiddeld aantal zaken afgedaan per jaar	41 (2004-2006)	20 (2001-2006)	203 (2001-2006)
- Door voorzitter	0 (2004-2006)	6 (2001-2006)	173 (2001-2006)
- Door college	41 (2004-2006)	14 (2001-2006)	29 (2001-2006)
Gemiddeld aantal zaken niet-ontvankelijk per jaar	- (2004-2006)	- (2001-2006)	- (2001-2006)
- Door voorzitter	- (2004-2006)	- (2001-2006)	- (2001-2006)
- Door college	- (2004-2006)	- (2001-2006)	- (2001-2006)
Registratie redenen voor niet-ontvankelijkheid	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar dat is ingetrokken	- (2004-2006)	- (2001-2006)	2 (2001-2006)
Registratie redenen voor intrekking	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar (deels) gegrond verklaard	41 (2004-2006)	20 (2001-2006)	201 (2001-2006)

Tuchtcollege	Tuchtgerecht Productschap Vee en Vlees	Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen	Tuchtgerecht KCB
Beroepsgroep	Bedrijven in de vee en vlees industrie	Akkerbouw bedrijven	Producenten en handelaren groenten en fruit en sierteelproducten

VII Maatregelen

Soort maatregelen	wel gegrond, geen maatregel berisping geldboete van max. € 11.250 verscherpte controle op kosten van betrokkene	wel gegrond, geen maatregel berisping geldboete van max. € 11.250 verscherpte controle op kosten van betrokkene	berisping geldboete verscherpte controle op kosten van betrokkene
	openbaarmaking op kosten van de betrokkene	openbaarmaking op kosten van de betrokkene	openbaarmaking op kosten van de betrokkene
Mogelijkheid tot gelasting schadevergoeding	nee	nee	nee
Uitspraak openbaar	ja	ja	ja
Publicatie uitspraak	website	vakblad	vakblad
Controle op de naleving van maatregel	voorzitter PVV	HPA	KCB

Tuchtcollege	Tuchtgerecht Productschap Vee en Vlees	Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen	Tuchtgerecht KCB
Beroepsgroep	Bedrijven in de vee en vlees industrie	Akkerbouw bedrijven	Producenten en handelaren groenten en fruit en sierteelproducten

VIII Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Bestaat een centraal loket	nee	nee	nee
Kunnen klachten buiten de tuchtprocedure worden afgehandeld?	nee	nee	nee
Welke alternatieve procedures bestaan?	nvt	nvt	nvt
Hoeveel klachten worden daarin gemiddeld per jaar afgedaan?	nvt	nvt	nvt

IX Hoger beroep

Hoger Beroepsinstantie	College van Beroep voor het bedrijfsleven	College van Beroep voor het bedrijfsleven	College van Beroep voor het bedrijfsleven
Vestigingsplaats	's-Gravenhage	's-Gravenhage	's-Gravenhage
Totale samenstelling college in hoger beroep	16 raadsheren aantal externenen	16 raadsheren aantal externenen	16 raadsheren aantal externenen
Samenstelling ter zitting college in hoger beroep	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)

Gemiddeld aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	4 (2001-2006)	3 (2001-2006)	1 (2004-2006)
--	---------------	---------------	---------------

Tuchtcollege	Tuchtgerecht Productschap Vee en Vlees	Tuchtgerecht Akkerbouwproductschappen	Tuchtgerecht KCB
Beroepsgroep	Bedrijven in de vee en vlees industrie	Akkerbouw bedrijven	Producenten en handelaren groenten en fruit en sierteelproducten

IX Hoger beroep (vervolg)

Gemiddelde doorlooptijd zaken	8 maanden	8,5 maanden	5 maanden
Registratie groeperingen die zaak aanhangig hebben gemaakt	nee	nee	nee
Registratie onderwerp zaken	nee	nee	nee
Gem. aantal beslissingen niet-ontvankelijk per jaar	1 (2001-2006)	- (2004-2006)	- (2001-2006)
Gem. aantal verwerpingen beroep per jaar	1 (2001-2006)	1 (2004-2006)	- (2001-2006)
Gem. aantal (deels) gegrondverklaringen beroep per jaar	1 (2001-2006)	- (2004-2006)	- (2001-2006)
Gem. aantal ingetrokken beroepszaken per jaar	- (2001-2006)	- (2004-2006)	- (2001-2006)

Tuchtcollege	COKZ Tuchtgerecht	Tuchtgerecht CPE	Skal-Tuchtgerecht
Beroepsgroep	Producenten van boerderijkaas, boter en kaas	Producenten pluimvee en eieren sector	Producenten biologische producten
Hoofdstuk	15	16	17

I Omvang en aard van de beroepsgroep

Omvang	430 bedrijven	1.260 bedrijven	2.300 bedrijven
Diversiteit	producenten van boerderijkaas, boter en kaas	legpluimveebedrijven, pakstations	landbouwbedrijven, fabrikanten, importeurs, handels- en opslagbedrijven

II Organisatie tuchtcolleges in eerste aanleg

Aantallen tuchtcolleges in eerste aanleg	1	1	1
Vestigingsplaats	Leusden	Amersfoort	Zwolle
- Totale samenstelling	1 voorzitter 2 beroepsgenoten (5 plv.)	1 voorzitter 2 beroepsgenoten (1plv.)	1 voorzitter (1 plv.) 4 beroepsgenoten
- Samenstelling ter zitting	3: 1 voorzitter 2 beroepsgenoten	3: 1 voorzitter 2 beroepsgenoten	2: 1 voorzitter 1 beroepsgenoot
Formele functie-eisen voorzitter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter in een rechtbank, tenzij secretaris hieraan voldoet.	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter
Wijze van ondersteuning	secretaris, plv. secretaris	secretaris, medewerker	secretaris

Tuchtcollege	COKZ Tuchtgerecht	Tuchtgerecht CPE	Skal-Tuchtgerecht
Beroepsgroep	Producenten van boerderijkaas, boter en kaas	producenten pluimvee en eieren sector	Producenten biologische producten
III Financiering tuchtrechtspraak			
Wijze van financiering voorzitter en leden	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegeld leden: vacatiegeld	voorzitter: jaarlijkse vergoeding leden: vacatiegeld	voorzitter: vacatiegeld leden: vacatiegeld
Vacatiegelden (2006) - Voorzitter - Leden-beroepsgenoten - Leden-juristen (niet zijnde voorzitter) - Secretaris / griffier	jaarlijkse vergoeding € 2750,- per zaak € 225,- € 225,- per zitting nvt salaris	jaarlijkse vergoeding € 18.000,- € 350,- per zitting nvt jaarlijkse vergoeding € 9.600,-	per zitting € 100,- voorzittersbeslissing € 52,50,- € 75,- per zitting nvt per zitting € 200,- voorzittersbeslissing € 182,50
Totale kosten tuchtrechtspraak (2006)	€ 19.500,-	€31.584,-	€ 1.400,-
Komt ten laste van	beroepsgroep	beroepsgroep	beroepsgroep

Tuchtcollege	COKZ Tuchtgerecht	Tuchtgerecht CPE	Skal-Tuchtgerecht
Beroepsgroep	Producenten van boerderijkaas, boter en kaas	producenten pluimvee en eieren sector	Producenten biologische producten

IV Aantal, aard en doorlooptijd van de zaken

Gem. aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	208 (2001-2006)	37 (2001-2006)	12 (2001-2006)
Registratie klager	nvt	nvt	nvt
Registratie onderwerp zaken	ja	nee	nee
Gemiddelde doorlooptijd zaken	2 maanden	4 maanden	?

V Bevoegdheden tuchtcollege

Uitvoeren van vooronderzoek	nee	nee	nee
Verrichten van feitenonderzoek	ja	ja	ja
Ter zitting oproepen van getuigen en deskundigen	ja	ja	ja
Treffen van een voorlopige voorziening	nee	nee	nee
Verkort afdoen	ja	ja	ja

VI Beslissingen van het tuchtcollege

Gemiddeld aantal zaken afgedaan per jaar	203 (2001-2006)	32 (2001-2006)	9 (2002-2006)
- Door voorzitter	173 (2001-2006)	4 (2001-2006)	7 (2002-2006)
- Door college	29 (2001-2006)	28 (2001-2006)	2 (2002-2006)
Gemiddeld aantal zaken niet-ontvankelijk per jaar	- (2001-2006)	- (2001-2006)	?
- Door voorzitter	- (2001-2006)	- (2001-2006)	?
- Door college	- (2001-2006)	- (2001-2006)	?
Registratie redenen voor niet-ontvankelijkheid	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar dat is ingetrokken	2 (2001-2006)	- (2001-2006)	2 (2001-2006)
Registratie redenen voor intrekking	nee	nee	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar (deels) gegrond verklaard	201 (2001-2006)	31 (2001-2006)	?

Tuchtcollege	COKZ Tuchtgerecht	Tuchtgerecht CPE	Skal-Tuchtgerecht
Beroepsgroep	Producenten van boerderijkaas, boter en kaas	producenten pluimvee en eieren sector	Producenten biologische producten

VII Maatregelen

Soort maatregelen	wel gegrond, geen maatregel berisping geldboete van max. € 4.500 verscherpte controle op kosten van betrokkene	berisping geldboete van max. € 4.500,- verscherpte controle op kosten van betrokkene	berisping geldboete van max. € 11.250,- verscherpte controle op kosten van betrokkene
	openbaarmaking op kosten van de betrokkene	openbaarmaking op kosten van de betrokkene	openbaarmaking op kosten van de betrokkene
Mogelijkheid tot gelasting schadevergoeding	nee	nee	nee
Uitspraak openbaar	ja	ja	ja
Publicatie uitspraak	vakblad	vakblad	?
Controle op de naleving van maatregel	COKZ	CPE	Skal

Tuchtcollege	COKZ Tuchtgerecht	Tuchtgerecht CPE	Skal-Tuchtgerecht
Beroepsgroep	Producenten van boerderijkaas, boter en kaas	producenten pluimvee en eieren sector	Producenten biologische producten

VIII Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Bestaat een centraal loket	nee	nee	nee
Kunnen klachten buiten de tuchtprocedure worden afgehandeld?	nee	nee	nee
Welke alternatieve procedures bestaan?	nvt	nvt	nvt
Hoeveel klachten worden daarin gemiddeld per jaar afgedaan?	nvt	nvt	nvt

IX Hoger beroep

Hoger Beroepsinstantie	Raad van Beroep van het COKZ	College van Beroep voor het bedrijfsleven	College van Beroep voor het bedrijfsleven
Vestigingsplaats	Utrecht	's-Gravenhage	's-Gravenhage
Totale samenstelling college in hoger beroep	3 leden	16 raadsheren aantal externen	16 raadsheren aantal externen
Samenstelling ter zitting college in hoger beroep	3 leden	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)
Gemiddeld aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	1 (2001-2006)	2 (2001-2006)	1 (2001-2006)

Tuchtcollege	COKZ Tuchtgerecht	Tuchtgerecht CPE	Skal-Tuchtgerecht
Beroepsgroep	Producenten van boerderijkaas, boter en kaas	producenten pluimvee en eieren sector	Producenten biologische producten

IX Hoger beroep (vervolg)

Gemiddelde doorlooptijd zaken	?	8 maanden	10 maanden
Registratie groeperingen die zaak aanhangig hebben gemaakt	nee	nee	nee
Registratie onderwerp zaken	nee	nee	nee
Gem. aantal beslissingen niet-ontvankelijk per jaar	- (2001-2006)	- (2001-2006)	- (2001-2006)
Gem. aantal verwerpingen beroep per jaar	- (2001-2006)	1 (2001-2006)	- (2001-2006)
Gem. aantal (deels) gegrondverklaringen beroep per jaar	- (2001-2006)	1 (2001-2006)	- (2001-2006)
Gem. aantal ingetrokken beroepszaken per jaar	- (2001-2006)	- (2001-2006)	- (2001-2006)

Tuchtcollege	Tuchtcollege BKD	Tuchtcommissie NAK	Tuchtgerecht Naktuinbouw
Beroepsgroep	Bloembollentelers	Kwekers, handelaren, veredelaars landbouwsector	Kwekers, handelaren, veredelaars tuinbouwsector
Hoofdstuk	18	19	20

I Omvang en aard van de beroepsgroep

Omvang	2.000 bedrijven	3.000 bedrijven	3.700 bedrijven
Diversiteit	bloembollenteelt bedrijven	telers, bewerkers en handelaren van zaaizaad en pootgoed en landbouwgewassen	Kwekers, veredelaars en handelaren in bomen, siergewassen en tuinbouwproducenten

II Organisatie tuchtcolleges in eerste aanleg

Aantallen tuchtcolleges in eerste aanleg	1	1	1
Vestigingsplaats	Lisse	Emmeloord	Roelofarendsveen
- Totale samenstelling	1 voorzitter 1 lid-jurist aantal beroepsgenoten	1 voorzitter 4 beroepsgenoten	1 voorzitter (1 plv.) 12 beroepsgenoten
- Samenstelling ter zitting	3: 1 voorzitter 2 beroepsgenoten (of 1 beroepsgenoot en 1 lid-jurist)	3: 1 voorzitter 2 beroepsgenoten	3/4: 1 voorzitter 2 of 3 leden-beroepsgenoten
Formele functie-eisen voorzitter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter	jurist die voldoet aan de vereisten voor benoeming tot rechter
Wijze van ondersteuning	secretaris	griffier	secretariaat van Naktuinbouw

Tuchtcollege	Tuchtcollege BKD	Tuchtcommissie NAK	Tuchtgerecht Naktuinbouw
Beroepsgroep	Bloembollentelers	Kwekers, handelaren, veredelaars landbouwsector	Kwekers, handelaren, veredelaars tuinbouwsector

III Financiering tuchtrechtspraak

Wijze van financiering voorzitter en leden	voorzitter: jaarlijkse vergoeding en vacatiegeld leden: vacatiegeld	voorzitter: vacatiegeld leden: vacatiegeld	voorzitter: vacatiegeld en declaratie op basis van uren leden: vacatiegeld
Vacatiegelden (2006)			
- Voorzitter	jaarlijkse vergoeding € 1.500,-per dagdeel € 225,- voorzittersbeschikking € 115,-	per zaak € 800,-	€ 500 (per zaak)
- Leden-beroepsgenoten	€ 225,- per dagdeel	€ 200,-per zaak	€ 500 (per zaak)
- Leden-juristen (niet zijnde voorzitter)	€ 225,- per dagdeel	nvt	Nvt
- Secretaris / griffier	jaarlijkse vergoeding € 1.500,-per dagdeel € 225,- voorzittersbeschikking € 115,-	salaris	salaris
Totale kosten tuchtrechtspraak (2006)	?	?	?
Komt ten laste van	beroepsgroep	beroepsgroep	beroepsgroep

Tuchtcollege	Tuchtcollege BKD	Tuchtcommissie NAK	Tuchtgerecht Naktuinbouw
Beroepsgroep	Bloembollentelers	Kwekers, handelaren, veredelaars landbouwsector	Kwekers, handelaren, veredelaars tuinbouwsector

IV Aantal, aard en doorlooptijd van de zaken

Gem. aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	14 (2005-2006)	?	2 (2001-2006)
Registratie klager	nvt	nvt	nvt
Registratie onderwerp zaken	nee	nee	nee
Gemiddelde doorlooptijd zaken	2,5 maanden	4 maanden	?

V Bevoegdheden tuchtcollege

Uitvoeren van vooronderzoek	nee	nee	nee
Verrichten van feitenonderzoek	nee	ja	nee
Ter zitting oproepen van getuigen en deskundigen	ja	ja	ja
Treffen van een voorlopige voorziening	nee	nee	nee
Verkort afdoen	ja	ja	ja

VI Beslissingen van het tuchtcollege

Gemiddeld aantal zaken afgedaan per jaar	14 (2005-2006)	?	2 (2001-2006)
- Door voorzitter	8 (2005-2006)	?	- (2001-2006)
- Door college	6 (2005-2006)	?	2 (2001-2006)
Gemiddeld aantal zaken niet-ontvankelijk per jaar	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)
- Door voorzitter	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)
- Door college	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)
Registratie redenen voor niet-ontvankelijkheid	nee	?	nee
Gemiddeld aantal zaken per jaar dat is ingetrokken	1 (2005-2006)	?	- (2001-2006)
Registratie redenen voor intrekking	ja	?	nvt
Gemiddeld aantal zaken per jaar (deels) gegrond verklaard	14 (2005-2006)	?	2 (2001-2006)

Tuchtcollege	Tuchtcollege BKD	Tuchtcommissie NAK	Tuchtgerecht Naktuinbouw
Beroepsgroep	Bloembollentelers	Kwekers, handelaren, veredelaars landbouwsector	Kwekers, handelaren, veredelaars tuinbouwsector

VII Maatregelen

Soort maatregelen	berisping geldboete van max. € 11.250,- verscherpte controle op kosten van betrokkene	wel gegrond, geen maatregel berisping geldboete van max. €4.500,- verscherpte controle op kosten van betrokkene schorsing van max. 3 jaar	berisping geldboete van maximaal 4.500 verscherpte controle op kosten van betrokkene schorsing van max. 3 jaar
Mogelijkheid tot gelasting schadevergoeding	nee	nee	nee
Uitspraak openbaar	ja	ja	ja
Publicatie uitspraak	website	vakblad	vakblad
Controle op de naleving van maatregel	BKD	NAK	Naktuinbouw

Tuchtcollege	Tuchtcollege BKD	Tuchtcommissie NAK	Tuchtgerecht Naktuinbouw
Beroepsgroep	Bloembollentelers	Kwekers, handelaren, veredelaars landbouwsector	Kwekers, handelaren, veredelaars tuinbouwsector

VIII Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Bestaat een centraal loket	nee	nee	nee
Kunnen klachten buiten de tuchtprocedure worden afgehandeld?	nee	nee	nee
Welke alternatieve procedures bestaan?	nvt	nvt	nvt
Hoeveel klachten worden daarin gemiddeld per jaar afgedaan?	nvt	nvt	nvt

IX Hoger beroep

Hoger Beroepsinstantie	College van Beroep voor het bedrijfsleven	Raad van Beroep van de NAK (achtereenvolgens beroep mogelijk bij bestuursrechter en Raad van State)	Raad van Beroep van de keuringsinstelling als bedoeld in de zaaizaad- en plantgoedwet
Vestigingsplaats	's-Gravenhage	Emmeloord	?
Totale samenstelling college in hoger beroep	16 raadsheren aantal externen	1 voorzitter 4 beroepsgenoten	3 juristen (2 plv.) 6 beroepsgenoten
Samenstelling ter zitting college in hoger beroep	3: 3 raadsheren (of 2 raadsheren en 1 externe)	3: 1 voorzitter 2 beroepsgenoten	3/4: 1 voorzitter 1 jurist 1 of 2 beroepsgenoten
Gemiddeld aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)

Tuchtcollege	Tuchtcollege BKD	Tuchtcommissie NAK	Tuchtgerecht Naktuinbouw
Beroepsgroep	Bloembollentelers	Kwekers, handelaren, veredelaars landbouwsector	Kwekers, handelaren, veredelaars tuinbouwsector

IX Hoger beroep (vervolg)

Gemiddelde doorlooptijd zaken	nvt	4 maanden	?
Registratie groeperingen die zaak aanhangig hebben gemaakt	nee	?	nee
Registratie onderwerp zaken	nee	?	nee
Gem. aantal beslissingen niet-ontvankelijk per jaar	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)
Gem. aantal verwerpingen beroep per jaar	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)
Gem. aantal (deels) gegrondverklaringen beroep per jaar	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)
Gem. aantal ingetrokken beroepszaken per jaar	- (2005-2006)	?	- (2001-2006)

Bijlage II Samenstelling Begeleidingscommissie

Voorzitter:

Mevrouw prof.dr. L.E. de Groot-van Leeuwen
Radboud Universiteit Nijmegen, faculteit der Rechtsgeleerdheid, leeropdracht Rechtspleging

Leden:

De heer mr. M. Abelman
Ministerie van Justitie, directie Wetgeving

De heer R. Paping
Ministerie van Justitie, directie Instrumentatie Rechtspleging en Rechtshandhaving

Mevrouw dr. N.H. Tenneij
Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum

Mevrouw dr. M. ter Voert
Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum

Bijlage III Lijst van Geïnterviewden

Geïnterviewden

Mevrouw Amrani	Aanklager tuchtcollege Bloembollenkeuringsdienst
De heer Arnold	Medewerker Ministerie van VWS
De heer Beukens	Secretaris tuchtcollege COKZ
De heer Broenink	Stichting Naktuinbouw
Mevrouw Coert	Secretaris Regionaal Tuchtcollege te Amsterdam
Mevrouw Cornel	Veterinair Beroepscollege
De heer Crombach	KCB
Mevrouw Van Dijk	Secretaris tuchtcollege Loodswezen
De heer Dijkstra	Secretaris Regionaal Tuchtcollege te Groningen
De heer Ellerbroek	Voorzitter Kamer van Toezicht gerechtsdeurwaarders
De heer Feenstra	Secretaris tuchtcolleges PPE en PVV
Mevrouw Hofstede	Veterinair tuchtcollege
De heer Holtrop	Voorzitter Regionaal Tuchtcollege te Amsterdam
Mevrouw Van Ingen	Secretaris tuchtcollege CPE
De heer Kroon	Naklandbouw
De heer Lutger	Secretaris Centraal Tuchtcollege
Mevrouw Minkjan	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Mevrouw Parmet	Secretaris tuchtcollege hoofdproductschap Akkerbouw
De heer Pimentel	Voorzitter Raad voor de Scheepvaart
Mevrouw Pirinu	Beleidsadviseur Orde van Advocaten
Mevrouw Out	Secretaris Regionaal Tuchtcollege te Eindhoven
Mevrouw Schouwink	Griffier Hof van Discipline
De heer Smit	Voorzitter Regionaal Tuchtcollege te Zwolle
De heer Tietsma	Bedrijfsjurist SKAL
De heer Van Rossum	Medewerker NIVRA
Mevrouw Versteeg	Secretaris Regionaal Tuchtcollege te 's-Gravenhage
Mevrouw Ververs	Waarnemend griffier College van Beroep voor het bedrijfsleven
De heer de Vries	Voorzitter Raad van Toezicht
De heer Wisse	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Vele anderen zijn benaderd om op korte gerichte vragen antwoord te geven. Wij hebben ons in bovenstaande lijst beperkt tot diegenen met wie we een interview hadden.

Bijlage IV Vragenlijst

I Omvang en aard van de (beroeps)groep

In het eerste deel van de vragenlijst wordt u gevraagd inzicht te verschaffen in de aard en de omvang van de (beroeps)groep waarop het tuchtrecht van toepassing is.

- 1a. Wat was in 2006 de omvang van de (beroeps)groep die aan het tuchtrecht was onderworpen?
(Noem een aantal)

.....

- 1b. Uit welke categorieën personen of partijen bestaat de (beroeps)groep?

.....

II Alternatieve wijzen van geschilbeslechting

Niet alle geschillen lenen zich voor behandeling in een tuchtrechtelijke procedure. In dit deel van de vragenlijst wordt u gevraagd inzicht te verschaffen in het bestaan en het functioneren van alternatieve wijzen van geschilbeslechting.

2. Bestaat een centraal loket waar personen terecht kunnen met hun zaak of terecht kunnen voor informatie over mogelijkheden voor behandeling van hun zaak?

Nee

Ja, er bestaat een loket namelijk: .....

3. Kunnen zaken worden afgehandeld zonder dat er een tuchtrechtelijke procedure aan te pas komt?

Ja

Nee (als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 7.)

4. Welke procedures waarin geschillen aan de orde kunnen worden gesteld bestaan buiten de tuchtrechtelijke procedure?

Aanzetten tot afhandeling van zaak met beroepsbeoefenaar

Begrotingsprocedure

Klachten- of geschillencommissie

Bemiddeling door beroepsorganisatie

Bemiddeling door mediator

Anders namelijk: .....

- 5a. Wanneer een klachten- en of geschillencommissie bestaat: kunt u de naam van deze commissie alsmede de aard en inhoud van de werkzaamheden van deze commissie beschrijven?

.....

5b. Kunt u aangeven hoeveel zaken deze commissie heeft behandeld in de periode 2001-2006?

- Nee
 Ja, namelijk:

	Aantal behandelde zaken
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	
Totaal periode 2001-2006	

6a. Wanneer zaken buiten de tuchtrechtelijke procedure worden behandeld anders dan in een klachten- en of geschillencommissie: kunt u aangeven hoe dit proces van behandeling van zaken inhoudelijk is vormgegeven?

.....

6b. Kunt u aangeven hoeveel zaken in de periode 2001-2006 zijn behandeld buiten de tuchtrechtelijke procedure en (wanneer aanwezig) buiten de klachten- en of geschillencommissie om?

- Nee
 Ja, namelijk:

	Aantal behandelde zaken
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	
Totaal periode 2001-2006	

III Organisatie van het tuchtcollege

In dit deel van de vragenlijst wordt u gevraagd inzicht te verschaffen in de wijze waarop het tuchtcollege is georganiseerd. Allereerst wordt u gevraagd naar het aantal tuchtcolleges. Vervolgens wordt u gevraagd inzicht te verschaffen in de relevante regelgeving met betrekking tot het tuchtcollege, de samenstelling van het tuchtcollege, de deskundigheid van de leden van het tuchtcollege en de wijze waarop het tuchtcollege wordt ondersteund.

7a Hoeveel tuchtcolleges zijn er met betrekking tot de (beroeps)groep?

.....

7b Hoe is dit tuchtcollege, of zijn deze tuchtcolleges genaamd en waar is dit tuchtcollege, of zijn deze tuchtcolleges, gevestigd?

.....

8. In welke (wettelijke) regelingen zijn de instelling en eventueel de samenstelling van het tuchtcollege vastgelegd?

.....

9a. Kunt u aangeven hoe een tuchtrechtelijk college volgens de regeling(en) moet zijn samengesteld? Kunt u daarnaast aangeven hoe het tuchtrechtelijke college ten behoeve waarvan u deze vragenlijst invult in de praktijk is samengesteld? U wordt hierbij gevraagd inzicht te geven in de samenstelling met betrekking tot de zittende leden en de samenstelling met betrekking tot de plaatsvervangende leden.

Samenstelling tuchtcolleges	Volgens de wet		In de praktijk	
	Zittend	Plaatsvervangend	Zittend	Plaatsvervangend
Aantal rechters				
Aantal juristen				
Aantal beroepsgenoten				
Aantal Griffiers / Secretarissen				
Aantal anderen, nl.				
Aantal anderen, nl.				
Totaal aantal leden:				

9b. Wanneer u belangrijke aanvullende informatie heeft over de samenstelling van het tuchtcollege dan kunt u deze hier vermelden.

.....

10a. Welke eisen worden in de regeling(en) gesteld aan de persoon die wordt benoemd als voorzitter van het tuchtrechtelijke college? Worden nog aanvullende eisen gesteld?

.....

10b. Wordt in de praktijk ook aan deze eisen tegemoet gekomen?

- Ja
 Nee, in de praktijk wordt afgeweken van de volgende eisen: .....

11. Op welke wijze worden de tuchtcolleges ondersteund?

.....

IV Financiering van de tuchtrechtspraak

In dit deel van de vragenlijst wordt u gevraagd inzichtelijk te maken op welke wijze de tuchtrechtspraak wordt gefinancierd. U wordt gevraagd de hoogte van de vacatiegelden weer te geven, de totale kosten van de tuchtrechtspraak te vermelden en te schetsen door wie deze kosten worden gedragen.

12. Op welke wijze worden de voorzitter en de leden van het tuchtcollege gefinancierd? (Bijvoorbeeld door middel van toekenning van vacatiegelden, of vrijstelling van de benodigde tijd voor taakuitoefening door de werkgever.)

.....

- 13a. Wat is de hoogte van de vacatiegelden die aan de voorzitter, de leden en aan de secretaris / griffier van het tuchtcollege worden uitbetaald?

<i>Vacatiegelden</i>	Voorzitter	Leden	Griffier / Secretaris
2001			
2002			
2003			
2004			
2005			
2006			

- 13b. Wanneer u belangrijke aanvullende informatie heeft met betrekking tot de vacatiegelden dan kunt u deze hier vermelden.

.....

- 14a. Wat zijn de totale kosten van de tuchtrechtspraak (kosten van het college en van de ondersteuning)?

	Kosten in euro's
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

14b. Wie draagt deze kosten?

- Het ministerie van .....
- De beroepsgroep
- De beroepsgroep en het ministerie van .....
  - Het ministerie betaalt ... %
  - De beroepsgroep betaalt ... %
- Anders, namelijk:.....

V Aantal, aard en doorlooptijd van de zaken

Dit deel van de vragenlijst handelt over het aantal, de aard en de doorlooptijd van de zaken die bij het tuchtcollege aanhangig zijn gemaakt. U wordt gevraagd zo precies mogelijk weer te geven hoeveel zaken de afgelopen jaren door het tuchtcollege zijn behandeld. Daarnaast wordt u gevraagd inzichtelijk te maken welke groeperingen een zaak bij het tuchtcollege aanhangig hebben gemaakt en wordt u gevraagd weer te geven op welke onderwerpen de verschillende zaken betrekking hadden. Ook wordt u verzocht de gemiddelde doorlooptijd van de zaken te rapporteren.

15. Hoeveel zaken worden jaarlijks bij het tuchtcollege aanhangig gemaakt?

	Aantal zaken
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

16a. Wordt er een registratie bijgehouden van de verschillende groeperingen (bijvoorbeeld burgers, bedrijven of de beroepsgroep zelf) die een zaak aanhangig maken?

- Ja
- Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 17.)

16b. Kunt u per groepering aangeven hoeveel zaken jaarlijks door deze groepering aanhangig zijn gemaakt?

Groepering	Aantal aanhangig gemaakte zaken					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006

17a. Wordt er een registratie bijgehouden van het onderwerp van de verschillende zaken?

- Ja
- Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 18.)

- 17b. Kunt u per onderwerp aangeven hoeveel zaken jaarlijks met betrekking tot dit onderwerp aanhangig zijn gemaakt?

Onderwerp	Aantal aanhangig gemaakte zaken					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006

- 18a. Wordt er een registratie bijgehouden van de doorlooptijd van de tuchtzaken? Onder doorlooptijd wordt verstaan: de tijd die verstrijkt tussen het indienen van de zaak bij het tuchtcollege en de uitspraak.

- Ja
 Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 19.)

- 18b. Kunt u aangeven wat de gemiddelde doorlooptijd is van tuchtzaken?

	Gemiddelde doorlooptijd
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

VI Bevoegdheden van het tuchtcollege

Dit deel van het onderzoek handelt over de bevoegdheden van het tuchtcollege. Aan u wordt gevraagd of het tuchtcollege bevoegd is feitenonderzoek te verrichten, vooronderzoek te verrichten en deskundigen op te roepen. Daarnaast wordt u gevraagd of de mogelijkheid bestaat van verkorte afdoening en voorlopige voorziening.

- 19a. Kan het Tuchtcollege feitenonderzoek (laten) verrichten? Zo nee, bestaat hier wel behoefte aan?

- Ja
 Nee, hier bestaat wel behoefte aan
 Nee, hier bestaat geen behoefte aan

(Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 20.)

- 19b. In welk deel van de zaken wordt hier door de tuchtrechter gebruik van gemaakt (geef een percentage)?

	Feitenonderzoek
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

- 19c. Kunt u aangeven in welke gevallen (met betrekking tot welke onderwerpen) gebruik wordt gemaakt van feitenonderzoek?

.....

20. Kan (wettelijk geregeld) vooronderzoek worden verricht? Zo nee, bestaat hier wel behoefte aan? Vooronderzoek wordt hier gedefinieerd als: beoordeling van de zaak voorafgaand aan of ter zitting, door een van de leden of de secretaris van het tuchtcollege. Het vooronderzoek maakt deel uit van de behandeling door het tuchtcollege.

- Ja
- Nee, hier bestaat wel behoefte aan
- Nee, hier bestaat geen behoefte aan

21. Bestaat de mogelijkheid ter zitting getuigen en deskundigen op te roepen? Zo nee, bestaat hier wel behoefte aan?

- Ja
- Nee, hier bestaat wel behoefte aan
- Nee, hier bestaat geen behoefte aan

22. Bestaat de mogelijkheid van verkorte afdoening? Zo nee, bestaat hier wel behoefte aan? Verkorte afdoening wordt hier gedefinieerd als versnelde behandeling van de zaak door de voorzitter van het tuchtcollege (eventueel met behulp van andere leden) na overleg met betrokkenen, met de mogelijkheid al dan niet een maatregel op te leggen.

- Ja
- Nee, hier bestaat wel behoefte aan
- Nee, hier bestaat geen behoefte aan

23. Bestaat de mogelijkheid van voorlopige voorziening? Zo nee, bestaat hier wel behoefte aan? Voorlopige voorziening wordt hier opgevat als de mogelijkheid voor het tuchtcollege een tijdelijke maatregel te treffen in geval er sprake is van een spoedeisende omstandigheid. Dit doet zich voor bij een zaak van ernstige aard waarbij een ernstig vermoeden van gegrondheid bestaat en waarbij het gevaar voor benadeling van derden aanwezig is.

- Ja
- Nee, hier bestaat wel behoefte aan
- Nee, hier bestaat geen behoefte aan

VII Beslissingen van het Tuchtcollege

In dit deel van de vragenlijst wordt u gevraagd welke beslissingen door de tuchtrechter genomen kunnen worden en wordt u gevraagd in kaart te brengen hoe vaak een bepaalde beslissing door de tuchtrechter werd genomen. Tevens wordt gevraagd of u aan kunt geven welke overweging van de tuchtrechter ten grondslag lag aan een beslissing.

- 24a. Kunt u aangeven welk aantal zaken door het tuchtcollege niet-ontvankelijk is verklaard? Kunt u daarnaast aangeven welk aantal zaken door alleen de voorzitter niet-ontvankelijk is verklaard?

<i>Niet-ontvankelijk</i>	Tuchtcollege	Voorzitter	Totaal
2001			
2002			
2003			
2004			
2005			
2006			

- 24b. Wordt geregistreerd welke redenen ten grondslag liggen aan de niet-ontvankelijk verklaring?

- Ja
 Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 25.)

- 24c. Kunt u per reden aangeven hoe vaak deze ten grondslag lag aan de niet-ontvankelijk verklaring?

Reden	Aantal malen niet-ontvankelijk verklaard					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006

- 25a. Hoeveel zaken zijn ingetrokken?

	Ingetrokken
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

- 25b. Wordt geregistreerd welke redenen ten grondslag lagen aan de intrekking van een zaak?

- Ja
 Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 26.)

25c. Kunt u per reden aangeven hoe vaak deze ten grondslag lag aan de intrekking van een zaak?

Reden	Aantal malen intrekking van een zaak					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006

26. Kunt u aangeven hoeveel zaken werden afgedaan bij voorzittersbeslissing, hoeveel zaken werden afgedaan door het college, en hoeveel zaken in totaal zijn afgedaan?

	Zaken afgedaan bij voorzitterbeslissing	Zaken afgedaan door het college	Totaal aantal afgedane zaken
2001			
2002			
2003			
2004			
2005			
2006			

27. Hoeveel zaken zijn (deels) gegrond verklaard?

	(Deels) gegrond verklaard
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

VIII Maatregelen

In dit deel van de vragenlijst wordt u gevraagd in kaart te brengen welke maatregelen door de tuchtrechter kunnen worden opgelegd. Ook wordt u gevraagd inzicht te geven in de mogelijkheid de uitspraak van de tuchtrechter openbaar te maken. Tot slot wordt in dit deel geïnformeerd naar de wijze waarop de controle op de naleving van de opgelegde maatregel is vormgegeven.

28a. Welke maatregelen kunnen door de tuchtrechter worden opgelegd?

- Wel gegrond verklaring geen maatregel
- Waarschuwing
- Berisping
- Berisping met aanzegging voorwaardelijke geldboete, schorsing of ontzetting uit het ambt
- Geldboete van maximaal .....
- Gedeeltelijke ontzegging (bepaalde handelingen)
- Beperking bevoegdheid
- Gedeeltelijke schorsing voor een periode van maximaal .....
- Schorsing voor een periode van maximaal .....
- Verval bevoegdheid

- Schrapping van het tableau
- Doorhaling van inschrijving in register
- Ontzetting uit het ambt
- Verscherpte controle (op kosten van de betrokkene) voor een periode van maximaal .....
- Openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de aangeslotene
- Anders, namelijk .....
- Anders, namelijk .....
- Anders, namelijk .....

28b. Wanneer u belangrijke aanvullende informatie heeft met betrekking tot de maatregelen die kunnen worden opgelegd, dan kunt u deze hier vermelden.
.....

29. Kunt u per maatregel aangeven hoe vaak deze is opgelegd?

<i>Maatregel</i>	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel geground geen maatregel						
Waarschuwing						
Berisping						
Berisping + aanzegging						
Geldboete						
Gedeeltelijke ontzegging						
Beperking bevoegdheid						
Gedeeltelijke schorsing						
Schorsing						
Verval bevoegdheid						
Schrapping van het tableau						
Doorhaling inschrijving						
Ontzetting uit ambt						
Verscherpte controle						
Openbaarmaking op kosten van						
Anders nl.						
Anders nl.						
Anders nl.						

30. Heeft het Tuchtcollege de mogelijkheid betaling van een schadevergoeding te gelasten?

- Ja
- Nee

31a. Kunnen uitspraken openbaar worden gemaakt?

- Ja
- Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 32.)

31b. Op welke wijze kan openbaarmaking geschieden?

- De uitspraak wordt altijd openbaar uitgesproken
- De uitspraak kan openbaar worden uitgesproken
- De uitspraak wordt altijd als jurisprudentie gepubliceerd
- De uitspraak kan als jurisprudentie worden gepubliceerd
- Anders, namelijk.....

31c. Wanneer de uitspraak wordt gepubliceerd, waar (bijvoorbeeld in een tijdschrift of op een website) vindt publicatie dan plaats?

.....

32a. Indien een maatregel wordt opgelegd, door wie, of door welke instantie, wordt dan gecontroleerd op naleving?

.....

32b. Kunt u beschrijven op welke wijze deze controle is vormgegeven?

.....

IX Hoger beroep

Dit deel van de vragenlijst handelt over de mogelijkheid hoger beroep aan te tekenen. U wordt gevraagd aan te geven bij welke instantie hoger beroep mogelijk is, hoe het beroepscollege is samengesteld en hoe vaak, door wie, en met betrekking tot welke onderwerpen beroepszaken werden afgehandeld. Ten slotte wordt in dit deel gevraagd welke beslissingen in hoger beroep werden genomen en welke maatregelen door het beroepscollege werden opgelegd.

33. Is hoger beroep mogelijk?

- Ja
- Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 43.)

34. Bij welke instantie kan hoger beroep worden ingesteld en waar is deze instantie gevestigd?

.....

- 35a. Hoe is het beroepscollege zowel in de wet als in de praktijk samengesteld? U wordt hierbij gevraagd inzicht te geven in de samenstelling met betrekking tot de zittende leden en de samenstelling met betrekking tot de plaatsvervangende leden.

Samenstelling beroepscollege	Volgens de wet		In de praktijk	
	Zittend	Plaatsvervangend	Zittend	Plaatsvervangend
Aantal rechters				
Aantal juristen				
Aantal beroepsgenoten				
Aantal Griffiers / Secretarissen				
Aantal anderen, nl.				
Aantal anderen, nl.				
Totaal aantal leden:				

- 35b. Wanneer u belangrijke aanvullende informatie heeft over de samenstelling van het beroepscollege dan kunt u deze hier vermelden.

.....

36. Hoeveel zaken worden jaarlijks bij het beroepscollege aanhangig gemaakt?

	Aantal beroepszaken
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

- 37a. Wordt een registratie bijgehouden van de doorlooptijd van zaken in hoger beroep? Onder doorlooptijd wordt verstaan: de tijd die verstrijkt tussen het aanhangig maken van de zaak bij het beroepscollege en de uitspraak.

- Ja
 Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 38.)

37b. Kunt u aangeven wat de gemiddelde doorlooptijd is van zaken in hoger beroep?

	Gemiddelde doorlooptijd
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

38a. Wordt er een registratie bijgehouden van de verschillende groeperingen (bijvoorbeeld burgers, bedrijven of de beroepsgroep zelf) die beroepszaken aanhangig maken, of ten aanzien waarvan beroepszaken aanhangig worden gemaakt?

- Ja
 Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 39.)

38b. Kunt u per groepering aangeven hoeveel zaken jaarlijks door deze groepering aanhangig zijn gemaakt bij het beroepscollege?

Groepering	Aantal malen dat hoger beroep is ingesteld					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006

39a. Wordt er een registratie bijgehouden van het onderwerp van de verschillende beroepszaken?

- Ja
 Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 40.)

39b. Kunt u per onderwerp aangeven hoe vaak met betrekking tot dit onderwerp een zaak aanhangig is gemaakt bij het beroepscollege?

Onderwerp	Aantal malen dat hoger beroep is ingesteld					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006

40a. Wordt geregistreerd welke beslissing in hoger beroep wordt genomen?

- Ja
 Nee (Als u nee heeft geantwoord, ga dan door naar vraag 41.)

40b. Kunt u per beslissing aangeven hoe vaak deze is genomen?

Beslissing	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Beroep niet-ontvankelijk						
Verwerping beroep						
Gegronde verklaring beroep						

41. Hoeveel beroepszaken zijn ingetrokken?

	Ingetrokken
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

42. Wanneer hoger beroep (geheel of gedeeltelijk) gegrond is verklaard kunnen maatregelen worden opgelegd. Kunt u per maatregel aangeven hoe vaak deze door het beroepscollege is opgelegd?

<i>Maatregel</i>	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond geen maatregel						
Waarschuwing						
Berisping						
Berisping + aanzegging						
Geldboete						
Gedeeltelijke ontzegging						
Beperking bevoegdheid						
Gedeeltelijke schorsing						
Schorsing						
Verval bevoegdheid						
Schrapping van het tableau						
Doorhaling inschrijving						
Ontzetting uit ambt						
Verscherpte controle						
Openbaarmaking op kosten van betrokkene						
Anders nl.						
Anders nl.						
Anders nl.						

X Tot slot

43. Heeft u nog iets op te merken dat relevant is voor het onderzoek en dat nog niet eerder in deze vragenlijst ter sprake is gekomen? Uw opmerkingen worden zeer op prijs gesteld.

.....

- Dit is het einde van de vragenlijst -

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Bijlage V Detailinformatie Raden van Discipline

Tabel V.1: Aantal aanhangig gemaakte zaken bij Raden van Discipline.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	283	254	267	320	361	363
Arnhem	84	94	105	103	110	116
's-Hertogenbosch	139	133	146	175	167	192
's-Gravenhage	142	91	151	159	176	183
Leeuwarden	58	66	57	45	61	82
Totaal	706	638	726	802	875	936

Tabel V.2: Aantal ingetrokken zaken Raden van Discipline.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	54	46	31	49	23	46
Arnhem	9	9	10	19	12	6
's-Hertogenbosch	12	11	13	16	22	28
's-Gravenhage	3	3	8	14	10	17
Leeuwarden	11	8	7	5	-	2
Totaal	89	77	69	103	67	99

Tabel V.3: Opgelegde maatregelen Raden van Discipline.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegrond, geen maatregel						
Amsterdam	18	14	20	17	47	5
Arnhem	5	11	6	8	9	8
's-Hertogenbosch	5	4	5	7	3	3
's-Gravenhage	8	4	4	9	15	27
Leeuwarden	?	1	1	2	1	2
Totaal	36	34	36	43	75	45
Waarschuwing						
Amsterdam	35	28	37	36	35	50
Arnhem	21	15	13	21	12	17
's-Hertogenbosch	23	17	13	20	20	27
's-Gravenhage	24	9	19	24	18	24
Leeuwarden	?	9	12	9	10	10
Totaal	103	78	94	110	95	128

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Berisping						
Amsterdam	15	20	16	16	21	23
Arnhem	7	13	10	13	12	10
's-Hertogenbosch	10	3	5	16	5	19
's-Gravenhage	8	3	10	10	17	19
Leeuwarden	?	16	5	6	9	6
Totaal	40	55	46	61	64	77
Voorwaardelijke Schorsing						
Amsterdam	8	22	10	9	7	17
Arnhem	3	5	3	7	2	6
's-Hertogenbosch	4	1	1	5	1	5
's-Gravenhage	13	8	11	4 *	19	11
Leeuwarden	?	1	3	3	2	-
Totaal	28	37	28	28	31	39
Onvoorwaardelijke schorsing						
Amsterdam	9	14	14	6	4	15
Arnhem	-	1	2	1	2	3
's-Hertogenbosch	3	4	1	3	4	1
's-Gravenhage	-	-	-	4 *	-	3
Leeuwarden	?	-	-	-	-	1
Totaal	12	19	17	14	10	23
Schrapping						
Amsterdam	1	1	2	-	1	5
Arnhem	-	-	-	1	-	-
's-Hertogenbosch	3	0	7	-	-	3
's-Gravenhage	-	1	7	6 (voorw)	11 (voorw)	5
Leeuwarden	?	-	-	-	-	1
Totaal	4	2	16	7	12	14

* Cijfers in de tabel waarbij een sterretje staat hebben betrekking op zowel voorwaardelijke schorsingen als onvoorwaardelijke schorsingen in één jaar. Deze cijfers worden dus dubbel geteld in de tabel.

Bijlage VI Detailinformatie Raden van Tucht

In onderstaande tabellen is cijfermateriaal verschaft door de NIVRA opgenomen. Deze cijfers zijn van toepassing op de tuchtrechtspraak voor registeraccountants. De informatie over tuchtrechtspraak voor accountants-administratie consultants maakt geen onderdeel uit van de onderstaande informatie. Onderstaande cijfers geven dan ook geen compleet beeld van de tuchtrechtspraak door de Raden van Tucht.

Tabel VI.1: Aantal aanhangig gemaakte zaken tegen registeraccountants

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal aanhangig gemaakte zaken	99	86	83	90	77	90

Tabel VI.2: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten tegen registeraccountants

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ongegrond	7	8	5	2	1	5
Ingetrokken	15	18	?	15	?	11

Tabel VI.3: Wijze van afdoening en aantal (deels) gegronde klachten tegen registeraccountants

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Totaal aantal afgedane zaken	50	57	83	177	168	181
(Deels) gegronde	25	28	38	28	25	36

Tabel VI.4: Opgelegde maatregelen tegen registeraccountants

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegronde, geen maatregel	?	?	-	-	-	-
Waarschuwing	?	?	10	5	4	7
Berisping	?	?	5	-	2	3
Schorsing	?	?	-	-	-	-
Doorhaling	?	?	-	1	-	3

Bijlage VII Detailinformatie Regionale Tuchtcolleges

Tabel VII.1: Aantallen beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Apothekers	4.453	4.699	4.960	5.176	5.351	5.513
Artsen	52.602	54.624	56.540	58.550	60.519	62.567
Fysiotherapeuten	31.461	32.668	33.880	35.095	36.324	37.642
Gezondheidszorgpsychologen	8.636	9.050	9.673	10.316	11.023	11.410
Psychotherapeuten	5.623	5.834	6.012	6.112	6.137	6.125
Tandartsen	9.139	9.460	9.836	10.182	10.513	10.885
Verloskundigen	2.507	2.674	2.835	3.008	3.244	3.453
Verpleegkundigen	213.128	219.773	226.200	231.863	236.975	241.891
Totaal	327.549	338.782	349.936	360.302	370.086	379.486

Tabel VII.2: Samenstelling Regionale Colleges gezondheidszorg.

	Amsterdam	Eindhoven	's-Gravenhage	Groningen	Zwolle
Artsen	28 (+ 1 vacature)	25	19	29	16
Tandartsen	6 (+ 1 vacature)	5	3	6	4 (+1 vacature)
Apothekers	5	6	5	6	5
Gezondheidszorgpsychologen	5 (+1 vacature)	5	2	3	4
Psychotherapeuten	6	4	2	6	4
Fysiotherapeuten	6 (+1 vacature)	6	5	5	4
Verloskundigen	5 (+1 vacature)	5	4	4	4
Verpleegkundigen	8	6	6	5	6
Leden-jurist	9	2	4	6	2
Voorzitters	6	5	3	5	8
Totaal college	79 (+ 5 vacatures)	69	49	75	53 (+1 vacature)

	Amsterdam	Eindhoven	's-Gravenhage	Groningen	Zwolle
Secretarissen	7	2	6	4	7

Bron: Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg, Jaarverslag 2006.

Tabel VII.3: Aantal aanhangig gemaakte zaken Regionale Colleges gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	265	293	255	311	342	368
Eindhoven	159	222	263	326	321	264
's-Gravenhage	?	247	330	318	314	346
Groningen	97	98	78	93	117	115
Zwolle	180	192	212	236	217	239
Totaal van alle Regionale Colleges	?	1052	1138	1284	1311	1332

Tabel VII.4: Ingetrokken zaken regionale colleges gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	28	45	55	26	58	50
Eindhoven	?	12	25	12	69	65
's-Gravenhage	?	?	?	70	32	46
Groningen	10	11	12	13	2	13
Zwolle	33	12	36	55	63	110

Tabel VII.5: Niet-ontvankelijk verklaringen Regionale Colleges gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	40	31	19	26	31	42
Eindhoven	27	20	44	65	26	60
's-Gravenhage	?	?	?	49	39	53
Groningen	8	11	16	8	14	23
Zwolle	8	12	28	30	17	33

Tabel VII.6: Aantal afgehandelde zaken Regionale Colleges gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	267	263	272	228	305	393
Eindhoven	170	173	190	216	329	352
's-Gravenhage	?	205	246	297	251	293
Groningen	96	75	106	72	72	115

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Zwolle	199	166	214	155	195	269
Totaal van alle Regionale Colleges	?	889	1044	968	1160	1422

Tabel VII.7: Aantal (deels) gegronde klachten Regionale Colleges gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Amsterdam	35	40	31	29	67	68
Eindhoven	24	19	14	17	71	41
's-Gravenhage	?	?	?	33	35	46
Groningen	19	8	15	12	11	29
Zwolle	28	19	34	12	28	45

Tabel VII.8: Opgelegde maatregelen Regionale Colleges gezondheidszorg.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel gegronnd, geen maatregel¹¹⁸						
Amsterdam	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	5
Eindhoven	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	4
's-Gravenhage	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	-
Groningen	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	-
Zwolle	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	-
Waarschuwing						
Amsterdam	24	28	24	23	34	40
Eindhoven	18	17	7	12	47	30
's-Gravenhage	?	?	?	18	17	39
Groningen	12	6	10	9	8	21
Zwolle	15	9	21	7	19	25
Berisping						
Amsterdam	10	8	3	4	11	8
Eindhoven	5	5	3	2	16	5
's-Gravenhage	?	?	?	10	15	7
Groningen	1	2	5	3	1	5
Zwolle	7	5	9	4	5	14

¹¹⁸ Deze 'maatregel' is pas sinds begin 2006 in gebruik.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Geldboete						
Amsterdam	-	-	-	-	1	-
Eindhoven	1	1	2	-	1	-
's-Gravenhage	?	?	?	-	-	-
Groningen	-	-	-	-	-	-
Zwolle	-	-	-	-	2	-
Gedeeltelijke ontzegging						
Amsterdam	1	1	-	-	-	-
Eindhoven	-	-	-	-	-	-
's-Gravenhage	?	?	?	-	-	-
Groningen	-	-	-	-	-	-
Zwolle	-	-	-	-	-	-
Schorsing						
Amsterdam	-	3	3	2	4	5
Eindhoven	-	4	2	2	2	2
's-Gravenhage	?	?	?	5	3	-
Groningen	-	-	-	-	2	3
Zwolle	4	3	4	1	2	2
Doorhaling inschrijving						
Amsterdam	-	1	1	-	17	5
Eindhoven	-	-	-	1	2	-
's-Gravenhage	?	?	?	-	-	-
Groningen	6	-	-	-	-	-
Zwolle	2	2	-	-	-	4
Schorsing bij wijze van v.v.						
Amsterdam	-	-	1	-	-	1
Eindhoven	-	-	-	1	1	-
's-Gravenhage	?	?	?	-	-	-
Groningen	-	-	-	-	-	-
Zwolle	-	-	-	-	-	4

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ged. ontzegging bij wijze van v.v.						
Amsterdam	-	-	-	-	-	-
Eindhoven	-	-	-	-	-	-
's-Gravenhage	?	?	?	-	-	-
Groningen	-	-	-	-	1	-
Zwolle	-	-	-	-	-	-

Tabel VII.9: Samenstelling Centraal Tuchtcollege gezondheidszorg.

	Centraal Tuchtcollege
Artsen	33
Tandartsen	4
Apothekers	4
Gezondheidszorgpsychologen	3
Psychotherapeuten	3
Fysiotherapeuten	3
Verloskundigen	4
Verpleegkundigen	5
Leden-jurist	13
Voorzitters	7
Totaal college	79
Secretarissen	4

Bijlage VIII Detailinformatie PPE/PVV

Leeswijzer tabel:

- PVV Kamer I betreft de kamer primaire sector
- PVV Kamer II betreft de kamer handel en verwerking
- PPE Kamer I betreft de kamer primaire sector
- PPE Kamer II betreft de kamer pluimveehandel en –industrie
- PPE Kamer III betreft de kamer eieren en eiproducten

Tabel VIII.1: Opgelegde maatregelen PVE en PPE

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wel geground, geen maatregel						
PVV Kamer I	-	-	-	-	1	-
PVV Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer I	12	5	8	-	-	-
PPE Kamer II	-	-	-	-	-	2
PPE Kamer III	1	2	1	-	-	-
Berisping						
PVV Kamer I	-	-	-	-	-	-
PVV Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer I	1	7	-	-	1	9
PPE Kamer II	-	-	-	-	3	-
PPE Kamer III	3	-	-	-	-	-
Geldboete geheel voorwaardelijk						
PVV Kamer I	-	-	1	4	2	-
PVV Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer I	7	4	6	-	7	16
PPE Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer III	1	1	-	-	-	-

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Geldboete deels voorwaardelijk						
PVV Kamer I	-	41	Deel van 50*	20	44	15
PVV Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer I	72	64	25	3	55	72
PPE Kamer II	16	59	36	2	-	3
PPE Kamer III	37	33	12	2	1	-
Geldboete						
PVV Kamer I	-	-	Deel van 50*	20	18	8
PVV Kamer II	-	-	-	-	1	5
PPE Kamer I	-	-	-	-	10	17
PPE Kamer II	-	-	-	5	13	1
PPE Kamer III	-	-	-	8	1	1
Openbaarmaking op kosten van						
PVV Kamer I	-	-	-	-	-	-
PVV Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer I	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer III	-	-	-	-	-	-
Verscherpte controle						
PVV Kamer I	-	-	-	-	-	-
PVV Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer I	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer II	-	-	-	-	-	-
PPE Kamer III	-	-	-	-	-	-

* In het jaarverslag is geen onderscheid gemaakt tussen een voorwaardelijke geldboete en een onvoorwaardelijke geldboete.

